

ΠΑΡΟΜΕ

Β:

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

800
001464

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΒΕΡΟΙΑΣ

*Αριθ. είσ

8617/7d

Δωρεά: Υπουργείου

Διευρύνει

Πολιτισμού και Επιστημών

GRVER -00559

Longueur

Hand, 22 Apr

Handwritten text: *Handwritten text, possibly a signature or name, appearing as a series of connected loops and strokes.*

244

288

Δημόσια Κέντρ

Εν τῷ ἁγίῳ πνεύματι ἀμήν

ΠΡΟΔΙΟΙΚΗΣΙΣ

εἰς τὸν

Ερμῆλον ἢ Δημοκριθεράχλειτον

ΜΙΧΑΗΛΟΥ ΤΟΥ ΠΕΡΙΔΙΚΑΡΙ ΙΑΤΡΟΥ

περιέχουσα

τὴν Ἀπολογία τοῦ Ποιητοῦ, τὴν Ἀλληγορίαν
τοῦ Ποιήματος καὶ τὴν Εἰδῆσιν διὰ τὴν
ἄτακτον ἔκδοσιν τοῦ Ἑρμῆλου.

W 4
M 2228

Εἰς τὸν Ερμῆλον ἢ Δημοκριθεράχλειτον
M 2228

124

Φιλανθρωπάται φιλογενείς
οὐτάρ φιλέλληνες!

Οὐτε τὴν ἀρετὴν ἐπαίνων χωρὶς, οὐτε τὴν
ἐξω φύσιν προσήκει καταλιπεῖν, ὅτι καὶ δι
τέρων ἐγκαταλείπεται κέρδος, ἐπαινυμένων
ἐγαθῶν, κακιζομένων δὲ πονηρῶν.

Ἀφθον. Σοφιστ. Προγυμν.

Ἰδοὺ καὶ ὁ Ἑρμῆλος προβαίνει τέλος πάντων
φῶς· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁμιλεῖ τὴν ἀλήθειαν καὶ ἐλέγχει
τὸ ψεῦδος, φοβεῖται ὁ δυσυχὴς νὰ προκύψῃ οὗτος
ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε. Διὸ καὶ εὐλόγως ἐπιποθεῖ καὶ
τὰ τὴν ἀρχαίαν ἐκείνην συνήθειαν νὰ συζητῇ
καὶ νὰ προσάτῃ· ἀλλ' εἰς ποῖον ἄραγ' ἐμπορεῖται
νὰ συζητῇ, καὶ ν' ἀξιώθῃ προσασίας; εἰς ἀρχον
τας; ἀλλ' ἴσως πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς δὲν θέλει τ
ἀξιώσων κατα τὴν συνήθειάν των οὐδὲ τῆς σοφ
ρᾶς θεωρίας των· εἰς ἀρχιερεῖς; ἀλλ' ἴσως κα
ἀπ' αὐτοὺς περισσοὶ θέλει τὸν σοχασθοῦν ὡς ἀσ
θῆ καὶ τρισαλιτήριον, διατὶ διδάσκει τοῦ ἱεροῦ Ευ
αγγελίου τὴν ἀπλουσίαν ἀλήθειαν· εἰς ἰατροὺς
ἐλλ' αὐτοὶ ὅλοι θέλει ὁρμήσουν νὰ τὸν ξεσχίσωσιν

ἔτι παρίστανει τῆς ἐλευσίνης τῶν τέχνης τὰς σκο-
νὰς καὶ ἀμφιβόλους ἀρχάς, καὶ τῶν οὐτιδα-
ν διδασκάλων τῶν τὰ χαμερπὴ καὶ ἀχρεῖα συ-
ήματα· εἰς διδασκάλους; ἀλλ' αὐτοὶ πῶς κατα-
χονται νὰ καταβοῦν ὑπὸ τὰς ὑψηλὰς θεωρίας
ἢ Κιαρτεστὺ καὶ Νεύτωνος, διὰ νὰ τροχασθοῦν ἕνα
ἑρμῆλον εἰς φράσιν ἀπλήν, καὶ μάλιστα ποιήμα;
πραγματευτὰς; ἀλλ' αὐτοὶ πότε θέλει εὐκαι-
ρῶσαι ἀπὸ τῶν βαμπακίων τοὺς λογαριασμοὺς
ἀκούσῃ τοῦ Ἑρμῆλου τὴν ἀκερδῇ καὶ ἀσύμφο-
ρον ἱστορίαν; Ὅθεν εὐλογον εἶναι καὶ πρέπον καὶ
ἵκαιον ν' ἀφιερωθῇ εἰς Ἑσῶς, ὧ φιλάνθρωποι καὶ
ἐλλήγηνες Ἡρώες! ὅπου εἴσθε, καὶ ὅποιοι εἴσθε,
ἀρχιερεῖς, ἢ ἄρχοντες, ἢ ἱατροί, ἢ διδάσκα-

λοι, ἢ πραγματευταί, ἢ τεχνίται. Ἑσεῖς βέβαιον
καθὸ αἰσθάνεσθε τὸν εὐγενῆ τῆς φιλογενεαίας ἐνθα-
σιασμόν, θέλει τὸν ἀποδεχθῆτε, ὡς δὲν ἀμ-
βάλλω, μ' εὐμένειαν, καὶ θέλει γνωρίσετε τὸν
σκοπὸν τοῦ, εἰς ὅς αὐτὸς ὁμιλεῖ κατ' ἀλήθειαν.
Εἰς τρόπον ὅπου καὶ ἂν τυχόν οἱ μισάνθρωποι
λοκερδεῖς ἐκεῖνοι καὶ φίλαυτοι ἤθελε τὸν δια-
λοῦν εἰς τοὺς πολλοὺς ὡς ἕνα κάκιστον μῶμον
τῆς πολιτικῆς κοινωνίας ἀνάξιον, θέλει τοὺς πρῶτον
ροφορήσῃτε ἀληθῶς, ὅτι αὐτὸς δὲν ἔχει σκοπὸν
διακομωδῆσῃ ὀνομαστὶ τοὺς πολλοὺς καὶ μάλιν' ἀ-
δρας ἀξιολόγους, ἀλλ' ἀπλῶς νὰ ἐλέγξῃ τὰ π-
λιτικά ἐλαττώματα, ἕσα καὶ κατ' ἀρχάς ἐδωκεν
τῶν Ἑλλήνων τὸ γένος, καὶ τὸ ἔρριψαν εἰς τ

ΠΡΟΔΙΟΙΚΗΣΙΣ

την ἀθλίαν κατάσασιν, καὶ σήμερον ὅχι μόνον τὸ
εμποδίζουσι ἀπὸ τὰς ἀληθεῖς καὶ βεβαίας προόδους
αὐτῆς, ἀλλὰ τὸ ἐπαπειλοῦν πῶς θέλει τὸ φέρουν
τὴν ἐσχάτην ἀπώλειαν. Διὸ δὲν ἐλέγχει μόνον
τὴν κακίαν, ἀλλ' ἐπαινεῖ καὶ τὴν ἀρετὴν, καὶ δια-
γράφεῖ τὸν κόσμον ὡς ἓνας σημερινὸς Δημο-
κρατικός. Μὲ τοιαύτην λαμπρὴν ἐλπίδα τὸν
μερῶν εἰς τὴν φιλογενῆ Σας διάθεσιν, καὶ μένω
ἐν φιλανθρωπικῇ ἐπιεικειᾷ Σας

Εἰς τὸν καλὸν ἀγῶνα συναθλητής

Μιχαήλος ὁ Περδικάρης.

Σ = Μ = Ξ

ΠΡΟΔΙΟΙΚΗΣΙΣ.

1. Ἀπολογία τοῦ Ποιητοῦ

Δὲν ἀμφισβῆλω, ὅτι ὅστις ἀναγνώσει τὸ πα-
 τοῦτο Ποίημα, θέλει μ' ὑπολάβῃ ἢ τόσον ἀνάη-
 ἢ τόσον κακόβουλον, διότι αὐθαδίασα νὰ ἐλέ-
 ᾶρχιερεῖς, Μοναχοὺς, Ἀρχοντας, Ἀρχόντισσας,
 ἰατροὺς, φιλοσόφους, κ' ἓνα Βολταῖρον μάλα
 ἓνα Ῥουσσὸν, ἓνα Μιραβὲν, τοὺς ὁποίους σέ-
 ται καὶ τιμῶσι πολλοὶ ὡς μεγάλους καὶ δεινοὺς
 λοσόφους, καθὼ αὐτοὶ μὲ τὰ ὑψηλά τω συγγρ-
 ματα ἔσυραν τὸν κόσμον, ὡς λέγουσιν, ἀπὸ
 σκοτός τῆς δυσειδαιμυνίας, ὅπου τὸν εἶχε
 προτιήτερα, καὶ τὸν ἐκρατοῦσεν ἐσκοτισμένον
 καλογερισμὸς δι' αἰώνων. Ἄν ὅμως εἰς ὅλ' αὐ-
 τὸν εἶχα κ' ἐγὼ καί ποια δίκαια, ἢ δὲν ἤθελεν
 θαδιάσω βέβαια εἰς τόσον, ἢ ἤθελε δώσω
 ἑμᾶντοῦ τὴν ψῆφον νὰ γένω αὐτοκατάκριτος.

ἐν ἐσοχάσθην· νὰ προβάλῃ πρῶτον ἐν γένει τὰ
καὶ αἰαί μου, κ' ἔπειτα νὰ κάμω κ' ἐν μέρει εἰς
τάχην κ' ἐπαγγελμα τὴν ἀπολογίαν μου, τὰ
τοῖς, ἀφ' οὗ ἀνακρίνη καλῶς κάθε φρόνιμος καὶ
συνεχὲς καὶ ὅντως φιλογενής, ἢ θέλει μ' ἀθωώσει
λείψας, ἢ καὶ θέλει γνωρίσει, ὅτι δὲν ἔχω σκοπὸν
διακωμωδῆσαι τοὺς πολλοὺς, οὐδὲ νὰ περιπαί-
ου τοῦ κοινῷ βίου τὰ διάφορα ἐπαγγέλματα, ἀλλὰ
ἐπαινέσω τὴν ἀρετὴν εἰς καθ' ἐπαγγελμα βίου,
ἐν τῷ ἐλέγχῳ τὴν κακίαν καὶ τὴν ἀσεβείαν, καὶ ὡς
ὅντως φιλογενής καὶ φιλέλλην νὰ προσκαλέσω τοὺς
συνεγεῖς Ἑλλήνας εἰς ἓνα ἥθος πλέον ὀρθότερον ἀπὸ
τι τοὺς ἐνέεραξαν τὰ περιστατικά τοῦ αἰῶνος, καὶ
ἐν αὐτῷ ἀσφαλέςτερον ἀπ' ὅ, τι ἐπεχείρησαν νὰ
ἐκτελέσωσι οἱ διεφθαρμένοι τῆς Γαλλίας φιλόσοφοι,
οἱ ὅτι θέλοντες τάχα νὰ σύρουν τὸν ταλαίπωρον
ἄνθρωπον ἀπὸ τοῦ σκοτοῦ τῆς δυσειδαμονίας, τὸν
ἐκείνου χειρότερα εἰς τὸ χάος τῆς ἀσεβείας. Προ-
βάλλω λοιπὸν πρῶτον ἐν γένει τὰ δίκαιά μου, τὰ
οἷα καὶ εἶναι αὐτά.

Τὸ γένος τῶν Ἑλλήνων (τῶν ὁποίων ἡμεῖς πολ-
ύμεν νὰ καυχηθῶμεν δυσυχεῖς ἀπόγονοι), ἀν-
τι κ' ἐξ ἀρχῆς, ὡς φαίνεται φανερά εἰς τὴν ἱστορίαν,
πρεπεῖν εἰς τοῦτο τοῦ κόσμου τὸ θεῖον ὡς ἐν
ὅς λαμπρὸν καὶ περιδῶρον ὄχι μόνον διὰ τὰ
εὐχάτου καὶ ἀξιάγας ἀνδραγαθήματα, ἀλλὰ καὶ

πολλῷ πλέον διὰ τὰ χρηστά του ἥθη καὶ τὰς ὑψηλὰς
καὶ βαθείας μαθήσεις του. Κατ' ἀρχάς, πρὶν εἰσελθεῖν
ἐν τῇ Ἀττικῇ, ὁ Κάδμος εἰς τὴν Βο-
τίαν, ὁ Πέλοψ εἰς τὴν Πελοπόννησον, ὅσοι καὶ
ἄλλοι ἀπ' ἀρχαιότερον καιρῶν, καὶ ἦσαν ἱθαγενεῖς
Ἕλληνες, ἐξαῦσαν ὡς ἄγριοι εἰς τὰ βουναὶ καὶ
τὰ σπήλαια· οὐδ' εἶχαν ἄλλο σημεῖον ἀνθρωπίνου
εἰ μὴ τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν τῶν διαλέκτων, διὰ
ὅποιός ἐσήμαιναν ἀναμεταξύ των τῆς ψυχῆς
βουλευμάτα, καὶ μίαν μυθώδη θρησκείαν, καὶ
τὴν ὅποιαν ἐδόξαζαν τὰ πάθη τῆς ἀνθρωπότητος
θεοῦς, κ' ἓνα ὕψιστον Δία, πατέρ' ἀνδρῶν τε καὶ
θεῶν, ὡς κυριάρχην τοῦ οὐρανοῦ, ὅστις ἀφ' οὗ καὶ
ἐρεψε τὸν πατέρα τοῦ Κρόνου, κατεδίδασκε καὶ
ἀνθρώπους εἰς τὴν ἐπίπονον ταύτην ζωὴν καὶ τα-
λαιπωρίαν δι' ἓνα σφάλμα τοῦ Προμηθεῖος, ὅστις ἐ-
μελεσε νὰ κλέψῃ τὸ πῦρ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ νὰ
φέρειν εἰς τὴν γῆν πρὸς τοὺς ἀνθρώπους. Ἐδόξαζαν
κοίμη καὶ τὸν θεὸν Ποσειδῶνα ὡς κυριάρχην τῆς
λάσσης· καθὼς καὶ τὸν Πλούτωνα ὡς κυριάρχον
τοῦ ᾄδου, ὅπου ἤλπιζαν· πῶς θέλει λάβῃ
ψυχὴ μετὰ θάνατον ἢ μίαν μακαριότητα αἰῶνα
εἰς τὰ Ἡλύσια, ἢ μίαν αἰῶνον τιμωρίαν εἰς
Πυριφλεγέθοντα. Εἰς μερικὰ μέρη ὁπωσσοῦν ἄνθρωποι
κώτερα τῆς Ἑλλάδος εἶχαν καὶ μίαν ἐγκύκλιον
θεῶν, τὴν ὅποιαν, καθὼς διηγείται Κλήμης ὁ Σ

αταύς, καὶ μαρτυρεῖ Φίλων ὁ Ἰουδαῖος εἰς τὴν βί-
βλιν Μωσέως, ἐδίδασκαν καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ
ἐδίδασαν καὶ αὐτὸν τὴν ἰδίαν Μωϋσῆν, ὅς τις ἡμᾶς
ἀλλὰ τις γενεαῖς προτιμώτερος ἀπὸ τὴν ἀποικίαν τοῦ Κέ-
κροπος. Ἀφ' οὗ ὅμως μὲν τὸν ἐρχομένον τῶν πέπο-
κευμένων ἐκείνων ἀποικῶν Κάδμου καὶ Κέκροπος
ἐκίχοντο νὰ πολιτευοῦν, καὶ νὰ συγκοινωνοῦν με-
τὰ τὴν ἑθνη, ἡσθάνθησαν τὴν ὑπεροχὴν τῆς μαθή-
σεως καὶ ἐπρέξαν εἰς ὅλα τὰ μέρη παντοῦ νὰ συνά-
ξωσιν ἀπ' ὅλου τὸν κόσμου τὰς ἐπιστήμας, αἱ ὁποῖαι
ἐπεκαταρτίσθησαν κατ' ἀρχαῖς εὐρίσκοντο ὡς ἀρχαὶ καὶ σοφίαι
ἐκείναι εἰς διάφορα ἔθνη διεσπαρμέναι ἀτελεῖς
καὶ ἀσύντακτοι. Καὶ οὕτως, ἀφ' οὗ τὰς παρέλασαν,
ἐξήκρινον μὲν ἐκείνην τὴν Ἑλληνικὴν τῶν ἀγ-
νοῶν, καὶ ἐσώθησαν ἀρκετοὶ νὰ τὰς φέρωσιν εἰς
τὴν πατρίδα, καὶ οὕτως ἐκείνην τὴν ἐκείνην δὲν ἡμ-
εῖς ποτὲ, καθὼς δὲν ἡμῶς καὶ μετέπειτα
ἐκείνην τῆς σήμερον, νὰ τὰς φέρῃ κἀνὲν ἄλλο ἔθνος
ἐκείνου κόσμου, εἰς τρόπον ὅπου δὲν εἶναι κἀμὶ ἀμφι-
βολία, ὅτι αὐτοὶ ἐσώθησαν τῆς φιλοσοφίας πατέρες
καὶ διδάσκαλοι. Μετὰ τοῦτο, μήτε πρό-
φουρον μήτε ὕστερον ἐφάνη τις, ἢ νομοθέτης, ἢ
πολιτικός, ἢ φιλόσοφος, νὰ ἐλεγχῇ ὡς μίαν πλάνην
ἐκείνην τῶν προγόνων τὴν ψευδοθρησκείαν,
ἐκείνην τὴν προφανῆς μυθολογίαν, καὶ καθ' ἑαυτὴν ἀπο-
ρίαν, καὶ ὡς πρὸς τὸν ὀρθὸν λόγον ἀδύνατος, ἀλλ'

ὡς νουνεχῆς καὶ ἐπισκευῆς Ἑλλήνων σοφιστὴς καθέ-
στις ὅτι ἡ θρησκεία εἶναι βάσις τῶν χρηστῶν ἡθῶν καὶ τῶν
ἀνθρωπίνων χαρακτήρων θεμελίον, ἡγῶνίζετο,
καὶ τὸ δυνατόν, νὰ σκεπάζῃ τὴν ἀτοπίαν τῆς, καὶ
νὰ τὴν παραστήσῃ μὲν ἐκείνα τὰ ζωοῦς χρώματα τῆς
Ποιητικῆς ὡς θεῖαν καὶ ὑψηλὴν, εἰς τρόπον νὰ τὴν
ἐκείνην εἰς τοὺς πολλοὺς τὴν εὐγενῆ ὀρεξίν καὶ με-
τὰ φυσικῆς ἀρετῆς εὐταῦθα εἰς τὴν ζωὴν, καὶ μίαν αἰ-
ωνίου μακαριότητος μετὰ θανάτου. Οὕτως οἱ Ἕ-
λληνες τότε ἀπέκτησαν ἐκείνου τὸν εὐγενῆ καὶ ὑψηλὸν
χαρακτήρα, ὥς εἰς κάθε περίεργον ἔδειξαν τὰ
ἔργα μεγάλα καὶ θαυμαστά, ὅλα φυσικῆς ἀρετῆς
ὑποδείγματα, εἰς τὰ ὅποια ἀπόρησαν καὶ ἀπορο-
ῦσιν οἱ αἰῶνες, καὶ θέλει ἀποροῦν ἴσως, ἐν ὅσῳ δι-
κέμεναι ὁ κόσμος.

Ἐν ὅμως τοῦτο ἐσώθη εἰς τὸ μέγα καὶ εὐδοξί-
αυτος αὐτὸ ὡς ἐλάττωμα, τὸ ὅποιον ἡμαυρώσε καὶ
τὴν δόξαν του, καὶ τὸ ἐκρέμυνε πολλάκις εἰς παρο-
ρήν, ἢ κατηραμένην διχόνοια, εἰς τρόπον ὅσον δὲ
εἶχε τοῦτο μόνον τὸ σφάλμα, κατὰ τὸν ἔμφυτον
τοῦ ἡρώϊσμον καὶ ὅλα τὰ ἄλλα τὰ ὑψηλὰ καὶ εὐδοξία
ὑπερτερήματα, ἡμῶς νὰ συστήσῃ ἢ εἰς τὴν
Σπάρτην, ἢ εἰς τὰς Ἀθήνας μίαν κραταίαν Μουσ-
αίαν, ἥτις ἐντὸς ὀλίγου ἠθέλην ἐκτείνει τὴν ἐξουσί-
αν της εἰς ὅλον σχεδὸν τὸν τετραπέρατον κόσμον.
Διὰ τοῦτο ὁ μέγας ποιητὴς Ὅμηρος καὶ τῆς ποι-

ἡς τέχνης πατήρ, ὡς εἶδε τὴν Ἑλλάδα εἰς μερ-
 5 πολιτείας διηρημένην, να συντρίβῃ τὰς ἀνικήτους
 νάμεις τῆς μετὰ τοὺς συνεχεῖς καὶ ματαίους ἐμφυλί-
 10 πολέμους, προησθάνθη, πόσον ἡμποροῦσαν
 κατορθώσουσι οἱ Ἕλληνες, ἂν ἦσαν ὑπὸ μίαν
 15 αὐσίαν ὁμοῦ ἡνωμένοι. Βέβαια ἦθελ' ἦτον εὐκα-
 20 ρὴν εἰς αὐτοὺς νὰ κυριεύσουσι ὅλον τὸν κόσμον, τὸ
 25 οὔτω διηρημένοι, δὲν ἦθελ' ἡμπορέσουσι νὰ
 30 κατορθώσουσι ποτὲ, καθὼς διὰ τὰς ἀλληλομαχίας
 35 οὐτε κατώρθωσαν. Ὅθεν διὰ νὰ τοὺς παρακι-
 40 νῇ εἰς μίαν τοιαύτην ἀναγκασιότατην ἑνωσιν ὁ φρό-
 45 νος Ποιητῆς τί ἐσοχάσθη; Πρῶτον περιγράφει
 50 τὸν πόλεμον τῆς Τροιάδος, ὅπου εἰς ἐννέα χρόνους
 55 Ἕλληνες δὲν ἐτέλεσφόρησαν τίποτε, οὐτ' ἠθελε
 60 λεσφορήσουσι ποτὲ, ἂν δὲν ἠθελε σοχασθοῦν νὰ
 65 ἀλέξουν κοατὴ γνώμῃ ὅλ' οἱ στρατηγοὶ ὡς Μονάρχην
 70 Ἀγαμέμνονα, καὶ οὕτως εἰς ἐνὸς χρόνου διά-
 75 ρημα ἐκρέμυσαν τὰ ὑπερήφανα ἐκεῖνα τέλχη, τὰ ὅ-
 80 λια τόσους χρόνους προτῆτερα καταφρονοῦσαν τὴν
 85 καταμάχῃ του ἰσχὺν τῶν Ἑλλήνων. Μετὰ τοιούτων
 90 ὁπὸν ἀρχίζει τὴν Ποιήσιν του ἀπὸ τὴν οὐλομένην
 95 ἡμῶν τοῦ Ἀχιλλέως· καὶ ἀφ' οὗ παραστήσῃ ὅλα τὰ
 100 μέρη κακὰ, ὅσα προξενεῖ εἰς τὸ πολιτικὸν ἢ
 105 βασιλικὸν καὶ ἢ διχόνοια, ἔρχεται νὰ φωνάξῃ τὴν
 110 ὁμιλον γνώμην του.

» Οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη, εἰς κοίρανος ἔστω
 » εἰς βασιλείς. «

Ἦστερον συνέγραψε καὶ τὴν Ὀδύσσειαν, καὶ περιγρ-
 5 φει τὴν πλάνην τοῦ Ὀδυσσεύς, τὸν ὅποιον αὐτὸς
 10 ἐπρόκρινεν ἀπ' ὅλους τοὺς στρατηγούς τῶν Ἑλλήνων καὶ
 15 διὰ τὴν ἡρωϊκὴν του ἀνδρείαν καὶ διὰ τὴν βαθείαν τὴν
 20 φρόνησιν, καὶ δὲν εἶχεν ἄλλου σκοποῦ εἰς ὅλον τὸ
 25 τὸ ποίημα, εἰ μὴ νὰ διδάξῃ τοὺς Ἕλληνας, ἂν τὴν
 30 χὺν καταπεισθῶσι ποτὲ, νὰ δεχθῶσι τὴν γνώ-
 35 μιν, καὶ νὰ συστήσωσι μίαν Μοναρχίαν εἰς τὴν Ἑ-
 40 λάδα, ὅποιον πρέπει νὰ ἐκλέξουσιν ὡς Μονάρχην
 45 ὅστις, ἀφ' οὗ ἦναι Μονάρχης τῆς Ἑλλάδος, ὅστις
 50 ἠθέλει ἀργήσῃ νὰ γένῃ Μονάρχης καὶ ὅλης τῆς
 55 κοινότητος. Αὐτὴ ἡ γνώμη τοῦ Ὀμήρου ἦτον ἀρε-
 60 ῖα, ἀλλὰ πῶς νὰ καταπεισθῶσι οἱ Ἕλληνες νὰ ἀ-
 65 σουν τὰ πάθη καὶ νὰ παύσουσι τοὺς ἐμφυλίους
 70 πόλεμους διὰ Χρυσήϊδας καὶ Βρυσηϊδας καὶ ἄλλα
 75 αὐτὰ ψύλλων πηδήματα, ὥς νὰ συστήσωσι εἰς
 80 τὴν Ἑλλάδα μίαν ἀρχὴν, καὶ ἐντὸς ὀλίγου νὰ γέν-
 85 ωσι κοσμοκράτορες; Ἀνεγίνωσκαν τὰ ὑψηλὰ καὶ φη-
 90 γενῇ τοῦ Ὀμήρου ποιήματα ὡς μίαν τερπνὴν ἱ-
 95 στήριον, καὶ ὡς Ἕλληνες ἀκολουθοῦσαν νὰ μάχωνται
 100 Οὐτῶν διεμάχοντο ἀνάμεσόν των, καὶ εὐρήθη
 105 ἀδύνατον ἐπὶ Ἀλεξάνδρου, καὶ ὑπετάχθησαν
 110 τὸ κράτος του. Οὕτω διεμάχοντο καὶ μετὰ
 115 Σωκράτους τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ ἐδουλοῦντο εἰς τὴν

ρωμαίους, ὡς λέγει καὶ ὁ Ἡρωδιανὸς εἰς τὴν ἱστορίαν του. „Ἀρχαῖον τοῦτο πόθος Ἑλλήνων, οὗ πρὸς ἀλλήλους κασιγάζοντες αἰεὶ, καὶ τοὺς ὑπερσέχειν δοκοῦντας καθαιρεῖν θέλοντες, ἐτρυχώσαν τὴν Ἑλλάδα· ἀλλὰ τὰ μὲν ἐκείνων γηράσαντα καὶ παρ' ἀλλήλοις συντριβέντα, Μακεδόνων εὐλόγητα καὶ Ῥωμαίοις δούλα γεγέννηται.“

Πλὴν ὅλλ' αὐτὸ τὸ δυσύχημα δὲν ἐξάθη εἰς τοὺς τοὺς Ἕλληνας ἐξ αἰτίας τῆς διχουσίας, ὥς βλέπομεν εἰς τὰς ἱστορίας τῶν διαφόρων αἰώνων, συνέθη πολλάκις καὶ εἰς ἄλλα ἔθνη πολλὰ καὶ ἀρχαιότερα καὶ μεταγενέστερα, τὰ ὅποια οὐ ἄρχισαν ν' αὐξήσουν, ἐφθασαν εἰς μίαν ἡν, καὶ πάλιν ἀπ' ἄλλ' ἀλλεπάλληλα περιεπαρήκυσαν καὶ ἐδουλώθησαν. Οὐτ' ἐξάθη ποτὲ, τὸ ὅποιον, ἀφ' οὗ ἤκμασε, δὲν παρήκμασε, καὶ δὲν ὑπετάχθη εἰς ἄλλο. Διὸ καὶ ἡ καθ' ὃ εὐγένεια ἐνὸς ἔθνους λαμπροῦ δὲν θεωρεῖται μόνον τὴν ἐξωτερικὴν ἐξουσίαν καὶ τυχερὰν ἐξουσιότητα, ἀλλ' εἰς τὸς ἐπωφελεῖς ἐπιστήμας εἰς τὰ χαρακτηριστικά του τίμια ἦθη, εἰς τὰ ἅτα συνίσταται καὶ ἀπλῶς ἡ τελειότης τῆς ἀνθρωπότητος· ὥστε καὶ οἱ Ἕλληνες, αὐ καὶ ἐξέπασαν τὴν πρώτην των ἐλευθερίαν, τολμῶ νὰ εἰπῶ, καὶ εἰς τὴν δυσυχίαν των αὐτὰ ἐξάθησαν ἐπαί· οἱ καὶ ἀξιοθαύμαστοι· ὅτι οὐ μόνον δὲν διέφθει-

ραν μὲ τὴν δουλείαν τὰ Ἑλληνικά των ὑπερτέρηματα, ἀλλ' ἐφώτισαν ἢ μᾶλλον ἀνθρωπίσαν καὶ τοὺς κυριάρχας των. Ὅτε ὑπετάχθησαν πρότερον τοὺς Μακεδόνας, δὲν παρέλαβαν ἀπὸ τοὺς Μακεδόνας τὴν βαρβαρότητα, ἀλλὰ μετέδωκαν εἰς ἐκείνους τὴν Ἑλληνικὴν των εὐγένειαν, καὶ ὥς τως, ἡνωμένοι ὑπὸ μίαν ἀρχὴν, αὐτοὶ καταβασαν τὸ πᾶν, καὶ ὑπέταξαν τόσα ἔθνη καὶ τὴν βασιλείαν εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Ἀλεξάνδρου. Ἰσομοίως καὶ ὕστερον, ὅτ' ἐδουλώθησαν πάλιν εἰς τοὺς Ῥωμαίους, αὐτοὶ ἐξάθησαν πρώτη αἰτία νὰ ἐκτισθῶν καὶ οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ νὰ λάβουν τὸ φῶς Ἑλληνικῆς παιδείας καὶ τῆς μαθήσεως· ὡς εἶπε Ῥώμη! πόσα καλὰ καὶ μεγάλα εἶδες ἀπὸ Ἑλλάδος τὴν δυσυχὴν; καὶ ὡς ἀντιζήλος φθονὸς εἰς ὅλα ἀγνώμων καὶ ἀχάριτος τάλησμόνη. Τότε ὅμως εἰς τὴν ἀρχὴν οἱ Ῥωμαῖοι, αὐτὴ τῆς Ἑλλάδος εὐτυχεῖς κυριάρχαι, βλέποντες τὴν ὑπεροχὴν τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὰ ψυχικά των ὑπερήματα, αὐτοὺς ἐπροτίμησαν ἀπ' ὅλα τὰ ὑποχείρια ἔθνη, καὶ δὲν τοὺς ἐσοχάσθησαν ὑπηκόους καὶ δούλους, ἀλλ' ὡς διδασκάλους ἀδελφοὺς, εἰς τρόπον, ἐν ᾧ ἦσαν εἰς τὸν Σπάρτης Ῥώμης οἱ Ἕλληνες ὑποκείμενοι, συνεδασαν μὲ τοὺς Ῥωμαίους, καὶ ἐν ᾧ οἱ Ῥωμαῖοι τῆς Ἑλλάδος εὐτυχεῖς κυριάρχαι, ἡσθάνοντο

οστερικὴν κλίσιν καὶ ἀμιλλαν ὃ ἀποκτήσῃ τὴν
 ἀκαπτήν καὶ τὴν μάθησιν τῶν Ἑλλήνων, ἕως οὗ
 Ἀνγούσου Καίσαρος ἔφθασαν καὶ οἱ Ῥωμαῖοι
 ἀκμήν, ὥςτε κατὰ τὰς μαθήσεις νὰ συμπαρα-
 λωταῖ ὅπως οὖν μὲ τοὺς Ἕλληνας. Καὶ τότε
 ἤν, ὅτι ἦλθεν ἡ ἀνθρωπότης εἰς τὸ ἄκρον τῆς
 εἰότητος· τότε ἦτον ὁ πλέον πέφωτισμένος αἰὼν,
 ἀνθοῦσαν καὶ εἰς ἄλλα γένη πολλὰ, καὶ ἐξό-
 εἰς τοὺς Ἕλληνας καὶ Ῥωμαίους αἱ ἐπιστῆμαι καὶ
 αἱ· τότε ἤκμαζαν ἄριστοι ποιηταί, μεγάλοι
 σοφοί, βαθεῖς πολιτικοί, ἔντεχνοι ῥήτορες,
 ἥρωες στρατηγοί. Διὰ τότε ἦλθε καὶ ὁ διὰ τε-
 ῶν αἰώνων προκαταγγελλόμενος ἀληθὴς τοῦ
 ωπίνου γένους Σωτὴρ, καὶ εἰς ἓνα τοιοῦτον
 α λαμπρὸν ἄρχισε νὰ διακηρυχθῇ τὸ ὑψηλόν
 καὶ σωτήριον κήρυγμα. Καὶ τότε τὰ δύο αἰ-
 ῶνι Ἕλληνες καὶ Ῥωμαῖοι οὕτω συνενωμένα
 εἰς τὸ ἄκρον τῆς τελειότητος καὶ τὰ δύο καὶ
 τὴν φιλοσοφικὴν μάθησιν καὶ κατὰ τὴν πο-
 ῶν σύνεσιν, ὅχι μόνον ἐνόησαν τὴν ἀλήθειαν
 τοῦ Ἐυαγγελίου καὶ ἐδέχθησαν μετὰ πόθου
 οὐράνιον καὶ Θεῖον διδασκαλίαν τοῦ ἐσαυρω-
 Θεοῦ, ἀλλ' ἐδείξαν καὶ ἓνα ἑνθερμον ζήλου
 τὸνομά του τὸ ἅγιον, καὶ ἑνθεον ἡρωϊσμὸν
 ἐνδοξότερον καὶ θαυμασιώτερον ἀπὸ τὸν
 ὅν ἐκείνου ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἐνθουσιασμῶν

τῶν προγόνων τῶν. Εἰς δέκα φοδερωτάτους καὶ τρε-
 μεροὺς διωγμοὺς ἀπείροι Λακωνίδαι καὶ ἄπειρ
 Κάτωτες ἀντεστάθησαν καὶ ἐπολέμησαν ὡς ἔνθε
 ἥρωες, καὶ ἐδεδιώσαν μὲ τὸ αἷμα τῶν τῶν ἀλ-
 θειαν τοῦ Θεοῦ κηρύγματος, ἕως οὗ κατὰ Θε-
 οικονομίαν φωτίζεται καὶ ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Ῥ-
 μης, Κωνσταντῖνος ὁ μέγας, καὶ ἐρχόμενος ὁ αὐ-
 ράση εἰς τὸ Βυζάντιον, ζοχαίνεται τὴν τοποθε-
 τοῦ Βυζαντίου πλέον ἀπ' ἐκείνην τῆς Ῥώμης
 μοδιωτέραν εἰς ἓνα μονάρχην τῆς Ἀνατολῆς
 τῆς Δύσεως· ὅθεν κτίζει ἐκεῖσε τὴν περίφημόν
 Κωνσταντινούπολιν, ὅπου καὶ μεταφέρει τὸν θρό-
 τῆς Ῥώμης, καὶ τότε πάλιν οἱ Ἕλληνες οὕτω
 σωματωμένοι μὲ τοὺς Ῥωμαίους λαμβάνουν
 τὴν μετωνυμίαν τῶν νέων Ῥωμαίων, καὶ μέν
 σιλείαν ὡς ἔρμαιον, ἥτις διήρκεσε χρόνους καὶ
 διακοσίας. Εἰς ὅλου ὅμως αὐτὸ τὸ μακρὸν
 χρόνον διάσκημα, ἀπὸ τοῦ πρώτου Κωνσταντίνου
 μεγάλου ἕως τοῦ ἐσχάτου Κωνσταντίνου τοῦ Πα-
 λόγου, οἱ Ἕλληνες δὲν ἐφάνησαν ὀλιγωτέρων
 ληρες καὶ κατὰ τὴν ἠθικὴν χαρακτῆρα καὶ κατὰ
 μάθησιν. Παντοῦ, ὅπου κατοικοῦσαν Ἕλλη-
 ῆκμαζαν Ἀκαδημαῖαι, καὶ ἐξόχως εἰς Ἀλεξάνδρ-
 εἰς Βυρυτὸν καὶ εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἥτις
 ἀλώσεως ἦτον ὡς καθέδρα τῶν ἐπιστημῶν
 ἐπ' ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου ἐτρέχε καθεὶς καὶ

θῆ εἰς αὐτὴν ὡς εἰς τῆς φιλοσοφίας τανάκτο-
 "Ολον τὸ ἔθνος ἐν γένει ἐφύλαξεν ἀδιάφθορα
 Ἑλληνικὰ τίμια ἦθη, καθὼς καὶ ἡ Ἑκκλησία
 ἔργασεν ἀνόθευτα τὰ καθολικὰ δόγματα τῶν
 ὧν Ἀποστόλων καὶ τὴν παράδοσιν· καὶ ὅλος ὁ
 λαὸς καὶ σεβασμῖος κληρὸς ἔδειξεν εἰς κάθε περί-
 οδον ἀρετὰς ὑπὲρ ἀνθρώπων. Καὶ ἡ βασιλεία, ἐν
 ᾗ ἦσαν τὰ πράγματα εἰς ἀκμὴν, δὲν ἔτρεχεν
 κάκεινα νὰ ὑπατάτῃ ξένους τύπους ἀδίκως,
 ἀ γυμνῶν παρανόμως τὰ ἔθνη, ἀλλὰ με-
 τριζέτο τὰ νικηφόρα καὶ φιλόανθρωπα ὅπλα τῆς
 ἀφ' οὗ εἰς τὸ νὰ προσατεύῃ τὰ πεφωτισμένα γένη,
 ὡς ἐπροσάτευσεν πολλάκις καὶ Ῥώμην καὶ Ἀλε-
 ξανδρίαν καὶ Σελευκίαν καὶ Καπαδοκίαν καὶ με-
 γάλαν Ἀσίαν, καὶ ἐλύτρωσεν ἀπὸ τὰς ἐπιδρομαῖς τῶν
 ἁρπάζοντων. Τοιοῦτον πνεῦμα φιλοσοφικὸν καὶ εὐγενὲς
 ἡγετῆρα ἔδειξαν οἱ Ἕλληνες εἰς τὸν κόσμον καὶ
 ὡς ἐπολιτεύοντο κατ' ἀρχαίαν αὐτοδέσποτον εἰς
 ἅς πολιτείας, καὶ ὕστερον ἀφ' οὗ ὑπετάχθησαν
 οὐκ εἰς τὸν μέγαν Ἀλέξανδρον, καὶ ὕστερον εἰς
 Ῥωμαίους, καὶ παρέλασαν ἀπ' αὐτοῦ καὶ
 βασιλείαν ὡς ἔρμαιον.

Καθὼς ὅμως ἕνας μέγας καὶ λαμπρὸς ἥρωας
 ἐμπορεῖ νὰ δείξῃ τὴν ἡρωϊκὴν του ψυχὴν καὶ
 μεγαλουργίαν του φρόνημα εἰς τὰς εὐτυχίας καὶ ἀνα-
 γαίας, ἀλλ' εἰς τοὺς καινύοντας καὶ τὰ δευτέρω, οὐ-

τω καὶ ἓνα ἔθνος φύσει εὐγενὲς καὶ φιλόκαλον
 ἐμπορεῖ νὰ ἀποδείξῃ θεσπιάως τὴν ἑμφυτίαν του
 τὰ καλὰ ἐπιμονὴν καὶ τὴν γενναίαν του καρτερίαν
 νὰ ὅσω ζῇ αὐτοδέσποτον εἰς μίαν δημοκρατίαν
 Πολιτείαν, ἢ ἐν ὅσῳ πολιτεύεται ὑποκάτω
 μίαν ὁμογενὴ καὶ ὁμόθρησκον Μοναρχίαν, ἀ-
 φ' οὗ ὑποπέσῃ καὶ εἰς ἓνα ζυγὸν μίαν ἀλλογενὴ
 βασιλείαν καὶ ἑτεροθρήσκον, καὶ διαφυλάξῃ αὐτὴν
 τὰ χαρακτηριστικὰ του ὑπερτερήματα. Διὰ το
 ἐκείνην ἡ Εὐμαρμένη, ὅποια καὶ ὦν ἦναι, θέλω
 εἰς ἀρχῆς νὰ τήσῃ ἔμπροσθεν εἰς ὅλου τοῦ κόσμου
 τὰ ὅμματα τὰς μεγαλοφυεῖς τῶν Ἑλλήνων ἀρε-
 τὰς ὡς τόσα ὅντως πρωτότυπα, ἀφ' οὗ τοὺς ἀγ-
 ῶναι αἰώνων ἐλευθέρους, καὶ εἰς ὅλον τὸ διά-
 σταν τῆς ἐλευθερίας ἐξέστησαν αὐτοὶ φιλοσοφίας
 δάσκαλοι, καὶ εὐγενεῖς ἡρωϊσμοῦ παραδείγματα
 τοὺς ἔφερε παρ' ἐλπίδα καὶ μίαν βασιλείαν ὡς
 ἑρμαῖον, ὑποκάτω εἰς τὴν ὁποίαν, ἀφ' οὗ οὐκ
 διὰ χιλιῶν διακοσίων χρόνων κατὰ συνέχειαν ἐξ-
 ἴσταν πάλιν, ὡς Ἕλληνες, τῶν βαρβάρων οἱ
 ταί, τῶν πεφωτισμένων γένων οἱ προσάται,
 τῆς θείας καὶ ἀληθοῦς θρησκείας ὑπέρμαχοι,
 εὐλογοῦν νὰ τοὺς προσκαλέσῃ καὶ εἰς μεγα-
 λουργίας δοκιμασίας, νὰ ἐπιβεβαιώσωσι καὶ ὑπο-
 εἰς μίαν ἀλλογενὴ καὶ ἑτεροθρήσκον βασιλείαν
 μάλιντοι τὴν φιλόκαλόν των ἐπιμονὴν καὶ ἀρε-

του καρτερίαν διὰ μεγαλητέραν των δόξαν καὶ αὐχήμα, ὥς νὰ ἰδῇ ὁ Κόσμος μὲ θάμβος καὶ ἐκπληξιν, πῶς καὶ εἰς τὰς δυσκολίας οἱ Ἕλλη-
 ρες, καθὼς καὶ εἰς τὰς εὐκολίας, ἐστάθισαν παντο-
 ῦς ἀρετῆς ὑποδείγματα. Τρεῖς ἡμισυ ἡδὴ αἰ-
 ones ἀπέρασαν καὶ τι πρὸς, ἀφ' οὗ οἱ Ἕλληνες
 τετάχθησαν εἰς τὴν κράταιαν τῶν Ὀθωμανῶν βα-
 λείαν, καὶ μ' ὅλου τοῦτο ἐκ πρώτης ἀλώσεως
 οὐ εἰσέτι καὶ νῦν διαμένουσιν Ἕλληνες. Ἐφύ-
 λξαν ἀδιάφθορα τὰ δόγματα τῶν ἱερῶν Ἀποστό-
 λων καὶ τῆς Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησί-
 ας, τὰ ἔθιμα, καθὼς τὰ παρέλαβαν ἀπὸ τοῦς Θε-
 ὁφόρους ἁγίους Πατέρας. Ἐδείξαν ἕνα ἔμφυτον
 φρονιμὴν πρὸς τοὺς μαθηταίς, εἰς τρόπον δὲν ἔλει-
 πον ποτὲ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα κατὰ διαφοροὺς και-
 ροὺς καὶ τόπους ἄνδρες πεφωτισμένοι καὶ ἐλλόγι-
 μοι, οἵτινες ἤκμαζαν, ὡς ἀκμάζουν καὶ μέχρι τῆς
 σήμερον, εἰς κάθε εἶδος φιλοσοφίας. Εἰς ὅλην τὴν
 Ἑλλάδα παντοῦ, καθὼς εἶχαν οἱ πολῖται προθυ-
 μίαν καὶ πόθον νὰ συζητήσωσιν εἰς τὰς πολιτείας
 ὁλεῖα, καὶ νὰ φέρωσι διδασκάλους ἀξίους, οὗ-
 τως εἶχαν φροντίδα καὶ οἱ Μοναχοὶ εἰς τὰ μονα-
 στῆρια, ὥς καὶ κάθε μοναστήριον ἦτον σχεδὸν ἕν θεῖον
 λεικὸν καὶ ἅγιον. Πολλοὶ πατριάρχαι καὶ ἀπει-
 ροὶ ἀπὸ τοῦς κατὰ τόπον ἀρχιερεῖς ἐχρημάτισαν
 ὁδοποιοὶ καὶ ἐπιστήμονες, καὶ ἐπιστημονικῶν βί-

βλίων μάλιστα συγγραφεῖς, καὶ ὅλοι προσήρχον
 εἰς τὸ μὲν αὐτὸ καὶ τρομερὴν τῆς ἀρχιερωσύνης
 ἀξίωμα ἢ ἐκλεγεγμένοι ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν ἢ
 πρὸ τῶν λαῶν ζητημένοι μετὰ δακρύων, καὶ ἐξου-
 μίαν ζωὴν ἀσκητικὴν ὡς ποιμένες, ὡς διδάσ-
 τῶν ἱερῶν Ἀποστόλων, ὡς μαθηταὶ τοῦ Θεοῦ
 που Σωτῆρος καὶ ἐπίτροποι. Ὅλ' οἱ Μοναχοὶ
 ἐξιδιώται, ὅσοι ἤρχοντο εἰς τὸν κόσμον χάριν ἐ-
 ρου καὶ βοηθείας, ἦσαν σεβάσμιαι καὶ ἀσκητικοὶ ὁ-
 ρισσότεροι καὶ πεπαιδευμένοι, μαθηταὶ ἢ τῆς Πατρὸς
 ἢ τοῦ ἁγίου Ὁρους ἢ τῆς Σμύρνης ἢ οὕτως ἄλλ-
 οῦ σχολείου. Κατὰ καιροὺς δὲν ἔλειπε νὰ ἐξέρχ-
 οντο καὶ ἀπὸ κἀνένας ἀσκητικὸς ἐρημίτης διὰ τὴν ἀ-
 πὴν τοῦ ἐσαυρωμένου, νὰ κηρύττῃ εἰς κάθε
 γῆν καὶ χώραν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, μὲ σκο-
 πὸν νὰ σερευνῇ τοὺς περὶ εἰς τὰς εὐαγγελικὰς ἀ-
 τὰς καὶ εἰς τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας τὰ δόγμα-
 τὰ. Οὕτως ἐδάσκαζαν διὰ τεσσάρων σχεδὸν αἰώνων
 Ἕλληνες καὶ ὑπὸ ζυγὸν τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὰς
 θήσεις, καὶ ἐφύλαξαν ἀδιάφθορα καὶ τῆς Ἀπο-
 στολικῆς ἐκκλησίας τὰ δόγματα, καὶ τὰ Ἕλλη-
 νων τίμια ἥθη, τὰ ὅποια καὶ φυσικῶς καὶ πολ-
 κῶς εἰς καθ' ἕθνος εἶναι ἡ βάσις τῆς πολιτε-
 κωνικαίας καὶ τοῦ θεμελίου.

Ἄλλ' ἂν ἐφάνη περὶ τοὺς ἐσχάτους τοῦ-
 τος καιροὺς καὶ ἀδυνατίαν καὶ νὰ σαλευθῇ ἐκεῖ ἡ φιλό-

Ελληνική καρτερία, καὶ κατ' ὀλίγον οἱ Ἕλληνες
ἐκκλίνουσιν ἀπὸ τοῦ χαρακτήρα των καὶ νὰ δια-
θελῶνται, δὲν εἰσι ἰσως παραδοξον. Ἀνοθεν
ἐξ ἀρχῆς εἰς καθ' ἕθνος ἐσάθη μία φθονερά καὶ
ἀσκανος τύχη, ἥτις καὶ εἰς ἀκμὴν καὶ εἰς παρα-
κμὴν καὶ εἰς κάθε τοῦ ἔθνους περίεσσαν ἐφθονοῦσε
ἰσχυρότε καὶ ἐμπόδιζε τὰ καλὰ, καὶ εὐκόλυνε τὰ
κακά καὶ τὰς δυστυχίας. Πλὴν τί νὰ κατηγοροῦμεν
τὴν τύχην; καὶ νὰ μὴ στοχαζώμεθα τὴν πρώτην
τύχην, ὅθεν προήλθεν εἰς ἡμᾶς ἡ παρούσα δια-
φορά τῶν ἡθῶν καὶ ἡ ἀχρειότης; Ἰδοὺ εἰς ὅλ-
γα τὰ κακά εἰς αἰτία ἡ ἰδία τῶν Ἑλλήνων ἀμέ-
λεια. Ὡς πῶς ἀχρειοῦνται, φεῖ! καὶ διαφθείρονται
ταλαίπωροι ἄνθρωποι, ἀφ' οὗ παραμελήσουν
τὰ μέσα τῆς τελειοποιήσεώς των καὶ βελτιώσεως;
Ὡς νὰ τοὺς βλάβῃ παντελῶς ἡ ταλαίπωρος
τύχη. Ἀναντίρρητον εἶναι, ὅτι οἱ Ἕλληνες ἐκου-
σίσθησαν νὰ ἐπιμελῶνται πλέον καὶ νὰ φροντίζουσιν
εἰς τὰ μέσα, τὰ ὅποια ἡμποροῦσαν νὰ τοὺς
ἐκφυγίσουν ποτὲ εἰς μίαν ὀπωτοῦν τελειότητα, καὶ
τοὺς φέρουν μίαν ἀθάνατον εὐκλειαν ἀπ' ὅλα
τὰ πεφωτισμένα γένη, ὅτι εἰς κάθε περίεσσαν ἐφά-
σαν Ἕλληνες. Δὲν εἶναι πολὺς καιρὸς, ἀφ' οὗ
τοὶ ἄρχισαν ἀπὸ τὸ ἐν μέρος νὰ παραμελοῦν τὰ
σχολεῖα καὶ τὴν σπουδὴν, καὶ ἀπὸ τᾶλλον τὴν δι-
δακκαλίαν τῆς Θείας Θρησκείας των, εἰς τρόπον

οἱ ἀπόγονοι ἐκείνων τῶν φοβερῶν φιλοσοφῶν, οἱ
ποῖνες ἐσάθησαν πάλαι ποτὲ τῆς φιλοσοφίας πατέρες
καὶ καθεξῆς εἰς ὅλα τὰ ἔθνη διδάσκαλοι, ἐμβαίνοντες
τὴν σήμερον εἰς τὰ σχολεῖα, ὅχι τόσον μὲ σκοπὸν νὰ
σπουδάσουν, ὅσον νὰ χρησιμεύσουν ὡς γραμμα-
τικοὶ εἰς κἀνένα ἐμπόριον· διὸ μήτε οἱ διδάσκα-
λοι ἔχουν ἐκείνου τὸν ζῆλον πρὸς τοὺς μαθητὰς
μήτε οἱ πολῖται, πρὸς τὰ σχολεῖα. Οἱ διδά-
σχοι ἐκείνων τῶν φαινῶν τῆς ἐκκλησίας φωστήρων
ἀπ' αὐτοῦ πάλαι ποτὲ διεσκέδασαν ὅλαις ταῖς σκοτε-
ραῖς ὁμίχλαις τῶν ψυχοφθόρων αἰρέσεων, δὲν ἐπ-
μελήθησαν εἰς τὴν νεαράν των γλῶσσαν ν' ἀπαρ-
τισθῶσιν εἰς τὰ σχολεῖα, καὶ νὰ σπουδάσουν τὴν
ἱερὰν γραφάς, διὰ νὰ βάλωσιν αὐτοὶ πρῶτοι
τὴν πρᾶξιν ζωῆς τὰ ὑψηλὰ τοῦ Θεοῦ τοῦ Σωτῆρος
προσάγματα, καὶ νὰ παρακινήσουν εἰς τοῦτο καὶ
τοὺς πολλοὺς μὲ τὸ ἱερὸν των παράδειγμα. Δὲν
καὶ οἱ περισσότεροι σχεδὸν μισοῦν καὶ ἐπιβουλεύου-
νται τὰ σχολεῖα, καταφροντοῦν τοὺς μαθητὰς,
ἐχθρεύονται τοὺς σοφοὺς διδασκάλους, διὰ νὰ μ-
ελέγχεται ἡ ἰδική των πανιερωτάτη ἀμάθεια. Οἱ
ὁπαδοὶ τῶν ὀσσωτάτων ἐκείνων ἀναχωρητῶν, οἱ πο-
τε πάλαι ποτὲ ἐσχόλαζαν εἰς τὰς ἱερὰς μελέτας
τῶν ὁρίων γραφῶν, καὶ ἐσπούδαζαν τὴν ὑψηλὴν καὶ Θε-
οῦ φιλοσοφίαν, νὰ νεκρώσουν τὰ πάθη τῆς σαρκὸς
καὶ ν' αὐτισταθῶν εἰς τὰς κτερεὰς μεθοδεύσεις τῆς

καθόλου, ἀμέλησαν τὴν σπουδὴν καὶ τὴν μάθη-
 ν, καὶ ἐπομένως τὴν ἱερὰν μελέτην τῶν ἀγίων
 γραφῶν, καὶ ἔπασαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς βλαπτικὰς
 φροντίδας, καθὼς καὶ οἱ κοσμικοὶ, οὐ ἀποκτῇσου
 ἰσχυροῦ ψαλτικὸν διὰ τῆς εὐλογημένης ζητείας, να
 ὁδοῦν μαλακά καὶ πολυτελῆ, διὰ τὰ ζήσαντες
 πωσοῦν μεγαλοπρεπῶς εἰς τὸν κόσμον, ἢ εἰς
 τὰ μοναστήρια, καὶ ὅχι ὡς ἀνήκει εἰς τοὺς πιστοὺς
 τοῦ παμβασιλέως Χριστοῦ τραπεζώτας. Διὸ ὅχι μό-
 νον δὲν ἔλαβον φροντίδα νὰ συστήσου εἰς κάθε μο-
 ναστήριον ἱερὸν σχολεῖον, νὰ φωτισθοῦν, καὶ ὅσον
 ἐκ τούτου τὰς ἀγίας γραφάς, καὶ τοῦ ἱεροῦ τόγ-
 γατος τὰ καθήκοντα, ἀλλ' ἐσχάλασαν ἀκόμη,
 καὶ ἂν εὐρήκαν κανένα συστημένον ἀπὸ τοὺς
 κατωτέρους τῶν. Ποῖος λοιπὸν εἶναι τόσων
 ἀνθρώπων καὶ σκληρὸς; ὥστε δὲν ἤθελε χύσῃ
 ταμὴν τὰ δάκρυα, ὅταν μὲ ἄκραν τοῦ αἵματός
 ἐκφύσῃ, πῶς εἰς τῆς δυστυχούς Ἑλλάδος τὰς πε-
 νιαιότατας πολιτείας καὶ εἰς ὅλα τὰ μοναστήρια πα-
 ραμελοῦνται τὰ ἱερὰ σχολεῖα ὡς περιττά, καὶ ἀπο-
 λυπᾶται ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ εἰς τὰς ἐκκλησίας ὡς
 ἄεργον. Βαβαί! ἀπ' οὗ ἀμεληθοῦν τὰ σχολεῖα,
 ἐπομένως ἡ διδασκαλία τῆς θειοτάτης θρησκείας,
 οὐ ἔμεινε πλέον ἐλπίς τῆς μετὰ θάνατον μακαρι-
 οτήτος; ποῦ φόβος Θεοῦ; ποῦ κόσμου ἐντροπή;
 οὐ πόθος ἀρετῆς; ποῦ λόγος ὀρθός; ποῦ κρίσις

εὐλογοφανής; ποῦ ἔργον ἀγαθόν; ποῦ τίμιος χα-
 ρακτήρ; ποῦ ἥθος ἐπιεικές; ποῦ ἴχνος ἀνθρώπου
 Βέβαια! κάθε πεπολιτευμένον γένος, διὰ τὰ ζῇ
 εὐταξίαν, χρειάζεται ἕνα νόμον· καὶ κάθε νόμος
 διὰ τὰ φυλαχθῇ μὴ ἐπιεικείαν, χρειάζεται μίαν
 θρησκείαν, καθὼς καὶ κάθε θρησκεία διὰ τὰ ἐμφε-
 τευθῇ καὶ νὰ ριζώσῃ καλῶς εἰς τὴν πολλῶν τὰς καρ-
 δίας, χρειάζεται διδασκαλίαν καὶ μάθησιν· ὡς
 ἀπ' οὗ ἀμεληθοῦν τὰ σχολεῖα, καὶ λείψῃ ἀπὸ
 γένους ἡ μάθησις, μήτε ἡ θρησκεία ἐμπορεῖ νὰ δι-
 δαχθῇ, καθὼς πρέπει, μήτε αὖ τυχὸν διδασθῇ
 τὸ ἀμαθεῖς, ἐμπορεῖ νὰ κάμῃ ἐπιεικεῖς τοὺς πολ-
 λούς, εἰς τρόπον καὶ ἀπ' ἐαυτῶν νὰ εὐλασθῶνται
 τῶν ἄλλων ἀνθρώπων τὰ δίκαια, καθὼς διορίζει
 νόμος. Διὸ εἰς ἕνα τοιοῦτον δυσεδαῖμον γένος
 καὶ βάρβαρον, ὁ μὲν νόμος δὲν χρησιμεύει,
 μή ὡς εὐλόγος πρόφασις εἰς τὰς ἀδικίας· ἡ δὲ θρη-
 σκεία, ὡς μία ἐλπίς καὶ παρηγορία εἰς τὰ παρα-
 μύσματα. Ἄν ὅμως τιμῶνται τὰ σχολεῖα, καὶ
 ὅλα τὰ διάφορα μέρη τοῦ γένους εἶναι πεφωτισμέν-
 καὶ δ' ἀσκεῖται καλῶς ἡ θρησκεία, καὶ ἀνατρέφε-
 καθεὶς εἰς τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ, εἰς τὴν ἐλπίδα με-
 μετὰ θάνατον ἀθανάτου μακαριότητος, καὶ εἰς τὴν
 καταφρόνησιν τῶν προσκαίρων αὐτῶν ἀγαθῶν, τὰ
 γίνονται σχεδὸν οἱ πάντες ἐπιεικεῖς, καὶ τὸ γένος
 εἶναι πεφωτισμένον, καὶ ζῇ μὴ πολιτικὴν εὐταξίαν

καὶ ἂν τύχη φύσει φιλόκαλον καὶ εὐγενές, ἐμπροσὶ νὰ
 ῥάσῃ μὲ τὸν καιρὸν εἰς τὸ ἄκρον τῆς ἐπιεικείας,
 ὥστε δὲν χρειάζεται πλεον οὐδὲ πολιτικούς νόμους
 ἢ διοικῆται. Διὰ τὴν οὖν τοῦμα διὰ τὴν φύσιν
 ὧν νόμου νὰ κάμῃ, ἀφ' οὗ δὲν ἔχει τὴν εὐκαι-
 ρίαν, ἕως βάρος οὐσιδαίμων, δὲν καταδέχε-
 σθαι νὰ κάμῃ, ἂν καὶ ἔχῃ τὴν εὐκαιρίαν, ἕως σπου-
 αῖος ἀναθρεμμένος καλῶς εἰς τὸ φῶς τῆς θρησκείας
 σου, ὥστε σοφάζεται καὶ τὴν παραμακρὰν ἀδικίαν
 ἐν ἔργῳ ἀνάξιον τῆς ἰδίας ἐπιεικείας τοῦ καὶ χρη-
 σιότητος. Διὰ τοῦτο οἱ παλαιοὶ μας προπάτορες,
 καὶ γεννημένοι εἰς μίαν θρησκείαν ψευδῇ, ἀφ'
 οὗ ἐφωτίσθησαν μὲ τὰς μαθήσεις, καὶ ἐσύστησαν νό-
 μους, δὲν κατεφρόνησαν καὶ τὴν ψευδῇ ἐκείνῃ
 θρησκείαν, ἀλλ' ὅσον τὸ δυνατόν, ἠγωνίζοντο νὰ
 ἦν καλλωπίσουν, καὶ νὰ τὴν διδάξουν εἰς τοὺς πολ-
 ρούς, μὲ σκοπὸν νὰ ἐμπνεύσουν εἰς ὅλους τὴν πίστιν,
 καὶ ἦσαν ἀπόγονοι τῶν Θεῶν, καὶ πρέπει νὰ κά-
 νουν ἔργα μεγάλα καὶ ἄξια τῶν προγόνων τῶν,
 ἢ τὰ ὅποια νὰ ἀποθεωθῶν ἢ καὶ νὰ μένουν ἀθάνα-
 τος εἰς αἰῶνας. Οὕτως ἐμόρφωσαν ἐκεῖνα τὰ ἦθη,
 ἐπράξαν ἐκεῖνα τὰ θαυμάσια ἀνδραγαθήματα, τὰ
 τοιαῦτα ὡς σληνῶς ἐξάβησαν, καὶ εἰλ' ἴσως σταθῶν
 θαυμασμοῦ τῶν αἰώνων. Ἀλλ' ἡμεῖς, ἀφ' οὗ
 μεθ' ἐκείνων ἀπόγονοι, καὶ εὐρίθνημεν, ὁρῶμεν τῶν
 αἰώνων Θεῶν, εἰς μίαν τοιαύτην ἀλυσθῆσάν καὶ ὑψη-

λοτάτην θρησκείαν, ἥτις μᾶς προσκαλεῖ εἰς τὴν ἀλήθει-
 ἀποθέωσιν, διὰ τὴν οὖν ἐπιμελούμεθα τὰς μαθήσεις
 καὶ δὲν ἠγωνίζομεθα ὅχι μόνον νὰ διδάσχηται εἰς τοὺς
 πολλούς ἢ οὐράνιος καὶ θεία διδασκαλία τῆς ἀγίας
 θρησκείας μας; ἀλλ' ὅσον τὸ δυνατόν, νὰ βάλωμε
 καὶ εἰς πρῶτον ζωῆς τὰ ὑψηλὰ τοῦ Θεανθρώπου Σω-
 τήρος προσάγματα; ὥστε μὲ τὸν καιρὸν νὰ φθάσω-
 μεν εἰς τὸ ἄκρον τῆς ἐπιεικείας, νὰ μὴ μᾶς χρειά-
 ζονται μῖτε πολιτικοὶ νόμοι εἰς σύστασιν; καθὼς
 μᾶς τὸ λέγει ῥητῶς ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, „ὅτι τὸ
 „δικαίον νόμος οὐκ ἔστι.“ Τὴν ἀπορροῦμεν λοιπὸν
 πᾶν μᾶς ἦλθε τῶν ἡθῶν ἡ παρούσα διαφθορά καὶ
 ἡ ἀχρεϊότης; ἰδοὺ προφανῶς ἡ αἰτία τὰ σχολεῖ
 παραμελήθησαν, οἱ ἱεροὶ τῆς ἐκκλησίας ἄμβων
 ἔπαυσαν, αἱ ἐπιτημαὶ νομιζοῦνται περιτταί, καὶ
 ἡ Πίστις ἐνεργεῖται ἀπλῶς ὡς ἐθισμοί. Ὅθεν τὴν
 σήμερον, ἂν ὅχι ὅλοι, ἀλλὰ πολλοὶ ἅγιοι Ἀρχι-
 ερεῖς ἀλησημένησαν, ὅτι εἰν' ἐπίτροποι καὶ μαθη-
 τὰι τοῦ ἐσαυρωμένου, καὶ ἐφαντάσθησαν, πῶς εἶναι
 ὑφ' ἑαυτοῦ λατῶν καὶ δυνάσαι, εἰς τρόπον δὲν ἀφ' ἑ-
 αυτοῦ εἰς ἄλλο, εἰμὴ πῶς νὰ γυμνώσουν δυνάμει
 τὸ ταλαίπωρον ποῖμνιον, καὶ νὰ θησαυρίσουν ἀνα-
 σῶς ἀργύρια, τὰ ἵποὶ ἀποθυήσκοντες, ἀφ' οὗ
 τοὺς κρατοῦντας ὡς μίαν κληρονομίαν δικαίως εἰς
 κείνους ἀνήκουσαν. Ὅθεν ὅλ' οἱ μοναχοὶ ἀμαθῆς
 ἔρχονται παρὰ τοὺς ἱεροὺς τῆς ἐκκλησίας κανόνας

ὁν κόσμον, ὅχι διὰ τὰ κάμωσι κάμμιαν διδασχὴν
 εἰς τοὺς ἀλλόους Χριστιανοὺς, ὅχι διὰ τὰ δάσσωσι καὶ
 ρετῆς κάμμιος παράδειγμα, ἀλλὰ μὲ σκοπὸν τὴν
 ἐηλατήσων μὲ τὸνομα καίνεος ἀγίου καὶ πόλεις
 αἱ χώρας τῆς δυσυχοῦς Ἑλλάδος, διὰ τὰ ζῶσιν
 οἱ τοὶ μὲ κάθε τρυφὴν καὶ ἀνάπαυσιν. Ὅθεν κοινῶς
 ἂν οἱ Χριστιανοί, καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες, καὶ νέοι
 καὶ γέροντες, καὶ πλούσιοι καὶ πτωχοί, καὶ ἰδιῶται
 καὶ ἄρχοντες, κατὰ τὰ κακὰ παραδείγματα τῶν
 Ἀρχιερέων καὶ Μοναχῶν, φανταζόμενοι, διότι ὁνο-
 μάζονται Χριστιανοί, καὶ καυχῶνται ὀρθόδοξοι, καὶ
 υλάττουσι ἀκόμη ἐκ συνήθειας τῆς ἐκκλησίας τὰ ἔθι-
 μα, πῶς ὁ Θεὸς εἶναι τὸσον εὐσπλαγγνος εἰς τὰ
 κακὰ τῶν καὶ συγκαταστατικῶς, ὥς ἐυκόλως τοὺς
 συγχωρεῖ, ὅ, τι αὐτοὶ κάμουν, καὶ οὕτως ἀποτολμοῦν
 τὰ πλέον φθορὰ ἀδικήματα, ὥς ἂν (ἄπαγε τῆς
 λασφημίας!) δὲν ἤθελεν ἦναι παντελῶς Θεὸς εἰς
 τὸν κόσμον, ἢ κρίσις καὶ ἀνταπόδοσις. Ὅθεν
 ἐπέσσαν εἰς μίαν ματαίαν καὶ περιττὴν πολυτέ-
 λειαν, ἥτις εἰς κάθε γένος ἐξ ἀρχῆς καὶ ἀνωθεν
 καθὴν πρώτη αἰτία καταστροφῆς, καὶ μάλιστα εἰς
 τοὺς Ἕλληνας τὰ ἐκπέσσωσι τόσαι οἰκίαι πλουσιώ-
 νται, ὅς ἀφανισθῶσι τόσαι πολιτεῖαι περίφημοι
 καὶ λαμπραί. Ὅθεν παντοῦ εἰς κάθε πόλιν καὶ χώραν
 λέων παρὰ τὸ πάλαι δὲν παύουν αἱ ἀλλήλομαχίαι
 αἱ ἐριδές, διὰ τὰς ὁποίας παντοῦ ταραχαί, παν-

τοῦ σκάνδαλα, παντοῦ προδοσαί, καὶ πανταχό-
 θεν φθορά, καὶ πανταχόθεν ἀφανισμός, καὶ πα-
 νταχόθεν τῶν δυσυχῶν Ἑλλήνων ὁ ἀφενκτος ὀλεθρος.
 Κατὰ δυσυχίαν ὅμως τῆς Ἑλλάδος δὲν ἔφθαναν α-
 τὰ μόνον αἱ δυσυχίαι, ἀλλ' ἄρχισε τὰ εἰσχω-
 καὶ μὴ ἄλλη συμφορὰ, μὴ ἄλλη λοιμικὴ νόσος
 πλέον ἀξιοδάκρυτος. Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς πεπαιδευ-
 μένους τοῦ γένους μας, οἵτινες θέλουν τὰ φαν-
 τασμένα τοῦ γένους μας, οἵτινες θέλουν τὰ φαν-
 φιλογερεῖς, καὶ καυχῶνται φιλέλληνες· ἐν μ-
 πολιτισμένοι ἀπὸ τὰ φθορὰ νάματα τοῦ Ἑλβε-
 καὶ Μιραβόλ, ἄλλο δὲ κ' ἐρεθισμένοι ἀπὸ τὰς
 πθέους αὐτὰς μερικῶν ἀναξίων Ἀρχιερέων καὶ Μ-
 ναχῶν καταχρήσεις, τροχάζονται οἱ ἀνόητοι
 ἔργον φιλόφρονος τὰ διδάξουν τὴν βδελυρὰν
 λοξοφίαν τῶν Ἑλβετιῶν καὶ Μιραβόλ καὶ ἄλλων
 λῶν ἀνθρωπομόρφων Θεῶν, ἢ ἀθέων Ἐπικουρεῶν
 καὶ Φαρρόν τὰ χαμερπέστα ξάνα, πῶς οἱ Ἕ-
 λληνες, ἀφ' οὗ ὑπολάσσωσι τὴν ἡθικωτάτην αὐ-
 καὶ ἀγνώστατην Φρησκείαν ὥς μίαν δυσειδαμένην
 καὶ πλάνην ἀπλῶς, θέλει φωτισθῶν, καὶ θ-
 ζῶσιν ἀνάμεσόν των μὲ χρηστότητα κ' ἐπιείκε-
 Διὸ εἰς μίαν τοιαύτην ἔλεεινὴν τοῦ γένους διαφθο-
 ἔρχονται καὶ αὐτοὶ μὲ τὴν κτηνώδη τῶν ζυλο-
 φριαν, καὶ ὥς ἂν ἤθελε κάμουν κούνα μέγα κα-
 θωμα, ἀγωνίζονται μὲ κάθε ζῆλον καὶ προθυμί-
 ας μισροί, τὰ διδάξωσι τοὺς πολλοὺς τὴν ἀθείαν

τὴν ἀσέβειαν. Εἰς ἄλλους διαβάλλουν τὸ ἱερατεῖον
ἐπὶ πλὴν χωρὶς καμμίαν ἐξαίρεσιν, εἰς ἄλλους κατη-
γοροῦν τὴν θρησκείαν ὡς μίαν δυσειδαιμονίαν, εἰς
ἄλλους περιπατοῦν τὰ ὑψηλά τῆς ἀγίας μας ἐκκλη-
σίας μυτήρια. Καὶ μὲν αὐτὰ τί θέλουν ν' ἀπο-
δείξουν οἱ χαμερπέστατοι; ὅτι δὲν εἶναι Θεὸς εἰς
τὸν κόσμον, ὅτι δὲν εἶναι λογικὴ ψυχὴ εἰς τὸν ἄν-
θρωπον; ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἐν θηρίῳ καθὼς τὰ
κατὰ φύσιν καὶ ἄλλα τοιαῦτα, τὰ ὅποια καὶ εἰς κάθε
λογικὸν ἐν μέρει εἶναι πάντῃ ἀνάρμοστα, καὶ εἰς τὸ
κοινωνικὸν ἐν γένει ἐπιπλασθῇ καὶ ὀλεθρία. Ὅθεν πολ-
οὶ διεφθαρμένοι καὶ αἰσχρογῆτες ἀκούοντες ἀπ' αὐ-
τῶν τοιαύτας βδελυρὰς καὶ ἀχρείας ἀδόλεσχίας,
ὅπως καὶ ἐναγκαλιζονται ὡς μίαν νέαν φιλοσοφίαν
τὴν ἀθείαν, καὶ οὕτως, ὡς εἶναι ἀμαθεῖς καὶ χυδαῖ-
αρχίζοντες καὶ αὐτοὶ οἱ χοντρογομαροειδέστατοι νὰ
φιλοσοφῶν, νὰ δεῖξουν τάχα, πῶς καὶ ἐνύφησαν
τοὺς ὅμοιους χρηστῆς καὶ νουνεχεῖς, ὅχι μόνον
οὐκ ἐμίσουν καὶ τοὺς ἀπεσρέφονται διὰ τὰς ἀπαν-
ώτους τῶν βλασφημίας, ὅλλ' ἐμποδίζουσι καὶ
τὴν τέκνα τῶν ἀπὸ τοῦ νὰ μαθητευθῶν καὶ νὰ σπου-
δάζουν πολλὰ, μήπως διαφθαροῦν ἀπ' ἐκείνους,
καὶ τυχὸν ἀθείωσιν. Οὕτω τὰ χρεῖα καὶ χαμερπῆ
φιλοσοφίαι αὐτὰ, ἀντὶ νὰ προξενήτουν μὲ τὴν
κακοδομίαν τῶν εἰς τὸ γένος καμμίαν ωφίλειαν, ἐμ-
ποδίζοντες τὸν θάλλον εἰς τοὺς διεφθαρμένους διὰ τὴν ἀ-

χρησιότητα· ἀχρειώνουν πολλοὺς ἀτηνίκτους με-
τὰ τὴν ἀσέβειαν, καὶ ἐμποδίζουσι πολλοὺς χρηστῆς
ἀπὸ τῆς μάθησιν. Ἀλλοίμονον! τί μεγάλη συμ-
φορὰ! τί ἀπαρηγόρητος δυστυχία εἰς τὸ ταλαίπωρον
αὐτὸ τῶν Ἑλλήνων γένος! ἀπὸ τοῦ ἐν μέρος αὐ-
τῶν καταχρήσεις τῶν Ἀρχηγῶν δεῖχνουν, πῶς θέλει
τὸ καταστήσασιν εἰς μίαν ἐλεεινὴν δυσειδαιμονίαν
ἀπὸ τοῦ ἄλλο ἢ μυστὰ διδασκαλίαν τῶν ξυλοσόφων
ἐπαπειλεῖ, πῶς θέλει τὸ κρεμνίσαι εἰς τὴν ἀθείαν
κακὰ καὶ τὰ δύο ἐξ ἴσου ὀλεθριώτατα· ἄλλ'
Θεὸς ἔλεος γένοιτο!

Φεῦ! δι' οὗ αὐτὰ ἐφθάσαμεν εἰς μίαν τοιαύ-
την ἐλεεινὴν καὶ ἀθλίαν κατάστασιν, ὥστε διὰ νὰ
προφυλαχθῇ τὸ γένος, ἢ ἀπὸ τῶν βυθῶν τῆς δυσει-
δαιμονίας, εἰς τὸν ὁποῖον θέλει τὸ καταστήσασιν
αἱ παράνομοι αὐταὶ τῶν ἀρχηγῶν καταχρήσεις,
ἀπὸ τοῦ χάος τῆς ἀσεδείας, εἰς τὸ ὁποῖον θέλει τὸ
κρεμνίσαι ἢ ἀντίθετος αὐτῇ τῶν ξυλοσόφων διδασ-
καλίαν, χρειάζεται πάλιν ἕνας Μωσῆς, νὰ φωνάξῃ
πρὸς τοὺς Λευίτας του· „τάδε λέγει κύριος ὁ Θεός
„ Ἰσραὴλ, Δίδοι ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ ῥομφαίαν
„ ἐπὶ τὸν μηρὸν, καὶ διέλθετε καὶ ἀνακάνετε
„ ἀπὸ πύλης ἐπὶ πύλην διὰ τῆς παρεμβολῆς
„ καὶ ἀποκτείνετε ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ
„ ἕκαστος τὸν πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὸν ἐγ-
„ γονα αὐτοῦ,“ Μωσῆς ἐπ' ἀληθείας χρειάζεται

θέσιμος ρομφαία χρειάζεται! καὶ νὰ παίξῃ χωρὶς
 κανένα σπλόγγονος, χωρὶς καμμίαν συμπάθειαν καὶ
 εἰς φιλοζόφους Μιραδολάτρας, καὶ εἰς ἀρχιερεῖς
 ἀναξίους, καὶ εἰς μοναχοὺς φαυλοδύους, καὶ εἰς
 πατρὺς κακὸνθεῖς, καὶ εἰς ἄρχοντας πλεονέκτας,
 καὶ εἰς διεφθαρμένους ἀρχόντισσας, καὶ εἰς ὅλους σχε-
 δὸν ἐκείνους, ὅσοι ἢ μὲ λόγον ἢ μ' ἔργον δίδου αἰτίαν
 εἰς τὸ γένος νὰ ἐκπέσῃ ἢ εἰς δυσειδαιμονίαν ἢ
 εἰς ἀσέβειαν. Βέβαι' ἂν ἓνας κλέπτης παιδεύεται
 ἀπὸ τοὺς νόμους μὲ τιμωρίαν κεφαλαιήν, διότι
 κλέπτει ἀργύρια, καὶ ἀδικεῖ ἐν' ἀνθρώπων κατὰ μέ-
 ρος, πολλὰ μᾶλλον πρέπει νὰ ἐξολοθρευθοῦν τε-
 λείως ἀπὸ τὸν κόσμον, καθὼς κ' ἐξ' ἀπαντος θελ' ἐξο-
 λοθρευθοῦν, ὅσοι ἀδικοῦν ἓνα γένος ὁλόκληρον,
 καθὼς ἢ μὲ τὸ κακὸν των παράδειγμα, ἢ μὲ τὴν
 ἐντιθέου των διδασκαλίαν τὸ διαφθεύουσι τὰ
 ἔργα του ἡθῆ καὶ τὴν εὐσέβειαν. Δὲν εἶναι,
 ὦ χε! ὁ κόσμος αὐτὸς ἓνα κοινὸν κατηλεῖρον ἀδέσπο-
 του, νὰ ἔμβῃ καθεὶς, νὰ κάμῃ ὅ, τι τοῦ θέλει
 ὁ ἄλογος ὄρεξις, ἀλλ' εἶναι, ἂν σοχασθῇ καθεὶς,
 νὰ ζῇ διὰ τοῦ κυρίου, ἓνα μεγαλοπρεπέστατον
 θέατρον, κ' ἐνὸς μεγάλου δεσπότη, τοῦ δημιουργ-
 οῦ καὶ πλάστου τῆς φύσεως, ὅπου ἐμδαίνουν οἱ
 δυσχεεῖς ἀπόγονοι τοῦ Ἀδάμ, ν' ἀγωνισθῶσι,
 καὶ νὰ ὑποτάξωσι τὰς ἐμπαθεῖς καὶ ἀλόγους ὀρέ-
 ξεις τοῦ σώματος εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον τοῦ εὐλογο-

φανους καὶ δικαίου, διὰ νὰ λάβωσι μετὰ θάνα-
 του εἰς ἀντιμαθίαν μίαν μακαριότητα, τῆς ὁποίας
 ὡς ὑπερήμεν διὰ τὴν ἀρχαίαν παράστασιν ἐνταῦθα
 εἰς τὴν ζωνήν, φυσικὰ ἢ ἀνθρωπότης ἐλπίζει καὶ
 ἐφίεται μετὰ θανάτου. Ἀλλὰ ποῦ εἶναι τὴν σὴν
 μερὸν μία τοιαύτη εὐλογημένη ρομφαία; ποῦ εἶναι
 ἓνας τοιοῦτος θεὸς Μωσῆς; ποῦ εἶναι καὶ τοιοῦ-
 τοι Λευῖται Θεσπέσιοι; νὰ ἐκτελέσουν μίαν τοιαύ-
 την σωτήριον προσαγὴν ἐκ μέρους Θεοῦ, νὰ λυ-
 τρωθῇ ὁ κόσμος ἀπὸ τὰ τέρατα; φεῦ! τὴν σὴν
 μερὸν εὐρον εὐκαιρίαν οἱ ἄθλιοι διὰ τὰς ἀντιθέου
 καταχρήσεις τῶν ἀρχιερέων καὶ μοναχῶν νὰ σύρῃ
 πολλοὺς εἰς ἀσέβειαν, εὐρον εὐκαιρίαν καὶ ὅσ-
 οὶ ἀνάξιοι μοναχοὶ καὶ ἀρχιερεῖς διὰ τὰς τρομερο-
 βλασφημίας τῶν κτηνωδεστάτων θεῶν, ἢ ἄθλιοι
 νὰ κρεμνίσουν πολλοὺς εἰς ἀμάθειαν καὶ εἰς ἔλεον
 τὴν δυσειδαιμονίαν. Διὰ τοῦτο οἱ οὕτως φιλόθε-
 οι καὶ φιλέλληρες καὶ μάλα σεβασμώτατοι ἀρχι-
 ερεῖς καὶ πανσοφώτατοι μοναχοὶ ἀγωνίζονται, ὅσ-
 οὶ τὸ δυνατόν, νὰ ἐξυπνίσουν τὸ γένος εἰς τὴν σὴν
 συμφέροντα, καὶ ὡς βλέπομεν καθ' ἡμέραν, ἄλλ-
 ἐπιχειροῦσι νὰ ἐνθυμίσουν τοὺς ἀναξίους ἐκείνους
 συναδελφοὺς τὰ ὑψηλὰ τοῦ δεσπότη Χριστοῦ παρα-
 γέλιμα καὶ τοὺς ἱερὰς τῆς ἁγίας ἐκκλησίας κα-
 νόνας, κ' ἐλέγχουσιν αὐστηρῶς ὅλας αὐτὰς τὰς ἀ-
 νειδέειν τῶν καταχρήσεις, μ' ἐλπὶδα τάχα, π

ἢ οὐ παύσουσι αὐτοὶ ἀπὸ τοῦ νὰ καταπατοῦν οὕτως
 σεβῶς τοῦ Θεανθρώπου Σωτῆρος τὰς πρὸς αὐτὸς
 τὴν θέλει παύσουσι καὶ ἐκεῖνοι ἀπὸ τοῦ νὰ βλασφη-
 οῦν οὕτως ἀφρόνως τὸ ὄνομά του τὸ ἅγιον. Ἄλ-
 λ' οἱ συγγράφουν, ἢ μεταφράζουσι βιβλία διάφορα
 ἀπ' ἀλλήλων, καὶ ἐλέγχουσι τὴν ἀφροσύνην τῆς
 συσσειδείας των, μὲ σκοπὸν νὰ ἐμποδίσουν τοὺς
 πολλοὺς ἀπὸ τὰ ὀλέθρ' αὐτὰ καὶ κτηνώδη τῆς Γαλ-
 λικῆς φιλοσοφίας φρονήματα. Καὶ ἄλλοι μὲ σο-
 φισμὸν νὰ διεγείρουν τοὺς πολλοὺς εἰς τὴν μα-
 ρτυρίαν τὴν ὀρεξίαν, συγγράφουν ἢ καὶ ἀπ' ἄλλας
 κατέκτους μεταφράζουσι Ἀλγέβρας, Γεωμετρίας,
 φυσικὰς, Χημικὰς καὶ ἄλλας διαφόρων ἐπιστη-
 μῶν πραγματείας. Καὶ ἄμποτε, Θεοῦ βοηθοῦντος,
 ἐδυνήσωσιν αὐτοὶ οἱ ἔνθεοι καὶ φιλογενέστατοί
 ἡμεῖς νὰ διασκεδάσωσιν ὅλ' αὐτὰ τὰ σκοτεινά
 καὶ ψυχοφθόρα νέφη, ἀπὸ τὰ ὅποια περικυκλωμέ-
 νον τὸ γένος κωδυνεῦει νὰ πέσῃ ἢ εἰς ἐλευσὴν
 ὑπειδαίμονίαν, ἢ εἰς κτηνωδεςτὴν ἀσειδείαν.

Ἀπ' αὐτοὺς, ὁμολογῶ τὴν ἀλήθειαν, ἐκαρήθην
 ἐγὼ νὰ ἔμθω εἰς ἓνα τοιοῦτον ἀγῶνα. Κατα-
 κλασμένος ὅμως ὑπὸ τὴν τύχην ὁ δυστυχὴς εἰς τὸ
 ἀλύμοχθον αὐτὸ τῆς λατρικῆς τέχνης ἐπάγγελμα,
 καὶ ἀπὸ τὰ περιστατικὰ ἡναγκασμένος ἢ μᾶλλον
 ἀπὸ τῶν ἄλλων τραγοκεφάλων ἐπιβουλήν νὰ πέσω εἰς
 τοὺς πλέον βαρβάρους τόπους ἐξέριστος, ὅπου νὰ

ζῶ πάντοτε ὑποκείμενος εἰς συνεχεῖς καὶ ταλαι-
 πώρους ὁδοπορείας, καὶ μὲ διαφόρους κωδύνου-
 μάλισα τῆς ζωῆς, ποῦ εὐρίσκω καιρὸν; ποῦ ἔχω
 τὴν ἰσχυρίαν; νὰ ἐπιχειρησθῶ μίαν ὕλην ἐπιστημο-
 νικὴν, ἢ μίαν θεωρίαν φιλόσοφον; Ὅθεν κατὰ τὴν
 παρὸν εὐχαριστήτην νὰ πραγματοποιῶ μίαν ὑπόθεσιν
 καὶ ὡς πρὸς τὰ περιστατικὰ μου εὐκόλου καὶ ὡς πρὸς
 τοὺς Ἕλληνας χρήσιμον, νὰ παραστήσω δηλαδὴ
 τοῦ ἱεροῦ εὐαγγελίου τὴν ἀπλουσίαν ἀλήθειαν
 καὶ εἰς αὐτὴν νὰ προσκαλέσω καὶ τοὺς ἀθέους, ἢ θεο-
 εῖς, οἵτινες καυχῶνται ὡς τάχα φιλόφρονες
 πῶς σέβονται τὸ ἠθικὸν τῆς ἠθικωτάτης αὐτῆς θρη-
 σκείας, ὡς ὅρους τῆς φύσεως, ὅτι αὐτοὶ ἦναι οὕτως
 φιλόφρονες, πρέπει νὰ σεβασθῶσι καὶ τὸ δογματι-
 κόν, τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ βάσις μιᾶς τοιαύτης ὑψη-
 λωτάτης ἠθικῆς καὶ θεμελίον νὰ προσκαλέσω
 καὶ τοὺς λεγομένους Χριστιανοὺς, οἵτινες καυ-
 χῶνται ὡς τάχα φιλόφρονες, πῶς πιστεύουν τὸ δογ-
 ματικόν ὡς θεοπνευστον, ὅτι αὐτοὶ ἦναι οὕτως φιλόφρονες
 πρέπει νὰ βάλωσι καὶ αὐτοὶ εἰς πρᾶξιν ζωῆς τὴν
 ὑψηλὰ τοῦ δεσπότου Χριστοῦ παραγγέλλματα, τὰ
 ὅποια ἐσάθην ὁ καθ' αὐτὸ σκοπὸς καὶ τὸ τέλος
 τῆς Θείας ἐνσάρκου αἰκουνομίας διὰ τὴν ἀνθρωπὸν
 ὅχι μ' ἐλπίδα τάχα, πῶς νὰ ἐφελέσω ἐγὼ εἰς
 τὴν εὐαγγελικὴν τελειότητα τοὺς διεφθαρμένους
 Χριστιανοὺς, ἢ νὰ φέρω τοὺς Μισοδόλους φιλο-

φόρους εἰς τὴν εὐσεβείαν. Εἰς τοῦτο ὁ Θεὸς ἅς φω-
τίσῃ καὶ ἐκεῖνους καὶ αὐτοὺς, ὥπως βούλεται, ἀλλ'
ὅσον νὰ προσβάλω τὴν γνώμην μου εἰς τοὺς ὁμο-
γενεῖς, καὶ ὡς φιλογενὴς καὶ φιλέλλην νὰ κύμω
τὸ χρέος μου. Μὲ τοιούτων λοιπὸν σκοπὸν ἔγραψα
πρῶτον τὸν ναητὸν μου Διάκοσμον, εἰς τὸν ὁποῖον,
κατ' ἀθίων, κατὰ Θεῶν, κατὰ Ἑβραίων καὶ κατὰ
λασίων τῶν αἰρέσεων (καθ' ὅσον ἐπιδέχεται μία
τοιαύτη ὕλη ἀποδείξω), ἀπέδειξα μὲ κάθε σα-
φήνειαν διδασκαλικῶς, εἰς πόλιν κατὰστασιν ἐπλάσθη
ἄνθρωπος κατ' ἀρχάς, καὶ ἀπ' οὗ δι' ἁμαρτίαν κα-
τεκρίθη εἰς θάνατον, διὰ ποῖα μεγάλα καὶ οὐσιώ-
δη δίκαια εὗρεν εὐλογον ὁ πλάσης Θεὸς καὶ ποῖα
ἕσα μετεχειρίσθη νὰ τὸν ἀναδιδάσῃ πάλιν εἰς ἀφ-
αρσίαν καὶ εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὲν τῆς Θεότη-
τος, καὶ πῶς ἠνέθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς ἐστάθη εἰς τὸν
ἄνθρωπον μία ἐχθρὰ καὶ ἐπίβουλος δύναμις,
ἥτις πάντοτε ἠγωνίσθη νὰ τὸν ἀποτρέψῃ ἀπὸ
τὸν σκοπὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ τὸν κρεμνίσῃ εἰς τὴν
διαφθοράν καὶ τὴν ἀχρεϊότητα. Ἀλλ' ἐπειδὴ κατὰ
τὸ παρὸν τὸ ἥθος τῶν πολλῶν διεφθάρη, καὶ ὅλοι
ῥεθδον δὲν εὐρίσκουν τὴν σήμερον τίσιν εὐχα-
ρίσσω εἰς ταῖς διδασκαλαῖς θεωρίαις, ὅσιν εὐρί-
σκουν εἰς μίαν ἀνάγνωσιν ἀξίαν καὶ γλαφυράν,
τοχάσθην νὰ παραστήσω μ' ἓνα τρόπον ἀξίου καὶ
εὐλακῶν τὴν παροῦσαν τοῦ γένους ἀθλίαν κατὰστα-

σαν καὶ τῶν ἡθῶν τὴν διαφθοράν· καὶ ἀνάμεσα εἰς
τοιαύτας ἀξίας καὶ ἡδονικὰς περιστάσεις νὰ δεῖξαι
τὸ μάταιον τῆς προσκαίρου ζωῆς, τὰ καθήκοντα
τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τὸ τέλος, εἰς τὸ ὁποῖον ἀφορᾷ
ἡ φύσις τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ τὴν χάριν, εἰς
τὴν ὁποίαν μᾶς προσκαλεῖ ὁ πλάσης Θεὸς μὲ τὰ
μέγα καὶ ὑψηλὰ τῆς Θεῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας
μυστήριον. Ὅθεν ὡς ἐν μύθιστορικόν ἐπλασα τὴν
μυθωδὴν αὐτὴν ἱστορίαν τοῦ Ἑρμῆλου, καὶ χωρὶς
ν' ἀποβλέψω εἰς βαθμὸν, ἢ εἰς πρόσωπον, ὥρ-
μησα νὰ ἐλέγξω ἀποτόμως καὶ Μιραβολάτρας φι-
λοσόφους, καὶ ἀναξίους Ἀρχιερεῖς, καὶ ἀχρεῖους
Μοναχοὺς, καὶ ἰατροὺς κακὸνβείς, καὶ ἄρ-
χοντας πλεονέκτας, καὶ διεφθαρμένους ἀρχόντισσας,
καθὼς ἡ ἄφρονες βλασφημαῖν, ἢ κακὸτροποι ὅλοι
χωρὶς τὸ ὑψηλὸν τῆς Θεῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας
μυστήριον, καὶ ἔπεσαν ὡς σάρκες νὰ θεραπεύσου
τὰ πάθη. Ἀλλ' ἐν ταύτῃ ὅσους πόλιν ἢ εἶδα, καὶ
ἤκουσα μὲ φανερά σημεῖα εὐσεβεῖς καὶ ἐναρέτους,
δὲν λείπω ἀπὸ τὸ νὰ τοὺς προσβάλω εἰς τὸν αἰῶνα ὡς
εὐσεβεῖς καὶ ἀρετῆς παραδείγματα, εἰς τρόπον
νὰ μὴ προφασίζονται οἱ φαῦλοι καὶ μοχθηροὶ εἰς τὰ
περιστατικά τοῦ αἰῶνος, ἀπ' οὗ βλέπουναι, πῶς
εἰς τὰ ἰδίᾳ αὐτὰ περιστατικά δὲν ἐκλείπουν πάλιν
ἀπὸ καθ' ἐπαγγελίαν βίου καὶ ὑποκείμεν' ἀξιολογῶν
καὶ ἀξιοσέβαστα. Ἐκ τῶν ὁποίων ἐμπορεῖ νὰ συμ-

περάννη καὶ νὰ ἡνωρῇ καθέ τις, ὅτι δὲν ἔχω σκοπὸν
νὰ διακωμῶδίσω τοὺς πολλούς, ἀλλὰ νὰ ἐλιγξῶ
τοῦ αἰῶνος μόνον τὴν διαφθοράν καὶ τὴν ἀθείαν,
καὶ νὰ ἐπαινώσω τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ἐπιείκειαν,
ὥς εἶναι χρέος ἐνὸς φιλογενοῦς ποιητοῦ καὶ ἐνὸς το-
ιαύτου πολίτου. Ἀυτὰ εἰν' ἐν γένει τὰ δίκαια μου, τὰ
ἐπαινετὰ, ἃν δὲν ἦναι ἱκανὰ νὰ μὲ δικαιολογήσουν,
ἰδοὺ ἐγὼ ἀπολογοῦμαι καὶ κατὰ μέρος εἰς κάθε
τάξιν καὶ ἐπ' ἄγγελμα.

Ἦ Μιραβολάτρα φιλόσοφε; τί παραξενεύε-
σαι; ὅτι ἐλέγχω τὸν μέγαν Μιραβὸν σου, ἢ τὸν
Εὐλδότην; καθὼ ἐπεχείρησαν νὰ διδάξουν ἕνα σύ-
στημα βδελυρὸν, τὸ ὁποῖον ἐμπνέει τὸν ταλαίπωρον
ἄνθρωπον ἢ ἡ χαμερπὴ καὶ κτηνώδη φρονήματα;
καὶ δὲν εἶναι τοιούτου; εἶπε τὴν ἀλήθειαν. Ἀλλ'
ἐσύ, ὦ ταλαίπωρε! διαβάλλεις καὶ πολεμεῖς μίαν
θρησκείαν ἡθικωτάτην, τὴν ὁποίαν, ἂν ἦσαν φι-
λέλλην ὡς ὀληθῶς καὶ ὅντως φιλόανθρωπος, ἔπρε-
πεν ἐσὺ μάλιστα νὰ σεβασθῇς περισσώτερον ἀπὸ κα-
θε ἄλλον. Ἴδου αὕτη ἡ θειοτάτη θρησκεία δὲν
ἐπὶ προβάλλει ὡς σωτῆρα ἕνα Δία αἰσχρὸν, οὐδ'
να κλέπτῃ Ἑρμῆν, οὐδ' ἐν Ἀρην ἀπάνθρωπον
καὶ φονέα, ἀλλ' ὡς ὄντως θειοτάτη καὶ ὑψηλὴ σέ-
βεται εἰς ἕνα συνάναρχον λόγον τοῦ ἀνάρχου Πα-
τρὸς, πῶς διὰ νὰ λυτρώσῃ τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὴν
διαφθοράν, ἀσπόρως ἔγενεν ἄνθρωπος, καὶ ἐσαυρώθη

καὶ ἔλαβε θάνατον, καὶ ἀπ' οὗ ἀνέστη ἐκ νεκρῶν,
προσκαλεῖ τοὺς δυσυχεῖς τοῦ Ἀδάμ ἀπογόνους εἰς
μίαν ἀπαθὴ καὶ τελειοτάτην ζωὴν, νὰ ζῶσιν ἀπα-
θεῖς εἰς τὸν κόσμον διὰ μᾶς πίστεως ἀδιζήτου,
πῶς μετὰ θάνατον θέλει ἀζωθῆναι εἰς τὸν ὑπέρτα-
τον βαθμὸν τῆς θειότητος. Ἐπ' ἀληθείας μίαν
τοιαύτην θρησκείαν, καὶ ψεῦδος ἂν ἦτο καὶ ἀπλῶς
ἕνα πλῆγμα, μὴ ἀνθρωπίνῃ ἐφεύρεσις, κάθε φρο-
νίμος καὶ τίμιος ἄνθρωπος πρέπει νὰ τὴν σεβασθῇ,
καὶ νὰ τὴν τιμῇ, διὰ νὰ ζῇ μίαν ζωὴν τελείαν
καὶ ἀπαθὴ κατ' αὐτὴν καὶ νὰ τρέφῃ μίαν τοιαύτην
ὑψηλὴν ἐλπίδα τῆς μελλούσης μακροτύτου, ἐκ τῆς
ὁποίας δὲν ἐμπορεῖ ποτὲ νὰ λάθῃ καμμίαν βλάβην
παρὰ βεβαίαν καὶ μεγαλωτάτην ὠφέλειαν. Πολ-
λὴ μᾶλλον, ἀπ' οὗ ἐμαρτυρηθῇ μὲ τόσα αἵματα
ἀπεδείχθη μὲ τόσας βεβαίαις καὶ προφανεῖς ἀπο-
δείξεις, ἐδεδαιώθη μὲ τόσ' ἀρετῆς παραδείγματα
καὶ ἐσοξάσθη ἀπὸ τούτους ἀξιολογωτάτους καὶ σοφοὺς
ἄνδρας, τῶν ὁποίων τὴν προκοπὴν καὶ τὴν μάθη-
σιν εἶναι περὶ τὸν νὰ ἐκθειάσω ἐγὼ ἀπ' οὗ τὴν μαρ-
τυροῦν τὰ ὑψηλὰ τῶν συγγράμματα. Ποῖος λοιπὸν
εἶναι πλέον παραξενώτερος; ἐγὼ; ὅτι ἐλέγχω ἐν
Βολταίρῳ, ἢ Μιραβὸν, ἢ Ρουσσὸν, τῶν ὁπο-
ίων ἡ βδελυρὰ διδασκαλία, ἰδομεν, ὁποῖα ἦθη ἐμ-
πνέει εἰς τοὺς πολλούς, καὶ ὁποῖα ἐπροξένησεν
τὸν κόσμον ὀλεθρὰ ἀποτελέσματα; ἢ ἐσὺ; ὅτι δ

δ' ἄλλεις καὶ πολεμεῖς μίαν τοιαύτην ἠθικωτάτην
 ρησκέϊαν καὶ διαφθείρεις πολλοὺς ἀσηροίκτους με-
 ῖν ἀσέδειαν, καὶ δίδεις εἰς πολλοὺς γονεῖς ἀφροσύνην
 ἢ ἐμποδίσουν ἀπὸ τὰς μαθήσεις τὰ τέκνα των,
 καὶ καυχᾶσαι ἀκόμη πῶς εἶσαι φιλέλλην, καὶ με-
 τοῦτο θέλεις νὰ δείξης τάχα, πῶς εἶσαι φιλόσο-
 φος. Τοιοῦτοι εἶναι οἱ φιλόσοφοι! τοιοῦτοι εἶναι οἱ
 φιλογενεῖς! τοιοῦτοι εἶναι οἱ ὄντως φιλόανθρω-
 ποι! Καὶ τί σοχάζεσαι; ὦ ἀνδρῆτε! εἰς μίαν
 αὐτὴν πῶν ἀνθρώπων διαφθοράν, ἀφ' ἧς εἰς
 τοὺς πολλοὺς διδάξης ἀκόμη τῶν ἀνθρωπομόρφων
 καὶ ξυλοζόφων τὴν ἀθείαν καὶ τὴν ἀσέδειαν, πῶς
 θέλεις τοὺς διορθώσεις, καὶ θέλεις τοὺς φέρεις εἰς
 ἀφροσύνην καὶ ἐπειθείαν; ὦ πόσον εἶσαι, φεῦ!
 κατημένος, ταλαίπωρε! καθὼς καὶ οἱ πρῶτοι
 εἶνοι τῆς βδελυρᾶς αὐτῆς διδασκαλίας αἰρεσιάρ-
 μοι. Ἄλλ' ἡ θρησκεία, ὅποια καὶ ἂν ᾖ, καθὼς
 ἡ θρησκεία, εἴν' ἓνα σερέωμα τῶν χρηστῶν ἡθῶν εἰς
 τὸν ἄνθρωπον, ὅστις φυσικᾶ ἐφίεται καὶ ἐνταῦθα
 τὴν ζωὴν μίαν εὐδαιμονίαν, καὶ μετὰ θάνατον
 αὐτοῦ μακαριότητ' ἀθάνατον, τῆς ὁποίας ἐκ πρώτης
 τοῦ κόσμου καταβολῆς ἔμεινεν ἡ ἐλπίς εἰς τὸ ἀνθρώ-
 πιν γένος, καὶ ἐσύστησε τὴν θρησκείαν. Ὁ θεὸς ἄνω-
 καὶ ἐξ ἀρχῆς ὅλ' οἱ νομοθέται, ὅλ' οἱ ποιηταὶ
 φιλόσοφοι ὅχι μόνον δὲν ἐπολέμησαν τὴν θρη-
 σκέϊαν τοῦ γένους των, ἀλλ' αὐτοὶ πρὸ πάντων

ταπεινοὺς τὴν καρδίαν, διδασκάλους τῆς ἐκκλησίας
οὗτοι ἐγνώρισαν καὶ εἶδα καὶ ἀκοίω πολλοὺς καὶ ἐ-
κείνους καὶ ἐκθειάζω, ὡς εἶναι δίκαιον· ἀλλ' ἡ Πα-
τριότης σου (*) μετὰ αὐτὰ τὰ θέμιτα ἔργα καταφρο-
νεῖς τὸ φρικτὸν τῆς Ἀρχιεροσύνης ἀξίωμα, δίδε-
σκαι καὶ σκάνδαλον εἰς τοὺς Χριστιανοὺς, γίνεσθαι καὶ
εἰς τὰ ἔθνη αἰτία νὰ βλασφημῶσι τοῦ ἐσαυρωμέ-
νου Σωτῆρος τοῦ πανάγιου ὀνόματος. Βέβαια ἡ Πα-
τριότης σου, ἀφ' οὗ μὲν ἐξωτερικοὺς μεσίτας τεν-
τωρῆς καὶ βιάζης τὴν μητέρα καὶ τὴν ἐκκλη-
σίαν, καὶ ἄρπάζης τὸν θρόνον ληστρικῶς ὡς βα-
σιλεὺς καὶ κύνεινα ὀφθαλμοῦ, ἀφ' οὗ ἦσαι μέγας ἐχθρὸς
τοῦ καλοῦ, καὶ πολεμῆς τὴν εἰρήνην, τὴν ἡ-
συχίαν, τὴν προκοπὴν τῶν ἀθλῶν καὶ δυστυχ-
εῖαν σου· ἀφ' οὗ δὲν φροντίζης, πῶς
διδάξης τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, οὐδ' ἐπιμελή-

(*) Εἰκὼν τοῦ καθηρημένου Μητροπολίτου
ἄλλων μερικῶν παρομοίων, οἵτινες οἱ ἐξω-
τερικοὶ μεσίται ἐπιχειροῦν νὰ βιάσων τὴν
μητέρα καὶ τὴν ἐκκλησίαν νὰ λάβουν τὸν θ-
ρόνον ληστρικῶς, καὶ ἀφ' οὗ θεῖα παραχωρ-
εῖται τοῦ σκοποῦ, δὲν φέρονται π-
τελῶς ἐκκλησιαστικῶς, καθὼς πρέπει, ἀ-
λλὰ γίνονται χειρότεροι καὶ ἀπὸ
ἔθνικους.

πῶς νὰ δώσῃς εἰς τὸν κόσμον ἀρετῆς κήμειαν
παράδειγμα, ἀλλ' ἀγωνίζεσαι, ὡς εὖας δυνάτης,
πῶς νὰ γυνώσκῃς ἀδίκως καὶ παραλόγως τοὺς ἀθλί-
ους Χριστιανοὺς, διὰ τὸ θησαυρίσῃς πουργεὶ ἄνα-
θημτα· ἀφ' οὗ κάθεται εἰς τὴν μητρόπολιν σου
ἀμφοφορεμένος ἀισχροπρεπῶς μ' ἐκεῖνα τὰ πο-
υτελῆ καὶ πολυέξοδά σου χιλάτια, καὶ πάντοτε
ἐν τῷ πολυτίμῳ τσουμπουκί· εἰς χεῖρας δὲν παύῃς
πὸ τὸ νὰ ἐμυλῇς ἀργολογίας καὶ αἰσχρολογίας,
τοιαύτας αἰσχύνονται καὶ ἀπὸ τοὺς Ἑθνικούς νὰ προ-
φέρουν οἱ πλείον αἰσχροτέραι· ἀφ' οὗ περιέρχεται
τὴν θυελλῆ Ἐπαρχίαν σου ἐνωπλισμένος μὲ πυρο-
βόλα ὅπλ' ἀργυρά, μὲ ξίφος χρυσόν, μὲ ὀλόχρυ-
ον θώρακα, ποῖον σημεῖον ἔχεις; εἰπέ με, πῶς
εἶσαι ἀρχιερεὺς; πῶς εἶσαι μαθητὴς τοῦ Χριστοῦ;
ὡς εἶσαι τῶν ἱερῶν Ἀποστόλων διάδοχος; ὄχι!
μὴ! δὲν εἶσαι ἀρχιερεὺς, ἀλλ' εἶσαι Ἀλαϊμ-
νός! εἶσαι Γενίτσερος! εἶσαι χαιῖτας, καθ' ὅσον
μαρτυροῦν τὰ ἔργα καὶ τὰ κατήματα. Ἀλλ' ὦ
καυρότατε ἅγιε Γενίτσαρε! δὲν σ' ἔρχεται ποτὲ
τὰ νοῦν; πῶς εἶναι Θεός, πῶς εἶναι ψυχὴ, πῶς
εἶναι θάνατος, πῶς εἶναι κρίσις καὶ ἀνταπόδοσις;
τὴν! μάστιγα καὶ γελοῖς ὅταν τυχὸν σ' ἐνθυμίσῃ
εἶναι, καὶ ὡς εἶναι χαμερπέσατος κτήνης δὲν ζο-
ύται πῶς εἶναι δι' ἄλλο ἀρχιερεὺς, παρὰ διὰ
τρώγῃς ὡς χοῖρος, καὶ νὰ πίνῃς ὡς Βάκχος,

μόλις τὴν ἐδόξασαν, καὶ τὴν ἐτίμησαν καὶ τὴν
ἐξεθείασαν, καὶ παντοῖως ἡγωνίζοντο νὰ τὴν ἐμ-
πνεύσωσι καὶ εἰς τοὺς πολλοὺς. Λοιπὸν ἐσὺ,
ἀφ' οὗ πολεμῇς μίαν τοιαύτην ἡθικωτάτην θρησκεί-
αν, ἐξ ἀνάγκης θείλ' εἶσαι ἡ κάκιος ἀνθρώπος
σωτὸν ἔκτρομα καὶ τέρας τῆς φύσεως, ἢ ἂν ἦσαι
χρηστοθήης καὶ ἀγαθός, θείλ' εἶσαι ἡρεθισμένο
ἀπὸ τὰς καταχρήσεις μερικῶν ἀναξίων ἀρχιερέων
καὶ μοναχῶν, διὸ καὶ ὑπατήτης ὑπὸ τὴν ψευδο-
φιλανθρωπίαν τῶν διδασκάλων σου. Ἀλλ' εἰμὲ
εἶσαι κάκιος ἀνθρώπος, καὶ ὡς κτήνης δὲν θέλει
νὰ ὁμολογῇς ἓνα Θεόν ὡς δημιουργὸν καὶ πλάστην
τῆς φύσεως, πῶς ἔκαμε μίαν τοιαύτην ὑπερφυ-
καὶ παράδοξον οἰκονομίαν διὰ τὸ πλάσμα του
ποῖος σὲ κρατεῖ μὲ τὴν βίαν Χριστιανῶν; ἰδοὺ
Μωαμεθανισμός, γένου Μωαμετάνος. Ἄν δὲν ἐπὶ
χαριζήσαι εἰς τὸν Μωαμεθανισμόν, ἰδοὺ ὁ Ἑ-
βραϊσμός, γένου Ἑβραῖος. Ἄν δὲν πείθῃσαι
καὶ εἰς τὸν Ἑβραϊσμόν, πῆγαινε εἰς τὰνάθεμα
νὰ εὖρης ἐν γένος κατὰ τὴν ὁρεξίν σου, ἢ
ἐδεχθῇ τὴν θρησκείαν σου, ἢ νὰ δεχθῇς τὴν θρ-
σκείαν του, καὶ νὰ ἴσχυάσῃς, καὶ μὴ φλυαρή-
ναι ὡς ὀνομάζεσαι Κιῶσας, ἢ Παῦλος, ὅ, τι φθάσῃς
καὶ διδάσκεις τοὺς πολλοὺς τὴν ἀσέβειαν, καὶ
κατανοῶσαι ἀφορμὴ νὰ μένουν πολλοὶ εἰς ἀμάθειαν.
ὅτι εἶσαι χρηστοθήης καὶ ἐπισκήης, ἀλλ' ἡρεθισμέν

ἀπὸ τῶν ἀντιθέων καταχρήσεις μερικῶν ἀναξίων
ἄρχιερέων καὶ μοναχῶν, ἡπατήθης καὶ εἰς τὴν ψευδο-
φιλανθρωπίαν τῶν διδασκάλων σου, κ' ἐσοχάσθης
ὡς μίαν δουσεϊδαμονίαν τὴν ἀπλουσίαν αὐτὴν καὶ
θικωτάτην θρησκείαν, μὲ κακοφαίνεται, ἀδελφε!
τι εἶσαι πλανημένος, καὶ δὲν σοχάζεσαι ὡς πρό-
ς μίαν φοράν, ὅτι ἄλλα εἶναι θρησκεία, καὶ
ἄλλο θρησκείας κατάχρησις. Ἀλλὰ τί σ' ἔκαμιν ἡ
ὑλορημένη θρησκεία, αὖ ἐπεσον εἰς χεῖρας κακῶς,
καὶ τὴν κακομεταχειρίζονται ἀσέδως, καὶ τὴν κα-
ταπατοῦν παρανόμως; ὅχι! ὅχι! φίλε! ἰδοὺ αἱ
καταχρήσεις φαίνονται φανερά, πῶς ἀντίκεινται
εἰς τὰ ὑψηλά τοῦ Θεανθρώπου Σωτῆρος προσάγ-
ματα. Λοιπὸν τί πολεμεῖς τὴν θρησκείαν; ἔλεγχε
τὸν ἀντιθέων καταχρήσεων τὴν ἀσέδειαν, καὶ σέ-
ναι μίαν τοιαύτην ἀληθινάτην θρησκείαν, ἥτις
ποδᾶλλει τὸ πλεον ὑψηλότερον δογματικόν, δι-
σέκει τὸ πλεον τελειότερον ἠθικόν, κ' εὐλόγως
ἡγᾶται εἰς ἓνα μέγα φιλόσοφον.

Ὡ Πανιερώτατε αὐθέντα καὶ δέσποτα! ἀδελ-
φός σου παραπονεῖσαι, ὅτι κατηγοροῦ τοὺς ἁγίους Ἀρ-
χιερεῖς, ἐν ᾧ μάλιστα τοὺς Ἀρχιερεῖς ἐγὼ καὶ τιμῶ
εὐλαβοῦμαι καὶ σέβομαι ὡς ποιμένας, ὡς ἱεράρ-
χας, ὡς διαδόχους τῶν ἱερῶν Ἀποστόλων, κ' ἐπι-
μῶ πάντοτε νὰ τοὺς βλέπω, ἢ νὰ τοὺς ἀκούω
οὐτοὺς ἁγίους, σεμνοπρεπεῖς, σεβασμίους,

καὶ ὡς αἰσχροὺς Σαρδανάπαλος νὰ ἐκπληρῇς τὰ κα-
κά σου θελήματα. Διὸ κ' ἐν ᾧ κατακυλίεσαι εἰς
τὸν βόρβορον τῆς ἁμαρτίας ὡς χοῖρος, καὶ ἡ ἐλπίς
πέσεις ποτὲ, ἢ δὲν ἐλπίζεις, νὰ εὕρης καιρὸν
ἐλθῆς εἰς μετάνοιαν, φοβᾶς ἐξαίφνης εἰς τὴν ἁμα-
ρτίαν ἀνεξομολόγητος, ἀκοινωνητος, ἀδιώρητος
καθὼς ἔχεις πρὸ ὀφθαλμῶν ἄπειρα παραδείγματα.
Τότε ὅλα σου αὐτὰ τὰ Σιμωνιακὰ καὶ ἀνόσια χρῆ-
ματα, ὧ ταλαίπωρε! ἐφαρπάσσονται ὡς μὲ ἀν-
κουσα κληρονομίᾳ ἀπὸ τοὺς κρατοῦντας, καὶ ἡ
θλῆ σου ψυχὴ, φεῖ; ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους ἀντι-
θέων, ὡς δοχεῖον τῆς κακουργίας των. Πλὴν ἀλ-
τόσσον σ' ἐσκότισεν ἡ συνήθεια τοῦ κακοῦ, ὥς
δι' αὐτὸ ὀλίγον σὲ μέλει· σήμερον λέγεις ν' ἀ-
λαύσης, ὅ, τι ἐπιθυμεῖς, καὶ αὐριοῦ ἄς πάρῃς
διάβολος καὶ ψυχὴν καὶ ἀργύρια. Ὅθεν καὶ εἰς
τὴν καταπατεῖς τὰ ὑψηλά τοῦ Θεανθρώπου Σωτῆ-
ρος προσάγματα, καὶ ἀτιμάζεις εἰς τὰ ἔθνη τὴν
ἐν τῶν Χριστιανῶν, καὶ καταφρονεῖς τὸ φρονεῖν
τῆς Ἀρχιερωσύνης ἀξίωμα, μήτε κόσμον ἐν-
δεῖσαι, ὡς οὐτιδανὸς καὶ ἄχρεῖος, μήτε Θεὸν
θεῖσαι, ὡς ἄθεος. Ἄν ὅμως, ὧ τρισάθλιε! δὲν
πρίπεσαι εἰς τὰ κακά σου τὸν κόσμον, δὲν συ-
λλέγεις τοὺς ἁγίους συναδελφούς σου, τοὺς ὄντως
ἁγίους, ἀνάγκη νὰ φοβῇς τὸν Θεόν. Φο-
βῇς Θεόν! φοβερὸς καὶ ὅταν παιδεύῃ, φοβερώ-

αὶ ὅταν μακροθυμῇ καὶ προσμένη διώρῳσιν. Παι-
δεύει ἀφεικτικῶς εἰς τὴν μέλλουσαν ζωὴν, παιδεύει
πολλὰκις καὶ εἰς ταύτην τὴν πρόσκαιρον. Ἰδοὺ
κεῖνος ὁ μέγας Πάπας, ὁ ὑπέρτοχος δωκτικὸς τῆς
ἐκκλησίας, ὁ φόβος τῶν λαῶν, ὁ τρόμος τῶν βα-
λέων, πῶς ἔπασε! πῶς ἐξωπρακίσθη ἐλεεινός!
καὶ τὸ θουμασιώτερον, ἀπὸ τὰ ἴδια τέκνα του!
ὅς ἐθάρρουνσε; τίς εἰλπικε μίαν τοιαύτην κατα-
στροφήν; ἀλλ' ἰδοὺ ἔπασε, κατεστράφη, καὶ οὐχ
ἐθάρρην ὁ τόπος αὐτοῦ. Εἰς αὐτὸν τὸν δούμον πε-
πατεῖς καὶ ἡ Πανιερότης σου. Ὅθεν ἀδύνατον εἶ-
ναι νὰ μὴ λάθῃς καὶ ἐνταῦθα εἰς τὴν ζωὴν τῆς
μεταίτης σου. Ζῇ Κύριος! „οἱ δὲ παρά-
νομοι ἐξολοθρευθήσονται ἐπιποσυτό· τὰ ἐγκα-
ταλειμματα τῶν ἀσεβῶν ἐξολοθρευθήσονται.“
καὶ! δὲ εἶναι ἀμφιβολία, ὅτι θέλει γένῃς καὶ σὺ
τὸν καιρὸν ἀπὸ δυνάσεως τῆς ἐκκλησίας ἑνὸς ὄν-
τος ἀπόστολος καὶ μαθητὴς τοῦ Χριστοῦ, καθὼς
ἔπει νὰ γένῃ καὶ ὁ Πάπας τὴν σήμερον. Ἀλλὰ
ὄφελος! τὸ καλὸν ἦτον νὰ γένῃς αὐτοπροαιρέ-
της, πρὶν σὲ βιάσῃ ἡ σιδηρὰ ράβδος τοῦ Παντο-
κράτορος. „Τὰδε λέγει Κύριος Κύριος. Ἰδοὺ ἐγὼ
ἐπὶ τοὺς ποιμένους, καὶ ἐκζητήσω τὰ πρόβατά
μου ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν, καὶ ἀποστρέψω αὐ-
τοὺς τοῦ μὴ ποιμαίνειν τὰ πρόβατά μου, καὶ
οὐ βοσκήσουσιν ἐτι οἱ ποιμένες αὐτὰ, καὶ ἐξε-

„λοῦμαι τὰ πρόβατά μου ἐκ τοῦ σώματος αὐτῶν,
καὶ οὐκ ἔσονται αὐτοῖς εἰς κατάθωμα.“ Πρὶν
λοπτοῦν σ' ἔλθῃ ἡ φοδερὰ καὶ ἀφεικτος ἐκείνη κα-
ταστροφή, εἴθε ὁ Θεὸς νὰ σὲ φωτίσῃ εἰς τὸ καλόν,
νὰ ἐνθυμηθῇς, πῶς εἶσαι ἀρχιερεὺς, πῶς εἶσαι
ἀκόλουθος τοῦ Θεοῦ τοῦ Σωτῆρος, καὶ ἀφ' οὗ
ἀπορρέψῃς ὅλην αὐτὴν τὴν χαμερπὴν ἡδυπάθειαν
καὶ αἰσχρὰν πολυτέλειαν, νὰ διδάξῃς ὡς Θεὸς τὸν
λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ ὡς ἱερεὺς νὰ γένῃς εἰς ὅλον
τῆς εὐαγγελικῆς ἀρετῆς καὶ ἐπαικίας παροδερμα-
Βέβαια δὲν ἤλθεν εἰς τὴν γῆν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ
διὰ νὰ δώσῃ τὴν Πανιερότητά σου ἐξουσίαν πολ-
τακὴν, νὰ δεσπόζῃς ὡς ἄρχιου, καὶ νὰ γυμνῶν
ὡς τύραννος τοὺς Χριστιανούς, καὶ νὰ εὐχαριστῇ
τὰ κακά σου θελήματα, ἀλλ' ἤλθε νὰ σαυρωθῇ
καὶ ἐσαυρωθῇ, καὶ εἰς τὸν σαυρὸν σὲ προσκαλεῖ, ἐ-
μὲν εἶσαι αὐτοῦ μαθητὴς καὶ οὕτως ἀκόλουθος
νὰ φρεῖσῃς τὴν μόρφωσίν του εἰς τὴν πρόσκαιρον
ταύτην ζωὴν μετὰ τὴν νέκρωσιν τῶν παθῶν, καὶ τ
κόσμου τὴν ἄρνησιν· εἰ δ' ἐπιθυμεῖς πλούτου, καὶ
προτιμᾷς κοσμικὴν ματαιότητα, φρεῖματα μεγ-
λοπρεπῇ, ὅπλ' ἀργυρὰ, ἵππους φοδερούς, λεῖψ
μὴ ἐπαγγέλλεσαι ἀρχιερεὺς, μὴ οὐνομάζεσαι μα-
θητὴς τοῦ ἐσαυρωμένου, ἀλλ' ἔκλεξαι μίαν ἀλ-
θηροκλείαν κατὰ τὰ ἦθη σου, καὶ νὰ μὴ δι-

αἰτίαν νὰ βλασφημῆται τοῦ Θεανθρώπου Σωτῆρος
τὸ πανάγιον ὄνομα.

³Ω πανοσιώτατε Μοναχέ! αὐ τυχόν παραπο-
νήσαι καὶ ἡ Πανοσιότης σου, πῶς τάχα ἐλέγχω
τοὺς Μοναχοὺς, μὲ συγχωρεῖς, ἐγὼ, ὅχι! δὲν
ἐλέγχω τοὺς μοναχοὺς, ἀλλὰ μάλιστα τοὺς τιμῶ,
τοὺς εὐλασθῆναι, τοὺς σέβουμαι, ὡς ἀρνητὰς
τοῦ κόσμου, ὡς ἀθλητὰς τοῦ δεσπότη Χριστοῦ,
καὶ ἐπιθυμῶ νὰ τοὺς ἀκούω εἰς τὴν ἔρημον ἀγίου,
ἀκτῆμονας, ἀπαθείς, ἰσαγγέλους, πῶς θεραπεύ-
ουν χολοὺς, ἰατρούουν ἀσθενεῖς, ἐλευθεριῶνουν
δαιμονιζομένους, καὶ ἐκτελοῦν διάφορα θαύματα,
καθὼς πάλαι ποτὲ ὁ Θεὸς Σάββας καὶ ὁ μέγας
Αὐτῶνιος. Βέβαια δὲν ἦτον τότε μόνον καλοκαίρι,
ἐκαρποφόρησε τὸ μοναδικὸν σχῆμα, καὶ τῶρα
γινε χειμῶν, καὶ ἔμεινε ἀκαρπov, ἀλλὰ καθὼς
καρποφοροῦσε τὸ πάλαι, καρποφορεῖ καὶ τὴν σή-
μεριν, καὶ θέλει καρποφορεῖ, ἐν ὅσῳ διδάσκεται
ἀρετῇ, καὶ σπουδάζεται ἡ ἀπόθεσις. Ἐγὼ
σφριζῶ καλῶς, τί εἶναι τὸ μοναδικὸν αὐτὸ σχῆμα,
ἐς τί ἀφορᾷ, καὶ τί ἐπαγγέλλεται. Εἶναι νεκρώσις
αρκὸς, εἶναι ἀρνήσις κόσμου, εἶναι τάγμα με-
τανοίας, εἶναι δευτέρου βάπτισμα. Πρῶτον βά-
πτισμα εἶναι τὸ ἁγίου βάπτισμα τῆς ἱερᾶς κολυμ-
βίας, δευτέρου βάπτισμα τὸ μοναχικὸν αὐτὸ
σχῆμα. Τὸ πρῶτον, κατὰ χάριν Θεοῦ, τὸ δεύ-

ἐπεμφε τοὺς ἀγίους ἀποστόλους εἰς ὅλον τὸν κόσμον
νὰ κηρύξωσι τὸ ἱερὸν εὐαγγέλιον, ὥς ὅσοι Χρι-
στianoὶ μέσα εἰς τοὺς θορύβους τοῦ κόσμου ἠμπο-
ρεσαν νὰ νικήσουν τοῦ κόσμου τοὺς πειρασμοὺς,
καὶ διετήρησαν ὡς ὅντως Χριστιανοὶ τὴν μόρφωσιν
τοῦ ἐσαυρωμένου, καὶ ἐφυλάξαν καθαρὰν τὴν χά-
ριν τοῦ ἀγίου βαπτίσματος· τίς ἀμφιδολία; ὅτι
αὐτοὶ εἶναι υἱοὶ Θεοῦ, εἶναι τέκνα φωτός, εἶναι
ὅντως ἄγιοι, καθὼς μᾶς βεβαιώνει ὁ Θεὸς Ἰωάν-
νης ὁ Ἐπισήμιος. „Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα Θεοῦ ἐσ-
“ μὲν, καὶ οὐ πῶ ἐφανερῶθη, τί ἐσόμεθα· αἰδᾷ-
“ μεν δὲ, ὅτι ἐὰν φανερωθῇ, ὅμοιοι αὐτῷ ἐσώ-
“ μεθα, ὅτι ὁφόμεθα αὐτόν, καθὼς ἐστίν.“ Μετὰ
αὐτοὺς ὅμως εἶναι δευτεροὶ καὶ οἱ ὅντως Μοναχοὶ
καθὼς τὸ Μοναχικὸν αὐτὸ σχῆμα δὲν ἐστάθη καθ-
αὐτὸ ὁ σκοπὸς τῆς Θείας ἐνσάρκου οἰκονομίας δι-
τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ διὰ τὴν αὐτονομίαν τῆς ἀν-
θρωπότητος ἐφάνη δεκτὸν ὡς μία μετάνοια τῶν
ἀνθρωπίνων ἀσθενημάτων, ὡς μὴ ἀνθρώποις κα-
θαρισμὸς τοῦ πρώτου βαπτίσματος, εἰς τοῦ ὁποῖο
τὴν χάριν ὁ υπεύθυνος ἄνθρωπος γίνεταὶ υἱὸς καὶ ὑπὸ
ψήφιος εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν τῆς Θεότητος.
Μὲ ὅλον τοῦτο ὅσοι Χριστιανοὶ, ἢ κατεργώμενοι
τὴν Θεοῦφαντον εὐλογίαν τῆς Θείας υἰοθεσίας μὲ το-
περιττὰς ἐπιθυμίας τῶν προσκαίρων αὐτῶν ἀγαθῶν,
χωρὶς νὰ ἐκπέσουν, κηλέψαν ὅτι ὑπερβολὴν ἀρετῆς

να ζήσουν μίαν τελειοτέραν ζωὴν ὑπερκόσμιον, διὰ καὶ ἄφησαν πλοῦτον, δόξαν, τρυφήν, ἀνάπαυσιν, ὅ, τι εἶχαν, καὶ ἐφύρεσαν τὸ μοναχικὸν αὐτὸ σχῆμα, καὶ ἠρνήθησαν τὸν κόσμον καὶ τὰ τοῦ κόσμου, καὶ σπουδάζουσιν τὴν νέκρωσιν τῶν παθῶν, καὶ ἀγωνίζονται καθ' ἡμέραν νὰ φθάσουν εἰς τὴν τελείαν ἀπάθειαν· τίς ἀμφισβηλεῖ ὅτι καὶ αὐτοὶ εἶναι υἱοὶ Θεοῦ, εἶναι τέκνα φωτός, εἶναι ὅντως Χριστιανοὶ καὶ τοῦ παμδουλοῦς Χριστοῦ στρατιῶται, ὅποιοι ἐσθῆσαν ἀνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς ἀναριθμητοί, καὶ εἰρήνευονται μέχρι τῆς σήμερον, ὡς ὁ πρῶτος ἅγιος Ἰρηνεὺς Ἀμδρόσιος, ὁ Ζαγοραῖος Μπαΐλας, ὁ Νικόδημος Ναξιώτης, ὁ Θεοδώρητος, καὶ ἄλλοι ἄλλοι, τῶν ὁποίων εἶναι περὶ τὸν νὰ ἐπαριθμῶν ἄθιστα ὀνόματα. Ἀλλ' ἡ Πανουσιότης σου, ὦ πατήρ! οὐκ ἐπιδέχεται ὡς ἑνὸς Χαλχουλῆς τὸν κόσμον, καὶ γυναικὲς ἀδίκως καὶ παραπλῆγως τοὺς ἀθλήους Χριστιανοὺς, εἰπέ με εὐκρινῶς νὰ ἀλτῆσαι, ἀπὸ ποῦ αἰτίαν ἐκινήθης νὰ γίνῃς λόγερὸς; Ἀρά γε διὰ τὰ ζήσης μίαν τελειοτέραν ἡν ὑπερκόσμιον καὶ ἀγγελικὴν; ἢ κοσμικὸς ὢν, ἐπέσες εἰς ἀνθρωπίνους ἀδυναμίας, καὶ ἀπεφάρισες νὰ κλαύσης τὰς ἀνομίας σου; βέβαια, ἀπὸ ὅντως μοναχός, δὲν ἔγνωες δι' ἄλλην αἰτίαν. ὅτι εἶναι λοιπὸν τοῦ κόσμου ἡ ἄρνησις; ποῦ εἶναι ἡ νέκρωσις τῆς σαρκός; ποῦ εἰναι αἱ θεῖαι καὶ ἀπα-

τερον, κατὰ προαίρεσιν ἀνθρώπου. Πλὴν καὶ τὸ πρῶτον καὶ τὸ δεύτερον εἶναι ὁμοίως νέκρωσις τῶν παθῶν, καὶ ὁμοίως τοῦ ἐξαιρωμένου. Εἰς τὸν Θάνατον τοῦ δεσπότου Χριστοῦ ἐβαπτίσθημεν ὅλοι οἱ Χριστιανοί, καὶ ὡς Χριστιανοὶ ἔχομεν χρέος εἰς τὴν ὑπεύθυνον ταύτην ζωὴν, νὰ φέρωμεν πάντα τὴν μόρφωσιν τοῦ Θανάτου τοῦ ὡς ἀρραβῶνα τῆς ἀναστάσεως. Τοῦτο σημαίνουν αἱ τρεῖς καταδύσεις, εἰς τὰς ὁποίας ἡμεῖς βαπτίζομεθα. Βέβαια αὐταὶ εἶναι σύμβολον τῶν τριῶν ἡμερῶν, κατὰ τὰς ὁποίας ὁ ἀναμάρτητος Ἰησοῦς ἐσάθη νεκρὸς εἰς τὸν τάφον. Διὸ καὶ εἴμεθα κατὰ τοῦτο ὑπόχρεοι νὰ ζῶμεν εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν ὡς νεκροὶ μετὰ τὴν ἐλπίδα τῆς ἀναστάσεως, καθὼς μᾶς πληροφορεῖ εἰς τὴν πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολὴν ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ὅπου λέγει· „Ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν Θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν“ „συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος“ „εἰς τὸν Θάνατον, ὡς ὡς ἡγήθη Χριστὸς εἰς τὸν νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ Πατρὸς, οὕτως καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν. Εἰ γὰρ σύμφυτοί γεγόναμεν τῷ ὁμοκώματι τοῦ Θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα. Μὴ οὖν βασιλευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ἡμῶν σώματι εἰς τὸ ὑπακούειν αὐτῇ ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ.“ Ἀλλ' ἐπειδὴ διὰ τὸ εὐόλισθαι

τῆς σαρκὸς δὲν ἐμποροῦν ὅλοι νὰ φυλαξῶσι τελείως ἀμόλυντον τὴν χάριν τοῦ ἁγίου βαπτίσματος, καὶ ἐκπύτουν ὡς ἄνθρωποι εἰς ἁμαρτίας, καὶ καταμολύνουν τὴν Θεοῦρατον αὐτὴν τολὴν μὲ τὴν ἀνάρμοστον πρὸς τὰ τοῦ κόσμου προσπάθειαν, θεωρήσθαι ἀπὸ τοὺς ἱερομύστες τὸ μοναχικὸν αὐτὸ σχῆμα εἰς καθαρισμὸν τοῦ πρώτου δεύτερον βάπτισμα, δευτέρα ὑπόσχεσις φρακτὴ πρὸς τὸν Θεόν, πῶς ὅστις προσέλθῃ εἰς αὐτὸ, νὰ ἐκπλύνῃ τὴν ψυχὴν του ἀπὸ τῶν ὅλων τῆς ὑλτικῆς καὶ ἐμπαθοῦς προσπάθειας, εἰς τὸ ἔχει νὰ ζήσῃ μίαν ζωὴν ἀπαθῆ, ὑπερκόσμιον καὶ ἀγγελικὴν. Τοῦτο σημαίνει τὸ κούρευμα τῆς κεφαλῆς, καὶ ἡ ἀλλαγὴ τοῦ φορέματος, καθὼς μὲς διδάσκει ὁ ἱερός Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης, ἐν ᾧ λέγει· „Ἡ δὲ τῶν τριχῶν ἀπόκαρσις 1. ἐμφανίζει τὴν καθαρὰν καὶ ἀσχημάτιστον ζωὴν, 2. οὐκ ἐπαλάσσει σχήμασι τὸ κατὰ νοῦν δυσειδές 3. ἐπιθετικῶς καλλωπίζουσιν, ἀλλ' αὐτὴν ἀφ' 4. ἐαυτῆς οὐκ ἀνθρωπικοῖς κάλλεσιν, ἀλλ' ἐναιαῖος 5. καὶ μοναχοῖς εἰς τὸ Θεοειδέστατον ἀναγομένην.“

Λοιπὸν κατὰ τὰς ἱερὰς γραφὰς εἰς τὸν Θεὸν πρῶτοι εἶναι οἱ Χριστιανοί. Βέβαια δι' αὐτοὺς ὡδείκεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν κόσμον τόσα φανερά καὶ μεγάλα θαυμάσια· δι' αὐτοὺς κατέβη ἀπὸ τὸν οὐρανὸν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐσαρκώθη, καὶ ἔγενεν ἄνθρωπος. Δι' αὐτοὺς ἐσαυρώθη καὶ ἀπέθανε καὶ ἀνέστη· δι' αὐτοὺς

καὶ ἀρεταί· καὶ ὅς' ἀπαιτεῖ τὸ ἀγγελικὸν τοῦτο ἑπαγγέλμα· Ἀπ' αὐτὰ ἡ Πανοσιότης σου δὲν ἔχεις σχεδὸν μῆτε ἔγνος, καὶ ἂν σοφασθῶμεν καλότερα, βλέπομεν ὅλον τὸ ἐναντίον. Ἰδοὺ, ἀντὶ νὰ κουρεύσῃς τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς, καὶ μὲ αὐτὰς ν' ἀπορρίψῃς καθ' ἐμπαθῆ λογισμὸν καὶ κάθε κοσμικὴν φροντίδα καὶ μέριμναν, πρῶτον παράγγელμα αὐτοῦ τοῦ μοναχικοῦ ἐπαγγέλματος, ἡ Πανοσιότης σου τρέφεις μίαν μακρεῖαν κόμην, καὶ τὴν ἀπλώνεις θηλυπρεπῶς εἰς τοὺς ὤμους σου, ὡς ἓνας αἰσχροῦς Γανυμήδης, σηκεῖον βέβαια φανερὸν, πῶς δὲν ἔχεις καμμίαν φροντίδα ψυχῆς, εἰ μὴ πῶς νὰ εὐχαριστήσῃς τὰς ὀρέξεις τοῦ σώματος. Ἰδοὺ, καθὼς ἄλλαξες τὰ φορέματα, καὶ ἐνδύθῃς τὰ λεγόμενα καλογερικά, ἀντὶ ν' ἀλλάξῃς τὰ ἦθη σου, καὶ νὰ ἐνδύθῃς τὸν ἀγγελικὸν χαρακτήρα, ἡ Πανοσιότης σου ἔγινες πλέον σωματικώτερος καὶ ἐμπαθέστερος, καὶ ἔπρεσε μὲ μίαν λύσαν πηχδὸν, πῶς νὰ συνάξῃς ἀργύρια, διὰ τὰ ὀπία καὶ ἐνδύθῃς μίαν ἄκραν μισανθρωπίαν, εἰς τρόπον σπλάγχχνος πρὸς πτωχοὺς δὲν ἔχεις, ἐπιείκειαν πρὸς ὀρφανὰ δὲν γνωρίζεις, φόβον Θεοῦ καὶ συνέδησιν δὲν αἰσθάνεσαι, ἀλλ' ὡς ἓνας μαῦρος λύκος καὶ λυσσασμένος, χύνεσαι μέσα εἰς τὴν μάνδραν τοῦ δεσπότου Χριστοῦ, καὶ θέλεις, εἰ δυνατόν, νὰ φάγῃς ὅλα τὰ θυσιῶν πρόβατα αὐτοῦ, ὡς

φαίνεται φανερά, πῶς ἡ Πανοσιότης σου ἔγνωε μοναχὸς, μήτε μὲ σκοποῦν νὰ ἐκπλύνῃς τὰς ἀμαρτίας σου, μήτε μὲ ἀπόφασιν νὰ ζήσῃς μίαν ζωὴν ὑπερκόσμιον, ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ δυσυχεῖς Χριστιανοὶ κυβερνοῦσι τὰ μοναστήρια, διὰ νὰ ζῇς μὲ τὴν ἐκλογημένην ζητείαν χωρὶς κόπον, χωρὶς φροντίδα, καὶ περιερχόμενος εἰς τὸν κόσμον τάχα ὡς ἅγιος ν' ἀπολαμβάνῃς λαμπρῶς καὶ πολυτελῶς καθὲς τρυφὴν καὶ ἀνάπαυσιν. Ἀλλ' ὦ τρισάθλιε μοναχέ! τί θαρρείς; πῶς εἶναι τὸ φρικτὸν αὐτὸ τῆς μοναχικῆς πολιτείας ἐπάγγελμα, καὶ τὸ μεταχειρίζεσθαι ὡς ἓνα τρίπου ζώης, ὡς ἐν ἀπλῶς τοῦ κοινοῦ βίου ἐπάγγελμα; οὕτω περπατοῦν οἱ εὐσεβεῖς μὲ τὸν Θεόν; οὕτω μεταχειρίζονται οἱ εἰσπρατῶνται τοῦ δεσπότης Χριστοῦ τὰ ὑψηλά τῆς ἁγίας ἐκκλησίας μοναστήρια! ὦ τῆς ὀσεβείας! ὦ τῆς κακίας! ὦ τῆς ἀχρεΐότητος! Ἀλλὰ σὺ, ὦ ταλαίπωρε! ἔδωκες ὁμολογίαν φρικτὴν, ὅχι εἰς ἓν ἄνθρωπον ὁμοιοπαθεῖν, ὅχι εἰς ἓνα βασιλεῖα τῆς γῆς, ἀλλ' εἰς τὸν ἐλάσση Θεόν, εἰς τὸν παμβασιλεῖα τῆς κτίσεως, ὡς νὰ ζήσῃς εἰς τὸ ἐξῆς ὡς εἰσπρατῶν τῆς δεσπότου Χριστοῦ, ὡς ἄσαρκος ἄγγελος, πῶς ν' ἀρνήθῃς τὸν κόσμον καὶ τὰ τοῦ κόσμου, σχεδὸν νὰ καθαρῇς καὶ αὐτὸν σου τὸν νοῦν ἀπ' ὅλα τὰ γαιώδη καὶ ἁπλὰ ἐνθυμήματα, καὶ οὕτω νὰ ζήσῃς πόντα ἐν-πλισμένος μὲ τὴν πανοπλίαν τοῦ ὁγδοῦ πνευμα-

τος, διὰ ν' ἀντιπολεμῇς καὶ ν' ἀνθίστασαι εἰς ὅλας τὰς νερός μεθοδίας τοῦ διαβόλου. Καὶ ἀπ' οὗ ἔδωκες μίαν τοιαύτην ὑπόσχεσιν εἰς ἓνα Θεόν, πῶς ἀποτολήμῃς; ὦ ἀσυνείδητε! νὰ περιερχεσθαι πάλιν εἰς τὸν κόσμον; πῶς οὖν τρέμεις νὰ λαμπροφροῇς, ὡς οἱ ἐθνικοὶ; πῶς οὖν σε τυπτεῖ παντελῶς ἡ συνειδήσις, νὰ γίνεσαι προσκομμά εἰς τοὺς ἀθλίους Χριστιανοὺς, νὰ θησαυρίζῃς ἀργύρια, καὶ νὰ ἐκπληρῇς ὡς χοῖρος τὰ κακά σου ὀσθήματα; Ἀλλοίμονον, οὕτως ἐσὺ καταπατεῖς καὶ ἀτιμολογεῖς δύο τρομερὰ καὶ μεγάλα βαπτίσματα; καὶ τὸ βάπτισμα τῆς Θεῆς μητέρας καὶ τὸ βάπτισμα τῆς ἐρεῖας μετανόιας, καὶ εἶσαι εἰς ἓνα μέγαν Θεόν καὶ διὰ τὰ δύο ὑπεύθυνος. Αἰ! μὴ σ' ἀπατᾷ ὁ λογισμὸς σου εἰς τοῦτο, ὅτι ἐξέρχεσαι τάχα εἰς τὸν κόσμον διὰ τὴν πολλὴν σου εὐλαδίαν, κ' ἐξ ἀνάγκης διὰ νὰ φυλάξῃς ἐνὸς ἁγίου τὸ μοναστήριον. Αὐτὰ εἶναι προφάσεις ἐν ἀμαρτίαις! αὐτὰ εἶναι προσδοκαί τοῦ νεροῦ σου ἐχθροῦ, διὰ νὰ σὲ κρεμνίσῃ, εἰς ὅσα σ' ἐκρέμνισεν. Ἡ Πανοσιότης σου σοφά σου καλῶς, ὅτι ἐκεῖνος ὁ ἅγιος οὐκ ἠγάσεν, οὐδ' ἐκτίσε μοναστήριον μὲ σκοποῦν νὰ ᾖναι σήμερον τῆς εὐδικῆς σου πλευνεξίας τὸ ἔργασηριον· οὐδέ καταθέχεται νὰ γυμνῶν ὁδίκως τοὺς ἀθλίους Χριστιανοὺς; διὰ νὰ τριφῇ δαφνίως καὶ ἀσώτως πέντε, ἢ δέκα ἀχρεῖους καὶ ὀφειδάρους μοναχοὺς, οἵτινες

ἀφ' οὗ δὲν ἀγωνίζονται νὰ μιμηθοῦν καὶ μίαν του ἁ-
 γίου, μάλιστα καὶ τὸν ἀτιμάζον, καθὼς τὸν με-
 ταχειρίζονται εἰς τὰς πλεονεξίας των πρόφασιν. Διὸ
 εὐχαριστεῖται καλῆτερά νὰ κρεμνησθῇ τελείως τὸ μο-
 ναστήριόν του καὶ νὰ γένῃ ἐρείπιον, παρὲς νὰ σιώζεται
 μετὰ τῆς ζημίας των Χριστιανῶν, διὰ νὰ ᾔναι ἀσπλόγ-
 χων λησῶν καταγωγῆς, καὶ μοναχῶν ἀναξίων κα-
 τοικητῶν. Ὡς καὶ ἡ Πανουσιότης σου, ἂν εἶχε
 οὕτως εὐλάβειαν πρὸς τὸν ἅγιον τοῦ Μοναστηρίου
 τὸν ἑφορον, ὥς ἐπῆγες εἰς τὸ μοναστήριόν του,
 πρεπε νὰ μιμηθῇς τὰς ἀρετάς του, νὰ δουλεύ-
 ης τὸ ὑποσατικόν του, νὰ οἰκονομήσῃς τὸ ἔξοδόν
 σου, νὰ τραφῇς καὶ σὺ, νὰ θρέψῃς καὶ ἄλλους
 ἑνους διαδάτας μετὰ τὴν εὐχὴν τοῦ ἁγίου σου, χω-
 ρὶς νὰ καταδεχθῇς νὰ ζητήσῃς ἀπὸ τὸν κόσμον καὶ μί-
 ας βοήθειαν, καθὼς εἶναι εἰς Ἐλασσῶνα τὸ μο-
 ναστήριον τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, εἰς τὰ Γρεβενὰ
 κείνου τοῦ ἁγίου Νικάνωρος, καὶ εἰς ἄλλα μέρη
 πολλὰ, εἰς τὰ ὅποια κατοικοῦν μοναχοί, κατοι-
 κοῦν ἀσκηταί, κατοικοῦν τοῦ δεσπότη Χριστοῦ στρα-
 τῶται. Ἄν ὅμως δὲν ἐξαρκοῦν τὰ ὑποσατικά
 τοῦ μοναστηρίου εἰς τὰ ὑπέρογκα ἔξοδα, καὶ ἀναγ-
 κάζεσαι νὰ πατήσῃς τὴν πρὸς τὸν Θεὸν φρικτὴν σου
 ὁμολογίαν, διὰ νὰ ζητήσῃς ἀπὸ τὸν κόσμον
 βοήθειαν, ἐξ ἀνάγκης, διὰ νὰ μὴ ἐρημωθῇ, ἂν
 τύχῃ μάλιστα καὶ τὸ μοναστήριον βασιλικὸν καὶ με-

γάλον, πρέπει νὰ κινδυνεύσῃς τὴν ψυχὴν σου, καὶ
 νὰ ἔμθῃς εἰς τοῦ κόσμου τοὺς πειρασμούς. Ἄλ-
 λά πῶς; Ἐνθυμήσου, ὅτι πρέπει νὰ προσενη-
 καὶ εἰς τὸν κόσμον καὶ μίαν ὠφέλειαν. Τί σοχά-
 ζεσαι; ἂν οἱ εὐλογημένοι Χριστιανοὶ μὲ ὅλην τὴν
 τὴν δυσυχίαν παραμελοῦν τὰ χολεία τῆς πατρὸς
 των, ἀφάνουν τὰ τέκνα των εἰς ἀμάθειαν, εὐ-
 χαριστοῦνται νὰ σὲ βαρύνουν τὸ μοναστήριον
 δὲν ἔχεις ἄραγε χρῆος καὶ ἡ Πανουσιότης σου δι' ὅ-
 αὐτὰ καὶ νὰ τοὺς κάμῃς μίαν διδασχὴν; καὶ νὰ
 τοὺς δώσῃς ἀρετῆς καὶ καμίας παράδειγμα; μάλ-
 ζα. Καὶ τότε ἔχεις δίκαιον καὶ ἡ Πανουσιότης σου
 νὰ ζητῇς ἔχουν χρῆος τρόπον τινὰ καὶ οἱ Χριστιαν-
 οὶ νὰ σὲ κυβερνήσωσι. Ναί! ἂν ὅπου πηγαίνῃς νὰ
 ζητήσῃς βοήθειαν, ἤθελε δείχνῃς ἀληθῶς καὶ ὁ
 κατ' ὑπόκρισιν, μίαν εὐλάβειαν πρὸς τὰ Θεῖα, ἐν-
 ζήλον διὰ τὴν πίσιν, μίαν ἀγάπην εἰς τὴν ἀρετήν, μίαν
 ταπεινοφροσύνην εἰς τὰ ἥθη, μίαν λιτότητα εἰς τὰ
 φορέματα, μίαν φιλανθρωπίαν πρὸς τοὺς πτωχοὺς
 οὕτω νὰ λάθῃς, καὶ λάθῃς ὁπλᾶ, διότι προσενη-
 καὶ εἰς τὸν κόσμον μίαν ὠφέλειαν· τί; καὶ διδῇς πα-
 ράδειγμ' ἀρετῆς εἰς τοὺς Χριστιανούς. Ἄν ὅπου πε-
 ριέρχεσαι εἰς πόλεις, κομποπόλεις καὶ εἰς χωρία ἤθε-
 λῇς κηρύττειν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἤθελεν ἐξηγῇς
 τὸν εὐαγγέλιον, οὕτω νὰ λάθῃς, καὶ λάθῃς το-
 πλᾶ, διότι προσενη- καὶ εἰς τὸν κόσμον μίαν ὠφέλειαν

αι· τί; κἄν φωτίζεις τοὺς Χριστιανοὺς καὶ τοὺς δι-
 ὅσκεις τὴν πίσιν των. Ἀλλ' ἡ Πανοσιότης σου,
 ἔχε πάτερ! ὅφ' οὐ ἔρχεται εἰς τὸν κόσμον ἐπὶ
 τὸν τόσον μεγάλου καὶ φοβεροῦ μοναστήριον, θαν-
 αζῶ, πῶς δὲν ἐντρέπεται νὰ ἐλθῇς τόσον ἀμα-
 ρτίας, ἀμαθέστατος, ξυλαπόστολος, ὥτε αὐτὴν τύχη,
 ἐν εἰσέρεϊς νὰ γραφῇς οὐδὲ τὸν ὄνομά σου ὀρθά· οὐ
 φωτίζεις, δὲν γνωρίζεις οὐδ' ἐν ὁρθῶν τῆς πι-
 σως. Ὅθεν ἀσπασαι, ὅτι δὲν ἐμπορεῖς νὰ κάμης
 ἰσὺν διδασκῆν, κἄν νὰ προσενηύης εἰς τὸν κόσμον καὶ
 ἰσὺν ὠφέλειαν, ἀλλὰ τὸ χειρότερον, δεικνύεις μί-
 αν ἐνεδύειαν πρὸς τὰ θεία, μίαν ψυχρότητα
 πρὸς τὴν πίσιν, μίαν ἀδιαφορίαν εἰς τὴν ἀρετὴν,
 ἰσὺν ἀσπλαγγνίαν πρὸς τοὺς Χριστιανοὺς, μίαν λύσ-
 αν εἰς τὸ ἀργύριον, καὶ μὲ τὸν ὄνομα τοῦ ἁγίου
 σου, ὡς αὐτὸν ἤθελεν ἦτον αὐτὸς κύνενας φοβερώτα-
 τος τύραννος, βιάζεται πτωχοὺς, ξενοχωρεῖς ὀφθα-
 λμοὺς, φοβερίζεις πλουσίους, διὰ τὸ ἀρπάξῃς ἀργύρια,
 εὐθὺς ἀρχίζεις φορέματα μεγαλοπρεπῆ, πολυ-
 ἀριθμὰ σιγητὰ, δούλους καὶ παραδούλους πολλοὺς,
 λογα ἐπιδοκτικὰ, καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολλὰ, ὅλ'
 ἐνταυροῦνται εἰς τὸ ἱερὸν τοῦτο ἐπάγγελμα, εἰς
 τὸν ὅπου ὅλα τὰ φειρώματα τῶν ἀθλίων Χριστιανῶν
 γαίοντο ὠφελῶς. ἢ ὡς ἀδρὰ ἐξοδα τῆς ἀσω-
 τίας σου, ἢ ὡς ζημίαι πολλάκις τῆς ἀσελγείας
 σου, καὶ μόλις ἐν δεκατημέριον, ὅ, τι μενῇ

ἐλλεται νὰ κυδερνηθῇ τὸ φοβερὸν μοναστήριον.
 Ἀφ' οὗ λοιπὸν ἔρχεται εἰς τὸν κόσμον τοιοῦτος,
 τί δίκαιον ἔχεις καὶ ἡ Πανοσιότης σου νὰ ζητῇς;
 τί χρεὸς ἔχουν καὶ οἱ Χριστιανοὶ νὰ πὲ κυδερνώσω-
 σι; Μήπως ἐσυμφώνησες μὲ τὸν κόσμον, καὶ σὺ
 ὑποσχέθησαν, πῶς αὐτὸν γένῃς καλόγερος, νὰ σὺ
 θρέφουν δαφιλῶς, καὶ νὰ σ' ἐνδύουν μεγαλοπρε-
 πῶς, καὶ νὰ ἐξοδεύουν πλουσιωπαρόχως εἰς ὅλα
 τὰ κακά σου θελήματα; χωρὶς κἄν νὰ προσενηύ-
 εἰς τὸν κόσμον καὶ μίαν ὠφέλειαν ὅχι! ὅχι! ἄλ-
 λος καιρὸς, ἄλλο σύστημα. Κατὰ τοὺς παρόντας
 δυστυχεῖς καὶ ταλαιπώρους καιροὺς, διὰ νὰ προσβλέ-
 ψῃ καθεὶς τὰ ἐξοδα εἰς τὰς χορείας τοῦ, προέπει-
 νὰ χρησιμεύσῃ πολὺ, ἢ ὀλίγον τοῦ ἄλλου, καὶ
 οὕτω κατὰ τὸν κόπον τοῦ νὰ λάβῃ καὶ τὸν μισθόν ποῖος
 ῥάπτῃς ἐμπορεῖ νὰ ζητήσῃ ὅσολον χωρὶς νὰ ῥάψῃ ἐν
 φόρεμα; ποῖος ἱατρὸς ἔχει λόγον νὰ ζητήσῃ ἀργύριον,
 χωρὶς νὰ ἰατρεύσῃ ἐν ἀρρώστῳ; ὡσαύτως λοιπὸν κ' ἐ-
 νας ἅγιος ἀπὸ ἑνα μέγα καὶ βασιλικὸν μοναστήριον μὲ
 τί δίκαιον ἐμπορεῖ νὰ ζητήσῃ βοήθειαν ἀπὸ τοὺς Χρι-
 στιανοὺς; αὐτὸν δὲν παρατήσῃ τὰς ἀρετὰς του, καὶ δὲν δι-
 ορθώσῃ ψυχὰς, καὶ δὲν χρηδύξῃ εἰς τὸν κόσμον τὸ
 ἱερὸν Εὐαγγέλιον. Ὡ Μοναχοί! Μοναχοί! ἔξεύρε-
 τε, ὅτι μὲ αὐτὰ ἐγίνετο παίγιον εἰς τοὺς Χριστι-
 ανούς; κατεστήσατε καὶ τοὺς Χριστιανοὺς παίγιον εἰς
 τὰ ἔθνη; ὥστε εἰς τὸ ἐξῆς ἢ μᾶς ἀφίνετε εἰς ἡ-

πυρίαν, ἢ σέλλετε καὶ ἁγίους καὶ πεπαιδευμένους
μουναχοὺς νὰ κηρύττουν τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, καὶ
νὰ δίδουν ἀποστολικῆς ὁρετῆς παραδείγματα. Τοῦ-
το προσεῖξε ὁ Θεὸς, τοῦτο χρειάζεται ὁ Κόσμος,
τοῦτο φωνάζουν σχεδὸν καὶ αἱ λίθοι αἱ ἀψυχοί.

Ὡ εὐγενεῖσθε ἄρχον! μὲ συγχωρεῖς, ἀνὴρ-
μὴν σὲ καὶ περὶ ἄρχοντων. Ἐπ' ἀληθείας! δὲν
ἠθέλησα νὰ ἐλέγξω τόσον τοὺς εὐγενεῖς, ὅσον νὰ
τοὺς εὐθυμίσω, ὅποια εἶναι ἡ ὄντως εὐγένεια, καὶ
να τὴν ἐπαυσιώσω, ὡς δυνατόν, ἂν τυχόν τὴν ἐλέγ-
γῃ κἀνένας φιλόσοφος. Ὁ περικλητὴς ἐκεῖνος Ῥου-
σσός, ἐπειδὴ δὲν εἶχεν αὐτὸς κἀνέαν εὐγενεῖας ἀ-
ξίωμα, συνέγραψε τὴν πολιτικὴν του συνθήκην,
καὶ θεμελιωμένος εἰς τὸ δίκαιον τῆς φύσεως, ἐπι-
χειρίζεται μὲ καθ' ἕνα τρόπον ν' ἀποδείξῃ ὅλους τοὺς
ἀνθρώπους ἀπλῶς ὡς υἱοὺς ἐξ ἴσου τῆς φύσεως,
κ' ἐξ ἴσου εὐγενεῖς κ' ἐλευθέρους, μὲ σκοπὸν ν'
ἀκυρώσῃ τελείως καὶ τοῦ Μονάρχου τὸ δίκαιον,
καὶ τῶν εὐγενῶν τὸ προνόμιον. Ἡ εὐγενεία σου πά-
λιν, ἐπειδὴ κατὰ τύχην εὐρέθης εἰς βασιλικὴν
ὕπηρεσίαν κ' ἐκδούλευσιν, ἢ εἶσαι μέγας προεστὴς
εἰς καὶ μίαν ἐπαρχίαν τῆς Ἑλλάδος, φαντάζεσαι,
πῶς εἶσαι τῶνόντι εὐγενής, καὶ ἄρχων λαμπρὸς,
ὡς σὲ ἀνομάζουν αὐτοὶ οἱ χαμερπέςατοί σου παράσι-
τοι, τοὺς ὁποίους πιστεύεις ὡς ὀληθρεῖς καὶ βεβαί-
ους, καὶ θαρρεῖς, ὅτι ἡ καθ' αὐτὸ εὐγένεια δὲν

συνίσταται εἰς ἄλλο, εἰ μὴ εἰς τὸ νὰ ἔχῃς τὴν ἐξου-
σίαν αὐτὴν, ν' ἀρπάξῃς ἀργύρια, νὰ φάῃς λαμ-
πρά καὶ πολύτιμα, νὰ τρώῃς πλουσιοπάροχα,
καὶ νὰ ἐκπληρῇς ἀρχοντοπρεπῶς, ὅ, τι θέλει ἡ
εὐγενεστάτη σου ὁρεξίς. Ὅθεν κ' ἐν ὅσῳ ἔχεις ἔλ-
αὐτὰ, σοχαῖσαι μέσα εἰς τοῦτο τὸ πᾶν, πῶς
εἶσαι μόνος ἡ εὐγενεία σου μέγας καὶ πολὺς, φοβε-
ρὸς καὶ δυνατὸς, καὶ τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους κυ-
τᾶν ὡς εὐτελεῖ καὶ χαμερπέςατα κωδᾶλα. Πλὴν
ἀλλὰ ἡ εὐγενεία σου, ἂν ἦσιν ὑπερημῆνος ἀπ' ὅλ'
αὐτὰ, κ' ἐδὲλεπες ἄλλων κἀνένα εἰς μίαν τοιαύτην
τύχην νὰ ἔχῃ τοιαῦτα φρονήματα, τί ἄρά γε ἤθε-
λεν εἰπῆς δι' αὐτὸν; βέβαια! πῶς εἶναι κοῦφος
καὶ μάταιος. Ἴδου λοιπὸν μαρτυρεῖς, πῶς ἡ
τοιαύτη σου εὐγένεια εἶναι μία προφανὴς ματαιό-
της. Ἀλλ' ὁ Ῥουσσός, ἂν ἦτον κἀνένας ἄρχων,
κ' ἐπαγγέλλετο εὐγενής, ἐπολεμοῦσεν ὅραγε μὲ
τόσον ζήλου τὸ δίκαιον τοῦ Μονάρχου, ἢ τῶν
εὐγενῶν τὸ προνόμιον; ὅχι! βέβαια! μάλιστα ἤθε-
λεν ἀγωνίζεσθαι νὰ ἀποδείξῃ, πῶς εἶναι οὐσυῶδη
καὶ κύρια. Ἴδου λοιπὸν καὶ τοῦ Ῥουσσὸς ἡ ἀναι-
ρεσις εἰν' ἐμπάθης καὶ ὀμφόβολος, κ' ἐξ ἀνάγκης
πρέπει νὰ ᾔναι μία φυσικὴ εὐγένεια εἰς τὸν ἄν-
θρωπον, τὴν ὁποίαν ἐσέδετο ἴσως καὶ ὁ Ῥουσσός,
ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν τὴν ἐδὲλεπεν εἰς τοὺς τότε εὐγενε-
στέρους τοῦ γένους του, τὴν ἡμετέραν τελείως, κ'

ἐμακάρισε τοὺς ἀγρίους ἐκείνους, ὥστε ζῶσι θη-
ρωδῆς εἰς τὰ βουνά, ὡς ἂν ᾔθελεν εἶπῃ, ὅτι
καθὼς διεφθάρη τὸ πολιτικὸν ἀπὸ τὰς ἱεροσυλιῶν
τοῦ κλήρου καὶ ἀπὸ τῶν ἀρχόντων τὰς πλεονεξίας
καὶ ὀρπαγῆς, οὕτως εἶναι νὰ ζῇ πλέον ὁ ταλαίπωρος
ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον, καὶ καλῆτέρα νὰ ζῇ, ὡς
ἐξοῦσε πάλαι ποτὲ, θηρωδῆς καὶ ὀρεοσίτροφος.
Μὲ ὅλον τοῦτο φαίνεται, πῶς εἶναι μία φυσικὴ
εὐγένεια εἰς τὸν ἄνθρωπον, καθὼς καὶ εἰς τὰλλα
ζῶα. Κάθε ζῶον, ὡς βλέπομεν, συνίσταται ἀπὸ
σῶμα καὶ ἀπὸ μίαν οἰανδῆποτε ψυχὴν, καὶ ἔχει
τὸ καθὲν φυσικὰ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον τοῦ
εἶδους τὰ προτερήματα, εἰς τὰ ὅποια συνίσταται
ἡ φυσικὴ τοῦ ζῴου εὐγένεια. Ἐνας ἵππος λέγεται
καὶ εἶναι εὐγενής, ὅταν ἔχῃ ὅλα τοῦ ἵππου καὶ σωμα-
τικὰ καὶ ψυχικὰ προτερήματα, ὡσαύτως καὶ ὁ ὄνος,
ὅταν ἔχῃ τὰ τοῦ οἴνου, καὶ ὁ σκύλος, ὅταν ἔχῃ τὰ τοῦ
σκύλου, καὶ τὰ τοῦ λέοντος ὁ λέων, καὶ καθελῆξ.
Βέβαια ἡ φύσις, ἂν καὶ διοργανῇ εἰς καθὲν εἶδος
κατὰ τὸ εἶδος καὶ τότομα, ὅλλ' ὡς δὲν ἔμπορεῖ νὰ
φέρῃ τοῦ καθενὸς τὸν διοργανισμὸν εἰς τὴν αὐτὴν
τελειότητα, δὲν ἔμπορεῖ νὰ δώσῃ ἐξ ἴσου, ἀλλὰ
κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον δίδει εἰς τὸ καθὲν καὶ
τὰ φυσικὰ προτερήματα. Διὸ ἄλλα γίνονται καὶ
εἶναι εὐγενέστερα, καὶ ἄλλα πάλιν ἀγενέστερα καὶ
αὐτίδανώτερα. Παρομοίως λοιπὸν καὶ ὁ ἄνθρωπος,

ἐπειδὴ συνίσταται ἀπὸ ἓν σῶμα ὀργανικὸν, καὶ ἀπὸ
μίας ψυχῆν λογικὴν, διὰ νὰ λέγεται κυρίως καὶ νὰ
ᾔμ' εὐγενής, ἐξ ἀνάγκης πρέπει νὰ ἔχῃ ὅλα τὰ
προτερήματα τῆς λογικῆς ψυχῆς, καὶ τὰ προτερή-
ματα ὅλα τοῦ ὀργανικοῦ σώματος, εἰς τὰ ὅποια
συνίσταται ἀπλῶς τοῦ ἀνθρώπου ἡ τελειότης καὶ ἡ
οὕτως εὐγένεια· βέβαια ἡ φύσις, ἂν καὶ διοργα-
νῇ τὸν κάθε ἄνθρωπον, ἀλλ' ὡς δὲν ἔμπορεῖ νὰ
φέρῃ τοῦ καθενὸς τὸν διοργανισμὸν εἰς τὴν αὐτὴν
τελειότητα, δὲν ἔμπορεῖ νὰ φέρῃ καὶ τὸς περιστά-
σεις εἰς τὸν καθένα ὁμοίας, καὶ ἀπαρτισθῇ καθείς,
καθὸ ἄνθρωπος. Διὸ ἄλλοι γίνονται καὶ εἶναι φυ-
σικὰ εὐγενέστεροι, καὶ ἄλλοι πάλιν ἀγενέστεροι καὶ
αὐτίδανώτεροι, καθὸ ἐλλείπουσι, ἢ ὑπερέχουσιν κατὰ
τοῦ σώματος, ἢ τῆς λογικῆς ψυχῆς τὰ ὑπερτερή-
ματα. Δύο εἶναι τὰ φυσικὰ τῆς λογικῆς ψυχῆς
προτερήματα εἰς τὸν ἄνθρωπον, πρῶτον ἡ ἐπιστήμη
τῶν ὄντων, δηλαδὴ ἡ σοφία, τῆς ὁποίας ἀρχὴ
καὶ τέλος εἶναι ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ, καὶ δευτέρου
ἡ ἐπιεικὴς ἀγαθότης, τῆς ὁποίας θεμέλιον εἶναι ἡ
φιλανθρωπία. Δύο εἶναι καὶ τοῦ ὀργανικοῦ σώμα-
τος τὰ χαρίσματα, πρῶτον ἡ ὑγεία καὶ δευτέρου,
ἡ ὠραιότης. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἓνας πολιτικὸς ἄνθρω-
πος ἔχει καὶ ἰδίαν χρείαν καὶ σώματος καὶ ψυχῆς,
χρειάζεται ἀκόμη ὁ εὐγενής νὰ ἔχῃ καὶ πλοῦτον
ἀρκετὸν καὶ ἐξουσίαν πολιτικὴν, ὅχι τάχα ὅτι εἶναι

ἑλλειψῆς καὶ δὲν φαίνεται ἡ ἀρετὴ τοῦ χωρὶς αὐτὰ,
 ἐν ᾧ αὐτὴ μάστις ἐμπορεῖ καὶ εἰς τὰ δεῖνα νὰ
 λάμπῃ, καὶ νὰ φανῇ περισσώτερον, ἀλλὰ διὰ
 νὰ ὠφελήσῃ ἔτι μᾶλλον καὶ πατρίδα καὶ γένος καὶ
 πολλοὺς ἄλλους ἀλλοδαπεῖς, καὶ νὰ μεταχειρι-
 σθῇ κατὰ τὴν Θεοσεδῆ του σοφίαν κ' ἐπιεικὴ του
 χρηστότητα τὰ ἐξωτερικὰ αὐτὰ καὶ ὀργανικὰ ἀγα-
 θὰ, τὰ ὅποια ἓνας ἄλλος ἀχρεῖος καὶ ἀγενὴς θέ-
 λει μεταχειρισθῇ, ἢ ὡς ὄφει ἐπιπλαδῶς, ἢ ὡς
 χοῖρος ἀνωφελῶς εἰς τὰ κακά του θελήματα. Ἰδοὺ
 αὐτὴ εἶναι ἡ καθ' αὐτὸ τοῦ ἀνθρώπου εὐγένεια, κ'
 ἓνα τοιοῦτου εὐγενῆ, δὲν ἀμφισβῆται, ὅτι τιμᾷ
 κ' ἓνας Ῥουσσὸς, σίβεται δὲ καὶ ἡ εὐγενεία σου. Εἰ
 μὲν λοιπὸν, ὦ εὐγενέστατε Ἀρχον! εἶσαι καὶ ἡ
 εὐγενεία σου συλισμένον μὲ μάθησιν, κ' ἔχεις τὴν
 φόβον τοῦ Θεοῦ, τὴν φιλανθρωπίαν πρὸς τοὺς ὑπο-
 δεικνύοντες, καὶ συμπάσχεις εἰς τὰς συμφοράς των,
 καὶ τοὺς προσκατεύεις εἰς τὰς ἀνάγκας των, καὶ
 τοὺς βοηθεῖς εἰς τὰς χρεῖας των, καὶ πολλάκις προ-
 κρίνεις τὴν ἰδίαν σου ζημίαν διὰ τὸ δίκαιον, δι-
 καίως εἰς τὸ ὑποκείμενόν σου ἀρμόζει ἡ Ἀρχοντία,
 ἢ τὸ προεσβεῖον. Εἶσαι ὅντως ἄρχων, εἶσαι ὅντως
 εὐγενὴς, εἶσαι καύχημα τοῦ γένους, εἶσαι τιμῆς
 εὐλαθείας ἄξιος, εἶσαι ἀληθῶς ἓνας Θεμιστοκλῆς,
 Περικλῆς τοῦ αἰῶνος, ὡς εἶναι πολλοὶ τοιοῦτοι
 ὅντως εὐγενεῖς καὶ εἰς τὴν Ἰωνσαυτουπόλιν Ἀρ-

χοντες, καὶ εἰς τὴν περακλεῇ καὶ Χίου καὶ Σμύρνην
 φρονιμώτατοι Δημογέροντες, ἀλλ' εἰς τὰς ἄλλας
 ἐπαρχίας τῆς Ἑλλάδος, φεῦ! πολλὰ σπανιώτατοι
 προεσβῆτες. Εἰ δὲ εἶσαι, ὡς εἶναι πολλοὶ τῆς Ἑλ-
 λάδος προεσβῆτες, τυφλὸς ἀπὸ μάθησιν, βάρβαρος
 καὶ ἀπαίδευτος, καὶ τὸ χειρότερον δὲν ἔχεις καὶ
 φόβον Θεοῦ, μήτε φιλανθρωπίαν πρὸς τοὺς ὁμογε-
 νεῖς σου, καὶ κυτᾶναι πῶς νὰ τοῖς γυμνώσῃς χω-
 ρὶς κἀνὶνα σπλάγγνος, χωρὶς κἀμμίαν συμπάθειαν,
 ὡς ἓνας ἀπάνθρωπος κλέπτης, διὰ νὰ πλουτήσῃς
 ἐσὺ, καὶ νὰ θεραπεύσῃς ὡς χοῖρος τὰς ὀρέξεις σου,
 μὴ φαντασθῇς, πῶς εἶσαι ἄρχων, ἢ εὐγενὴς,
 διότι σ' ἔφερον ἡ τυφλὴ τύχη τὴν ἀρχοντίαν αὐ-
 τήν, ἢ τὸ προεσβεῖον. Κρίμα εἰς τὸ προεσβεῖον, ἢ
εἰς τὴν ἀρχοντίαν! ὅτι κατήντησαν εἰς ἐσένα τὸ
 βδέλυγμα, κ' ἐπαγγέλλεσαι εὐγενὴς, ἐν ᾧ εἶσαι
 φθόρεὺς τῆς πατρίδος, μᾶσιξ τῶν ἀδελφῶν, φεῦ!
 ἀτιμία ὅλου τοῦ γένους, κ' ἐκτρωμα ὅντως, τῆς φύ-
 σεως.

Ἦ ἐξοχώτατοι ἰατροί! κ' ἐσεῖς μάστις,
 ὅσους ὄνυμασι ἀναφέρω, μὴ εὐχασθῆτε, ὅτι ἠθέλη-
 σα τάχα, ἢ τὴν ἱατρικὴν τέχνην νὰ περιπαίξω ὡς
 ἀτελεῖ, ἢ τοὺς ἰατροὺς νὰ παραστήσω ὡς ὁμαθεῖς,
 ἢ τὰ ἐξοχάσας νὰ διασύρω καὶ πολυμαθῇ ὑποκεί-
 μενα. ὅλλ' ἐξοχάσθην νὰ ἱλέγξω τὰς ἐλκεσινὰς
 καταχρήσεις τῆς τέχνης, διὰ τὰς ὁποίας, ὡς δὲν

ἀμφιδάλλω, παραπονεῖσθε καὶ σεῖς οἱ ἴδιοι. Εἰς
κάθε τόπον τῆς Ἑλλάδος, ἂν παρατηρήσῃ τινας,
εὐρίσκει ἐν ἀμαθέστατον Μελιρᾶν, ὅστις, χωρὶς κάμ-
μειαν διδασκαλίαν καὶ μάθησιν, ἐπαγγέλλεται τὴν
ὕψηλὴν αὐτὴν τέχνην, καὶ κατὰ τύχην εὐδοκιμεῖ.
Εἰς μάτην ἀγωνίζονται κατ' αὐτοῦ ἱατροὶ ὁλο-
χοι, κ' ἓνας κύρ Τηγάδης μάλισσα, ὅστις δὲν ὑ-
ποφέρει τὰς προσωρινὰς προσόδους τοῦ ἀμαθοῦς, κ'
ἓνας γέρον κύρ Φέσας, ὅστις προσιμενεῖ, ἕως νὰ
ἐλεγχθῇ ἀφ' ἑαυτῆς ἡ ἀμάθεια. Ο' Κόσμος, ὡς
εἶναι εἰς ὅλα πλανημένος, πλανᾶται ὁμοῦς καὶ
εἰς τῶν ἱατρῶν τὴν διάκρισιν. Ἀλόγως καταπρο-
νεῖ τοὺς ὄντως ἱατροὺς, κ' ἐπιβλαστὺς προσηλούται
εἰς ἓνα Μελιρᾶν ἀμαθέστατον. Ὅθεν αὐτὴν τὴν
ἐλευσίην τῆς τέχνης κατάχρησιν ὥρμησα ἐγὼ νὰ
ἐλέγξω εἰς τοῦτο τὸ ποίημα, καὶ διὰ νὰ γένῃ πλέον
ἐπιδεικτικωτέρα καὶ ἡ σκηνὴ, εὐρου εὐλογώτερου
νὰ τὴν εἴσω εἰς Κωνσταντινούπολιν· κ' ἐπειδὴ
Μελιρᾶς δὲν ὑπῆρξε ποτὲ κατ' ἀλήθειαν, δὲν ὑ-
πώπτευσεν πῶς θέλει ἀναγκασθῆσαι κατὰ τοῦτο
καὶ οἱ ἐκεῖσε εὐρισκόμενοι ἐξοχώτατοι ἱατροὶ, ἂν
εἰς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Μελιρᾶ ἀναφέρονται καὶ τὰ
πολυμαθῶντων ὀνόματα· ἀλλ' ἤλπισα μάλισσα, ὅτι
ἂν ἔχωσι καὶ κανένα πραγματικῶς Μελιρᾶν εἰς τὴν
τέχνην ἐφύμλλον, θέλει λάβουσιν ἐκ τούτου αἰ-
τίαν νὰ ἐλέγχωσι καὶ τὸν Μελιρᾶν, νὰ ἐλέγχωσι

καὶ τοὺς πολλοὺς, ὅσοι τυχόν ἀφαιρῶνουν τυφλῶς
εἰς ἓνα Μελιρᾶν τὴν ὑγείαν των. Ἄλλ' αὕτη,
ρεῦ! ἡ τόσον λαμπρὰ, ἡ τόσον περιφανὴς κ' ἐν-
δοξος ἱατρικὴ τέχνη δὲν ἀδικοῦται οὕτως οἰκτρώς
ἀπὸ μόνου τοῦ καινοῦ λαοῦ, δὲν ἀτιμάζεται ἀπὸ
μόνους τοὺς ἀμαθεῖς καὶ ἀγύροτας, ἀλλὰ τὸ χειρό-
τερον, καταπατεῖται ὅπ' αὐτοὺς τοῖς ἰδίους ἱατροῦς
τοὺς πεπαιδευμένους· βέβαια ἡ τέχνη αὕτη, ὡς
εἶναι πασιδῆλον, δὲν ἐπιστήθη κατ' ἀρχὰς ἀπὸ ἀ-
σκηρήμενας καὶ γενναῖς ὑπαθέσεις, τὰς ὁποίας ἐφαν-
τάσθη ἓνας σοφὸς, καθήμενος καὶ συλλογισόμενος
ἡσυχῶς εἰς τὴν καθέδραν του, ἀλλ' ἀπὸ τὰ συ-
νεχῆ καὶ ἀκριθεῖ παρατηρήματα, τὰ ὁποία πολλοὶ
καὶ ἀκριθεῖς παρατηρηταὶ ἐσχάστησαν μ' ἐκεῖνο τὸ
ἐμφυτον ἱατρικὸν ὄμμα εἰς τὴν κλίνην τῶν ἀσθενῶν·
ὥς ἀφ' οὗ ἀπ' αὐτὰ ἐπιστήθη καὶ τέχνη, ὅταν
θῆλῃ νὰ διώσῃ ἓνα πιθανὸν λόγον εἰς τὰ παράδοξα
μῆς ἀσθενείας φαινόμενα, ἀνάγκη νὰ τρέξῃ εἰς
τὴν ἀνατομίαν καὶ χημικὴν, διὰ νὰ εὕρῃ εἰς αὐτὰ
πλέον βεβαιωτέρας αἰτίας. Ὅταν θῆλῃ νὰ κάμῃ
μῆς ἀσφαλῆ πρόγνωσιν, ἢ διαγνώσῃ ἀσθενείας,
ἀνάγκη νὰ ρίψῃ τὰ ὄμματα εἰς ἐκεῖνα τὰ σημεῖα,
τὰ ὁποία παρατήρησεν ὡς καλὰ, ἢ κακὰ, ὡς κρί-
σιμα, ἢ ὀλέθρια τῶν Ἀρχαιοτέρων ἢ ἀκριδῆς πα-
ρατήρησις. Ὅταν θῆλῃ νὰ κάμῃ μῆς εὐτεχνῶς
θεραπείαν, ἀνάγκη νὰ βαδίσῃ ἐκείνην τὴν ὁδόν,

τῆς ὁποίας ἡ εὐεπίδοτος δοκιμὴ ἔδειξε τὴν ἀσφάλειαν. Διὰ τοῦτο ὥσθι ἐράνησαν εἰς αὐτὴν τὴν τέχνην μεγάλοι τόσοι παλαιοί, ὥσθι καὶ νεώτεροι, δὲν ὑπέθεσαν καθ' ἑαυτοὺς μίαν οἰανδῆποτε ὑπόθεσιν, καὶ ὕψερν ἔτρεξαν μετὰ αὐτὴν εἰς τὸ κατὰ μέρος νὰ παρατηρήσωσιν, ἂν καὶ ἡ φύσις συμφωνῇ ἢ ὅχι, ἢ πῶς ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν γνώμην των· ἀλλ' ἔτρεξαν πρῶτον εἰς τὸ κατὰ μέρος, παρετήρησαν ἀκριβῶς καὶ πολλάκις εἰς τὰ μερικὰ τοὺς ὁρους τῆς Φύσεως, καὶ ἀπ' ἐκεῖνα ὕψερν ἐσύστησαν τοὺς καθολικοὺς ὁρους τῆς τέχνης. Μόνον εἰς τὴν Γεωμετρίαν, ἀφ' οὗ τινὰς θεωρήσῃ καθόλου τὴν φύσιν, τὰς ιδιότητας καὶ τὰ πάθη κύκλου, ἢ τετραγώνου, ἢ ὀρθογωνίου τριγώνου, ἢ ὁποίου δήποτε σχήματος, ἅμα ἐμπορεῖ καὶ εἰς τὸ κατὰ μέρος, ὅπου ἰδῇ κύκλον, ἢ τετράγωνον, ἢ ὀρθογωνιον τριγώνον, ἀπὸ τὸ καθόλου νὰ γνωρίσῃ καὶ τῶν μερικῶν ἐκεῖνων σχημάτων τὴν φύσιν, τὰς ιδιότητας καὶ τὰ πάθη. Εἰς τὴν ἱατρικὴν ὁμῶς εἶναι ἀδύνατον, ἂν θεωρήσῃ τινὰς καθόλου τὴν φύσιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὰς ιδιότητας καὶ τὰ πάθη, νὰ ἐμπορέσῃ εὐθὺς ἀπὸ τὸ καθόλου νὰ γνωρίσῃ καὶ κατὰ μέρος τοῦ Κώστα καὶ Παύλου καὶ Λευκίππου τὴν φύσιν καὶ τὰ πείρα πολυειδῆ ἀσθενήματα. Ἀλλ' ἀνάπαλιν πρέπει πρῶτον νὰ θεωρήσῃ κατὰ μέρος πολλῶν καὶ διαφόρων Παύλων καὶ Λευκίππων τὴν

φύσιν, τὰ πάθη καὶ τὰς ἀπείρους αὐτῶν ἰδίας συγκρασίας, ἕως οὗ κατ' ὀλίγον ἀπὸ τὸ κατὰ μέρος νὰ λάβῃ καθόλου ἰδέαν περὶ τῆς φύσεως καὶ τῶν παθῶν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ πάλιν ἀμυδρὰν, καὶ πάλιν ἀμφίβολον! ὅθεν δικαίως καὶ ὁ Θεῖος γέρων, ὁ Θεσπίσιος Ἱπποκράτης ὁμολογεῖ, ὅτι ὁ μὲν βίος βραχύς, ἡ δὲ τέχνη μακρὴ. Ἀλλ' οἱ ἐσχωτάτοι Ἱατροὶ τοῦ αἰῶνος, μόλις εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐνταῦθα μαθητευοῦν τὰ γραμματικά, καὶ πηγαίνουν ἢ εἰς Ἰταλίαν ἢ εἰς Γερμανίαν, ὅπου ἀκούουσιν, ὅτι σύστημα Ἱατρικῆς διδάσκεται κατὰ τὴν φύσιν εἰς τὸν καιρὸν των, εὐθὺς τὸ σολάζονται ὡς μίαν μεγάλην φιλοσοφίαν, καὶ φαντάζονται, ὅχι μόνον πῶς εἶδαν τὸ μέγιστον καὶ ἐλάχιστον τῆς Ἱατρικῆς τέχνης, ἀλλὰ καὶ ὅλα τὰ ὑψηλὰ τῆς φιλοσοφίας μυστήρια. Οὕτω καταφρονοῦν τῶν ἀρχαιοτέρων ἱατρῶν τὰ παρατηρήματα, προσηλοῦνται τυφλῶς εἰς τὸ σύστημα, νομίζουν, πῶς ὅλα τὰ παράδοξ' ἀποτελέσματα τῆς φύσεως γίνονται, ἢ πρέπει νὰ γίνων, κατὰ τὸ σύστημα τοῦ Κουλεσκίου, ἢ τοῦ Βρακύνου, φρονέουσιν ἀπείρους ἀσθενεῖς, ἐν οἷς ἱλαμβάνουν τὴν ἀσθενίαν ὡς σθένος, καὶ τὸ σθένος ὡς ἀσθενίαν, παραπονούμενοι, ὅτι δὲν εὗρεθῇ ἀκόμη τὸ ἀκριβὲς τῆς ἀμίσσου, ἢ ἐμμέσου ἀδυναμίας βαθμόμετρον, καὶ δὲν ἐγκύπτουν εἰς τὰ κριτικὰ τῶν ἀρχαιοτέρων παρατηρήματα, νὰ τὰ εὑρουν,

ὡς εἶναι τέλειον. Ἀλλ' εἰς τί θέλουν νὰ κάμουν ὅλην τὴν ἰατρικὴν των ἐπιδείξω, ὅχι εἰς κανένα οὐσανδὲς καὶ κύριον τῆς τέχνης συστακόν, ἀλλ' εἰς κάποια χαμερπῆ καὶ παιδοαρῶδη παρῶσημα, εἰς κάποιας οὐτιδανῆς ματαιότητος. Ἄλλοι φυλάττουσι μὲ μέγα σέβας κ' εὐλάβειαν τὰ ἑνδοξα τῆς Ἀκαδημίας των Δοκτοράτα εἰς χρυσᾷ περιφυλάκῃ, ὥσπερ ἤθελε φυλάττουσι ὅλην τὴν ἰατρικὴν τέχνην. Καὶ ἂν κατὰ τύχην ἀξιώθουν νὰ ἦναι ἰατροὶ κανένους μεγάλου αὐθέντου, τότε ἀποτρελαίνονται τελείως, καὶ θέλουν ἀπ' ὅλους νὰ ὀνομάζωνται μεγάλοι ἰατροὶ, ἢ κατ' ἑξαχὴν Ἐξοχώτατοι! Ἄλλοι νομίζουν, πῶς δὲν θέλει γνωρίζονται ὡς πεπαιδευμένοι ἰατροὶ, ἂν δὲν φορῶσι τὰ φράγκικα, κ' ἔχουν μεγάλην φιλοτιμίαν εἰς τὴν Ἑλλάδα νὰ περιπατοῦν φραγκαφορεμένοι. Ἄλλοι δὲν εὐχαριστοῦνται εἰς τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ γένους των, καὶ λαμβάνουν ὡς ἐπωνυμίον κανένους παλαιοῦ, ἢ φιλοσόφου, ἢ ἥρωος τὸ κύριον ὄνομα, χοχαζόμενοι, ὅτι καὶ χωρὶς τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν μάθησιν ἐκείνων τῶν ἀοιδίμων, μὲ μόνον τὸ ξηρὸν ὄνομα εἰς ἑκείν' οἱ ἴδιοι· ὅθεν ἐπωνομάσθη ἄλλος Ἐμπειδοκλῆς, καὶ ἄλλος Θρασύβουλος, καὶ ἄλλος Γάδαρος, καὶ ἄλλος Γόμαρος. Ἄλλοι πάλιν, διὰ νὰ δεῖξουν, ὅτι ἔξευρουν τόχα καὶ κατὰ φιλοσοφίαν, ἀρχίζουν τὰ χρεῖα τετροπόδα, καθὼς εἰς Ἰωάννῃνα ὁ Στεφυγὴς

ἐκεῖνος Κυρίτης καὶ Θεόκλητος, νὰ κηρύττουν παρρησίᾳ εἰς τοὺς πολλοὺς τὴν ἀθείαν καὶ τὴν ἀσέδειαν· νὰ διαβάλλουν τὴν ὑψηλοτάτην θρησκείαν τῶν Χριστιανῶν ὡς μίαν πλάνην ἀπλῶς, καὶ νὰ περιπαίζωσι τὰ θεῖα καὶ ὑπερφυῖ τῆς ἀγίας μας! κλησίας μυσηρία. Ἄλλ' ὦ μάταια κ' ἔλκευνά ἐξοχοτατίδια? δὲν χρειάζονται θεϊκῶν, ἢ ἀθίων φιλοζόφων φρονήματα, μήτε παράλογοι μετωνυμίαι, μήτε φορέματα φράγκικα, μήτε χρυσᾷ τῶν δοκτοράτων περιφυλάκῃ, νὰ σᾶς ἀποδείξουν πῶς εἴθε ὅπως ἰατροὶ· χρειάζονται διαγνώσεις! χρειάζονται προγνώσεις! χρειάζονται θεραπείαι! καὶ εἰς ὅλ' αὐτὰ χρειάζεται μία φυσικὴ ἐπιτηδεύσις, χωρὶς τὴν ὁποίαν καὶ σποιδῇ κ' ἐπιμέλεια καὶ ξυλοζοφία καὶ ἀλλαγὴ τοῦ ὀνόματος καὶ φορέματα φράγκικα καὶ χρυσᾷ τῶν δοκτοράτων περιφυλάκῃ εἶναι μηδὲν, καθὼς σᾶς τὸ λέγει ὁ σεβάσμιος Ἱπποκράτης· »χρὴ γὰρ ὅςιν μέλλει Ἱητρικῆς ξύνεσσι ἀτρεκέως ἀρμόζεσθαι, τῶν δὲ μιν ἐπήβολον »γενέσθαι· φύσις, διδασκαλίας, τρόπου εὐφυέ» »ος, παιδομαθίης, φιλοπονίης, χρόνου· πρῶτον μὲν »οὖν πάντων δεῖ φύσις, φύσις γάρ ἀντιπρατταύσης, »κενεὰ πάντα· φύσις δὲ εἰς τὸ ἄριστον ὁδηγεού» »σης, διδασκαλικὴ τέχνης γίνεταί. Ἀλλ' αὐτοὶ δὲν θέλουν οὐδὲ ν' ἀκούσωσιν Ἱπποκράτη· δοξάζουν ὡς θεὸν μίαν φύσιν, σέβονται κ' εἰς Βραβύλλον τῆς

φύσεως ὡς μέγαν διδάσκαλον, καὶ εἰς τοιαῦτα πα-
ράλογα δέλου νὰ κάμουν ὅλην τὴν ἱατρικὴν των
ἐπίδειξιν· οὕτως ἀτιμολογῆται ἡ δυσυχὴς αὐτῇ τέχ-
νῃ ἀπὸ ἱατροὺς πεπαιδευμένους. Καταπατεῖται ὁ-
μῶς οὐδὲν ἥττον ἀπὸ τοὺς ἀδιδακτοὺς ἐκείνους καὶ
ἀμαθεῖς, οἵτινες χωρὶς νὰ σπουδάσουν, καὶ ν' ἀ-
κούσουν τῆς τέχνης διδάσκαλον, φοβᾶνται τὴν
ἱατρικὴν τόσον εὐκολον, ὥς ἂν τυχὸν εὗρουν κῆ-
νενά βιβλίον ἱατρικόν, εὐθὺς μ' αὐτὸ γίνονται ἱα-
τροί, κ' ἐπισκίπτουνται ἀσθενεῖς, καὶ κατηγοροῦν
τοὺς πεπαιδευμένους ἱατροὺς, καὶ καυχῶνται εἰς
τοὺς πολλοὺς, ὅτι αὐτοὶ θεραπεύουν καλῶτερα.
Πλὴν ἀλλὰ ἡ τέχνη αὐτὴ εἶναι τόσον βαθεῖα καὶ
δύσκολος, ὥς μόνις ἐπιδάλλου καλῶς, ὅσοι κα-
τέβαλον εἰς αὐτὴν σπουδὴν, κόπους, χρόνους καὶ
τόσα ἔξοδα. Ἀλλ' αὐτοὶ, χωρὶς νὰ σπουδάσουν,
χωρὶς νὰ μαθητευθῶν, πῶς ἐμποροῦν μ' ἐν βι-
βλίῳ ἱατρικῷ; νὰ νοήσουν τὴν κατασκευὴν τοῦ
ἀνθρώπινου σώματος; νὰ γνωρίσουν ἀπὸ τὰ συμ-
πτώματα ἢ τῆς ἀσθενείας τὴν φύσιν, ἢ τοῦ ἀσθε-
νοῦς τὴν κατάστασιν; καὶ κατ' αὐτὰ νὰ φοβασθῶσι
καὶ τάνύκοντα φάρμακα; Εἰς ὅλ' αὐτὰ οἱ τοιοῦτοι
ἀδιανοοῦν· κ' ἐπειδὴ βλέπουν, πῶς θεραπεύον-
ται καὶ μερικοὶ εἰς τὴν ἄτεχνον θεραπείαν των,
θαρρῶν, ὅτι τοὺς ἱατροῦσαν αὐτοὶ μ' ἐκεῖνο τὸ
ἱατροσόφι, καὶ δὲν κάμνουν ἕνα λογαριασμὸν εἰς

ὅσους ἀδίκως ἐφόνευσαν, ἢ ἂν τοὺς ἐφλεδοτόμη-
σαν, ἐν ᾧ δὲν ἔπρεπε νὰ τοὺς φλεδοτομήσουν, ἢ
ἐν ᾧ ἦτον ἐνίσχυσις νὰ τοὺς φλεδοτομήσουν, δὲν
τοὺς ἐφλεδοτόμησαν· ὥς νὰ αἰσθανθῶν, ὅτι καὶ
ὑοὶ κατὰ τύχην θεραπεύονται εἰς τὰς χεῖρας των,
ἱατρεύονται ἀπὸ τὴν φύσιν, καθὼς ἱατρεύονται καὶ
εἰς τὰ χωρία πολλοὶ χωρὶς ἱατρῶν, χωρὶς ἱατρικῆς,
χωρὶς τίποτε· βίβλια πῶς ἐμποροῦσαν αὐτοὶ νὰ
ἱατρεύσων ἐν ἀσθενῇ; ἀφ' οὗ προσμένουν ἀπὸ
τὸν ἀσθενῆ, νὰ τοὺς εἴπῃ τὴν ἀσθένειαν, τί εἶναι,
καὶ κυτᾶν εἰς τὸν τυφλοσύρτην, τὸ ἱατροσόφι
των, νὰ εὗρουν τὸ ἱατρικόν, τί χρειάζεται. Ἀλλ'
ἐπειδὴ ἡ φύσις ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀνθίσταται εἰς
τὰς ἀσθενείας τῆς, εἰμὲν κατὰ τύχην δὲν κάμουν
καὶ αὐτοὶ κῆνενά μεγάλον σφάλμα, ἱατρεύονται
οἱ ἀσθενεῖς, καὶ οὕτω καυχῶνται καὶ αὐτοὶ, πῶς
τάχατε ἱατρεύουσιν· εἰ δὲ κατὰ δυσυχίαν κάμουν
κῆνενά ἐναντίον, φονεύουν ἀδίκως τὸν τρισάθλιον
ἀσθενῆ, καὶ τὸν ζέλλουν λαμπροπρεπῶς ὡς θυσι-
αν τῆς ἀμαθείας των. Ἀλλ' ὦ ξυλοχουτρακοπανο-
εἰδέσατε Μεληρά! ἂν δὲν ἐντρέπεσαι τοὺς ἀνθρώ-
πους, τοὺς ὁποίους καὶ ἀπατᾷς μ' ἐκεῖνο τὸ τρα-
νόν σου καλπάκι, πῶς τάχα ἐξεύρεις μίαν τέχνην
τὴν ὁποίαν δὲν ἐδιδάχθης ποτὲ, διὸ καὶ μὴτ' ἐ-
μαθες, ἀλλὰ κῶν τοῦ Θεοῦ δὲν φοβεῖσαι δι' ὅσους
ἀγίους ἀσθενεῖς φονεύεις ἀδίκως καὶ παραλόγως

ὡς δῆμιος; οἷταιες ὅχι μόνον δὲν σ' ἔδρασαν τίποτε, ἀλλὰ καί σε πληρώνουν ἀδρῶς τοῦ φόνου τὰ ἔξοδα; Μὴ ἀναπαύῃς τὴν συνειδησίην σου, ὦ ταλαίπωρε! μὲ τὴν πρόφασιν τάχα, ὅτι ἐσὺ ἀγωνίζεσαι διὰ καλόν· πῶς ἀγωνίζεσαι διὰ καλόν; ἐν ᾧ βλέπεις, πῶς ἡ τέχνη αὐτὴ εἶναι ἢ πλεονὺς ψιγῆ καὶ ἀπόκρυφος, καὶ ἔχει νὰ κάμῃ μὲ τὴν ζωὴν; δὲν εἶδες πολλάκις, πῶς αὐτὴ ἡ λεπτὴ μήτη τοῦ νυκτηρίου σου ἔσειλε τύσας ψυχὰς εἰς τὸν ἄδην, ὅσας δὲν ἔσειλεν οὐδ' ἡ φοδερὰ ἐκεῖνη ῥομφαία τοῦ Ἀχιλλεύως; λοιπὸν αὖ δὲν ἐσπούδασες, τί ἐπαγγέλλεσαι; αὖ δὲν νοῆς, τί ἐπιχειρίζεσαι; Ναί! ἐπιχειρίζεσαι διὰ καλόν, καὶ ἐλπίζεις, πῶς θέλ' ἰατρευθῇ ὁ ἀσθενής, διὰ τὴν ἀρπάξῃς ἀργύρια. Ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἐσπούδασες τὴν τέχνην, βέβαια σὺ ἐμπορεῖς καὶ νὰ σφάλῃς, καὶ τὸ σφάλμα σου δὲν συντρίβει ἐν ὕαλιν, δὲν χαλᾷ ἕνα φῶρεμα, ἀλλὰ φονεῖ ἐν ἄνθρωπον, καὶ ἔχεις νὰ δώσῃς ἀπολογίαν διὰ τὴν πλεονεκτακίην σου ψυχὴν καὶ διὰ τὴν χοντρήν σου ἀμάθειαν. Ταῦτα ὅμως αὐτοὶ δὲν θέλουν νὰ ἐξεύρῃσιν· ἀλλ' εὐρίσκουν ἐν βιβλίῳ ἱατρικῷ, βάνουσιν εἰς τὴν κεφαλὴν τῶν ἐν καλπάκι τρανῶν, ἐπαγγέλλονται ἱατροί, ἐπισκέπτονται ἀσθενεῖς· καὶ ἐν ᾧ καθ' ἡμέραν ἀνθρωποκτονοῦσιν ὡς δῆμιος, καυχῶνται ἱατροὶ καὶ ἐξοχῶνται· οὕτω καταπατεῖται ἡ ὑψηλοτάτη τέχνη

αὐτὴ καὶ ἀπὸ τοὺς ἀμαθεῖς καὶ ἀγύρτας. Διὸ καταφρονεῖται καὶ ἀπὸ τὸν κοινὸν ὄχλου δικαίως· οἱ πολλοί, ὅσον εἶναι εἰς τὰ ἐπουσιώδη ἀκριβεῖς καὶ περίεργοι, τόσον εἶναι εἰς τὰ οὐσιώδη μωροὶ καὶ εὐαπάτῃτοι· ὅταν θέλουν νὰ κτίσουν μίαν οἰκίαν καλὴν, ἐρευνοῦν, ποῦ εὐρίσκεται ὁ πλεονσοφώτερος Ἀρχιτέκτων· ὅταν θέλουν νὰ κάμουν ἕνα φῶρεμα εὐμορφον, ἐξετάζουν, ποῦ εἶναι ὁ πλεον ἐπιτηδαιότερος ῥάπτῃς; Ἀλλ' ὅταν ἀσθενήσουν κατὰ τὴν ψυχὴν ἀπὸ καμμίας ψυχοφθόρου ἀσθένειας, οὐτ' ἐρωτοῦσι τελείως, ποῦ εἶναι ὁ πλεον σοφώτερος ἰατρός τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ προσηλθόνται εἰς ὅποιον εὐρουσι, καὶ ἐλπίζουν τῆς ψυχῆς σωτηρίαν. Ἀρκεῖ νὰ φορῇ τινὰς μαῦρα ράσα καλὰ, καὶ ἔχῃ γενεαῖαν τρανήν, καὶ εἰπῇ, πῶς εἶναι πνευματικός, δὲν ἐξετάζουν περισσώτερον· ὡσαύτως καὶ ὅταν ἀρρώσῃσιν κατὰ τὸ σῶμα ἀπὸ καμμίας ἐρρώσιαν θανατηφόρου, οὐτ' ἐρευνοῦσι τελείως, ποῦ εἶναι ὁ πλεον ἐπιτηδαιότερος τοῦ σώματος ἰατρός, ἀλλ' ἀφερῶνονται εἰς ὅποιον φθάσουν. Ἀρκεῖ νὰ φορῇ τινὰς καλπάκι τρανὸν καὶ ἔχῃ λόγους παχείς· καὶ εἰπῇ, πῶς εἶναι καὶ ἱατρός, δὲν ἐξετάζουν περισσώτερον. Καὶ οὕτως, ἐν ᾧ εἰς τὰς χεῖρας ἐνὸς ῥάπτου ἀτίχου δὲν ἐμπιστεύονται ν' ἀσθήσουν ἐν φῶρεμα, οὐδ' εἰς τὰς χεῖρας ἐνὸς ἀμαθοῦς ἀρχιτέκτονος ἐμπιστεύου-

ται μίαν οὐκίαν· φεῦ! εἰς τὴν φιλοκροδῆ διατα-
γὴν ἐνὸς ἀμαθοῦς καλογέρου ἐμπιστεύονται τὸ πλέ-
ον πολυτεμώτερον, τὴν ψυχὴν, καὶ θαρρόντως αὐ-
ρίαν· εἰς τὴν τυφλὴν θεραπείαν ἐνὸς ἀπαιδεύτου
Μελιρά· ἐμπιστεύονται τὸ πλεον ἀκριβοτέρου τὴν
ζωὴν, καὶ ἐλπίζουν υγείαν. Εἰς τρόπον αὖ τῶς
ἐξετάσῃ καλῶς τὸν ἀνθρώπου εἰς μίαν τοιαύτην
περίστασιν, τὸν εὐρίσκει παντελῶς ἀνόητον καὶ ἀ-
ξιοδότητον. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ τέχνη αὐτῇ τῆς
ιατρικῆς, αὐ καὶ ἀπ' ὅλας τὰς, ἄλλας τέχνας
ἦναι ἡ πλέον ἐνδοξος καὶ λαμπρά, ἀλλ' ἐν μὲν,
ὅτι ὅποιος φθάσῃ, τὴν ἐναγκαλιζέται μ' εὐκολίαν,
ἄλλα δὲ καὶ ὅτι οἱ πολλοὶ ἐμπιστεύονται εἰς τὰ
τυφλὰ τὴν ζωὴν τῶν, εἰς ὅποιον φθάσωσι, αὐτῇ
ἐγίνεν ἀπ' ὅλας τὰς τέχνας ἡ πλέον καταφρονημέ-
νη καὶ ἀδόξος. Διότι εἰς αὐτὴν μόνην εἰν' ἐν
ᾧ περὶ πλῆθος ἐξοχωτάτων, ἄλλα πολλὰ σπα-
νωτάτοι· εὐρίσκονται ὅπως ἰατροὶ καὶ πράγμα καὶ
ὄνομα, καθὼς μὲ καὶ δίκαιον δι' αὐτὸ παραπο-
νεῖται καὶ ὁ σεβασμῖος Ἱπποκράτης, ἐν ᾧ λέγει.

„ Ἱατρικὴ τεχνέων μὲν πασέων ἐστὶν ἐπιφανεστάτη,
„ διὰ δὲ ἀμαθίην τῶν τε χρεωμένων αὐτῇ, καὶ
„ εἰκὼ τοὺς τοιοῦσδε κραδόντων, πολὺτε πασέων
„ ἡδὴ τῶν τεχνέων ἀπολείπεται· καὶ δὲ τῶν δὲ
„ ἀμαρτὰς τὰ μάλιστα μὲν δοκέει ἔχειν αἰτίαν ται-
„ νῆδε. Πρόσκειον γὰρ ἱατρικῆς μούνης ἐν τῇσι πό-

„ λεσσω οὐδὲν ὥρσαι, πλὴν ἀδόξης· αὕτη δὲ
„ οὐ τιτρώσκει τοὺς ἐξ αὐτῆς συγκειμένους, ἕμοι-
„ ὅτατοι γὰρ εἰσὶν οἱ τοιοῦδε τοῖσι παρειαγομέ-
„ νοισι προσώποισιν ἐν τῇσι τραγῳδίαισιν, ὡς γὰρ
„ ἐκεῖνοι σχῆμα μὲν καὶ σολὴν καὶ πρόσωπον ὑπο-
„ κριτοῦ ἔχουσιν, οὐκ εἰσὶ δὲ ὑποκριταί, οὕτω
„ καὶ οἱ ἱατροὶ, φήμη μὲν πολλοὶ, ἔργῳ δὲ
„ πάγχυ βαιοί.“ Ἄλλ' ἴσως τότε εἰς τὸν καιρὸν
τοῦ Ἱπποκράτους τὸ σφάλμ' αὐτὸ προήρχετο μό-
νον ἀπὸ τὴν πολλὴν αὐθάδειαν τῶν ἀμαθῶν καὶ
ἀγύρτων, αἵτινες χωρὶς ναὶ μαθητευθῶν, μ' ἓνα
σχῆμα παράξενον ἐγίνοντο ἱατροὶ, ἡ καὶ ἀπὸ τὴν
πολλὴν μωρίαν τῶν πολλῶν, οἵτινες χωρὶς ναὶ ἐ-
ξετάσωσι καλῶς, εἰς κόθε ἀσθένειάν των ἐπροσκα-
λοῦσαν ὅποιον ἔφθαναν. Τώρα ὅμως εἰς τοὺς δυσ-
τυχεῖς τοὺτους καιροὺς τὸ σφάλμ' αὐτὸ προέρχε-
ται καὶ ἀπὸ τῶν πεπαιδευμένων ἱατρῶν τὰς πολ-
λὰς καταχρήσεις. Οἱ πολλοὶ, ὅσον καὶ αὐ ἦναι
ἀμαθεῖς, γνωρίζουσι μ' ὅλον τοῦτο, ὅτι ἀ-
σφαλεστέρα εἶναι ἡ ζωὴ των εἰς τὴν θεραπείαν
ἐνὸς σοφοῦ ἱατροῦ, πόρεξ εἰς ἐνὸς ἀγύρτου
καὶ ἀμαθοῦς τὴν ἐπίσκεψιν. Βέβαια· ὅταν ἀ-
ποθάνῃ τυχὸν ἓνας ἄρρώστος, εἶναι εἰς ὅλους γνω-
στὸν, ὅτι εἰ μὲν τὸν ἐθεράπευε φιλόσοφος ἱατρὸς,
δὲν ἡμπόρεας ναὶ τὸν βοηθήσῃ, ἀλλ' ὑπερίσχυ-
σεν ὡς πρὸς τοῦ ἱατροῦ τὴν τέχνην ἐκεῖν ἡ ἀσθέ-

νεια, καὶ τὸν ἐλευνάτωσεν· εἰ δὲ ἀγωνίζετο νὰ τὸν
 ἰατρύσῃ ἰατρὸς ἀμαθής, ὥστε ἡμποροῦσε νὰ ζή-
 σῃ ὁ ἀρρώστος, ἂν ἤθελεν ἀφεθῇ εἰς τὴν φύσιν,
 ἀλλ' ὡς ἀμαθής ὁ ἰατρὸς ἔκαμε κἀνένα σφάλμα καὶ
 τὴν ἐφύενυσεν· ὅθεν εἰς κάθε ἀσθενείαν του κα-
 θεῖς προκρίνει καλῆτερα νὰ ἔχῃ σοφὸν ἰατρὸν, ὥστε
 ἂν συμῶῃ καὶ θάνατος, νὰ ἐξεύρῃ, ὅτι δὲν ἐφο-
 νεύθῃ ἀπὸ τὸν Ἰατρὸν, ἀλλ' ἀπέθανεν ἀπὸ τὴν
 ἀσθενείαν, παρὰ ἐν' ἀμαθίᾳ καὶ ἀγύρτῃ, ὅστις ἐμ-
 πορεῖ εὐκόλως νὰ τὸν φυνεύσῃ, καὶ ἂν ᾖ τυχὸν
 ἡ ἀσθενεία του εὐτάτος. Καθὼς ἐξαίρετα τὸ πα-
 ρετήρησεν ὁ Δελλαδορυνέριος, καὶ λέγει εἰς τοὺς ἡ-
 θικοὺς χαρακτήρας του· „la témérité des char-
 „latans et leurs tristes succès, qui en sont les
 „suites, font valoir la médecine et les mé-
 „decins. Si ceux-ci laissent mourir, les
 „autres toient.“ Πλὴν ὅλλὰ τὰ αἰσχροὶ καὶ ἀ-
 νύποιαι τῶν θεωρητικῶν ἰατρῶν ἐλαττώματα κα-
 ταναγκάζουσι πολλάκις πολλοὺς νὰ προτιμοῦν τὴν
 ἀγύρτην, παρὰ τῶν πεπαιδευμένων ἰατρῶν τὴν
 ἐπίσκεψιν, καὶ ἔχουσιν εἰς τοῦτο ὅλα τὰ δίκαια. Οἱ
 ἀμαθεῖς ἰκεῖνοι ἀγύρται, ἂν κατὰ τὴν τέχνην εἶναι
 ὅλοι ἐμπειρικοί, ἀλλ' εἶναι κατὰ τὸ φρόνημα θεω-
 ρηταί, κατὰ τὰ ἥθη τίμιοι, δὲν προσφέρουσιν κατὰ
 τῆς θειοτάτης θρησκείας ξερόσματα· ὅπου ἐμ-
 βαίνουν, ἐμβαδύνουν μὲ πείρας καὶ συζητῶν, καθὼς

ἀνῆκει εἰς ἕνα τίμιον ἰατρὸν, τοῦ ὁποῦ αὐτὸς ὤφε-
 ροῦνται τὴν προκοπὴν, ἀλλ' ἔχουσιν τὴν μόρφωσιν·
 ἡ ἐξοχότης σου ὅμως, ὦ μεγάλ', ἐξοχώτατε! εἴ-
 σαι ὅλως τὸ ἐναντίον· ὅπου ὁμλεῖς, δὲν ἔχεις ἄλ-
 λον σκοπὸν, εἰ μὴ νὰ κηρύξῃς ἀσέβειαν· ὅπου ἐμ-
 βης νὰ ἐπισκεφθῇς κἀνὲν ἀσθενῆ, δὲν ἀποδλέπεις,
 εἰ μὴ νὰ εὐχαρισήσῃς τοὺς ἀχρεῖους σου ἔρωτας,
 ὡς ἂν ἐπήγες ἐξεπίτηδες εἰς φραγκίαν νὰ σπουδά-
 σῃς τὴν ἀθείαν καὶ τὴν ἀσέλγειαν. Καὶ πλὴν τῆς
 ἀχρεϊότητός σου καὶ ἀθείας ἡ θεωρητικὴ σου Ἰα-
 τρική δὲν διαφέρει τελείως ἀπὸ τὴν ἐμπειρικὴν ἐ-
 κείνην τοῦ ἀμαθοῦς καὶ ἀγύρτου, εἰμὴ ὅτι ὁ ἀγύρ-
 τῃς βιάζεται νὰ ἐννοήσῃ ἀπὸ τὰ συμπτώματα τοῦ
 ἀσθενοῦς, ἂν αὐτὴ ἡ ἀσθενεία ὁμοιάζῃ μ' ἐκείνην,
 τὴν ὁποῖαν ὁ διδάσκαλός του πάλαι ποτὲ ἐθεράπευ-
 σεν, ἡ δὲ ἐξοχότης σου ἀγωνίζεσαι νὰ συμπερά-
 νῃς ἀπὸ τὰς προηγουμένας αἰτίας τῆς ἀσθενείας,
 εἰν ἡ ἀρρώστια ἦναι ἀπ' ἀσθενίαν ἢ ἀπὸ θένους. Καὶ
 καθὼς ὁ ἀγύρτης τὴν παρομοιάζει κατὰ τύχην, καὶ
 ἀκολουθεῖ τὴν πείραν εἰς τὰ τυφλὰ, οὕτω καὶ ἡ
 ἐξοχότης σου τὴν συμπεραίνει κατὰ τύχην, καὶ ἀ-
 κολουθεῖς τὸ σύστημά σου εἰς τὰ τυφλότερα· ὅθεν
 καθὼς τῆς τυφλῆς πείρας, οὕτω καὶ τοῦ τυφλοῦ
 συστήματος τὰποτελέσματα εἶναι τὰ ἴδια, τόφοι
 συγχοί! μεγάλα μνημόσυνα! καὶ ὅλ' ἀποδείξεις,
 ὅτι καὶ τῆς ἐξοχότητός σου ἡ θεωρία δὲν διαφέρει

τελείως ἀπὸ τῆς ἐξοχότητός του τὴν ἐμπειρίαν, καὶ εἰς μάτην κατηγορεῖ τὴν ἐξοχότητά σου ὁ ἀγύρτης, ὅτι σὲ λείπει ἡ πράξις, εἰς μάτην κατηγορεῖς τὸν ἀγύρτην ἢ ἐξοχότης σου, ὅτι τὸν λείπει ἡ θεωρία. Κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἰατρείας σας εἰσθ' ἐπ' ἀληθείας καὶ οἱ ὄντι οἱ ἴδιοι· ὅπως ἰατρεύει, ἡ θανατώνει ὁ ἕνας, οὕτως ἰατρεύει, ἡ θανατώνει καὶ ὁ ἄλλος. Καθ' ἓν τοῦτο μόνον ὑπερβαίνει ἡ ἐξοχότης σου τὸν ἀγύρτην, καθὼ ἀνέγνωσες τὸν Μιραβὸν καὶ ἐφωτίσθης, καὶ μὲ τοῦτο βλάπτεις πλέον, παρὰ προξενεῖς εἰς τὸν ἄλλον καμμία ὠφέλειαν. Ἀλλ' ὁ ἀγύρτης ὑπερβαίνει τὴν ἐξοχότητά σου κατὰ τὰ σεμνὰ ἦθη, καὶ τὴν εὐσέδειαν, καὶ ἂν δὲν ᾔναι ὅντως ἰατρὸς, ὡς δὲν εἶσαι μῆτε ἡ ἐξοχότης σου, ἀλλὰ φαίνεται καὶ ἄνθρωπος ἀγαθός, καὶ εἶναι εἰς τοὺς πολλοὺς πλέον ἀπὸ τὴν ἐξοχότητά σου, ἂν σοφασθῇς, προτιμώτερος· ὥς ποῖος κατηγορεῖ τοὺς πολλοὺς; διότι εἰς τὴν ἀσθενείαν των παραβλέπουν ἓνα θεωρητικὸν ἰατρὸν, καὶ προσκαλοῦν ἓν ἀγύρτην; Κάθε Θεραπευτῆς καὶ τίμιος ἄνθρωπος προκρίνει βέβαια νὰ κωδυνεύῃ εἰς τὴν ἐπίσκεψιν ἑνὸς ἀμαθοῦς, ἀλλὰ τιμίου ἢ εὐσεβοῦς ἰατροῦ, παρὰ νὰ θεραπεύεται κατὰ τέχνην ἀπὸ ἑνὸς ἀχρεῖον καὶ ἄθεον, ὅς τις θέλει τὸν ἐπίβουλεύεται τὴν τιμὴν, ἐν ᾧ τὸν προξενεῖ τὴν ὑγείαν, καὶ ἐν ᾧ τὸν θεραπεύει τὸ σῶμα ἀπὸ τὰς νουσηδίας ἐ-

κείνας κακοχυμίας, θέλει τὸν μαλύνει τὴν ψυχὴν μὲ τὰς ἀθείας του. Διὰ ταῦτα λοιπὸν, ὦ ἐξοχώτατοι ἰατροί! ἔπλασα ἐγὼ τὴν μυθώδη αὐτὴν τοῦ Μελιρᾶ ἱερλίαν, ὅχι μὲ σκοπὸν, μὰ τὴν ἀλήθειαν! ἢ τὴν ἰατρικὴν τέχνην ν' ἀποδείξω ὡς ἀτελεῖ, ἢ τοὺς ἰατροὺς νὰ περιπαίξω ὡς ἀμαθεῖς, ἢ τὰ ἐξοχά σας νὰ διακωμωδῶ ὀνόματα, ἀλλὰ νὰ παραστήσω, πόσον ἀδικεῖται ἡ ὑψηλὴ αὐτὴ καὶ ἑνδοξὸς τέχνη καὶ ἀπὸ τοῦ κοινῶν λαοῦ καὶ ἀπὸ τοὺς ἀγύρτας αὐτοὺς καὶ τὸ χειρότερον ἀπὸ τοὺς ἰατροὺς τοὺς πεπαιδευμένους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους, ὡς δὲν ἀμφισβῆλω, παραπονείσθε καὶ ἐσεῖς οἱ ἴδιοι, ὅσοι εἴσθε ὄντως ἰατροὶ καὶ πράγμα καὶ ὄνομα.

Ὡς χρησιμώτατε πραγματευτά! καὶ ἐντιμώτατε μεγαλέμπορε! μὲ συγχωρεῖς, ἂν ἐλέγχω καὶ μερικῶν ἀναξίων πραγματευτῶν τὰς διαφθοράς καὶ καταχρήσεις. Ἡ ἐντιμότης σου ἐνθυμᾶσαι ἴσως πολὺ καλῶ, καὶ δὲν σ' εἶναι καμμία ἐντροπὴ, ἂν εἰπῇς τὴν ἀλήθειαν, τί ἦσαν ποτὲ κατ' ἀρχὰς; ὅτι ἦσαν παιδάκι πτωχὸν καὶ ὕστερον κατ' ὀλίγον ἔγνωες πραγματευτῆς καὶ ὑπὲρπλουτος μεγαλέμπορος. Ἀλλ' ὅν σ' ἦλθε ποτὲ κατὰ νοῦν νὰ περιεργασθῇς, πόθεν σ' ἔγνωε μία τοιαύτη παρ' ἐλπίδα μεταβολὴ; τίς ἐξάθη αἰτία τῆς ἐντίμου σου αὐτῆς καταστάσεως; τί ἐσοχάσθης; ἄραγε ὅτι ἐξάθη ἡ μεγαλή σου φρόνησις! φεῦ! ἡπατήθης! Ἰδοὺ εἶνα

ἄλλοι πολλοὶ ἀπὸ τὴν ἐντιμότητά σου πλεοναί φρονιμώτεροι, καὶ ἀγχαλόμενοι· καὶ ἐπιτηδεύοντες, καὶ μετὰ οὗτο εὐρίσκονται πάντιμοι. Ἀραγε ἦτον ἡ τύχη σουτοῦσαν λαμπρά! φεῦ! καὶ εἰς τοῦτο ἐφύεσθης. Τύχη καὶ εἰμαρμένη εἰς τὸν κόσμον δὲν εἶναι. Οὐ Κόσμος δὲν ἔγνω κατ' ἀρχάς ἀπὸ ταυτομάτου, ὡς νὰ εἴπῃς πῶς διοικεῖται καὶ κατὰ τύχην, ἀλλ' ἐκτίσθη ἀπὸ ἑνα πάνσοφον καὶ παντοδύναμον Νουν, διὸ καὶ εὐλόγως διοικεῖται ἀπὸ τοῦτου τοῦ ὑπερτάτου Νοῦς τὴν πάνσορον πράναιαν. Ἰδοὺ λοιπὸν ὡς ἀληθῶς, τίς σ' ἔδωκε τὸν πλοῦτον αὐτόν· τίς σ' ἔκαμεν ἀπὸ παιδάκι πτωχὸν ὑπέρπλουτον μεγαλέμπορον, καὶ ἂν φανῇ πάλιν εὐλογον, εἰς μίαν στιγμήν ἐμπορεῖ νὰ σὲ κορμίσῃ εἰς ἐλεεινὴν καὶ ὀθλίαν κατάστασιν. Ἀλλ' ἀφ' οὗ ἑνας μέγας Θεός, ἑνας τοιοῦτος πάνσοφος κυρίαρχος τῆς φύσεως, ὅστις πανσόφως διοικεῖ καὶ διέπει τὰ ζῦμπαντα, σ' ἔδωκε τὸ δῶρον αὐτό, βέβαια δένει τὸ ἔδωκεν ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν, ἢ νὰ τὸ κροτῇς κλεισμένου ἀνωφελῶς, ἢ νὰ τὸ ρέπτῃς ἔνθα κἀκείσε ἀσέοχα. Ἀλλ' ἔχει μεγάλον σκοπὸν, καὶ σὲ κατέστησεν εἰς αὐτὸ ὡς ἑνα καλὸν ἐπιστάτην, νὰ τὸ μεταχειρισθῇς κατὰ τὸν ὑψηλὸν ἐκείνου σκοπὸν τῆς θείας προνοίας του, ὡς δῶρον Θεοῦ, ὡς φρόνιμος καὶ πιστὸς οἰκονόμος μὲ μίαν βαθυτάτην φρόνησιν, καὶ ἔχεις νὰ δώσῃς ἀκριθεὶς λογαριασμὸν σχεδὸν καὶ

εἰς τὸ λεπτόν, ἂν καλῶς, ἢ κακῶς τὸ ἐξώδευσας· ὅθεν, ἀφ' οὗ ἦσαι βεβαιωμένος καλῶς, ὅτε ὁ μέγας Θεός σ' ἔδωκε τοῦτο τὸ δῶρον, καὶ ὅχι μία τύχη τυφλή, καὶ ὅχι μία φρόνησις ἀτελής, ἀνάγκη πρὸ πάντων νὰ σοχασθῇς, ὅποιον σκοπὸν ἔχει ὁ Θεός, καὶ σὲ κατέστησεν εἰς τὸν πλοῦτον αὐτὸν ἐπιστάτην, ὡς νὰ μὴ τὸν μεταχειρισθῇς παραλόγως, καθὼς ἐκείνοι οἱ ἄφρονες, καὶ φανῇ εἰς ἕνα τοιοῦτον μέγαν δεσπότην κακῶς, εἰς ἕνα τοιοῦτον μέγαν εὐεργέτην, ἀχάριστος. Ἀλλ' ὅσον εἰς αὐτὸ, ὡς σ' εἴπῃ, ὅτι σ' εἴπῃ ἡ φιλαυτία σου, ἢ ἡ διαφθορά τοῦ αἵματος, ἢ ἐντιμότης σου μὴ πιστεύσῃς! Τὸν ὑψηλὸν σκοπὸν τοῦ Θεοῦ, διὰ τὸν ὅποιον σ' ἐχάρισε τὸ δῶρον αὐτό, σὲ διδάσκει φανερά, ἀπὸ τὸ ἑν μέρος ἢ σύστασις τοῦ παντός, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο ἡ θεσιότης θερησκείας σου. Εἰς τρόπον ἂν θέλῃς νὰ τὸ βεβαιωθῇς καλῶς, ρέψαι πρῶτον ἑνα περίεργον ὄμμα εἰς τοῦτο τοῦ κόσμου τὸ μεγαλοπρεπέςατον θέατρον. Ἰδοὺ ἐδῶ βλέπεις εἰς ὅλα τὰ διάφορά αὐτὰ καὶ πολυειδῆ ὄντα τῆς φύσεως ὡς μίαν παράδοξον εὐταξίαν, ἑν ἀλληλενδέστων σύνδεσμον, μίαν θαυμάσιον ὁρμονίαν, μίαν προσάλληλον συνδρομήν, ἥτις μαρτυρεῖ ἀριδῆλως, πῶς ἢ αὐτὰ τὰ πολυειδῆ καὶ ἄπειρα ὄντα συνεργούσιν εἰς ἑνα κοινὸν τῆς ὅλης διακοσμήσεως ἀγαθόν, καὶ οὕτως ὑπηρετοῦν εἰς μίαν ὑψηλὴν προ-

τσαγὴν ἐνὸς ὑπερτάτου δεσπότης καὶ κυριάρχου τῆς
 κτίσεως· ὅθεν ἐμπορεῖς βεβαίως νὰ σοχασθῇς, ἂν
 ἔδωκε κ' ἐσένα τὸν πλοῦτον αὐτὸν καθὼς καὶ τὸ
 εἶναι, μὲ σκοπὸν νὰ τὰ μεταχειρισθῇς ἢ κακῶς εἰς
 βλάβην τῶν ἄλλων, ἢ ἀνωφελῶς εἰς ἀσυχράς ἡδου-
 νὰς καὶ ἀλόγους ὀρέξεις σου· βέβαια δὲν σ' ἔκα-
 μεν εἰς τὸν Κόσμον αὐτὸν μῆτε κανένα αἰμοδόρου
 θνητὸν καὶ ἄγριον, ὥς νὰ ὀρμᾷς εἰς τὰλλα καὶ νὰ
 τὰ σχιζῇς ἀνηλεῶς, μῆτε κανένα χαμερπέστατον
 κτήνος, ὥς νὰ ἀλόγως νὰ ἐκπληρῇς τὰς ἀλόγους ἐ-
 πιθυμίας σου· σ' ἔπλασεν ἄνθρωπον λογικόν, σ' ἐ-
 δημιούργησε κατ' εἰκόνα τοῦ καὶ ὁμοίωσεν· νοεῖς
 τὸ δίκαιον καὶ τὸ πρέπον, κ' αἰσθάνεσαι μίαν κλί-
 σιν πρὸς τοὺς ὁμοίους σου καὶ συμπάθειαν. Διὰ εἶ-
 ναι πρέπον καὶ δίκαιον, καθὼς ἄνθρωπος λογικὸς,
 νὰ μεταχειρισθῇς κάθε δῶρον Θεοῦ εἰς τὰ δίκαια καὶ
 τὰ πρέποντα, καὶ τὸν πλοῦτον μάλιστα εἰς τὴν δικαιο-
 τάτην κ' εὐλογωτάτην εὐποιίαν τῶν ἄλλων ὁμοίων
 σου, ἥτις εἶναι ὁ καθ' αὐτὸ σκοπὸς τῆς Θείας προ-
 νοίας, ὅταν χαρίξῃ κανένα δῶρον καὶ μάλιστα πλοῦ-
 τον τὸν ἄνθρωπον. Ἀλλ' ὑψώσαι ὕψερον καὶ τὸν
 νοῦν σου εἰς τὸ ὑψηλὸν τῆς Θείας οἰκονομίας μυση-
 ρίου, τὸ ὅποιον σὲ παριστάνει ὡς ἐν' ἄλλον νοητὸν
 διάκονον ἢ Θειοτάτην θρησκείαν σου, ἔπου θεωροῦν-
 ται τὰ ὑπερφυῖ καὶ μεγάλα θαυμάσια, ὅσα ἔκαμεν
 ὁ πλάστης Θεός, διὰ νὰ μεταδιδῇ τὸν ἄνθρωπον

ἀπὸ τῆς φθορᾶς τὴν ὀργὴν εἰς τῆς ἀφθαρσίας
 τὴν χάριν καὶ εἰς τῆς Θεότητος τὴν μακαριότητα.
 Ἰδοὺ κ' ἰδὼ θεωρεῖς εἰς ὅλα τὰ ὑπερφυῖ καὶ φρικτὰ
 τῆς Θείας αὐτῆς οἰκονομίας θαυμάσια μίαν ὑψηλὴν
 σοφίαν, μίαν πανάγαθον πρόνοιαν, ἥτις φανερὰ
 παριστάνει, ὅτι ἐμελλε νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν γῆν ὁ συ-
 νάναρχος λόγος τοῦ ἀνάρχου Θεοῦ καὶ πατρὸς κα-
 θὼς ἦλθε, καὶ ὑπερφυῖς ἔγενεν ἄνθρωπος καὶ κατε-
 κρίθη ἀδίκως ν' ἀποθάνῃ ὡς κακοῦργος ἐπαυὼ εἰς
 τὸν καιρὸν, καὶ οὕτως ἀφ' οὗ ἐπρόσφερε τὴν ἀνα-
 μάρτητόν του ζωὴν ὡς θυσίαν καὶ ἀντίλυτρον
 δι' ὅλον τὸ γένος τῆς ἀνθρωπότητος, ἀνέστη τριήμε-
 ρος ἐκ νεκρῶν, καὶ προσκαλεῖ ὅλους τοὺς δυσχερεῖς
 τοῦ Ἀδάμ ἀπογόνους εἰς τὴν ὑπερφυῖ αὐτὴν καὶ
 μυσηριώδη ἀνάπλασιν, μὲ ἀψευδῇ καὶ Θείαν ὑπό-
 σχεσιν, ὅτι ἂν ζήσουν ἐνταῦθα εἰς τὸν ὑπεύθυνον
 βίου κατὰ τὸ ὑψηλὸν τοῦ παραδείσου μίαν ζωὴν
 τελειαν καὶ ἀπαθῆ, ν' ἀξιωθῶσι μετὰ θύνατου
 εἰς τὸν ὑπερτάτου βαθμὸν τῆς Θεότητος. "Ὅθεν
 ἐμπορεῖς κ' ἐκ τούτου νὰ σοχασθῇς, ἂν σ' ἔδωκε
 τὸν πλοῦτον αἰετὸν ὁ Θεὸς μὲ σκοπὸν νὰ τὸν μετα-
 χειρισθῇς, ὅπως φθᾷς, ἢ κακῶς εἰς βλάβην τῶν
 ἄλλων, ἢ ἀνωφελῶς εἰς τὰς ἀχρείας ὀρέξεις σου.
 Βέβαια δὲν λατρεύεις ὡς Θεὸν ἐν' ἀπάνθρωπον ἄ-
 ρην καὶ φοναυργγὺν, ὥς νὰ θυσιάξῃς εἰς τὸν θυ-
 μόν σου θρησκωδῶς τοὺς ἀνθρώπους· οὔτε μίαν αἰ-

χρᾶν Ἀφροδίτην καὶ Ἀσέμνον, ὥς· νὰ θεραπεύῃς κτηνωδῶς τὰς ἡδονὰς καὶ τὰ πάθη, ὡς ἑνὰς αἰσχροῦ Σαρδανάπαλος, ἀλλὰ προσκυνεῖς τὸν ὕψιως Θεόν, τὸν δημιουργὸν καὶ πλάστην τῆς φύσεως· εἶσαι ἀναγεννημένος εἰς τὸ ὄνομα καὶ τὴν χάριν τοῦ Θεανθρώπου Σωτῆρος· ἐμυσταγωγῆθης τῆς θείας του ἱερουργίας τὸ μέγα μυστήριον, ἐγνώρισες τοῦ κόσμου τὸ μάταιον, ἐδεδακώθης τὴν οὐράνιον βασιλείαν, καὶ αἰσθάνεσαι διὰ τῆς χάριτος τοῦ υἱοῦ καὶ Θεοῦ μίαν καταφρόνησιν πρὸς ὅλα τὰ γήινα καὶ ἐμπαιθῇ, καὶ ἐξ ἐναντίας ἐν ἀπαθῇ καὶ θείῳ ἑνερμῶν ἔρωτα πρὸς τὸν ἀρχέφωτον πατέρα καὶ πλάστην. Διὸ εἶναι πρέπει καὶ δίκαιον, καθὼς Θεὸς καὶ οὐράνιος ἄνθρωπος, καὶ μεταχειρισθῇς κάθε δῶρον Θεοῦ εἰς θεῖα καὶ εἰς οὐράνια, καὶ τὸν πλοῦτον μάλις ὡς ἐν χῶμα εὐτελές, ἀλλὰ χρήσιμον εἰς τὴν Θειοτάτην εὐποιΐαν τῶν ἁλλων ὁμοίων σου, ἥτις εἶναι ὁ καθ' αὐτὸ σκοπὸς τῆς θείας Προνοίας, ὅταν χαρίζῃ κἀνένα δῶρον καὶ μάλις πλοῦτον εἰς ἕνα ὁπαδὸν τοῦ Θεανθρώπου Σωτῆρος. Οὕτω λατὸν πληροφορημένος καλῶς εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν ὁποίαν σ' ἔδωκε τὸν πλοῦτον αὐτόν, τί σοχάζεσαι; ἐμπορεῖς ἄραγε νὰ βλέπῃς τοὺς ἀδελφούς σου γυμνοὺς καὶ τετραχλησμένους ἐλεεινῶς, καὶ ἡ ἐντιμότης σου νὰ λαμπροφορῇ καὶ νὰ ἔχῃς εἰς τὸ κιδῶτιον τόσα φαρίματα; ἐμπορεῖς ν' ἀκούῃς ταὺς ἀδελφούς σου εἰς φυλακὴν

πῶς κωδυνεύουν τῆς πείνης; καὶ ἡ ἐντιμότης σου νὰ ἐτοιμαζῇς εὐωχίας λαμπράς, νὰ φιλεύῃς τοὺς ψευδοφίλους σου; ἐμπορεῖς νὰ βλέπῃς τὴν πατρίδα ὑπερημένην ὁπὸ σχολεῖον; καὶ ἡ ἐντιμότης σου νὰ κτίζῃς παλάτια μεγαλοπρεπῇ καὶ λαμπρότατα; ἐμπορεῖς νὰ ἐξεύρῃς ἕνα χρήσιμον ἀδελφόν, ὅτι κωδυνεύει καὶ κυματίζεται ἀδοθήθητος εἰς μίαν μεγαλωτάτην ἀνάγκην, καὶ ἡ ἐντιμότης σου νὰ ἐξαδεύῃς ἀμέτρητα εἰς μίαν πόρνην αἰσχροῦ, μὲ σκοπὸν νὰ τὴν ἐφελκύσῃς εἰς τὴν ἀγάπην σου; ὅχι, βέβαια! Αὐτὰ εἶναι ἀνάρμοστα εἰς κάθε ἄνθρωπον λογικόν, καὶ παντελῶς ἀπηγορευμένα εἰς ἕνα πιστὸν λατρευτὴν τοῦ Θεανθρώπου Σωτῆρος· ὅθεν σοχάσου, ὡς ἐντιμότετε φίλε! καλῶ. Εἰ μὲν σοθῇς, καθὼς πρέπει, καὶ ὡς πιστὸς καὶ φρόνιμος τοῦ Θεοῦ ἐπιστάτης οἰκονομήσεις τὸ δῶρον τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸν ὑψηλὸν σκοπὸν τοῦ Θεοῦ, θάρρει βέβαια, πῶς ὁ Θεὸς, ἀφ' οὗ εἰς τὰ ἀλλ' αὐτὰ σὲ θέλῃ εὖρεπτον, θέλει σε καταστήσει εἰς μεγαλύτερα· καὶ ὁ ὅλος ὁ Κόσμος θέλει σε τιμᾶσι παιτοῦ ὡς ἕνα ἐντιμὸν καὶ Θεοδώρητον ἄνθρωπον· ὡς εἶναι καὶ τιμᾶνται πολλοὶ τοιοῦτοι τὴν σήμερον καὶ εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ εἰς Χίον καὶ εἰς Σμύρνην, καὶ εἰς Κυθωνίαν, καὶ εἰς Σέρρας, καὶ εἰς Φιλιπούπολιν, καὶ εἰς Ἀθήνας καὶ εἰς Ἰωάννιναν καὶ παντοῦ. Εἰ δὲ φαντασθῇς, πῶς ὁ πλοῦτος εἶναι εὐρημα τῆς

ἀγχιναίᾳ σου, ἡ ἀπόκτημα τῶν κόπων σου, ἡ δώ-
ρου τῆς τύχης σου, καὶ τὸν μεταχειρίζεσαι παρὰ
τὸν σκοπὸν τοῦ Θεοῦ, ἡ κακῶς εἰς βλάβην τῶν ἀλ-
λων, ἡ ἀνωφελῶς εἰς τὰς αἰσχράς σου ὀρέξεις,
πρόσμενε ἀφεικτικῶς σήμερον, ἡ αὖριον τὴν τρο-
μερὸν σου καταστροφὴν, ὡς ἔχεις πρὸ ὀφθαλμῶν
ἄπειρα παραδείγματα, καὶ μὴ ἀμφισβῆλῃς ὅτι
καὶ μετὰ θάνατον σὲ προσμένει μὲ ἀτελεύτητος κ'
αἰώνιος κόλασις, ὡς πλάσμ' ἀνόξιον καὶ τῆς φύσε-
ως καὶ τῆς χάριτος.

Ὡς εὐγενεστάτη Ἀρχόντισσα! μὴ σε κακοφανῇ,
ὅτι ἐλέγχω τὴν πολυτέλειαν, καὶ μ' ὀργισθῆς καὶ
κακίσχης, ὅτι ἐτίλημσα νὰ προσάλλω ἓνα τοιοῦτον
ἀνάρμοστον πρόσδλημα· ὄχι! ὄχι! Κυρία μου! Ἐγὼ
μάλιστα προσάλλω, καὶ θέλω νὰ σολισθῆς καὶ ἀπ'
ὅ,τι σορίζεσαι ἀκόμη καλῆτερα. Εἶς' εὐγενῆς, καὶ
πρέπει νὰ σολισθῆς· εἶσαι ὠραία, καὶ πρέπει νὰ
φορέσῃς λαμπρότατα. Τὸ ἀπαιτεῖ τοῦ γένους σου
ἡ λαμπρότης· οὕτως ἀρμόζει εἰς μίαν εὐγενεστάτην
Ἀρχόντισσαν. Ἀλλῶς πῶς θέλει φανῆς εὐγενῆς;
πῶς θέλει διαφέρεις ἀπὸ ταῖς οὐτίδαναις καὶ ἀ-
χρεΐαις; ἂν δὲν φορέσῃς λαμπρὰ, ὅποι' ἀνήκου
εἰς τὰ ἔξοχα κάλλη σου; Ἰδοὺ τὰ κάλλη σου σὲ
δείχνουν μίαν βασιλίσσαν· ποῖος, ἂν σε ἰδῇ, δὲν
θέλει ὁμολογήσει; πῶς εἶσαι τοῦ κάλλους πρωτό-
τυπον, εἶσαι τέρας τῆς εὐμορφίας· πῶς εἶσαι μία

θεά; Ἢ ἐπ' ἀληθείας! ἂν μ' ἐκεῖνο τὸ ἱερὸν σου
βλέμμα ἤθελε δώσῃς τὴν ἄδειαν εἰς ἓνα ποιητὴν,
νὰ σ' εἰπῇ, τί αἰσθάνεται ἡ καρδιά του, ὅταν σε
βλέπῃ, τοιουτρόπως ἤθελε φωνάξῃ ὁ δυσυχὴς μὲ
μέγα σέβας κ' εὐλάδεια.

Εἶσαι ὅντως ἓνα τέρας! ἓνα κάλλος θεϊκόν!

Τῷ φωστῆρος τῆς ἡμέρας μία ἐμπυχος εἰκὼν!

Εἶν' ὁ ἥλιος εἰς τὴν σφαῖραν τῆς λαμπρότητος φωστῆρ,

Εἶς' ἐσὺ τῆς εὐμορφίας φαεινότητος ἀστῆρ.

Τὸ λαμπρότατόν σε κάλλος μόλις ἤθελε φανῇ,

Ὅπου λάμπει καὶ ἄλλα κάλλη, ὅλα μένουν ἀφανῆ.

Καθὼς ὅταν ἀνατέλλῃ ἥλιος ὁ φλογερός,

Χάνεται, δὲν στράπτει πλέον τῶν ἀστέρων ὁ χορὸς.

Ἐνα φῶς ὁ ἥλιος χύνει εἰς τὸν κόσμον ζωηρόν,

Κ' ἐξυπνὰ καρπὸς καὶ ἄνθη, νὰ στολίσουν τὸν καιρὸν.

Καὶ σὺ ρίπτεις ἓνα βλέμμα καὶ ψυχὰς ζωογονεῖς,

Θέλεις ὀμματα, καρδίας, ἔρωτας παντὶ κινεῖς.

Εἶν' ὁ ἔρως εἰς τὰ σπλάγγνα ριζωμένος φυσικᾶ,

Καὶ σὺ μόλις ἀνατείλῃς, τὰς ἀκτῖνας σε ἔγροικα.

Κ' ἐν ταύτῳ, καθὼς τὸ ρόδον, ὅταν ἔαρ αἰσθανθῇ,

Εἰς τὰ σπλάγγν' αὐτὸς φυτρώνει, κλίνει φύλλα καὶ

ἀνθεῖ.

Ὡς λοιπὸν ἡλιολάτραι εἶν', καὶ ἥλιον προσκυνῶν,

λάτραι εἶμ' ἐγὼ δικὸς σε μὲ καρδίαν καὶ μὲ νῦν.

Τοιαῦτα ψιθυρίζει καὶ καθενὸς ἡ καρδιά ὅταν
κινᾷ τῆς εὐμορφίας σου τὴν λαμπρότητα. Ἀλλ'
ὅσον τὸ κατ' ἐμὲ, ἐγὼ παρατηρῶ εἰς τὴν εὐγενῆ.

αὐ σου καὶ ἐν ἄλλο πλεον λαμπρότερον; τὸ ὅποιον συναρπαγμένους καθίεις ἀπὸ τῆς ὡραιότητός σου τοῦ θαυμασμοῦ βλέπει, ἀλλὰ δὲν παρατηρεῖ, καθὼς πρέπει. Ἡ εὐγενεία σου, Κυρία! δὲν εἶσαι μόνου ἓνα ὡραιότατου σώμα· οὕτως ἤθελεν ἦσαι ἀληθινὰ ἐν εὐμορφῇ ἀγαλμα· ἀλλ' εἶσαι καὶ μία Θεοειδεσάτη ψυχὴ, διὸ καὶ εἶσαι μία εὐγενεσάτη κυρία· βέβαια αὐτό σου τὸ ὡραιότατου σώμα δὲν εἶναι ἄλλο, εἰμὴ ἓνα κατοικητήριον, μία εὐμορφος καθέδρα, ἓνα ὡραῖον παλάτιον, εἰς τὸ ὅποιον κατοικεῖ καὶ βασιλεύει ἐκείνη σου ἡ Θεοειδεσάτη ψυχὴ, ἐκεῖν' ἡ λαμπροτάτη βασίλισσα· ὥς ἂν τὰ κάλλη τοῦ σώματός σου ἦναι τοιαῦτα, εἰς τρόπον παρακωῦσαι καθένα εἰς τὸ νά σε λατρεύῃ ὡς ἐν ἀληθῶς τοῦ κάλλους πρωτότυπον, ὅποι' ἄραγε θέλ' εἶναι τὰ κάλλη τῆς Θεοειδεσάτης ψυχῆς σου; ἀφ' οὗ ἐμποροῦν νά κινήσουν ἓνα Θεὸν παντοκράτορα, νά σέ προτιμῇ ἀπ' ὅλα του τὰ ὡραῖα δημιουργήματα, ὡς μίαν ἰδικήν του εἰκόνα, ὡς ἐν ἰδικόν του ὁμοῖωμα; Αὐτὰ βέβαια θέλ' εἶναι ἀσυγκρίτως καὶ εὐγενέστερα καὶ ἐνδοξότερα καὶ λαμπρότερα, καὶ τόσον μάλιστα, ὅτι εἶναι καὶ ἀθάνατα καὶ ἀθάνατα. Ἰδοὺ τὰ κάλλη τοῦ σώματός σου, Κυρία! κατὰ τὸ παρὸν εἶναι θαυμασὰ καὶ μεγάλα, εἰς τρόπον ὅπως σέ βλέπει, θαρρεῖ, πῶς βλέπει μίαν Θεόν. Ἀλλὰ τί ὄφελος; εἶναι πρόσκαιρα! σήμε-

ρον εἶσαι Θεά, μία Ἥρα, μὴ Ἀφροδίτη, μὴ Ἀρτεμις. Ἀλλ' αὖριον; (μὴ σὲ κακοφανῇ, ἂν σ' εἰπῶ, τὸ ἐξείρεις πολλὰ καλὰ καὶ ἡ εὐγενεία σου) αὖριον γηρόσκεις, καὶ μεταβάλλονται ὁ καιρὸς τρέχει, πετὰ ἰδοὺ πῶς ἀδισκόπως νυκτύνει καὶ ἐξημερύνει· καὶ ἡ εὐγενεία σου ἐν ᾧ σήμερον κυτάξαι εἰς τὸν καθρέπτην ὡραία καὶ τρυφερά, αὖριον θέλ' ἰδοῇς, πῶς εἶσαι γραία καὶ ἀσχημος. Τὰ ὡραῖα σου ὄμματα θέλει θαυμάζουσι! αἱ ῥόδοι εἰδεῖς σου παρκαί θέλει ῥυτιδωθῶν! τὰ μαργαριταρένια σου ὀδόντια θέλει πέσουν! ἡ χρυσοξανθος καὶ χαριτόμορφος κόμη τῆς κεφαλῆς σου θέλει ἀσπρίσει! καὶ ὅλον σου αὐτὸ τὸ εὐμορφότατον σώμα θέλει παραλλάζει, εἰς τρόπον νά φαίνεσαι εἰς τὰ ὄμματα τῶν πολλῶν ἀπὸ πρωτότυπον τοῦ κάλλους ἓνα ἐλκεσὺν καὶ δυσειδέστατον θῆμα! Τότε τολήσου, ὅπως θέλεις· φόρεσαι τὰ πλεον λαμπρὰ, ἐνδύσου τὰ πλεον πολυτίμα, βάλε τοῦ κόσμου ὅλα τὰ πλοῦτη, δὲν εἶσαι πλεον ὡραία, δὲν ἀεράπτουν πλεον τὰ κάλλη σου. Τότε, ὅπου ἂν πηγαινῇς, καὶ ὅπου σταθῇς, θέλει σέ βλέπουν οἱ πάντες ὡς πρόσκομμα, ἢ μάλλον ὡς μίαν Γοργόνην συγχαμερὰν, καὶ θέλει λέγουσι μὴ δυσαρέσκειαν, πῶς μᾶς ἤλθεν αὐτὴ ἡ ἀνυπόφορος Γραία; Καὶ ὅλοι αὐτοὶ οἱ ψευδεῖς καὶ μάταιοι τοῦ κάλλους σου λατρευταί, ὅσοι σήμερον ἐνθουσιασμένοι ἀπὸ τοῦ

πάθος δὲν σ' ἀγαποῦν, ἀλλ' ὅσον διὰ νὰ ἐκπληρώ-
σου τὴν αἰσχροάντων ἐπιθυμίαν μὲ τὴν παντοτινὴν
αἰτιμίαν τοῦ κάλλους σου σὲ κολακεύουν καὶ σὲ γε-
λοῦν, πῶς τάχ' ἀσράπτεις, ὡς ἄστρον, πῶς τά-
χα λάμπεις, ὡς ἥλιος, θέλει σε κυτᾶζουσαν ὡς βδέ-
λυγμα, καὶ θέλει σε καταφρονεῖν ὡς μίαν χαμερ-
πὴ καὶ ὀχρεῖαν. Καὶ τέλος, ὅταν ἔλθῃ ἡ ἐσχάτη
καὶ τρομερὰ ἐκείνη στιγμή, ν' ἀρπάξουν τὴν ἀθλίαν
σου ψυχὴν ἐκεῖν' οἱ φοβερώτατοι δαίμονες, (ἀφί-
νω τὰ μετὰ θάνατον) ὅλος ὁ Κόσμος τότε θέλει
φωνοῦν μὲ καταφρόνησιν· ἀπέθανεν ἐκεῖν' ἡ ἐν
κακοῖς γηράσασσα σφύγλα! ἐλυτρώθη ἡ πόλις ἀπὸ
ἐν ὀχρεῖον· κακογραφίδιον. Τὰ ὑπέρλαμπρα ὅμως
κάλλη τῆς Θεοειδούς σου ψυχῆς σου διαμείνουν πάν-
τοτε ἀμετάβλητα, δὲν γηράσκουν ποτέ. Ἀλλ' ὅσον
μαραίνονται τὰ κάλλη τοῦ σώματος, τόσο μᾶλιν
ἀκμάζουν αὐτὰ καὶ λαμπρύνονται, καὶ ὅσον πλέον
γηράσκουν, τόσο πλέον φωτοβολοῦν καὶ ἀσράπ-
τουν. Εἰς τρόπον, ὅταν φθάσῃς εἰς ἑσχατὸν γῆρας,
καὶ μαρῶθῃς καὶ παρακμάσῃς τοῦ σώματός σου
αἱ ωραιότητες, τότε θέλ' εἶσαι πλέον ἀκόμη ὀ-
ξείρας καὶ ἀξιοσέβαστος. Καὶ ὅπου ἂν πηγαίνῃς,
καὶ ὅπου σταθῇς, θέλει σε τιμᾶσαι οἱ πάντες, καὶ
θέλει σε βλέπειν ὡς ἄγγελον. Καὶ ὅλοι ἀκόμη οἱ
εἰλικρινεῖς τῆς ψυχικῆς σου ωραιότητος λατρευταί,
ἔσσι πληροσφορημένοι καλῶς εἰς τὴν λαμπρότητα

τῆς ψυχῆς σου ἐπρόσφεραν ἕνα καθαρὸν σέβας καὶ
εἰς τοῦ σώματός σου τὰ κάλλη, θέλει σὲ λατρεύ-
ουν πλέον εἰλικρινεῖς, καὶ θέλει σε λέγουσαν μ' εὐ-
λάβειαν, πῶς τότ' ἀσράπτεις ὅντως ὡς ἄστρον·
πῶς λάμπεις ὅντως ὡς ἥλιος. Καὶ τέλος, ὅταν ἔλ-
θῃ ἡ ἀφευκτος ἐκείνη στιγμή, νὰ σὲ προσκαλέσῃ ὁ
πλάσης εἰς τὰς οὐρανίους μονὰς, ὅλος ὁ Κόσμος
τότε θέλει θρηνηθεῖν τὴν ὑτέρησίν σου ὡς μίαν με-
γάλην του συμφοράν. Ἀλλ' ἡ μακαρία καὶ ἀθάνα-
τός σου ψυχὴ ἐξολισμένη μ' ἐκεῖνα τὰ ὑπέρλαμπρα
κάλλη θέλει παρῥησιασθῇ ἔμπροσθεν εἰς τὸν πλά-
σιν Θεόν, εἰς τὸν παμδασιλία τῆς κτίσεως ν' ἀ-
ξιωθῇ εἰς τὴν ἀθάνατον δόξαν, εἰς τὴν οὐρανίαν
μακαριότητα, νὰ γένῃ ὅντως Θεᾶ, ὡς εἶναι μία
ὄντως βασίλισσα. Διὰ τοῦτο σήμερον, ὦ εὐγενε-
στάτη Ἀρχόντισσα! ἐν ᾧ εἶσαι ἀκόμη εἰς τῆς ἡλι-
κίας σου τὴν ἀκμὴν, εὐρίσκεισαι καὶ εἰς περίεσσαν, ἐξ
ἀνάγκης, νὰ κάμῃς εἰς ἐν ἀπὸ τὰ δύο οὕτως, ἢ
ἄλλως μίαν γενναίαν ἀπόφασιν. Καὶ ἂν ᾗσαι φρό-
νη, πρέπει νὰ σταθῇς, ποῖον σὲ συμφέρει νὰ
ἐξολίσῃς καλῆτερα; τὴν ψυχὴν, ἢ τὸ σῶμα; ποῖ-
ον προτιμᾷς ν' ἀρέσῃς καλῆτερα; τὸν πλάσιν Θε-
όν, ἢ τὸν κόσμον; Ἰδοὺ ἀπὸ τὸ ἐν μέρος ὁ πα-
ράγαθος τῶν πάντων δημιουργὸς κατὰ τὸν ὑπερ-
βῆ καὶ παραδόξον τρόπον τῆς θείας του οικονομίας
διὰ τοῦ ἀνθρώπου τὴν ἐνκαίνισιν εἰς προσκαλεῖ εἰς

τὸν οὐρανὸν, σὲ προσάξει· ν' ἀρνηθῇς τὸ σῶμα, τὸν κόσμον καὶ τὰ τοῦ κόσμου, καὶ ν' ἀποβλέψῃς εἰς τὴν ψυχὴν, καὶ εἰς τῆς ψυχῆς τὴν ἀποκατάστασιν, ἂν θέλῃς νὰ ζήσῃς αἰωνίως εἰς μίαν ἀθάνατον δόξαν. Ἰδοὺ πόλλ' ἀπὸ τὰλλα μέρος ὁ Κόσμος κατὰ τὴν ἐλευσὴν ἀδυναμῶν, εἰς τὴν ὁποίαν, ἐκρήμυνεν ἡ ὁμαρτία κατ' ἀρχὰς τὴν φύσιν τῆς ἀνθρωπότητος, σὲ σύρει εἰς τὴν γῆν, σὲ ἀπατᾷ μετὰς ἡδονῶν, σὲ σκοτίζει μετὰς φροντίδας, νὰ μὴ ἐνθυμηθῇς οὐρανὸν, ν' ἀλησμονήσῃς ψυχὴν, ν' ἀμελήσῃς εἰς τοῦ πλάστου τὴν φιλόφρονον πρόσκλησιν, καὶ νὰ ζήσῃς ὡς κτῆνος μίαν ἀχρεῖαν ζωὴν, λατρεύουσα τὸ σῶμα, καὶ θεραπεύουσα τὰς ὁρμὰς· κ' ἐν ᾧ εἰς κάμμιναν δὲν ἐμπορεῖς νὰ εὕρῃς μίαν ἐντελὴ εὐχαρίστησιν, νὰ σοχαζέσῃς, πῶς χαίρεις τάχα τὸν κόσμον καὶ κατὰ ἀπολαμβάνεις ἀπὸ τὰ πρόσκαιρ' αὐτὰ ἀγαθὰ καὶ χαμαίζῃς. Ἀποφάσισαι λοιπὸν, κ' ἐκλεξαι, ποῖον σὲ φαίνεται συμφερώτερον; Ἀλλ' ἂν προτιμήσῃς τὸν κόσμον, καὶ προκρίνῃς τὸ σῶμα, καὶ ἀρνηθῇς τὴν ψυχὴν, σοχάσου καλῶ, ὅτι εἶσαι ἡπατημένη· ὁ κόσμος εἶναι πλύνος, σὲ παριστάνει, πῶς τάχα εἰς αὐτὸν θέλει σαθῆς χρόνους, καιροὺς, αἰωνίως· ἀλλ' ὅταν ἑξαφνα βλέπῃς, εἰς μίαν στιγμὴν ἔρχεσαι εἰς τὰ γηρατεία, κ' εὐθὺς καταντῇς εἰς τὸν θάνατον· φεῦ! δὲν σὲ κακοφαίνεται; ὅταν σοχασθῇς, πῶς

θέλει γηράσῃς; δὲν δυσφορεῖς; ὅταν ἐνθυμηθῇς, πῶς θέλει ἀποθάνῃς; Μάλιστα' ἀνασενόζεις καὶ σ' ἔρχεται θλίψις. Ἀλλὰ τί νὰ κόμῃς; Ἀν' ἤξευρες, πῶς ἔσται ἱατρικὸν νὰ μὴ ἀποθνήσκῃς, ἢ καὶ νὰ μὴ γηράσκῃς ὁ ταλαίπωρος ἄνθρωπος, ἡ εὐγενία σου ἥσων εὐχαριστημένη νὰ δώσῃς ὅλα σου τὰ διαμαντικά, ὅλα τὰ πλεόν πολιτισμὸ σου φορέματα, πουργεῖ' ἀνασθῆντα, ὅτι ἔχεις, ὅτι δὲν ἔχεις, μόνον νὰ εὕρῃς ἓνα τοιοῦτον ἱατρικὸν, νὰ μὴ ἀποθνήσκῃς, ἢ καὶ νὰ μὴ δοκιμάσῃς τοῦ γηρατείου τὴν θλίψιν καὶ τὰ δεινὰ· πλην εἶναι ἀμετάθετος ἡ φοβερὰ ἐκείνη τοῦ πλάστου ἀπόφασις, ἥτις σὲ καταδικάζει ὡς πταίστην νὰ ταφῇς εἰς τὴν γῆν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν κ' ἐπλάσθης· καὶ ὅτι, ἂν κόμῃς, εἶναι ἀδύνατον. Ἦλθες εἰς τὸν κόσμον; θέλει ἀποθάνῃς ἀφεικτικῶς· ὥς ἰδοὺ πάλιν ὅλα τὰ πολιτισμὰ σου φορέματα, ὅλα τὰ διαμαντικά, ὅλα τὰ ἀνασθῆντα σου πουργεῖα· ὅτι ἔχεις, ὅτι δὲν ἔχεις· ὅτι ἀπύλαυστες, τάφῃς εἰς τὴν γῆν, ὡς ἂν δὲν ἤθελε τὰ ἔχῃς ποτὶ. Ἀλλ' ἀρ' οὐ ἀφίσης τὰ πάντα, τί σὲ μένει; οὐδὲν! παρ' αὐτὸν μὴ ψυχὴ· πρὶν λοιπὸν φθάσῃς εἰς τὴν φοβερὰν ἐκείνην στιγμὴν, δὲν σὲ φαίνεται τρυφήτερον νὰ θυσιάσῃς τὴν φυσικὴν αὐτὴν πρὸς τὸν κόσμον ἐπιθυμίαν εἰς τὴν φιλόφρονον τοῦ πλάστου σου προσαγγίν; καὶ νὰ σοχασθῇς ὅλ' αὐτὰ τὰ τοῦ κόσμου ὡς πάρεργα, καὶ

να παραβλέψῃς ὡς ἀνωφελεῖς τοῦ σώματος τοὺς περιττοὺς αὐτοὺς ρολισμοὺς, καὶ νὰ βάλῃς ὅλην τὴν ἐπιμέλειαν εἰς τὸ νὰ ρολίσῃς τὴν ἀθάνατόν σου ψυχὴν, καὶ, ἀφ' οὗ ἀπαθῇς, ὡς εἶναι ἀφευκτον, ν' ἀξιώθῃς εἰς ἱκεῖνην τὴν ἀθάνατον δοξάν, εἰς τὴν ὁποίαν εἶπεν εὐλογον ὁ πλάστης Θεός· νὰ σὲ ἀξιώσῃ, καὶ σ' ἐπροσκάλεσῃ· καθὼς ἐξάβησαν ἀνθρώπῳ κ' ἐξ ὀρχῆς τοιαῦται ὀρχόντισσαι φρονίμοι, κ' εὐρίσκονται· μέχρι τῆς σήμερον εἰς κάθε μέρος τῆς Ἑλλάδος πολλοί, κ' ἐξόχως, ὡς λέγουσαν, εἰς τὴν πέραν τοῦ Χίου, αἱ ὁποῖαι μέσα εἰς τοὺς θορύβους τοῦ κόσμου σοχαζοῦνται τὸν κόσμον ὡς πρόσκαιρον, καὶ ὅλ' αὐτὸ τὰ τοῦ κόσμου ὡς πάρεργα, κ' ἐπιμελοῦνται πάντοτε, πῶς νὰ ρολίσουν τὴν Θεοειδεσάτην ψυχὴν των, καὶ δὲν καταγίνονται νὰ ἐφεύρουν ποικίλους καὶ πολυτελεῖς ρολισμούς, νὰ κεντοῦσι ψυχὰς, νὰ θείλγουν ὄμματα, ἀλλὰ φοροῦσι μέτρια, λιτὰ καὶ νόστιμ' ἀπλά φερέματα, ὡς εἶναι πρέπον εἰς εὐγενεῖς καὶ φρονίμους Κυρίας. Ἡ εὐγενία σου ὅμως, ἀφ' οὗ καταγίνεσαι ὅλως δι' ὅλου εἰς τὸ νὰ ρολίσῃς τὸ ὥρατον σου σῶμα μὲ τόσους ὑπερμέτρους καλλωπισμούς, μὲ τόσα πολυέξοδα ὑπὲρ τὸ μέτρον φερέματα, καὶ πάντοτε ἀγωνίζεσαι νὰ ἐφεύρῃς νίους τρόπους, νὰ τὰ φέρῃς τάχα εἰς τὸ εὐγενικώτερον, καὶ τὰ φέρεις εἰς τὸ διεγερτικώτερον, μὲ σκοπὸν νὰ πληγῶνῃς

ψυχὰς, ν' ἀρπάξῃς καρδίαν, ν' ἀνάπτης εἰς κάθε εἴθως τὸς φθοροποιὰς φλόγας τοῦ ἔρωτος· καὶ δὲν σὲ μέλλῃ τελείως, ὅν ἐξοδευθοῦν τόσα, ἢ τόσα, ἀλλὰ νὰ γείνουν κατὰ τὴν ὁρεξίν σου, νὰ ρολισθῇς, νὰ φαντάξῃς εἰς ἄλλους ὡς μεγάλη ὀρχόντισσα, καὶ εἰς ἄλλους ὡς ὥραία κυρία· φεῦ! μὲ αὐτὰ διδεις ὑποψίαν, κυρία μου, ὅτι διὰ τὴν ψυχὴν δὲν φροντίζεις τελείως, ἀλλὰ σήμερον, ἐν ὅσῳ εἶσαι νέα, σοχαζέσαι νὰ χαρῇς, ν' ἀπολαύσῃς, ὡς θέλεις ν' ἀρέσῃς τὸν κόσμον, καὶ ὅπως εἶναι τὰ μετὰ θάνατον· καὶ ὅν ὡς ἀληθῶς ἔχῃς τοιοῦτον σκοπὸν, ἀλλοίμονον! αὐτὸ σοῦ καταμαρτυρεῖ μίαν προφανῆ ἀγνωσίαν! Καὶ ποῖ' ἄλλη μεγαλητέρ' ἀνοησί' ἀπ' αὐτῇ; νὰ καταγίνεσαι πῶς νὰ ρολίσῃς τὸ σῶμα, ν' ἀρέσῃς ἀνθρώπους ὁμοιοπαθεῖς καὶ οὐτιδανοὺς, καὶ νὰ παραμελῇς ἀκαλλιόπαστον τὴν ἀθάνατόν σου ψυχὴν, ἥτις εὐρίσκεται πάντοτε ὑποκάτω εἰς τὸ φοβερὸν ὄμμα τοῦ πλάστου, καὶ σήμερον, ἢ αὔριον ἔχει νὰ παρῇσιασθῇ ἔμπροσθεν εἰς τὸ τρομερὸν του κριτήριον, νὰ λάβῃ ἢ μίαν ἀθύναντον δοξάν, ἢ μίαν αἰωνίαν κατάκρισιν. Ὁ Θεὸς τολμᾷ νὰ σ' εἰπῶ, καὶ αὐ δὲν ἤσαι, ὡς μερικαί, τελείως ἀνόητος, ἐλπίζω, νὰ σ' ἀρέσῃ ἡ γνώμη μου, ὅτι ἐν ᾧ ρολίζεις τὸ γαιῶδες σῶμα οὕτω λαμπροπροεπῶς, τί σ' ἐνοχλεῖ νὰ ἐνθυμηθῇς καὶ τὴν ἀθάνατόν σου ψυχὴν ἐν ὀλίγον; νὰ ρολίσῃς καὶ

αὐτὴν, ὡς εἶναι πρέπον, καὶ μάλιστα ἀναγκαίῳτα-
του; εἰς τρόπον νὰ μὴ ἔχῃς ἢ τὸ σῶμα διὰ τὴν
ψυχὴν, ὡς δὲν ἔμπορεῖς, ἢ αὖς δὲν πρέπει, τὴν
ψυχὴν διὰ τὸ σῶμα ἐκαλλώπιζον. Δύω εἶναι τοῦ
σώματος οἱ καλλωπισμοί, τοὺς ἑποῦς φυσικῶς ἐ-
κδύμει μία εὐγενεσάτη κυρία, πρῶτον ἢ ὡραίο-
της, ἥτις εἰν' ἓνα δῶρον τῆς φύσεως, καὶ δεύτε-
ρον ἢ λαμπρὰ καὶ μεγαλοπρεπὲς φορεσιά, ἥτις
εἰν' ἓνα δῶρον τῆς τύχης. Ἀλλ' ἰδοὺ καὶ αἱ δύο
αὐτοὶ εἰς τὴν εὐγενίαν σου συνέτρεξαν εὐτυχῶς, κα-
θὼς ἤθελες. Ἰδοὺ ἡ φύσις σ' ἐξολίσε μ' ἐκεῖνα τὰ
κάλλη, τὰ ὅποια σὲ παριστάνουσιν εἰς τὸν κόσμον
ὡς ἓν ἁγίως τοῦ κάλλους πρωτότυπον. Ἰδοὺ καὶ
ἡ πρῶτος τοῦ ἀγίου Θεοῦ σ' ἔφερεν εἰς μίαν τύ-
χην λαμπράν, ὡς ἔχεις τὸν τρόπον νὰ φορέσῃς,
ὡς καὶ φορεῖς, φορέματα τὰ πλέον πολυτιμώτερα·
λοιπὸν εἰς οὐδ' αὐτὰ δὲν σὲ λείπεται ἄλλο, εἰμὴ
νὰ σολίσῃς ἀκόμη καὶ τὴν ἀθανάτου σου ψυχὴν μ'
ἐκεῖνους τοὺς σολισμούς, οἵτινες φυσικῶς σολίζουν
τὴν ψυχὴν μιᾶς εὐγενεσάτης κυρίας· ὡς σολισ-
μὲν τοιοῦτοτρόπως ἡ εὐγενία σου μὲ τοιοῦτους ἀ-
θανάτους καλλωπισμούς, τοὺς ὁποῖους δὲν ἔμπορεῖ
καθεμία νὰ φθῇσῃ ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε, θέλ' ὑ-
περβῇς καθε μεγαλοπρεπεσάτην Ἀρχόντισσαν. Μὴ
ὑποπτείσῃς ὅμως, Κυρία! ὅτι αὐτοὶ εἶναι δύσ-
κολοι· ὄχι! ὄχι! δὲν εἶναι δυσκολοὶ· δὲν εἶναι

πολλοὶ καὶ διάφοροι, δὲν εἰν' αἱ μεγάλοι νησεῖαι,
δὲν εἰν' αἱ πολλαὶ προσευχαί, μὴτ' αἱ ἐλεημοσύ-
ναι εἰς τοὺς πτωχοὺς, ἢ αἱ πλουσιοπάροχοι βοή-
θαι εἰς τὰγια μοναστήρια. Αὐτὰ εἰν' ἔργα καλὰ,
καὶ σολίζουν κοινῶς καθε ἀνθρώπου ψυχὴν, ἀλλ'
ὄχι μερικῶς καὶ καθ' αὐτὸ μιᾶς εὐγενεσάτης Κυ-
ρίας. Μάλιστα ἡ ἐλπίς καὶ τὸ παράκαιρον θάρρος,
τὸ ὅποῖον δι' αὐτῶν συνηθίζουν νὰ ἐμπνέωσιν οἱ ἀ-
μαθεῖς πνευματικοὶ εἰς ἐσᾶς, σύρουσι πολλάκις πολ-
λὰς νὰ παρασθλέπουσι καὶ νὰ παραμελοῦν τοὺς ἁγί-
ους καὶ φυσικοὺς καλλωπισμούς τῆς ψυχῆς των. Οἱ
κυρίως καὶ ὅντως καὶ οὐσιώδεις ψυχικοὶ καλλωπισ-
μοὶ μιᾶς εὐγενεσάτης Κυρίας εἶναι δύο, πρῶτον
ἢ χαριεσάτη ταπεινότης· καὶ δεύτερον ἢ λαμπρο-
τάτη σεμνότης. Ἡ ταπεινότης εἰν' ἓνα χάρισμα
τῆς φρονέμου καὶ ἐπικουῆς συνειδήσεως, καὶ ἀναλο-
γεί μὲ τὴν εὐμορφίαν τοῦ σώματος. Ἡ Σεμνότης
εἰν' ἓν ἀπόλημα μιᾶς ἀγαθῆς καὶ τιμίας ἀνατρο-
φῆς, καὶ ἀναλογεῖ μὲ τῶν λαμπρῶν φορεμάτων
τὴν ἐνδυμασίαν. Οὕτω βέβαι' ἀσράπτει καὶ φαί-
νεται ὡραία καὶ εἰς Θεὸν καὶ εἰς ἀνθρώπους μία ψυ-
χή, ὅταν ἔχῃ φυσικῶς τὴν χαριτωμένην ταπεινότητα.
Καθὼς λάμπει καὶ φαίνεται ἀρετὸν, εἰς τῶν ἀνθρώ-
πων τὰ ὄμματα ἓνα εὐμορφον σῶμα, ὅταν ἔχῃ
φυσικῶς τὸ ἑλκυστικὸν τοῦ κάλλους προτέρημα· κα-
τὰ πάλιν καθὼς μία Κυρία ἐνδεδυμένη λαμπρῶς, ὅπο

παρόρησασθῃ, θεωρεῖται ὅπ' ὅλους μὲ σέβας· εὐ-
 τω καὶ μία ψυχὴ ἐξαλισμένη σεμνοπρεπῶς· μὲ τὸ
 πολύτιμα καὶ λαμπρὰ τίμα ἦθη, ἀσράπτει παντοῦ
 καὶ φωτοβολεῖ, καὶ θεωρεῖται ἀπ' ὅλους τοὺς ἀν-
 θρώπους μ' εὐλόθειαν, κ' ἐξόχως ἀπὸ τὸν ὕψιστον
 πλάσεν μ' εὐμένειαν. Ἰδοὺ αὐτοὶ εἶναι ὅλ' οἱ κυ-
 ρεύς καὶ οὕτως καὶ οὐσώδεις ψυχαὶ καλλωπισμοὶ
 μιᾶς εὐγενεστάτης Κυρίας, μὲ τοὺς ὁποίους, ἂν θέ-
 λης, πρέπει καὶ ἡ εὐγενεία σου, ὧς εὐγενεστάτη ἀρ-
 χόντισσα! νὰ φωτίσης τὴν ἀθάνατόν σου ψυχὴν,
 ὥς νὰ κινήτης ἕνα Θεὸν παντοκράτορα, νὰ σὲ
 προσηκόντῃ ἀπ' ὅλα του τὰ ὠραῖα δημιουργήματα.
 Πρῶτον λοιπὸν εἶναι ἀνάγκη νὰ νύξης τὸ ἀθάνατον
 πρόσωπόν της, ὡς πρέπει, μὲ τὸ θεῖον ἐκεῖνο κοσ-
 μητικὸν ὕδωρ τῆς φρονήμου κ' ἐπισκοπῆς συνειδήσε-
 ως, τὸ ὁποῖον ἔχει χάριν καὶ δύναμιν φυσικὴν νὰ
 ἐκπλύνῃ τὴν ἀγῇ καὶ συγχαμερὰν μελανίαν κάθε
 δυσειδούς καὶ τερατώδους αἰσέσεως· οὕτως εἰς αὐ-
 τὴν θέλει βίδακα λάμψει τὸ ἔξοχον τῆς ταπεινώ-
 σεως κάλλος. Δεύτερον εἶναι χρεῖα νὰ τὴν ἐκδύσης
 ὅλ' αὐτὰ τὰ χαμερπῇ καὶ κτηνώδῃ κ' ἐμπαθῇ ἐν-
 θυμήματα, τὰ ὁποῖα τὴν παριστάνουν τόσον οὐτα-
 δανὴν καὶ πενυχρὰν καὶ ταλαίπωρον, καὶ αὐτ' αὐτῶν
 νὰ τὴν ἐκδύσης ἐκεῖνα τὰ λαμπρὰ καὶ τίμα καὶ
 γενοαῖα καὶ μεγαλοπρεπῇ φρονήματα, πρὸς τὰ ὁ-
 ποῖα δὲν ἔμποροῦν νὰ συμπαραβληθῶν καὶ εἶναι

μηδὲν ὅλ' οἱ πολυάριθμοι θησαυροὶ καὶ ὅλα τὰ
 πλεόν πολύτιμα σκευὴ τοῦ Κόσμου. Οὕτως εἰς αὐ-
 τὴν θέλει ἀσράψει καὶ ἡ ἀξιοσέβας τῆς σεμνό-
 τητος μεγαλοπρέπεια. Εἰς τρόπον θέλει θεωρεῖ-
 ται ἀπὸ τὸ παντέφορον ὄμμα τοῦ Παντοκράτορος,
 ὡς ἓν ἄστρον λαμπρὸν, τὸ ὁποῖον φωτοβολεῖ καὶ
 ἀσράπτει, ὡς εἶναι πρέπον, εἰς τὸν νοητὸν τῆς
 ὑψηλῆς του οἰκονομίας διάκοσμον. Ἀλλ' οἱμοὶ! ποῦ
 εἶν' ἐκεῖνος ὁ ψυχικὸς καθρέπτης, εἰς τὸν ὁποῖον
 ἔμπορεῖς νὰ ἰδῇς τὴν ψυχὴν σου; καὶ νὰ συχασθῇς
 ἔλας τὰς συγχαμερὰς μελανίας τῶν τόσων τερατω-
 δῶν αἰσέσεων τοῦ προσώπου της; ἢ τοὺς βρωμεροὺς
 καὶ δυσώδεις μολυσμοὺς τῶν ἐμπαθῶν κ' αἰσχυρῶν
 τῆς ἐνθυμημάτων, καὶ ὅλ' αὐτὰ τὰ κακόχροα εἶγμα-
 τα; τὰ ὁποῖα καταχρεῖνουν τὸ λεπτὸν τῆς σεμνό-
 τητος ἐνδύμα. Ἀλλὰ καὶ ἂν ᾔηναι ὁ καθαρὸς τοῦ
 ὀρθοῦ λόγου καθρέπτης, πότε τὸν κυτάξεις ἡ εὐ-
 γενεία σου; καὶ ἂν τὸν κυτάξης, ἀλλ' ὡς κυτάξε-
 σαι πάντοτε τελιγμένη εἰς τῆς φιλαυτίας τὸ παρα-
 πέτασμα, πῶς ἔμπορεῖς νὰ διακρίνης τῆς ψυχῆς σου
 τὰς ἀσχημίας; Ἄν εἰς αὐτὸν τὸν καθρέπτην τὸν
 ὑλικὸν δὲν ἔμπορῶσι πολλοὶ νὰ διακρίνουν καλῶς,
 ὁποῖον εἶναι αὐτὸ τοῦ σώματός των τὸ πρόσωπον,
 ἀλλ' ἂν ᾔηναι ὁσχημον, τὸ βλέπουσιν μετρίως ὠ-
 ραῖον· ἂν ᾔηναι μετρίως ὠραῖον, τὸ βλέπουσιν ὠ-
 ραϊστάτον· καὶ ἂν ᾔηναι ἀπ' ἄλλα μερικὰ ὠραϊότε-

ρον, τὸ βλέπουν ὡς τέρας τῆς φύσεως· πολλὰ μᾶλλον ἢ εὐγενία σου θείῃ ἰδῆς τὴν ψυχὴν σου εἰς τὴν νοητὸν τοῦ ὀρθοῦ λόγου καθρέπτην, καὶ θείει διακρίνεις καλῶς, ἂν ἔχῃ οἰήσεως εἴγματα εἰς τὸ πρόσωπόν της, ἢ εἰς τὸ λεπτὸν ἔνδυμα τῆς σεμνότητος της κόνεα βρωμερὸν μολυσμὸν ἀχρεϊότητος. Βέβαια ἡ εὐγενία σου, ὅταν ἐνθυμηθῇς ποτὶ, νὰ θεωρήσῃς τῆς ψυχῆς σου τὸν εὐλισμὸν εἰς τὸν νοητὸν τοῦ ὀρθοῦ λόγου καθρέπτην· ἐπειδὴ κυτᾶζεσαι πάντοτε τελεγεμένη μέσα εἰς τῆς φιλαυτίας τὸ παραπέτασμα, δὲν ἐμπορεῖς νὰ διακρίνῃς καλῶς, ὅποια εἶσαι, εἰμὴ ὅπως σε παρασαίνει ἡ φιλαυτία, ἥτις σε δείχνει, πῶς εἶσαι ἡ πλέον ταπεινώφρων τοῦ κόσμου, καὶ ἡ πλέον σεμνοτέρα τῆς οἰκουμένης, καὶ ἂν εἰς τὴν κατὰσασίν σου ἦτον ἄλλη κῆμμία, δὲν ἦθελε κρατῆται τελείως ἢ ἦθελε πετᾶ εἰς τὰ σύμφεφα. Αἱ ἄλλαι ὅμως, ἐπειδὴ σε παρασαίνονται γυμναί κ' ἔξω ἀπὸ τῆς φιλαυτίας τὸ παραπέτασμα, αἱ φαίνονται ἀσχημοὶ καὶ ῥυπαραί, ὅποια εἶναι καὶ κατ' ἀλήθειαν. Δὲν σὲ λανθάνει κῆμμία, πῶς φαντάζεται, ὅτι αὐτὴ εἶναι ἡ πλέον μεγαλωτάτη ἀρχόντισσα, καὶ θέλει νὰ προτιμῶται ἀπ' ὅλαις. Ἐξεύρεις μάλιστα, ποῖον καὶ ποῖον ὀρέγεται ὁ ἄρεσις, ὅταν φορῇ ἐκεῖνα τὰ λαμπρὰ καὶ μεγαλοπρεπῆ φορέματα, καὶ πόσον τὴν συγχίζει μὴ ἄλλη ὁμοίως καλὴ καὶ λαμπρῶς ἐνδυμένη, καὶ πόσον

τὴν βάνει εἰς ὑποψίαν, μήπως προτιμηθῇ ἐκείνη καλῆτερα· ὅθεν βλέπεις καθαρᾶ, οὐδ' ἔχεις κῆμμίαν ἀμφιβολίαν, ὅτι καθεμὶ ἀπὸ αὐτὸς ἔχει κατερρύπωνμένον τὸ πρόσωπον τῆς ψυχῆς ἀπὸ πολλὰ καὶ διάφορα εἴγματα ὑπερηφανείας, καὶ τὸ λεπτότατον τῆς σεμνότητος ἔνδυμα κατεσπλημένον ἀπὸ χιλοῦς βρωμεροῦς μολυσμοῦς ἀχρεϊότητος. Ἀλλ' οὕτω κ' αἱ ἄλλαι πάλιν, ὅσαι θεωροῦν τὴν εὐγενίαν σου γυμνὴν κ' ἔξω ἀπὸ τῆς φιλαυτίας τὸ παραπέτασμα, αἱ βλέπουν καλῶς, ὅποια εἶσαι κατὰ ἀλήθειαν. Δὲν ταῖς λανθάνει τελείως, πῶς ὁμοίως φαντόζεσαι καὶ ἡ εὐγενία σου, ὅτι εἶσαι ἡ πλέον μεγάλη ἀρχόντισσα, καὶ θέλεις νὰ προτιμᾶσαι ἀπ' ὅλαις. Ἐξεύρουσι μάλιστα καὶ ποῖον ὀρέγεται ὁ ἄρεσις, ὅταν φορῇ ἐκεῖνα τὰ λαμπρὰ καὶ μεγαλοπρεπῆ φορέματα, καὶ πόσον αἱ συγχίζει μὴ ἄλλη ὁμοίως καλὴ, καὶ λαμπρῶς ἐνδυμένη, καὶ πόσον αἱ βάνει εἰς ὑποψίαν, μήπως προτιμηθῇ ἐκείνη καλῆτερα, ὅθεν σ' ἐξεύρουσι καθαρᾶ, οὐδ' ἔχουν εἰς τοῦτο κῆμμίαν ἀμφιβολίαν, ὅτι ἔχεις καὶ ἡ εὐγενία σου κατερρύπωνμένον τὸ πρόσωπον τῆς ψυχῆς ἀπὸ διαφόρους καπνοῦς ὑπερηφανείας, καὶ τὸ λεπτότατον τῆς σεμνότητος ἔνδυμα κατεσπλημένον ἀπὸ κτηνώδεις καὶ βρωμεροῦς μολυσμοῦς ἀχρεϊότητος. Καὶ ὡς δὲν σφαλῇς ἡ εὐγενία σου, ὅταν κρίνῃς ταῖς ἄλλαις, οὕτω δὲν σφαλ-

λου καὶ ἐκείναι, ὅταν κρίνουν τὴν εὐγένειαν σου. Ἰδοὺ λοιπὸν, ὦ Κυρία! τί εἶσαι καὶ ἡ εὐγένεια σου κατ' ἀλήθειαν, καὶ εἰς μάτην σὲ πλανᾷ ἡ φαντασία, ὅτι εἶσαι ἡ πλέον σεμνὴ τοῦ κόσμου καὶ ταπεινόφρων. Τοῦτο ὁμως δὲν προέρχεται ἀπὸ κακίαν τῆς γνώμης σου, ἀλλ' ἀπ' ἀδυναμίαν τῆς φύσεως. Ἡ εὐγένεια σου εἶσαι ἀγαθὴ, διὸ καὶ ἀγαπᾷς νὰ ᾖσαι, ἢ καὶ νὰ φαίνεσαι, ὅποια πρέπει νὰ ᾖσαι. Σὲ ἠπάτησαν ὁμως οἱ ὑπέρμετροι τοῦ σώματος εὐλισμοί, καὶ ἔγινες ἑλλειπὴς εἰς τοὺς ὅντως καλλωπισμούς τῆς ψυχῆς σου. Καθὼς τὸ σῶμ' ἀντίκειται εἰς τὴν ψυχὴν, οὕτως ἀντίκεινται καὶ ἀντιστρατεύονται οἱ εὐλισμοὶ τοῦ σώματος εἰς τοὺς καλλωπισμούς τῆς ψυχῆς· ὥστε εἶναι ἀδύνατον εἰς μίαν Κυρίαν, ὅποια καὶ ἂν ᾖ, ἀφ' οὗ ᾖ προσηλωμένη εἰς τοὺς ὑπερμέτρους τοῦ σώματος εὐλισμούς, νὰ διαφυλάξῃ ἐντέλεις τοὺς καλλωπισμούς τῆς ψυχῆς, καθὼς πρέπει. Ἰδοὺ ἡ ταπεινότης, ἥτις εἶναι ὁ φυσικὸς καλλωπισμὸς τῆς ψυχῆς μιᾶς εὐγενεσάτης Κυρίας, ἀντιπολεμεῖται ἀπὸ τὸ κάλλος, τὸ ὅποιον εἶναι ὁ φυσικὸς τοῦ σώματος εὐλισμὸς. Βέβαια τὸ κάλλος χύνει φυσικῶς εἰς τὴν ψυχὴν μίαν οἴησιν, καθὼς εἶναι καὶ λόγος κοινός, ὅτι τὸ κάλλος εἶναι φυσικῶς ὑπερήφανον· ὅθεν ἀγαπᾷ νὰ καπιῖται ἀπὸ κηποιῖς ὕλαις οὐτεδυναῖς καὶ ἀλόγους, ἀπὸ ταῖς ὁποῖαις προέρχεται ἕνας

μαῦρος καὶ ζοφερός καπνός, ὅστις μαυρίζει καὶ διασφίρει τὸν λευκὸν αὐτὸν τῆς ψυχῆς καλλωπισμὸν τῆς ταπεινότητος. Ἀλλ' ὅταν τύχη καὶ πλοῦτος, καὶ ὁ πλοῦτος καπιῖται τὴν ψυχὴν περισσότερον. Ἀλλ' ὅταν τύχη καὶ εὐγένεια, καὶ ἡ εὐγένεια καπιῖται τὴν ψυχὴν περισσότερον· ὥστε ἀπ' ὅλων αὐτῶν τῶν γαιωδῶν ὑλῶν τοὺς μαύρους καὶ ζοφεροὺς αἰσθητοὺς καπιῖται ἡ ψυχὴ καθ' ἡμέραν, χάνει τὴν ταπεινοφροσύνην τὴν ὁρατότητα, καὶ λαμβάνει τῆς ὑπερηφανείας τὴν μελανίαν καὶ αἰσχροτήτα· ὡσαύτως πάλιν καὶ ἡ σεμνότης, ἥτις εἶναι τὸ μεγαλοπρεπές τοῦ ἐνδύματος τῆς ψυχῆς μιᾶς εὐγενεσάτης κυρίας, ἀντιπολεμεῖται φυσικῶς ἀπὸ τῶν πολυεξιδίων σωματικῶν ἐνδυμάτων τὴν πολυτέλειαν. Ὁ ὑπέρμετρος βέβαια τοῦ σώματος εὐλισμὸς προέρχεται ἀπὸ ἕνα οἶστρον ἐρεσκέας χαμερπῆ καὶ παρὰλογον, ὅστις, ἀφ' οὗ ἐπιτύχη τοῦ σκοποῦ, ἀπωθεῖ τὴν ψυχὴν νὰ ἐκπέσῃ χαμαὶ, νὰ σοχασθῇ τὸ παρὰλογον τοῦτο κατόρθωμα, ὡς ἰδίου ἀνδραγαθήμα. Καὶ οὕτως ἡ δυσυχὴς ἀπωθούμενη σφοδρῶς, ἐκπίπτει κατὰ γῆς εἰς τὸν βόρβορον, καὶ καταμολύνει τὸ λευκὸν ἐκεῖνο τῆς σεμνότητος ἐνδύμα. Ἀλλ' ὅταν τύχη καὶ πλοῦτος, καὶ ὁ πλοῦτος ἀπωθεῖ τὴν ψυχὴν ἀκόμη σφοδρώτερα. Ἀλλ' ὅταν τύχη καὶ εὐγένεια, καὶ ἡ εὐγένεια ἀπωθεῖ τὴν ψυχὴν ἀκόμη σφοδρώτερα· ὥς ἐμπόρεῖς νὰ σο-

χασθῆς, ὦ εὐγενεστάτη κυρία! πόσον δύσκολον εἶ-
ναι εἰς μίαν νέαν καὶ ὠραίαν καὶ εὐγενῆ καὶ πλου-
σίαν Ἀρχόντισσαν, ἀφ' οὗ προσέγῃ ὅπως δι' ὅλου
εἰς τοῦ σώματος τῆς τοὺς ζολισμούς, καὶ διαφυλά-
ξῃ σώους, ὡς πρέπει, καὶ ἀβλαβεῖς τοὺς καλλω-
πισμούς τῆς ψυχῆς τῆς. Δὲν ἔχει βέβαια ἡ δυσ-
χῆς ἢ ἀντιστολαμένη μόνον εἰς ἐξωτερικούς ἀντι-
κειμένους, ἀλλ' ἔχει ἢ ἀντισταθῇ μέσα εἰς τὸ ἴδιον
σῶμα τῆς τοὺς πλέον ἐλαττώτους ἐχθρούς καὶ ἐπισού-
λους, ὅπως κάθε ὥραν, κάθε στιγμήν καὶ μέ
κάθε τρόπον τὴν ἐπισουλεύονται τῆς ψυχῆς τοὺς
καλλωπισμούς καὶ τὰ κάλλη. Λοιπὸν ὦ κυρία! αὖ
δὲν ἀλχημύνησες ἀκόμη θεὸν, αὖ ἀκόμη ἐνθυμά-
σαι πῶς ἔχεις ψυχὴν, καὶ αὖ σοχαῖσαι ὡς ὀρό-
νιμος συμφερώτερον καὶ ζολίσῃς τὴν ἀθανάτου σου
ψυχὴν, παρὰ τὸ φθαρτὸν καὶ πῆλιν σῶμα σου,
ἀνάγκη καὶ παραβλέψῃς ἐν ὀλίγον τοὺς περιττοὺς
αὐτοὺς τοῦ σώματος ζολισμούς, καὶ καὶ φροντίσῃς,
ἵσῃς ἐμπορεῖς, τοὺς καλλωπισμούς τῆς ψυχῆς σου
ἄλλοῶς εἶναι ἀδύνατον. Ἰδοὺ αὖ θέλῃς καὶ φυλά-
ξῃς καθαρὴν τὴν χαριεστάτην ταπεινώσειν, ἥτις εἶ-
ναι τὸ λαμπρότατον κάλλος τῆς Θεοειδεστάτης ψυ-
χῆς σου, ἀνάγκη καὶ ἀποδάλλῃς τὴν βδελυράν αἰγ-
σιν, καὶ καὶ σοχαθῇς τὴν ἐαυτὴν σου, ὅτι εἶσαι
κατὰ πάντα ἢ πλέον εὐτελεστέρα τοῦ κόσμου· οὐ-
τω θέλει ἀποδάψαι ἀπὸ τοὺς λόγους, ἀπὸ τὰ

κατήματα τὴν ὑπερηφάνειαν καὶ πρὸ πάντων μά-
λις ἀπὸ τὰ φορέματα, τὰ ὅποι', ἀφ' οἷ ἐμποδι-
ζοῦν καὶ τὰ φυσικὰ κάλλη σου ἀπὸ τὸ καὶ φανοῦν,
καπνίζουν ἀκόμη καὶ τὴν ψυχὴν σου με γανώδεις
καπνοὺς καὶ ἀχρεΐους. Καὶ τότε βέβαια θέλει μαρ-
τυρεῖς, ὅτι εἶσαι οὕτως ταπεινώφρων, καὶ ὅτι ἀ-
πέρριψες ἀπὸ τὴν ἰδέαν σου κάθε ζοφερόν καπνὸν
τῆς βδελυρῆς ὑπερηφανείας, καὶ δὲν φαντάζεσαι,
ὡς αἱ μωραὶ ἐκεῖναι φαντασώδεις, πῶς ἡ εὐγενία
σου εἶσαι μόνη ὀγαλμα ξεχωριστὴν ἀπ' ὅλα τὰλλα
τάγαλματα. Αὖ θέλῃς ἀκόμη καὶ διατηρήσῃς ἀ-
διάφορον καὶ τὴν λαμπρότατην σεμνότητα, ἥτις
εἶναι τῆς ἀθανάτου σου ψυχῆς τὸ μεγαλοπρεπέσα-
τον ἔνδυμα, ἀνάγκη καὶ ἀποδιώξῃς τὸν χαμερπῆ
ἐκεῖνον οἴστρου τῆς ἀρεσκείας, καὶ καὶ σοχαθῇς,
πῶς καὶ ἀρέσῃς ἓνα μόνον, τὸν δημιουργόν σου καὶ
πλάσῃν· οὕτω θέλει ἀποδάλλῃς τὸ ἄσεμνον ἐκεῖνο
καὶ ἀναιδὲς ἀπὸ τοὺς λόγους, ἀπὸ τὰ κατήματα,
καὶ πρὸ πάντων μάλις ἀπὸ τὰ φορέματα, ἐκ τῶν
ὁποίων δὲν ἐμπορεῖ καὶ συμπεραῖν ἄλλο τινας, εἰ-
μὴ, ἢ ὅτι εἶσαι παράφορος, ἢ ὅτι σκοπὸν ἔχεις
καὶ ἀρέσῃς πολλοὺς, καὶ τὰ δύο ἀνάρμοσα εἰς μίαν
εὐγενεστάτην κυρίαν. Αὖ ὅμως φορῇς μέτρια κατὰ
τὸ εἶναι σου, λιτὰ, καὶ τίμια, ἀπλὰ ἐνδύματα, θέ-
λει μαρτυρεῖς, πῶς εἶσαι οὕτως σεμνὴ, καὶ ἔχεις
σκοπὸν καὶ ἀρέσῃς τὸν πλάσῃν σου. Καὶ ἄς μὴ σε

ἀπατήσῃ κατὰ τοῦτο ἡ φαντασία σου, ὅτι μία τοι αὕτη μεγάλη ἀρχόντισσα, ἀφ' οὗ φορέσῃς ὀλίγον τί ταπεινότερα, θέλει ἐκπέσεις ἀπὸ τὸ ὑπέρλαμπρον εἶναι σου· ἐπ' ἀληθείας, κυρία! μὰ τὰ κάλλη τῆς Θεοιδεσάτης ψυχῆς σου! τότε μάλιστα θέλ' εἶσαι ἀληθινὰ εὐγενής, τότε θέλ' εἶσαι ὡραία, τότε θέλ' εἶσαι ἀξιώσεως, τότε θέλ' εἶσαι ἀξιοσέβαστος. Ἡ λιτότης τῶν φορεμάτων σου θέλει δείχνει τῆς Θεοιδεσάτης ψυχῆς σου τὴν ὡραιότητα· ἡ σεμνότης τῶν ρολισμῶν σου θέλει μαρτυρεῖ τῶν καθαρωτάτων σου ἡθῶν τὴν μεγαλοπρέπειαν, καὶ μεγαλοπρέπειαν ἀληθῆ, καὶ ὡραιότητα σεβασμίου, ὅποια πρέπει εἰς μίαν εὐγενεσάτην κυρίαν, εἰς μίαν λαμπροτάτην Ἀρχόντισσαν, εἰς μίαν μεγαλόφρονα Ἑλληνίδα, ὅποια εἶσαι ἡ εὐγενὴς σου, καὶ ὅχι μόνον θέλ' υπερβαίνειν κάθε μεγαλοπρεπεσάτην κυρίαν, ἀλλὰ καὶ θέλει ἀσράπτειν ὅντως ὡς ἄστρον, θέλει λάμπειν ὅντως ὡς ἥλιος, θέλει συγχωρεῖς κ' ἐμένα, ὅτι ἐτόλμησα νὰ ἐλέγξω τὴν πολυτέλειαν.

Ἰδοὺ αὕτη εἶναι καὶ ἡ κατὰ μέρος ἀπολογία μου εἰς κάθε τάξιν κ' ἐπάγγελμα. Ἀλλ' ἴσως καὶ ἀπὸ τὴν ἀπολογίαν αὐτὴν ἐρεθισμένοι πολλοὶ θέλει φωνάζουσι μ' ἀγανάκτησιν. „Δὲν κυτᾶξεις τὰ ἰδικά σου κακά; ὦ ἀνίχτε! ἀλλὰ θέλεις νὰ ἐλέγξῃς τὸν κόσμον; τίς σε κατέστησεν ἀρχόντα καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμᾶς; ὁ κόσμος δὲν ἐπείσθη εἰς προφή-

τας, δὲν ἐπείσθη εἰς ἀποστόλους, δὲν ἐπείσθη εἰς διδασκάλους, δὲν ἐπείσθη εἰς τὸν ἴδιον Θεόν, καὶ σὺ φαντάζεσαι, πῶς θέλει καταπεισθῇ εἰς ταῖς φλυαρίαις σου; ὦ πόσον εἰς ἐπ' ἀληθείας μωρὸς καὶ ἀνόητος; Ἀλλ' ὦ ἐλεηνότατοι καὶ ἀξιοδάκρυτοι ἄνθρωποι; τί παραξενεύεσθε καὶ παραπονεῖσθε ἀπὸ τὴν ἰδικὴν μου ἀνοησίαν; Δὴν ἐξεύρετε; ὅτι κάθε ἄνθρωπος φυσικᾶ ἔχει τὴν ἀνοησίαν του, καὶ τὴν ὑπολαμβάνει ὡς φρόνησιν, κ' ἐκείνην τοῦ ἄλλου κριταφρονεῖ, καὶ σοχαίνεται ὡς εὐθείαν; Ἰδοὺ ὅτι καθείς νομίζει καλὴν, θέλει νὰ τὸ νομίσουν οἱ πάντες· ὅτι γνωρίζει συμφέρον, θέλει νὰ τὸ γνωρίσουν οἱ πάντες· ὅτι σφοδρῶς ὡς βλαβερόν, θέλει νὰ τὸ ἀποφύγουν οἱ πάντες, καὶ δι' αὐτὸ ὀργαίνεται, πολεμεῖ, κινδυνεύει καὶ ὑποφέρει καθ' ἐναντίωσιν, μόνον νὰ συστήσῃ τὴν δόξαν του· ἔθεν παντοῦ διαφοραί, παντοῦ διχόνοιαι· παντοῦ τα-ραχαί, παντοῦ ἀμφισδητήσεις καὶ πόλεμοι, καὶ ὅλη αὕτη ἡ ἀταξία καὶ ὁ μέγας θόρυβος εἰς τὸν κόσμον· οὐτ' εὐρέθη ἀκώλεν κ' ἐξ ἀρχῆς, οὔτε θέλει εὐρεθῇ ποτὲ ἐν ἀληθείας, ἕνα δίκαιον, ἕνα τίμιον, ἕνα πρόπον, ἕνα εὐλογον νὰ ὁμολογήσουν ἐκ συμφώνου ὅλ' οἱ ἄνθρωποι, καθὼς ἄνθρωποι· καθὼς οὔτε μί' ἀνθρωπίνῃ διάλεκτος νὰ ἐκφράσῃ ἀνθρωπίνως τῆς ψυχῆς τὰ βουλευμάτα, καὶ νὰ σημαίνῃ ἐκ συμφώνου τὰ πράγματα· ὦ δυστυχῆ

ἀλλήνῃ καὶ ταλαίπωρος ἀνθρωπότης; ὃ πόσον εἶ-
σαι ἀξιοδάκρυτος; Ἀλλὰ πῶς δὲν εὐθυμᾶσαι καὶ
μίαν φορὰν, ὅτι ἐξέπεσες ἀπὸ τὴν πρώτην ἐκείνην
κατάσασιν, εἰς τὴν ὁποίαν κατ' ἀρχὰς σ' ἐπλάσεν
ὁ παντοδύναμος Δημιουργὸς σου καὶ πλάσης; βί-
βλαια ἕνας τοιοῦτος πάνσοφος καὶ πανάγαθος ποιη-
τῆς, ἀφ' οὗ σ' ἐπλάσε Νοῦν, καὶ θεωρητὴν τῶν
δημιουργημάτων του, ἥτον ἀδύνατον νὰ σὲ πλάσῃ
εἰς τοιαύτην ἀθλίαν κατάσασιν. Ἀλλὰ σὺ, ὅτ' ἐ-
πλάσθης κατὰ φύσιν διὰ τὴν γῆν, πορὰ λόγον ἐ-
φαντάστῃς τὸν οὐρανὸν, καὶ ὠρέχθῃς νὰ γένῃς
θεὸς, καὶ ὅτε προσελήθῃς κατὰ χάριν εἰς τὸν οὐ-
ρανὸν, ἐπιθυμεῖς παρα' λόγον τὴν γῆν, καὶ θέλεις
εἰς αὐτὴν νὰ ζήσῃς ὡς κτῆνος· ὁ μέγας βέβαια
τῶν ἀπάντων δημιουργὸς ἀπ' ἄκρου του ὀγαθότητα
ἠθέλησε κατ' ἀρχὰς νὰ κάμῃ μεγάλην δημιουργί-
αν, καθὼς ἕνας μέγας βασιλεὺς, ὅταν θέλῃ νὰ
κάμῃ μεγάλην καὶ βασιλικὴν εὐωχίαν, καὶ προσ-
καλέσῃ φίλους πολλοὺς, νὰ τοὺς συγκαίνωσιν ἀπὸ
τὴν δόξαν του. Οὕτω προητοίμασε πολλὰ καὶ με-
γάλα παλάτια, καὶ ὡς πάνσοφος καὶ παντοδύναμος
Νοῦς προσκαλεῖ ἀπὸ τὸ χάος τοῦ μηδενὸς καὶ ἄλ-
λους Νόας ἀπείρους καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις ἡμᾶς τοὺς
ἀνθρώπους. Ἐβαλε καθέν' ἀπ' αὐτοὺς, ὅπου εὗρεν
εὐλογον ἢ πάνσοφός του σοφία. Ἐφερε καὶ ἡμᾶς εἰς
αὐτὴν τὴν μεγαλοπρεπεστάτην σφαῖραν τῆς γῆς, μὲ

σκοπὸν νὰ ζῶμεν αἰῶνοι εἰς μίαν τοιαύτην αὐτάρ-
κη μακαριότητα. Ἀλλ' ἡμεῖς, ἀφ' οὗ ἐχόρτάσα-
μεν ἀπὸ τὰ φαγητά του καλῶς, κ' ἐμεθύσαμεν
ἀπὸ τὴν μεγάλην του δόξαν, δὲν ἠρέεσθμεν νὰ
καταφρονήσωμεν μῖνον τὸς πλουσιοπαρόχους του
ἐκείνας τραπέζας, ὁλλ' αὐθαδιάσαμεν ἀκόμη νὰ
τὸν ἀρπάξωμεν καὶ αὐτὸ τὸ βασιλικὸν του διάδη-
μα. Μὲ ὅλοι τοῦτο ὁ πανάγαθος ἐσιάτωρ καὶ βα-
σιλεὺς δὲν εὗρεν εὐλογον, ἀφ' οὗ μᾶς ἐπροσκάλε-
σεν εἰς τὸ συμπέσιόν του ὡς φίλους, νὰ μᾶς ἐ-
ξορίσῃ ὡς ἀναξίους εἰς τῆς ἀθύσσου πόλιν τὸ σκο-
τεινότετον χάος· ἀλλὰ εὐχαζόμενος, ὅτι τὸ
σφάλμ' αὐτὸ προῆλθεν εἰς ἡμᾶς ἀπὸ τὴν μέθυ
τῆς πολλῆς δόξης, μὲ τὴν ὁποίαν μᾶς εἶχε τιμή-
σῃ, καθὼς ἀντίκειν εἰς τὴν ἰδὴν του μεγαλειότη-
τα, εὐχαριστήθη νὰ μᾶς σωφρονίσῃ μόνον μὲ μίαν
παιδείαν παραμικράν, καὶ πάλιν νὰ μᾶς ἀποδεχ-
θῇ, πάλιν νὰ μᾶς τιμήσῃ, πάλιν νὰ μᾶς ἀξέ-
σῃ καὶ εἰς βαθμὸν ὑψηλότερον, νὰ μᾶς καταστή-
σῃ δηλαδὴ υἱοὺς καὶ συγκαληρονόμους τῆς βασιλεί-
ας του· οὕτως ἀφ' οὗ μᾶς ἐγύμνωσεν ὡς ἀναξίους
ὑδριεῖς τῆς ὑψηλῆς του μεγαλειότητος ἀπὸ τὰ
λαμπρά καὶ βασιλικά ἐκεῖνα φορέματα, καὶ μᾶς
ἐδίδαξεν ὅπῃ τὰ ὑψηλὰ τῆς βασιλείας του τραπέ-
ζης παλάτια, μᾶς καταδιδάξει κάτω εἰς τὴν οὐλήν
μὲ τοὺς δούλους, καὶ μᾶς κάμνει μίαν συμφωνίαν

τοιαύτην· ὅτι ἐπειδὴ μετεμελήθημεν εἰς τὴν πα-
ραφροσίην μας, ὥς ἐσθὴ ἐφοξῆς εἰς τὴν αὐλήν
αὐτὴν τεθλιμμένοι, διότι ἐφάνη εἰς ἕνα τοιοῦτον
εὐεργέτην ἀχάριτος, καὶ δὲν ἐκτελέσῃ κἀνέν' αὐ-
του, ἀπ' ὅσα ἤθελε τὸν κινήσῃ τῆς μέθης του ἡ
ὄρμη, θέλει τιμηθῇ ἀπὸ τὴν βασιλείαν του ὡς
υἱός, καὶ ὥς ἐξ ἐναντίας ἀκολουθήσῃ τῆς μέθης
του τὴν ὄρμην καὶ ἀτακτῆσῃ ὡς μεθύσμενος, θέ-
λει παιδευθῇ ὡς ἀνόσιος. Εἰς τοῦτο κατ' ἀρχὰς
εὐχαριστήθημεν καὶ ἡμεῖς, καὶ τὸ ἐδέχθημεν μετὰ
πόθου, ἀλλ' ὕστερον ἀλγισμονήσαμεν κατ' ὄλεον
τὸ σφάλμα μας καὶ τὴν ἐλπίδα, καὶ ἀρχίσασμεν
θαρρεῖα νὰ ἐκτελοῦμεν ὅτι μᾶς διδάσκει ἡ μέ-
θη μας. Ὅθεν ὁ καλοκῆρατος βασιλεὺς λυπούμενος
εἰς τὴν ἀνοησίαν μας, ἐπεμψεν ὑπηρετάς ἐπὶ τού-
τῃ νὰ μᾶς ἐπιπλήξῃ καὶ νὰ μᾶς ἐνθυμίσῃ τὴν
προσαγὴν του. Ἀλλ' ἡμεῖς, ὅντι νὰ τοὺς συζη-
τῶμεν καὶ νὰ τοὺς ἀκούσῶμεν, τοὺς ἐξυλίσσαμεν,
καὶ ὡς κακοὺς κακῶς τοὺς ἀπεδιώξαμεν. Μὲ ὅλου
τοῦτο ὁ βασιλεὺς πάλιν δὲν μᾶς ὠργίσθη, πάλιν μᾶς
τέλλει καὶ ἄλλους καὶ πρὸς αὐτοῖς μᾶς τέλλει καὶ τὸν
μονογενῆ του υἱόν, ἐν μὲν διὰ νὰ μᾶς πληροφο-
ρήσῃ εἰς τὸν ὑψηλόν του σκοπὸν δι' ἡμᾶς, ἄλλο
δὲ καὶ διὰ νὰ μᾶς δώσῃ τῆς βασιλικῆς προσαγῆς
τοῦ παράδειγμα· οἷτω πάλιν μᾶς εἶπαν οἱ βασι-
λικοὶ ὑπηρεταὶ τὴν προσαγὴν, μᾶς παρέσχσαν καὶ

τοῦ υἱόν, ὅτι ἔρχεται ἐπὶ τούτῳ, καθὼς κ' ἐφάνη
βέβαια ὁ υἱός, ὡς ἐμύθηεν εἰς τὴν αὐλήν, ἐσάθη
κατὰ τὴν προσαγὴν τοῦ πατρὸς του καὶ βασιλέως
ὡς ὑπεύθυνος εἰς τὸ ἰδικόν μας μέγα παράπτωμα,
χωρὶς νὰ δείξῃ καὶ τὸ πυγμαῖον, ἀπ' ὅσα διδά-
σκει τοὺς ἄλλους ἡ μέθη. Ἀλλ' ἡμεῖς οἱ γενναῖοι,
βλέποντες τὰ τοιαῦτα, τοὺς μὲν βασιλικούς ὑπη-
ρέτας ἐδιώξαμεν ὡς ἀπατεῶνας, τὸν δὲ υἱόν ὡς
κακοῦργον ἐρράβισαμεν εἰς φυλακὴν τὴν πλεον σκο-
τεινωτάτην, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ὁ βασιλεὺς καὶ πατὴρ
τὸν ἐλύτρωσε· κ' ἐπειδὴ αὐτὸς ἐφύλαξε τὴν βασι-
λικὴν καὶ πατρικὴν προσαγὴν, κ' ἐσάθη εἰς αὐτὴν
τὴν αὐλήν ὡς ὑπεύθυνος, τὸν ὕψωσε καὶ τὸν ἐκά-
θισεν εἰς τὰ δεξιὰ τῆς μεγαλωσύνης του, κ' ἐξεῖλε
μάρτυρας ἐπὶ τούτῳ ἀξιοπίστους, νὰ μᾶς τὸ ἀναγ-
γείλῃ καὶ νὰ μᾶς τὸ βεβαιώσῃ με μαρτυρίας τὰς
πλεον ἀναμφισβόλους, με σκοπὸν νὰ παρακινήσῃ
καὶ ἡμᾶς εἰς τὸ ἴδιον. Ἡμεῖς ὅμως, ὡς χρήσιμα
ὑποκείμενα, αὐ καὶ γνωρίζωμεν πολλὰ καλὰ τὴν
προσαγὴν τοῦ βασιλέως καὶ τὴν ὑπόσχεσιν, με ὅ-
λου τοῦτο δὲν ἐμποροῦμεν ἢ ἐσαθῶμεν εἰς τὴν αὐ-
λήν αὐτὴν μ' εὐταξίαν, ὡς πρέπει, ἀλλ' ἀκολου-
θοῦμεν νὰ κάμνωμεν καθ' ἡμέραν ὅ,τι κατὰ νοῦν
μᾶς φέρει ἡ μέθη μας. Καθεῖς, ὅπως φθάσῃ, ἀ-
τακτεῖ, φασάκει, ψάλλει, χορεύει, καὶ ψάλλει
τὸν ἰδικόν του ἔχου, καὶ χορεύει τὸν ἰδικόν του

χορὸν, καὶ θέλει νὰ δειξῇ, ὅτι αὐτὸς χορεύει καὶ ψάλλει ἀπὸ κάθε ἄλλου καλῆτερα, διὸ φωνάζει, ὅσον ἐμπορεῖ, καὶ τανύζεται, ὅσον δύναται, νὰ ὑπερσχύσῃ αὐτὸς μὲ τὸν ἰδικόν του χορὸν, καὶ ὑπερσχύσῃ ὁ ἰδικὸς του ἦχος καὶ ἡ ἰδική του φωνή περισσύτερον. Ἀλλ' ὅσοι εἶναι εἰς τὸ μεταξὺ καὶ ἐγκριτιώτεροι, ὡσὰν Ἀρχοντες, Ἀρχιερεῖς, Μοναχοί, Ἡγεμόνες, ὡς χειρότερον ἀπὸ τοὺς κοινούς μεθυσμένοι, δὲν ἀρκοῦνται, ἅτι φωνάζουν, ὅπως φθάσουν, καὶ ψάλλουν τραῦς, καὶ χορεύουν τραυότερα, ἀλλ' ὁρμοῦσι καὶ ὡς λυσσασμένοι εἰς τοὺς πολλοὺς, καὶ ἄλλον ἐκβάλλουν τὸ μῦτον, ἄλλον συνταρίζουν τὴν κεφαλὴν, ἄλλον ἀρπάζουν τὸ φόρεμα, ὥστε ἀποτελεῖν μέσα εἰς αὐτοῦ τοῦ ὑπερτότου βασιλείως τὴν μεγαλοπρεπεστάτην αὐλήν, ὡς ἂν ἤθελεν ἦναι εἰς κανένα κοινὸν καπηλεῖον, μίαν χορμωδίαν τὴν πλέον τερατώδη, καὶ μίαν ἀταξίαν τὴν πλέον ἀξιογέλασον. Ἀλλ' εἰς τοῦτο τὸ μεταξὺ ἰδοὺ ἐμβαίνουν εἰς αὐτὴν τὴν αὐλήν καὶ οἱ περικλεεῖς τῆς Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας σοφοί, ὡσὰν οἱ Κυλλῖνιοι, Χόδδιοι, Ρουσοῖ, Μιραβοί. Τώρα καθεὶς προσμένει καὶ ἐλπίζει, ὅτι αὐτοὶ ὡς φιλόσοφοι θέλει ἰλιγγῶν τοὺς μεθυσμένους ἐκείνους διὰ τὰς ἀταξίας των. Ἀλλ' αὐτοὶ, ὡς χειρότερον ἀπὸ τοὺς πολλοὺς μεθυσμένους, ἀντὶ νὰ ἐλέγχουν τοὺς ἄλλους, καὶ νὰ τοὺς ἐνθυμίσουν, πόσον εἶναι εἰς ἕνα τοιοῦτον

βασιλεῖα ὑπεύθυνοι, καὶ πόσον εἶναι εἰς ἕνα τοιοῦτον εὐεργέτην ὑπόχρεοι, ἀρχίζουν οἱ μισοὶ νὰ φωνάζουν ὡς τελείως ἀνόητοι, ὅτι δὲν εἶναι τῆς αὐτῆς αὐτῆς Κυριάρχης, ἢ ἂν ἦναι κανένας Κυριάρχης, ἀλλ' ἡμᾶς ἀνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς ἐδῶ μὲ τοὺς δούλους μᾶς ἔβαλεν, ὥστε ὅτι ἂν κἀμῶμεν, δὲν ἔχομεν μήτε καμμίαν τιμωρίαν περισσύτεραν, μήτε καμμίαν ἄλλην ὠφέλειαν. Ναί! οἱ τοιοῦτοι σκοποῦν ἔχουν μ' αὐτὰ νὰ ἐλέγχωσι τοὺς μεθυσμένους διὰ τὰς ἀτοπίαις των, ὅτι ἂν καὶ φανταζονται, πῶς σέβονται τὸν βασιλεῖα, καὶ πῶς τιμῶσι τὴν προσηγνῆν του, μὲ ὅλον τοῦτο τοιαύτας ἀταξίας καὶ τοιαῦτα παράξενα κάμνουσιν, ὡσὰν δὲν ἤθελε πιεθεῖν, πῶς εἶναι εἰς τὴν αὐλήν οὕτην Κυριάρχης· βέβαια ὅσον τὸ κατ' ἐμὲ οὕτως ἐκλαμβάνω τὰς φλυαρίας των. Ἀλλ' οἱ πολλοὶ δὲν ἐννοοῦσι τὸν σκοπόν των, καὶ τοὺς εὐχαρίζονται, πῶς ὁμιλοῦσιν ἀληθινὰ, καὶ ἀποδέχονται τὰς μωρολογίας των ὡς μίαν νίαν τῆς μεγάλης των ξυλοσοφίας ἐφεύρεσιν. Διὸ ἀρχίζουν καὶ αὐτοὶ νὰ φλυαροῦν τὰ ἴδια, καὶ νὰ παρακινοῦν, ὅσον ἐμποροῦν, καὶ τοὺς ἄλλους, μὲ σκοπὸν νὰ φανοῦν καὶ αὐτοί, ὅτι τόχα εἶναι ξυλόσοφοι· νὰ ἐμπνεύσουν καὶ εἰς τοὺς πολλοὺς τὴν ἀθείαν καὶ τὴν ἀσέδειαν. Ποῖος λοιπὸν, ἂν ἔχῃ ἀκόμη Ἑλληνικὴν τὴν ψυχὴν, καὶ αἰσθάνεται εἰς τὴν καρδίαν του ὅλον τὸ γρῆος, ὅσον χρεωστῇ καθὸ

ἄνθρωπος πρὸς ἓνα τοιοῦτον εὐεργέτην Θεόν, δὲν ἤθελε φωνάξῃ σχεδὸν μ' ἑκάτον χρόνια ἐναντίον καὶ εἰς ἑσὺς τῶνθρωπόμορφα τέρατα, λέγων τοὺς Μισοβολάτρας διὰ τὰς βλασφημίας σας, καὶ εἰς τοὺς μεθυσμένους ἑσῶς, λέγων τοὺς ἀναξίτους Χριστιανούς, διὰ τὰς ἀταξίας σας; ἴσως ἐνθυμηθῆτε, ἂν ᾔσθαι ἄνθρωποι, πῶς ἤλθετε εἰς τὸν κόσμον, καὶ πῶς ἔχετε ν' ἀποκατασταθῆτε μετὰ θάνατον; εἰδὲ εἴσθε ἁπάνθρωποι, καὶ θέλετε νὰ ἐπιμένετε εἰς τὴν κακίαν, ὡς οἱ σκώληκες εἰς τὴν κόπρον, καὶ δὲν καταπεισθῆτε εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον, καθὼς δὲν ἐπίσθαι εἰς προφῆτας, εἰς Ἀποστόλους, εἰς διδασκάλους, οὐδ' εἰς τὸν ἰδίον Θεόν, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐλεγχθῇ, ὡς εἶναι πρόπον, ἡ κακία καὶ ἡ ἀσεβεία. Τί λοιπὸν παραποιεῖσθε ἀπὸ ἐμένα, ὅποιος εἶμαι, ἂν κατ' αὐτὸ σας ἐλέγχω, κ' ἐπιθυμῶ ὅχι τὸν ὀνειδισμὸν σας, ἀλλὰ τὸ καλὸν καὶ τὴν σωτηρίαν σας, καὶ διὰ τοῦτο μὲ σοχαίεσθε ὡς μωρὸν καὶ ἀνόητον; Ἀλλ' ἑσεῖς, ὧ μωρότατοι ἄνθρωποι, αἰτιῶν καυχᾶσθε ὡς Ἕλληνες, καὶ μάστις Χριστιανοὶ καὶ τὸ πλέον ἐρθόδοξοι, ἀφ' οὗ οὕτως ἀφράνως ἐμπαίζετε τὴν εὐλογητάτην ἐνὸς παντοδυνάμου Θεοῦ οἰκουμένην διὰ τὸν ἄνθρωπον, ἢ οὕτως ἀσεβῶς καταπατῆτε τὰ ὑψηλὰ ἐνὸς Θεοανθρώπου Σωτῆρος προσόγματα, καθὼς ἄλλοι μὲν ἀκολουθεῖτε τοὺς τυφλοὺς ἐκείνους τῆς Γαλλίας ἢ Ἀγγλίας σοφοῦς,

νὰ λάβετε τόχα φῶς εἰς μίαν ὕλην, ἥτις δὲν ὑποπίπτει εἰς ἀλγεῖραν, ἄλλοι δὲ ἐξεπέσατε εἰς τῶν ἐθνῶν τὴν ἐπιβλαστὴν πολυτέλειαν, κ' αἰσχροὺς ἠδυνάθειαν, ὥς δι' ὅλ' αὐτὰ ἐφθάσατε εἰς μίαν ἐλευσινὴν καὶ ἀθλίαν κατάστασιν, πῶς θέλετε νὰ μὴ σας ἐλέγχῃ τινὰς, ἢ καὶ νὰ μὴ σας εἰπῇ, εἰς ποῖον ὕλεθρον τρέχετε; ὦ πόσον εἰσθ' ἑσεῖς ἐπ' ἀληθείας μωροὶ καὶ ἀνόητοι! Ἰδοὺ αὐτὴ ἡ ἰδική σας εἶναι ἐνοησία ἢ πλεον μεγάλη, ἢ πλεον μεγάλη εὐήθεια, ἢ μάλλον μανία ἢ πλεον ἐλευσινὴ. Ἀλλ' ἐγὼ, ὦ κακίσα ζωᾷ! δὲν σας προβάλλω κἀνένα νέον τῆς φαντασίας μου δόγμα, ὡς ὁ Μισραβός, ἢ ὁ Ἐλβετίος, οὔτε θέλω νὰ σας διακωμωδῇσω ἀπλῶς διὰ μίαν μου παράλογον ὀρεξίν, ἀλλὰ θέλω μόνον νὰ ἐνθυμίσω τοὺς πολλοὺς, τί ἐπρόσραξεν ὁ πλάστης Θεὸς εἰς τὸν ἄνθρωπον, νὰ δεῖξω, καὶ πῶς ἐσάβησαν ἄνθρωποι κ' ἐξ ἀρχῆς εἰς αὐτὴν τὴν αὐλήν καὶ πῶς ζέχονται μέχρι τῆς σήμερον οἱ πλεον φρονιμώτεροι ἄνθρωποι, καὶ νὰ παραστήσω, πῶς ἀτακτοῦσιν οἱ μεθυσμένοι ἐκείνοι καὶ οἱ ἀνόητοι. Ἀλλ' ἂν σας κακοφαίνεται, ἢ διορθωθῆτε, ἢ πάλιν κάμετε, ὅ,τι θέλετε. Ζῇ κύριος ὁ Θεός! ὅσον τὸ καὶ ἐμὲ, διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ ἐσαυρωμένου Θεοῦ καὶ διὰ τὴν ὠφέλειαν τοῦ γένους μου, εἰμ' ἑτοιμος εἰς τὰ πάντα

οὔτε σᾶς φοβοῦμαι, οὔτε σᾶς σοχάζομαι τίποτε,
ἂν ὁρμήσετε να' μὲ κατατρέξετε καὶ εἰς θάνα-
τον. Μάλιστα δι' αὐτὸ θέλει σᾶς εἶμαι ὑπόχρε-
ος, καὶ ἰδοὺ σᾶς προσφέρω τὸν ἑμαυτὸν μου· κά-
μετε, ὅ,τι θέλετε.

ΑΛΛΗΓΟΡΙΑ ΤΟΥ ΠΟΙΗΜΑΤΟΣ.

“**Ο**λα τὰ πλέον ζωηρότερα ποιήματα εἶναι βέλ-
βαια ὠνυφελῆ, ἂν κατὰ τὴν κατάστασιν τοῦ γένους
δεῖν ἔχουν βάσιν τὸ ἠθικόν· ὅλα τὰ πλέον εὐλο-
γώτατα ἠθικὰ εἶναι ἀσύστατα, ἂν δὲν ἔχουν θεμέ-
λιον τὴν θρησκείαν. “Οθεν οἱ ἄρχαῖοι Ἕλληνες
ποιηταί, ὡς ὁ Ὀρφεύς, ὁ Λῆνος, ὁ Μίμνερμος,
ὁ Ἡσίοδος καὶ ἄλλοι, ὅτε κατ’ ἀρχὰς τῶν Ἑλλήνων
τὸ γένος ἐκινδύνευε νὰ ἐκπέσῃ ἀπὸ τὴν ἰδέαν τῆς
θεότητος, καὶ τῶν ἀνθρωπίνων δικαίων, καὶ νὰ
καταυτῆσῃ εἰς παντελῆ θηριότητα, ἔψαλλαν, ὡς
τόσοι ἱεροὶ τοῦ αἰῶνος των θεολόγοι, τὴν ἀρχαι-
ότητα καὶ παντοδυναμίαν τῶν θεῶν, τὴν πρώτην
τοῦ ἀνθρώπου κατάστασιν εἰς τοὺς χρυσοῖς αἰῶνας,
καὶ πῶς διὰ μίαν ἄφρονα τόλμην τοῦ Προμηθεῖως
ἄργίσθη ὁ Ζεὺς εἰς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἔπλασε
τὴν Πανδώραν γυναῖκα, ἣτις ἀνοιξε τὸν πύθον,
καὶ ἐσκόρπισε τὰ κακὰ εἰς τὸν κόσμον, ἀπὸ τὰ ὅποια
δεῖν ἡμπορεῖ νὰ λυτρωθῇ τις, εἰμὴ μετὰ θάνα-
τον, ἀφ’ οὗ ζήσῃ εἰς τὴν πρόσκαιρον ταύτην ζωὴν εὐ-
σεβῆς πρὸς τοὺς μεγάλους θεοὺς, καὶ πρὸς τοὺς

ὁμοιοπαθεῖς ἀνθρώπους ἐπικρατῆς καὶ φιλόανθρωπος ὕψερρον πάλιν, ὅτε ἄρχισαν νὰ σοχασθῶν τὴν ληξείαν ὡς ἓνα ἡρώισμόν καὶ τὴν ἀρπαγὴν τῶν ξένων γυναικῶν ὡς μέγ' αὐδραγαθήμα, ὃ Ὅμηρος ἐξωγράφισε τὴν εἰκόνα τοῦ ὄντως Ἡρώος, μὲ σκοπεῖν ὃ ἀποσύρη τοὺς μικρολόγους καὶ κακοτρόπους ἐκείνους ληστὰς ἀπὸ τοὺς ληστρικοὺς καὶ παραλόγους πολέμους, ὥστε ὃ ἀποδλέψουν εἰς τὸν ὄντως ἡρωισμόν, νὰ γένουν ἡρώες, ὡς πρέπει, ἐξολισμένοι μὲ φρόνησιν πολιτικὴν καὶ μὲ φιλόκαλον ὑπὲρ τῶν καλῶν καὶ δικαίων ἀνδρείαν. Οὕτως ἀφ' οὗ ἐπολιτεύθησαν κατ' ὀλίγον, ἄρχισαν νὰ πολιτευθῶν ὁπωσοῦν καὶ οἱ ἔρωτές των, καὶ ἀπὸ βίαιαι καὶ δυναστικοὶ νὰ γένουν θελκτικοὶ καὶ ἀνθρωπικώτεροι· τότε ἐφάνη οὐχ ἥττον ὠφέλιμος καὶ ὁ ἡδὺς Ἀνακρέων, καθὼς ἐφώναζε.

„Θέλω λέγειν Ἀτρείδας.

Θέλω δὲ Κάδμον ἄδειν

Ἀβάρβιτος δὲ χορδαῖς

Ἐρωτα μούνον ἡγεῖ·

Εἰς τοὺς παρόντας ὁμῶς καιροὺς ἂν ἔλθῃ ἓνας Ὅμηρος νὰ ψάλλῃ τὸν πόλεμον τῆς Τρωάδας, ἢ τοῦ Ὀδυσσεῶς τὴν περιπλάνησιν, οἱ Ἕλληνες θέλει τὸν ἀκούσουν, μερικοὶ, καθὼς οἱ μεθυσμένοι ἠθέλουν ἀκούσουν τῆς Πεντεσιλείας τὸν Δούριον,

καὶ οἱ περισσότεροι, καθὼς οἱ φυλακωμένοι δεσμῶται τοῦ Σαυμαστοῦ Λεωνίδου τὰ ἔπαθλα. Ἄν ἔλθῃ κ' ἓνας τερπνὸς Ἀνακρέων νὰ τραγωδήσῃ τοὺς πεπολιτευμένους τοῦ ἔρωτος, θέλει τὸν ἀκούσουν μ' εὐχαρίστησιν σχεδὸν ὅλοι, καθὼς μὲ καθ' εὐχαρίστησιν ἀκούουν κ' αἱ πόρνοι τὰ αἰσχροῦ ποτήματα τοῦ Πάφου, ἢ la pucelle de Voltaire ἢ la meretrice Inglese· καὶ ἄλλα τοιαῦτα. Βέβαι' ἀπὸ τὰ καιρικὰ περιστάτικα διεφθέραιμεν ἐκεῖνα τὰ εὐγενῆ τίμια ἥθη καὶ τὸν ὑψηλὸν Ἑλληνικὸν χαρακτῆρα, εἰς τρόπον ἀπὸ μὲν τὰ Ἡρωϊκὰ δὲν ἤμποροῦμεν νὰ ἐλπίσωμεν βεβαίως καμμίαν ὠφέλειαν, ἀλλ' οὔτε παρηγορίαν· σπὸ δὲ τὰ Ἐρωτικά δὲν ἔχομεν νὰ προσμενῶμεν παρὰ περισσοτέραν καὶ ἀναμφιβόλουν τοῦ ἡθους τὴν ἀχρείτητα. Διὸ κατὰ τὴν κατάστασίν μας μὲ φαίνεται, ὅτι ὠφελιμώτερα μᾶς εἶναι τὰ ἡθικά, ὅσα διορθώνουν τὰ ἥθη, κ' ἐμπνέουν εἰς τοὺς πολλοὺς ἓνα τίμιον καὶ φιλόανθρωπον χαρακτῆρα. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ ἥθος τῶν πολλῶν κατὰ τὸ παρὸν κλίει εἰς τὸ ἀρεσιώτερον, καὶ φυσικῶς ἐπιθυμεῖ καὶ ὀρέγεται τὰ τερπνὰ καὶ γελῶτα, ἂν ἔλθῃ κανένας Ἡσίοδος νὰ ψάλλῃ τὸν ὄντως Δία,

„Ὅντε διὰ βροτοὶ ἄνδρες ὁμῶς ἄφατοῖτε φατοῖτε

„ρήτοῖ τ' ἄρρητοῖτε

ἢ τὸν ἀληθῆ Προμηθεά, ὅς τις ἠθέλησε νὰ κλέψῃ τὸ

πῦρ, καὶ ὅποιον πῦρ ἀληθῶς· ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ πῶς ὁ Ζεὺς, ἀφ' οὗ ὠργίσθη δι' αὐτὸ, ἔπλασε κ' ἔστειλεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὴν Πανδώραν, καὶ τίς ἡ Πανδώρα; ἥτις ἀνοίξε τὸν πῖθον, κ' ἐξῆλθαν ὅλα τὰ κακὰ εἰς τὸν κόσμον· βέβαια μὲ αὐτὰ ὁ ποιητὴς δὲν ᾔθελε κάμῃ καμμίαν ἐντύπωσιν εἰς τοὺς πολλοὺς, μάλιτα ᾔθελε λάβῃ ἀπ' ὅλους καὶ πολλὴν καταφρόνησιν, ὥστε διὰ τὰ διδάξῃ τινὰς εἰς τοὺς παρόντας καιροὺς ἐν καλὸν ἡθικόν, μὲ σκοπὸν ὃ ἀνακαλέσῃ τὸ ἥθος εἰς τὸ σεμνότερον, ἀναγκὴν νὰ τὸ ἐνώσῃ μὲ τὸ τερονὺν καὶ ἀσείον, εἰς τρόπον νὰ φέρῃ ἀπὸ τὸ ἐν μέρος τὸν Δημοκρίτου νὰ περιπαίξῃ ὁσείως τὰ κακὰ ἦθῃ, καὶ ἀπὸ τᾶλλα πάλιν νὰ ἔχῃ τὸν Ἡράκλειτον νὰ κλαίῃ τὴν ἀθλιότητα, καὶ νὰ διδάσκῃ τὴν ἀρετὴν. Διὰ τοῦτο πρὸς τὸ παρὸν ἀνέσθα κ' ἐγὼ ὅλα μου τᾶλλα καὶ ἡρωικά κ' ἐρωτικά καὶ ἡθικά ποιήματα, καὶ προβάλω ἐν πρώτοις εἰς τὸ κοινὸν τὸν Ἑρμῆλον, ὡς ἐν ἀληθῶς Δημοκροθιράκλειτον, μὲ σκοπὸν νὰ ἐλέγχω ὁσείως καὶ τὰ κακὰ τοῦ αἰῶνος, νὰ ἐνθυμίσω καὶ τοὺς πολλοὺς ἀλήθῃ των συμφέροντα· ὥστε ἂν δὲν γένη καμμία διόρθωσις, ἂν νὰ ἐλεγχθῇ ἡ διαφθορά τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀσέβεια, καὶ νὰ ἐλεγχθῇ κατ' ἐκείνον τὸν τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον καὶ ἡ ἀσέβεια ἐπιβουλεύῃ τὴν ἀρετὴν, καὶ κατέτρεξε τὴν θειοτάτην Θρησκείαν. Ταῦτο ὅμως τὸ Δημο-

κροθιράκλειτον πλάσμα ἡμποροῦσα, καὶ ἰσως ἦγελε φανῇ ἀρεσότερον, νὰ συγγραφῇ συντομώτερον εἰς ἓνα τόμον. Ἄλλ' ἐπειδὴ τὰ κακὰ τοῦ αἰῶνος εἶναι πολλὰ καὶ διάφορα, ἐσοχάσθην ἀναγκαιότερον καὶ γένη εἰς τόμους τρεῖς, ἀπὸ τοὺς ὁποῖους ἰδοὺ τὸν μὲν πρῶτον συνέγραψα καὶ εἶναι αὐτὸς, τοὺς δὲ ἄλλους δύο, ἂν λάβω τὸν καιρὸν, θέλει συγγράψω μετέπειτα. Εἰς τὸν πρῶτον ἰδοὺ ὁμιλίαν περὶ ἀθῆων, ἡ θεῶν, ἡ θεῶν, περὶ διεφθαρμένων Χριστιανῶν, περὶ ἱατρῶν, περὶ ἀρχόντων, περὶ πραγματευτῶν, ὅτι ὅλοι προδίδονται, ἡ πλουτοῦν κατὰ τύχην· καὶ οἱ μὲν ἄξιοι ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον καταφρονουῦνται καὶ δυστυχοῦν, οἱ δὲ ἀνάξιοι εὐτυχοῦν καὶ τιμῶνται. Εἰς τὸν δεῦτερον θέλει ὁμιλῆσαι περὶ τῶν Μυρικοχυμικῶν, ὅσοι καταγίνονται εἰς τὴν ὑπερφανὴν μεταβολὴν τῶν μετάλλων· περὶ τῶν ἐνθουσιαστικῶν εἰς τὰς ἀρχαιότητας ἀνοήτων, οἱ τιμῶν, ὡς ἔχουν τὴν πρόληψιν, θαρρόν, πῶς ἔχουν μέγαν θησαυρὸν, καὶ καυχῶνται, ὡς εὐτυχέσονται, ἂν εὖρον τὸ αἰτί τῆς Ἀθηνᾶς, ἡ τὸ ἀδράχτι τῆς Ἀριάδνης, καὶ ἄλλα τοιαῦτα· τέλος, περὶ τῶν ματαιῶν συγγραφέων, ὅσοι καταγίνονται εἰς τάνωφελὴ καὶ συγγράφουν τὰ μάταια, ὅποια εἶναι τὸ Βραχμανικὸν Δοξασάριον! ἡ Γοργόνῃ Τερψιθέα! Ἀθηνᾶ χορεύουσα, ἡ Ἡρα πωλοῦσα ἀδράχτια, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, ὅσα οἱ κριτικοὶ συνήθως νὰ ἀνα-

μάζου κοροφίεζα της Σμαράγδους· και πῶς ὅλοι αὐτοὶ εἶναι τρελοὶ καὶ ἀνέητοι, ἀλλ' ὁ καθεὶς φαντάζεται τὴν ὀνομασίαν του ὡς μίαν μεγάλην ἀρετὴν, καὶ οἰκτεῖρει τὸν ἄλλον διὰ τὴν τρέλαν του. Εἰς τὸν τρίτον τόμον θέλει παραστήσω ὅλα τὰ αἰτία, ὅσα ἐμποδίζουν ἓνα γένος ἀπὸ τοῦ νὰ γνωρίσῃ τὰ λήθη του συμφέροντα, καὶ τὸ κρατοῦν πάντα εἰς τὸ σκοτὸς τῆς ἀμαθείας καὶ τῆς δυσειδαιμονίας, διὰ τὰς ὁποίας αὐτὸ καὶ ψυχικῶς καὶ σωματικῶς τρέχει καθ' ἡμέραν εἰς τὴν ἀπώλειαν. Εἰς αὐτὰ τελεῶναι τὴν ἱστορίαν του ὁ Ἑρμῆλος, ὃ ἐν ταύτῃ λαμβάνει παραδόξως τὴν πρώτην φυσικὴν του μορφήν. Ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν ἄλλων ὅντιν, τοῖς ὁποίοις δὲν ἔρχισ' ἀκόμη, ἦτον περιττὸν ν' ἀναφέρω καὶ τόσον, περὶ δὲ τοῦ πρώτου, τὸν ὁποῖον μόλις μὲ μυρίους κινδύνους καὶ ἀπειρους ταλαιπωρίας καὶ ἀλλεπαλλήλους διακοπὰς ἐνταῦθα εἰς τὴν βουλγαρωτάτῃ Ἀχρίδα ἐτελεύτωσα, ὥς ἐξηγήσω καὶ τὴν ἀλληγορίαν του.

Κάθε ποίημα ἐλεγκτικοδιδασκτικὸν πρέπει νὰ ᾔηται σύνθετον ἀπὸ μίμησιν καὶ ἀπὸ ἀλληγορίας, καθὼς ὃ ἐν ζῶον εἶναι σύνθετον ἀπὸ ψυχῆν καὶ ἀπὸ σώμα· εἰς τρόπον μὲ τὴν μίμησιν νὰ τέρπῃ τοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ ἡδύνῃ, μὲ τὴν ἀλληγορίαν νὰ ὁδηγῇ εἰς τὴν ἀρετὴν καὶ εἰς τὴν διόρθωσιν· ὥς καὶ ὁ Ἑρμῆλος αὐτὸς, ὡς ἐν τοιούτου ἐλεγκτικο-

διδασκτικὸν παίημα ἐξιστορεῖ ἐλ' αὐτὰ τάξεα συμβεβηκότα ὡς μίαν μίμησιν κατὰ τὸ πιθανώτερον, ἀλλ' εἰς ὅλ' αὐτὰ αὐτὸς ὑποκρύπτει μίαν ἄλλην ἔννοιαν πλεον ὑψηλοτέραν καὶ πλεον ἠθικωτέραν ἀπ' ἧς, τε δεικνύει εἰς τὸ φαινόμενον, εἰς τὴν ὁποίαν πρέπει ν' ὀποδλέπη καθεὶς, ὅταν ἀκούῃ τὴν ἀσίαν του αὐτὴν ἱστορίαν, εἰς τρόπον νὰ λάβῃ καὶ ἀπὸ τὰς ἀρεσιότητάς του κάποιαν ἡδονήν, ν' ὀπολαύσῃ καὶ ἀπὸ τῶν ἀρεσιότητων του τὴν ἀλληγορίαν κάμμιαν ὠφέλειαν. Ἡ πλάσις τῆς ἱστορίας του καὶ ἡ μίμησις εἶναι φανερά, ἡ δὲ ἀλληγορία εἶναι αὐτή. Δύο πράγματα εἶναι, εἰς τὰ ἑποία συνίσταται ὅλως τοῦ ἀνθρώπου ἡ τελειότης, ὥς νὰ ἔγ' ὡς ἄνθρωπος κατὰ λόγον, καὶ ὅχι κατὰ τύχην ὡς ἄνθρωπος· πρῶτον ἡ ἀληθὴς γνώσις τῶν Θεῶν καὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων, καὶ δεῖτερον τὸ ἐπισκεῖσθαι καὶ καλοκῶ-γαθον ἦθος, τὰ ὁποῖ' αὐτὰ καὶ τὰ δέω δὲν εἶναι εἰς τὸν ἄνθρωπον μῆτε φυσικὰ μῆτε παρὰ φύσιν, ἀλλ' ἐξωθεν ἀποκτιῶνται διὰ τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς ἀσκήσεως. Ὅθεν ὅσον μὲν διὰ ν' ἀποκτήσῃ τινὰς τὴν γνώσιν τῶν Θεῶν καὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων, χρειάζεται μίαν θρησκείαν τὴν πλεον ἀληθῆ, χρειάζεται καὶ μίαν φιλοσοφίαν τὴν πλεον εὐλογον· τὴν θρησκείαν, διὰ νὰ τὸν διδάξῃ τὰ θεῖ' ἀληθῶς, τὴν φιλοσοφίαν, διὰ νὰ τὸν ἀποδείξῃ εὐλογοφανῶς τὰ ἀνθρώπινα· ὅσον δὲ καὶ διὰ

ν' ἀποκτήσῃ ἕνα ἦθος ἐπιεικές, χρειάζεται μίαν ἀγαθὴν κ' εὐγενὴ σὺντροφὴν, διὰ τὴν τὸν ἀθηγήσῃ κατὰ τοὺς ἀπλανεῖς κανόνας καὶ τῆς ἀληθεστάτης δρησκείας καὶ τῆς εὐλογωτάτης φιλοσοφίας εἰς τὰ ὁπῶς καλὰ καὶ συμφέροντα· οὕτω τελειοῦται ὁ ἄνθρωπος, καὶ ζῇ ὡς ἄνθρωπος κατὰ λόγον, ἀλλ' ὅχι κατὰ τύχην ὡσαύτῃ θηρίου. Εἰς τοιαύτην ἐντέλειαν, ἀφ' οὗ φθάσῃ σχεδὸν κ' ἕνα γένος ὁλόκληρου, εἴτε αὐτόνομον εἶναι, εἴτε εἰς ἄλλο ὑπόδουλον, πολιτεύεται κατὰ λόγον, καὶ δὲν περιφέρεται κατὰ τύχην· ποτὲ δὲν εὐδοκίμοῦν εἰς αὐτὸ οἱ κακοί, ἀλλ' ὅσον ἐγγχωρεῖ, οὕτως ἢ ἄλλως παιδεύονται· ποτὲ δὲν πάσχουν οἱ ἀγαθοί, ἀλλ' ὅσον τὸ δυνατόν, μάλιστα καὶ τιμῶνται καὶ προστατεύονται. Εἰς τὰ κοινὰ εἴτε πολιτικά, εἴτ' ἐκκλησιαστικά· ἐξέκωματα εἶναι ἀδύνατον νὰ προβιβασθῇ ποῖος φθάσῃ, καὶ ὅπως φθάσῃ, κατὰ χάριν, ἢ μὲ βίαν, ἢ μὲ ἀργύρια· ἀλλ' ὅστις εἶναι ἄξιος προβιβάζεται εἰς τὸ ἀξίωμα κατὰ τὴν ἀρετὴν του, εἰς τρόπον ὁ προβιβασμός του γίνεται ὡς μί' ἀντιμισθία τῆς ἀρετῆς, καὶ τὸ ἀξίωμα ὡς μέσον εἰς μεγαλύτερ' ἀνδραγαθήματα· οὕτω κροτεῖται καὶ εἰς τὸ πολιτικὸν μία εὐτακτὸς ἁρμονία, καθὼς εἶναι καὶ εἰς ὅλον αὐτὸν τὸν ὁρατὸν κόσμον τῆς φύσεως. Ἐξ ἐναντίας δὲν πράγματα εἶναι πόλιν, εἰς τὰ ἑποῖα συνίσταται τοῦ ἀνθρώπου ἡ ἐλευθερὴ ἀθλιότης,

ὥστε νὰ ζῇ ὁ δυστυχὴς κατὰ τύχην ὡσαύτῃ θηρίου, καὶ ὅχι ὡς ἄνθρωπος κατὰ λόγον, πρῶτον ἢ κτηνώδης ἄγνοια τῶν θεῶν καὶ ἀνθρώπων πραγμάτων, καὶ δεύτερον τὸ θηριώδες καὶ μισάνθρωπον ἦθος, τὰ ὅποι' αὐτὰ καὶ τὰ δύο δὲν εἶναι εἰς τὸν ἄνθρωπον μῆτε παρὰ φύσιν, μῆτε φυσικά, ὡς φλυαρεῖ ὁ θηριώδες Χόββιος, ἀλλὰ προέρχονται εἰς αὐτὸν ὅπῃ τὴν δυστυχίαν ἔλλειψιν τῆς προσήκουσας διδασκαλίας καὶ τῆς ἀσκήσεως. Δεῖ ἔτι χε ν' ἀκούσῃ ὁ δυστυχὴς μίαν εὐλογον φιλοσοφίαν, δὲν συνέβη νὰ εὑρεθῇ καὶ εἰς μίαν ἀληθεστάτην δρησκείαν, ἢ ἂν εὑρεθῇ, ἀλλὰ δὲν ἐδιδάχθη καλῶς, καθὼς πρέπει· ὅθεν δὲν ἐπληροφορήθη ἀληθῶς εἰς τὰ θεῖα, ἔμεινε τυφλὸς καὶ εἰς τὰ ἀνθρώπινα. Ἐτύχε νὰ λάβῃ καὶ μίαν ἀχρευστάτην ἀνατροφὴν, ἥτις ὠδήγοῦσιν πάντοτε τὰς κτηνώδεις τοῦ ἐπιθυμίας μὲ τὰς ψευδεῖς περὶ τὸ πρῆπον προλήψεις καὶ σφαλερὰς περὶ τὸ συμφέρον ἰδέας εἰς τὰ χαμερπὰ καὶ τὰ ἄδικα· ὅθεν κ' ἐθηριώθη τελείως· οὕτω ἀχρειοῦται ὁ ἄθλιος, καὶ ζῇ κατὰ τύχην ὡσαύτῃ θηρίου, ἀλλ' ὅχι ὡς ἄνθρωπος κατὰ λόγον. Εἰς τοιαύτην διαφθοράν ἀφ' οὗ καταντήσῃ κ' ἕνα γένος ὁλόκληρον, ἀδύνατον εἶναι διὰ παντός νὰ ζῇ αὐτόνομον. Ἀλλ' εἴτε αὐτόνομον τύχῃ, εἴτε εἰς ἄλλο ὑπόδουλον, πάντοτε περιφέρεται κατὰ τύχην. Ποτὲ δὲν παιδεύονται εἰς αὐτὸ οἱ κακοί, ἀλλὰ

μῶνται μάλιστα ὡς ἄξιοι καὶ ἀγχείους· σπανίως
 εὐδοκίμων οἱ ἀγαθοί, καὶ ἂν εὐδοκίμησιν, δὲν
 ἄργει νὰ καταφρονήσιν ὡς ἀνάξιοι, πολλάκις
 καὶ νὰ παιδεύθωσιν ὡς κακὸτροποι. Εἰς τὰ κοινὰ
 εἴτ' ἐκκλησιαστικά· εἴτε πολιτικά· ἀξιώματα εἰς εὐ-
 κολώτατον νὰ προδιδασθῇ ποῖος φθάσῃ καὶ ὅπως
 φθᾷ ἢ κατὰ χάριν, ἢ κατὰ βίαν, μὲ κολακείας
 ἢ μ' ἀργύρια, καὶ μάλιστα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πα-
 ραδίδεται ὁ ἄξιος ὡς ἀνάξιος, καὶ ὁ ἀνάξιος προ-
 τιμάται ὡς ἀξιώτατος· οὕτως εἰς τὸ πολιτικὸν γί-
 νεται μία παράξενος καὶ ἐλευνὴ ἀταξία· καὶ πάσχει
 ὅλον τὸ σύστημα, καθὼς διοικεῖται εἰς τὰ τυρλα-
 ῖα, ἀπὸ μίαν τυφλὴν καὶ ἀκατάστατον τύχην. Δύο βέ-
 λαια, καὶ μεγάλας ἀταξίας, πράξενεῖ ἡ τύχη εἰς
 τὰ τοιοῦτον διεφθαρμένον γένος, πρῶτον, ὅτι ἐξ
 του χωρὶς κἀμμίαν διαφορὰν κρεμνίζει καὶ ἀγαθοὺς
 καὶ κακοὺς, καὶ πεπαιδευμένους καὶ ἀμαθεῖς εἰς οὐ-
 δανὴν καὶ ἀθλίαν κατάστασιν. Δεύτερον, ὅτι ἐξ
 ου πάλλω προδίδασκε χωρὶς κἀμμίαν διαφορὰν καὶ
 ἀγαθοὺς καὶ κακοὺς, καὶ πεπαιδευμένους καὶ ἀμαθεῖς,
 ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἢ ἀμαθεῖς, ἢ κακοὺς εἰς
 πλεον μέγαρα καὶ ὑψηλὰ ἀξιώματα, τῶν ὁ-
 ρίων αὐτῶν καὶ τῶν δύο ἀταξιῶν τὰ ἀποτελέσ-
 ματα εἶναι εἰς τὸ γένος αὐτὸ κακὰ καὶ ἐλθέτρια·
 τούτων βέβαι' ἀναλυνθεὶ μία κοινὴ παρακίνησις
 τῶν τρόπων τινὰ μὲ' ἀμύλλα πρὸς τὰ κακὰ, μία

ἐκκρίσις παντελὴς τῆς ἀρετῆς, θάνατος τῆς φιλο-
 σοφίας, διὰ τὰ ὅποια τὸ διεφθαρμένον γένος αὐ-
 τὸ μετεκρίπτει ἀπὸ μίαν δουλείαν κακὴν εἰς μίαν
 χειροτέραν αἰχμαλωσίαν· ἐπεὶ οἱ φρόνιμοι καὶ ἐ-
 πικεῖς, ὅσοι κακῇ τύχῃ εὐρέθησαν εἰς ἓνα τοιοῦ-
 του γένος, ἂν καὶ ὅσον τὸ κατ' ἑαυτοὺς ἐξεύρωσι
 νὰ ζοῦν κατὰ λόγον, καὶ δὲν παρεκτρέπονται ἀ-
 πὸ τὸν ἐρθὸν δρόμον τῆς ἀρετῆς, ἀλλ' ὅσοι μὲν
 εἶναι καταδικασμένοι ἀπὸ τὴν τύχην εἰς οὐτιδανὴν
 καὶ ἀθλίαν κατάστασιν, αὐτοὶ πάσχουν, ὅσοι δὲ
 κατὰ τύχην εὐρέθησαν προδιδασμένοι εἰς κἀνένα
 μεγάλον ἀξίωμα, ἀνάμεσα εἰς ἓνα τόσοσιν πλῆθος
 κακῶν δὲν ἐμποροῦν νὰ προξενήσων εἰς τὸ γένος
 κἀμμίαν ὠφέλειαν, οὔτε μὲ τὴν συμβουλὴν των,
 οὔτε μὲ τὸ χρησάντων παράδειγμα· εἰς τοιαύτην
 ἀθλίαν διαφθοράν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἐξώ-
 κειλαν περὶ τοὺς ἐσχάτους τούτους καιροὺς καὶ ὅλα
 τὰλλα γένη τῆς Εὐρώπης, καὶ ἐξόχως οἱ δυσυχεῖς
 ἡμεῖς Ἕλληνες, οἵτινες εἰμεθα καὶ ἐξ ἀρχῆς προδι-
 εφθαρμένοι· καὶ αὐτὴν τὴν ἐλευσινὴν τοῦ αἰῶνος
 κατάστασιν περιγροφεῖ ὁ δυσυχῆς Ἑρμῆλος ὡς Δη-
 μοκριθράκλειτος.

Εἰς τὸ πρῶτον μέρος τῆς ἐισορίας του αὐτοῦ
 παριστάνει τὴν πρῶτην ἀταξίαν τῆς τύχης. Ἑρμῆλος
 δὲν ὑπῆρξε ποτὲ κατ' ἀλήθειαν, ὅλλ' εἶν' ἑνα-
 Νους δεξιός, ἀναθαλαμμένος καλῶς, ἐξηγηκόμενος

ὁρθῶς εἰς κάθε θεωρητικὴν παιδείαν καὶ μάθησιν, ἐλευθερος κριτικὸς καὶ παλαιῶν καὶ νεωτέρων σοφῶν εἰς κάθε εἶδος φιλοσοφίας. Κοκίνα Τασιόσσα εἶναι ἡ ὁρθὴ Φιλοσοφία, ἥτις, ὅφ' οὐ ἀπέθαναν ἐκείνοι οἱ Θεσπίαι· ἄνδρες, εἴτε παλαῖοι, εἴτε νεώτεροι, κ' ἔμειναν αὐτὰ τὰν ἡρώπων μορφα τέρατα, ὡς οἱ Ἑλπίδιοι καὶ οἱ Μιραθοί, δὲν καταδέχεται κανένα μῆτε ὡς ἔρασιν, μῆτε νυμφίον· κοκίνα Ἑλενίσσα, θυγάτηρ τῆς Κοκίνας Τασιόσσης, εἶναι ἡ ἔνδοξος Ἱατρικὴ τέχνη καὶ ὠραιότατὴ τῆς ὁρθῆς φιλοσοφίας θυγάτηρ, ἥτις διὰ τὰ παράλογα συστήματα τῶν Ἱατρῶν ἔπεσεν εἰς φθίωσιν. Διὸ ἡ Φιλοσοφία προσκαλεῖ τὸν Ἑρμῆλον εἰς Θεραπείαν της. Ἀλλ' ὁ Ἑρμῆλος, ἐν ᾧ Θεραπείῃ τὴν θυγατέρα ἱατρικὴν ἀπὸ τῆν φθίωσιν, πέπτει εἰς ἔρωτα τῆς φιλοσοφίας μητρὸς, πέπτει ὡσαύτως καὶ ἡ Φιλοσοφία εἰς ἀντέρωτα τοῦ Ἑρμῆλου, καὶ τὸν ἀποκαλύπτει τὰ πλέον ὑψηλότερά της μυήρια. Τοῦτου τὸν σφοδρὸν ἔρωτα τῆς Φιλοσοφίας κ' Ἑρμῆλου ἐνόησε κ' ἐζήλευσεν ἡ φθονερά καὶ βάσκανος Τύχη. Βέβαια παρθενία μοναχὴ δὲν ὑπῆρξε ποτὲ κατ' ἀλήθειαν, ἀλλ' εἶναι ἡ τύχη, ἥτις ἀγαπᾷ τὸν τυχόντα, δὲν νυμφεύεται κανένα, προσκυνεῖται ἀπ' ὅλους, καὶ οἰκειοποιεῖται ἀπὸ τὸν κύρ Μελέτιον ἁγίου Νεοκαισαρείας, ὅστις εἶν' ἕνας Νους πολιτικὸς, εὐεπὴ δόλος, καὶ πάντο' ἐπιθυμεῖ προδιδασμοὺς εἰς ὑψηλὰ

εἴτε πολιτικά· εἴτ' ἐκκλησιαστικά ἀξιώματα, εἰς ὅσα προβιδάξει τοὺς τοιαύτους ἡ τύχη· ὅθεν αὐτὴ θέλουσα ν' ἀποσπάσῃ καὶ τὸν Ἑρμῆλον ἀπὸ τὸν ἔρωτα τῆς φιλοσοφίας, ὑποκρίνεται ὡς ἐρωμένη καὶ τὸν προσκαλεῖ εἰς τὸν ἔρωτά της μὲ ὅλα ἐκείνα τὰ θέλγητρα, τὰ ὅποια ἐμποροῦν νὰ κινήσουν καθένα εἰς τὸ νὰ ὀρεθῇ τὰ λαμπρά, ἀλλὰ μάταια δῶρα της· ὁ Ἑρμῆλος ὅμως ἀδιάσειστος ἀπὸ τὸν ἔρωτα τῆς φιλοσοφίας, δὲν καταδέχεται νὰ γένη τίσιν χαμερπῆς, ὥστε ν' ἀρνηθῇ τὴν φιλοσοφίαν, καὶ προσκολληθῇ εἰς τὴν ἀκατάστατον τύχην, καθὼς τὰ χαμερπῆστα κυνῶδα· εἰς ταῦτο δεινοπαθεῖ καὶ ἡ Τύχη, καὶ μὲ ἐν ὄγγειον γλυκοῦ μαγεκοῦ, δηλαδὴ μὲ μίαν ἀπατηλὴν κ' ἐναυτίαν περιερασιν μετασχηματίζει τὸν Ἑρμῆλον εἰς τὴν ἐλεεινὴν τοῦ ὄνου μορφήν, καθὼς βέβαια ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κρεμνίζει ἐν ἀληθῇ ἔρασιν τῆς φιλοσοφίας εἰς μίαν ἐπόδουλον καὶ ἀθλίαν κατάστασιν· καὶ τὸ κακὸν, ὅφ' οὐ κρεμνίζει ἕνα Ἑρμῆλον, κρεμνίζει καὶ αὐτὸν κ' ἕνα κύρ Σέργιον, ὅστις εἶν' ἕνας Νους ἐπιστήμων, εὐσεβεῖς, ἐπεικὴς, φιλογενής, φιλόκαλος, ἀλλὰ προληπτικὸς ἢ εἰς τοὺς παλαιούς ἢ εἰς τοὺς νεωτέρους σοφοὺς, καὶ διὰ τὰ φωτιστὰ τάχα τὸ γένος συγγράφει ἢ μεταφράζει, ὅσα δὲν ἐμπορεῖ σκόμῃ τὸ γένος εὐρισκόμενον οὕτως εἰς καχεξίαν νὰ μασήσῃ καὶ νὰ χωνεύσῃ καλῶς, διὰ τὸ

λάβῃ τὴν προσήκουσαν δύναμιν· κρεμνίζει κ' ἐν ἁγίῳ νέων Πατρῶν κύρ Πολύκαρπου, ὅς τις εἷν' ἕνας νοῦς ἐκκλησιαστικὸς κ' ἐξολισμμένος μὲ ἱκανὰς ἰδέας καὶ γραμματικῆς καὶ φιλοσοφίας, πλην δὲν ἡδύνεται εἰς τὰς ἱερὰς μελέτας τῶν ἁγίων γραφῶν, οὐδ' ἔχει τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἥθη, οὔτε φυλάττει τὴν ἐκκλησιαστικὴν σεμνοπρέπειαν, ἀλλ' ὁρέσκειται εἰς τὰ ἑξωτερικὰ κ' ἐθνικὰ ἥθη κ' ἐπιτηδεύματα· κρεμνίζει κ' ἕνα κύρ Τλέμονα, ὅς τις εἷν' ἕνας Νοῦς δεξιὸς, εἰδήμων, ἐξολισμμένος μ' ἐπισήμας, μὲ διαλέκτους, ἀλλὰ χωρὶς ἥθους, χωρὶς χαρακτῆρα, ἐκδοτος εἰς τὰ πάθη, ἀσεβὴς κατὰ τὸ φρόνημα, κῆρυξ τῆς ἀθείας καὶ διδασκαλὸς τῆς ὀχρειότητος, ὡς εἷν' ἐκεῖνα τὰ ἑλενια τοῦ γένους ξυλοσοφία· κρεμνίζει κ' ἐν ἁγίῳ Μυραίων κύρ Μαθαῖον, ὅς τις εἷν' ἕνας Νοῦς ἀμαθὴς, βάρβαρος, ἀμαθέστατος, πραγματευτὴς, ἢ τεχνίτης, ἐξ ἀπαλῶν ἀνύχων ἀναθρεμμένος κακῶς, ἐκδοτος εἰς τὰς αἰσχυριότητας, κ' ἐξ ἀκοῆς διδασχμένος ἀπὸ τὰ ξυλοσοφία τὴν ἀθειάν, ἀρχίζει νὰ ξυλοσφῇ καὶ φλυαρῇ ὅ, τι φθάσῃ, νὰ δεῖξῃ, ὅτι εἶναι ξυλοσφρος· ἀρραμνισμένοι ἕμως ὅλοι αὐτοὶ ἀπὸ τὴν Τύχην εἰς μίαν τοιαύτην ὑπεδούλου καὶ ἀθλίαν κατάστασιν, κόνον ἕνας οὕτως ἐραστῆς τῆς Φιλοσοφίας, ὡς εἶναι ὁ Ἑρμῆλος, θρημεῖ, καὶ ἕνας οὕτως εὐσεβὴς καὶ ἐπεικὴς φιλογενὴς, ὡς εἶναι ὁ κύρ Σέργιος,

κόπτεται· οἱ δὲ ἄλλοι ὅλοι, ὅχι μόνον δὲν λυποῦνται τελείως, ἀλλὰ μόλις καὶ χαίρουνται, καθὼς εἰς τοιαύτην ἑλεεινὴν τοῦ γένους κατάστασιν αὐτοὶ ἔχουν τὸν καιρὸν, ν' ἀπολαμβάνουν ἀδεῶς, ὅ, τι ἐπιθυμοῦν, καὶ νὰ πράττουν ἀνυποσώλως, ὅ, τι ὁρέγονται· καὶ αὐτὸν ἐλέγχῃ ὁ κύρ Σέργιος, εἰς μάτην λαλεῖ. Κινδυνεύει μάλιστα καὶ ὁ Ἑρμῆλος ἀπὸ τὸν Μυραίων νὰ πάθῃ ἄλλο χειρότερον. Οὕτως ἡ Τύχη, ἀφ' οὗ κρεμνίσῃ εἰς ποταπὴν καὶ ἀθλίαν κατάστασιν ἐξ ἴσου χωρὶς κῆμμίαν διαφορὰν καὶ τὸν σοφὸν καὶ τὸν ἀμαθῆ καὶ τὸν ἀγαθὸν καὶ τὸν φαῦλον, ἐξ ἴσου καὶ τοὺς πωλεῖ, νὰ ζοῦν ὑποκείμενοι ἄλλος εἰς ψαρᾶν, καὶ ἄλλος εἰς κηπουρίῳ, ἄλλος εἰς κτηνοτρόφον, καὶ ἄλλος εἰς καμηλάτην. Ἀλλὰ κατὰ τὴν διαφορὰν τοῦ κόσμου, εἴθε ὁ Θεὸς νὰ φυλόξῃ τὸν Κόσμον νὰ μὴ τὸν ὑποτάξῃ ἡ Τύχη εἰς τοῦ ὕψιστον Κτηνοκτόνον, καὶ τότε θέλ' εἶναι ἀληθινὰ ὁ θρῆνος τοῦ κόσμου καὶ ἡ ἀπώλεια.

Εἰς τὸ δευτέρον μέρος παρίστανει τὴν δευτέραν ἀταξίαν τῆς τύχης. Κωσάκης Μελρᾶς δὲν ὑπῆρξε ποτὲ κατ' ἀλήθειαν· ἀλλ' εἶναι κάθε υἱὸς τῆς τύχης, ὅς τις ψαρᾶς ἀμαθὴς, χυδαῖος, ποταπὸς, εἰς ὃλ' ἀνάξιος, ἀλλ' οὕτως ἀνάξιος βοηθεῖται ἀπὸ τὴν τύχην, ὅταν ἦναι εἰς ἕνα γένος διεφθαρμένον, καὶ προσιδάζεται παρ' ὀξίαν εἰς ὅ, τι τοῦ

κοινού βίου ἐξωτερικὸν μεγάλον ἐπάγγελμα, καὶ εὐθὺς γίνεται ἀπὸ ψαρᾶς οὐτιδανὸς καὶ ἀχρεῖος, ἢ ἱατρὸς, ἢ ὑπὲρπλουτος μεγαλέμπορος, ἢ ἄρχων, ἢ προεσὼς, ἢ Ἀρχιερεὺς, ἢ Ἡγεμῶν ἢ Μονάρχης. Εἰς μάτην ἀγωνίζονται κατ' αὐτοῦ οἱ κύριοι Τηπάλδοι καὶ οἱ γέροντες Φέσαι, οἱ ὅτιοι δηλαδὴ ἐκείνου τοῦ ἀξιώματος, καὶ ἐφάμιλλοι τοῦ Μελιρᾶ ἀνταγωνισαὶ νὰ ἐμποδίσουν μὲ κάθε τρόπον, ὡς ἐμποροῦν, τοῦ ἀναξίου ἐκείνου καὶ χαμερποῦς τὰς προόδους. Βέβαια δὲν δύνανται νὰ κατορθώσωσι τίποτε. Τὸ γένος τυφλὸν, τὸ ψεῦδος ὑπερῆχθει, ἡ τύχη τοὺς ἀνθίσταται, καὶ μένουσιν πάντα κατησχυμένοι. Εἰς μάτην φωνάζει ἡ ἐκλαμπροτάτη Δομνίτσα, δηλαδὴ ἡ ἐπιεικεστάτη πατὴρ νὰ παύσουν τὰς ἐπιβλαβεῖς ἀλληλομαχίας, καὶ τοὺς ἐλευθρίους πολέμους, τίς νὰ θριαμβεύσῃ, καὶ ν' ἀρπάξῃ τῆς νίκης τὸ τρόπαιον· δὲν εἰσακούεται. Ὅλοι ἐπόμενοι καὶ ὀρμητικοὶ ἀνταγωνισαὶ πολεμοῦν νὰ τὸν κρεμνίσουν, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἐνώνονται νὰ τὸν πολεμήσουν ὅλοι ὁμοῦ ἐκ συμφωνοῦ μὲ μίαν δύναμιν, αὐτοὶ μάλιστα φέρουν ὅλα τὰ περιστατικά, καὶ προετοιμάζουν ὅλα τὰ μέσα, τὰ ὅποια εὗρίσκει ἔτοιμα ὁ υἱὸς τῆς τύχης, ὡς θέλει, καὶ βοηθούμενος ἀπὸ τὴν τύχην καὶ ἀπὸ τὴν ἀσυμφωνίαν τῶν ἀνταγωνιστῶν, κτυπᾷ, συντρίβει, ἀφανίζει, νικᾷ, καὶ ἀντὶ τοῦ ταπεινωθῇ ὡς ψα-

ρὸς, λαμβάνει περισσοτέραν δόξαν καὶ θρίαμβον. Τότε καὶ ὁ ἅγιος Ἐφέσου, ἕως εἶναι ὁ πολυδύναμος δαίμων τῆς τυφλοτυχοπροσλήτου δυνάμεως ἡ ἐκ μέρους τοῦ πλούτου, ἡ καίενός λαμπροῦ ὀξιώματος, ὀξιώνει τὸν οὐτιδανὸν ἐκεῖνον υἱὸν τῆς τύχης κύρ Μελιρῶν, ἀφ' οὗ δαξασθῇ ὡς μέγιστος Μελιρᾶς, νὰ νυμφευθῇ τὴν Ἐλενίτσαν θυγατέρα τῆς Κοκώνας Ταρείτσας, δηλαδὴ ἡ νὰ λώσῃ γυναῖκα τὴν πλέον ὠραιωτάτην καὶ εὐγενεστάτην κόρην τῆς ἐπαρχίας αὐτῆς εἶπεν νὰ ᾔν' ὑπὲρπλουτος μεγαλέμπορος, ἡ αὐτὴν ἤγαθήν εἰς κἀνὲν ἄλλο μεγαλότερον ὀξίωμα, ὡς ἡγεμῶν, ἢ μονάρχης, νὰ ὑποτάξῃ μίαν ἐπαρχίαν τὴν πλέον καρποφορωτάτην καὶ ὠραιωτάτην τῆς Εὐρώπης, ἢ τῆς Ἀμερικής, ἥτις κατ' οὐδένα τρόπον οὐκ ὀνῆκεν οὔτε ἡρμοῶεν εἰς αὐτὴν, ἢ νὰ νυμφευθῇ, ἢ νὰ ὑποτάξῃ καὶ νὰ ἔχῃ ἐπὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ ὁκακοποιὸς ἐκεῖνος καὶ χαμερπῆς, καὶ δι' ὅλα ταῦτα ἐκείνης ἀνάξιος. Καθὼς βλέπομεν τὴν σήμερον παντοῦ εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου, καὶ μερικῶς κατὰ χώρας καὶ πόλεις εἰς κάθε τόξον ἀνθρώπων, ὅτι ἀφ' οὗ πλουτήσῃ κατὰ τύχην ἕνας οὐτιδανὸς Μελιρᾶς, μὲ μεγάλῃν εὐκολίαν νυμφεύεται τὴν πλέον εὐγενεστέρην καὶ ὠραιωτέραν κόρην τῆς πολιτείας καὶ γενικῶς εἰς τὰς ἐπαρχίας καὶ τὰ βασίλεια, ὅτι ἀφ' οὗ κατὰ τύχην ἕνας Μονάρχης τυραννικὸς αὐξήσῃ μὲ τὰς βασιουργίας τοῦ τὰς

δυνάμεις, ἔμπορεῖ εὐκόλως ὁ ἀξιώθῃ ἀπὸ τῶν πο-
 υδύναμον αὐτῶν τῆς τυφλοτυχοπροβλήτου δυνάμε-
 ως δαίμονα, καὶ ὅχι μὲ τὴν εὐμένειαν ὡς ὁ Κῦ-
 ρος, ὅχι μὲ τὴν ἐπιείκειαν, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος,
 ὅχι μὲ τὴν εὐσεβείαν ὡς οἱ Ῥωμαῖοι, ἀλλὰ μὲ
 τὴν πλεον ἀσεδεδάτην καὶ ὠμοτάτην τυραννίαν καὶ
 δυναστείαν ὅ ὀρπάξῃ καὶ τὴν μοναρχίαν ὅλης τῆς
 οἰκουμένης, ἐκ τῶν ὁποίων ἔμπορεῖ νὰ συμπε-
 ἀνῃ καθεὶς τὴν ἐλευσίην τοῦ αἵματος κατὰ σάσιν.

Εἰς τὸ τρίτον μέρος παριστάνει τὰ ἐκ τούτων
 ἀποτελέσματα, δηλαδὴ, ἀφ' οὗ εἰς ἓνα γένος δι-
 εσθαρμένον ἀξιώθῃ κατὰ τύχην ἓνας Μελιρᾶς νὰ
 νυμφευθῇ τὴν ἐξουσίαν τῆς ἐπαρχίας, τότε βέβ'
 αὐτὸς κροτεῖ μέγαν καὶ λαμπρὸν γάμον κατὰ τὴν
 ἑωτερικὴν ματαιότητα. Τότε καὶ κάθε ἄλλος
 Μελιρᾶς, ὅθεν καὶ ἂν ᾖναι, παρρησιάζεται σοβα-
 ρὸς, καὶ ἐκλέγεται ὡς ἐξωτάτος εἰς τὴν τυχεράν
 τοῦ νυμφίου ἐκδοῦλευσιν. Τότε ὁ πατριάρχης,
 ὅλος ὁ κλήρος, ὅλ' οἱ Ἀρχάντες, ὅλ' οἱ μεγάλοι
 τραγματευταί, ἄλλοι ἐξ ἀνάγκης, ἄλλοι διὰ φό-
 βον, καὶ ἄλλοι μ' ἐλπίδα συνέρχονται νὰ συνευ-
 φρανθοῦν καὶ νὰ συμμεθέσσουν ἀπὸ τὴν δόξαν του.
 Ἰσοῖοι μόνον δὲν προσκαλοῦνται, οὐδ' ἔρχονται
 εἰς τοιοῦτον γάμον; οἱ Φέσαι μόνον καὶ οἱ Τη-
 τάλδοι, οἱ φρόνιμοι δηλαδὴ καὶ οἱ ζηλωταί τῆς
 πατριᾶς, καὶ ὁ Κομῆλος μάλιστα, ὁ ὅστις ἐρα-

τῆς τῆς φιλοσοφίας εὐρίσκεται εἰς ἀθλίαν μορφήν
 καὶ ἐκτετατὴ καταφρονημένος εἰς τὴν ταπεινὴν φάτιν
 ὡς ὄνος. Οὕτως αὐτοὶ μόνον μακρόθεν ἀκούου
 καὶ οὐκ ἐξέρχονται τὴν παρ' ἀξίαν εὐτυχίαν τοῦ Με-
 λιρᾶ, ἀλλ' οἱ ἄλλοι ὅλοι ἐορταζοῦν, εὐθυμοῦν, πίνουσιν
 μεθοῦν, χορεύουσιν, ἀλησμονοῦν τῆς ἐπαγγελίας
 τοῦ τὰ καθήκοντα καὶ παρακινεῖται εἰς ὅλα τὰ
 ἄτοπα. Ἀλλ' ἀφ' οὗ ἐκτελέσουσι ἀφρόνως ὅλα
 αὐτὰ καὶ διασθαρνοῦν περισσύτερον, ἰδοὺ ἐξαίφνης
 ἐπισυμβαίνει ὁ Θάνατος τῆς κυρίας Φιλοσοφίας εἰς
 τὴν ἐπαρχίαν, μένει τὸ γένος τυφλόν, καὶ ὅποιος
 ἂν κυτᾷ τὴν εὐτυχίαν εἰς καθ' ἐπαγγελμα δίκην, βλέπει καὶ
 κίνας καὶ ἀσεβείας ἐλευσινὰ παραδείγματα, ἀπὸ τὰ ἐποῦ
 δὲν ἔμπορεῖ νὰ προμαντεύσῃ ἄλλο παρὰ καταστρο-
 φὴν καὶ ἀθλιότητα, καὶ νέας ταλαιπωρίας. Πρὸς
 τοῦτοις ὅμως παριστάνει καὶ ἓνα μόνον φρόνιμον πεφω-
 τισμένον καὶ ἀπὸ τὴν ἀληθῆ θρησκείαν καὶ ἀπὸ
 τὴν ὀρθὴν φιλοσοφίαν, ὅστις εὐρισκόμενος κατὰ
 τύχην εἰς ἓνα τοιοῦτον γένος οὕτω διεσθαρμένον
 πῶς ἔρχεται κάθε σιγμὴν εἰς περίσασιν καὶ κινεῖται
 ὡς ἄνθρωπος ἀπὸ παράλογον ὁρμὴν, νὰ πράξῃ
 καὶ νὰ ἐργασθῇ ἀνοίκειον, καὶ πάλιν ἀναχαιτίζεται
 ἀπὸ τὸν ὀρθὸν λόγον· ὅποιον πάλιν δοκιμάζει
 καθ' ἑαυτὸν; πῶς ζυγοσταθίζεται; τώρα συρ-
 μένος ἀπὸ τὸ πάθος εἰς τὴν αἰσχρὰν ἡδονήν, τῶς
 ἀνασπώμενος ἀπὸ τὸν ὀρθὸν λόγον εἰς τὸ καλὸν καὶ

τὸ δίκαιον. Νικᾷ πρὸς καιρὸν εἰς αὐτὸν ὁ ὀρθὸς λόγος μὲ τάρχατα τῆς ὁρετῆς ὑπομνήματα· νικᾷ πάλιν τὸ πάθος μὲ τὰ προκείμενα τῆς κοινῆς διαφθορᾶς παραδείγματα· ἀλλ' ἐν ᾧ ἐτοιμάζεται εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ κακοῦ, τὴν ἔρχεται κατὰ νοῦν, καὶ βῆναι πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν φθορὰν τοῦ θανάτου ἰδέαν, ἣτις εἰς κάθε πάθος ψυχῆς εἶναι τὸ μόνον ἀληθὲς ἀνταφάρμακον· οὕτω σαχάζεται τὴν ματαιότητα τῆς προσκαίρου ζωῆς, ἐνθυμᾶται τὴν μετὰ θάνατον ἀφευκτον κρίσιν καὶ ἀνταπόδοσιν, θριαμβεύει εἰς τὸ πάθος, νεκρώνει τὴν ἡδονὴν, βδελύσσεται τὴν κακίαν, καὶ ἐπιμένει σερεὸς εἰς τὴν ὁρετὴν, καθὼς ὑπαγορεύει ὁ ὀρθὸς λόγος εἰς κάθε ἄνθρωπον· καὶ οὕτω παρηγορημένος καθ' ἑαυτὸν, ῥίπτει ἓνα περίεργον ὄμμα εἰς ὅλα τοῦ κοινῶ βίου τὰ ἐπαγγέλματα· ὅπου βλέπει μὲ χαρὰν τοὺς ἀγαθοὺς, καὶ τοὺς μακαρίζει, βλέπει ἀπὸ τᾶλλα μέρος καὶ τοὺς κακοὺς μ' ἀγανάκτησιν, καὶ τοὺς οἰκτεῖρει διὰ τὴν ἀνοησίαν των. Ενθυμᾶται ὅμως, ὅτι ἀνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς οἱ κακοὶ δὲν ἐξέλιπον εἰς τὸν κόσμον, διὰ νὰ παραστήσῃ, ὅτι δὲν εἰν' αἰτία τῆς κακίας, ἢ τῆς ὁρετῆς τὰ περιστατικά τοῦ αἰῶνος, ἀλλὰ πάντοτε εἰν' αἰτία ἡ μόνη προαίρεσις· ὥς καθὼς πάλαι ποτὲ εἰς καθ' αἰῶνα, οὕτω καὶ τὴν σήμερον, ὅστις ἐνθυμᾶται τὴν ἀρχὴν, πῶς ἦλθεν εἰς τὴν ζωὴν, καὶ τὸ τέλος ποῦ θέλει ἀποκατα-

σαθῇ μετὰ θάνατον, ὅπως καὶ ἂν ᾔναι, ὃν ᾔναι ἄνθρωπος, πρέπει ἐξ ἀνάγκης νὰ γένῃ καὶ ὁπωσοῦν ἀγαθός. Διὸ εἰς τοῦτο προσκαλεῖ τὸν καθέναν, καὶ ἐλπίζει, ὅτι ὅστις σερεωθῇ εἰς τοῦτον τὸν ὑψηλὸν σκοπὸν, ὁπωσοῦν διορθοῦται, καὶ ὥς τέλειος Χριστιανός, γίνεται τέλειος ἄνθρωπος· σωφρονίζονται κατ' ὀλίγον οἱ ἀφρονέστατοι ἄθελτοι· συσέλλονται ὁπωσοῦν οἱ ἐκδεδιγνημένοι Ἀρχιερεῖς, διορθοῦνται οἱ ζωτοδολοῦντες Μελιράδες, γίνονται ἄνθρωποι οἱ ἀπάνθρωποι Ἀρχόντες, ταπεινοῦνται αἱ ὑπερήφανοι ἀρχύντισσαι· οὕτω τὸ γένος φωτίζεται· οὕτως ἀνθεῖ, οὔτω προκόπτει· οὕτω ζῇ καὶ σήμερον ἡσύχως καὶ ἀταράχως, ἐλπίζει καὶ αὔριον μίαν τελειοτέραν ζωὴν μ' ἐνδοξοτέραν λαμπρότητα.

ΕΙΔΗΣΙΣ

διὰ τὴν προθύερον ἔκδοσιν τοῦ Ν. α.
 τοῦ Διακόσμου.

Τὰ καιρικά περιστατικά, καθὼς πάντοτε εἰς αἰ-
 θε μου ἐπιχειρήσαν ἐξάθησαν ἐναντία, οὕτω μ' ἐ-
 ναντιώθησαν καὶ εἰς τὴν ἑντακτον τοῦ συγγραμμάτων
 μου ἔκδοσιν. Ἐγὼ ἕως τοῦ νῦν, (ὡς εἶπα καὶ εἰς
 τὴν γενικὴν μου ἀπολογίαν) κατὰ τὰς δεινὰς μου
 περιστάσεις οὐκ ἔλαβα ποτὲ μὴτ' εὐκαιρίαν, μὴτ'
 ἡσυχίαν νὰ συγγράψω κῆμμίαν Πραγματείαν ἐπι-
 στημονικὴν, ἢ νὰ πραγματευθῶ κῆμμίαν ὕλην φι-
 λολόσφον· ὅθεν δι' ἓνα οἵσου ἀπλῶς, καθ' ὅσον ὑ-
 πέκλεπτα τὸν καιρὸν, ἤρκεσθην νὰ φανῶ ὅπως οὖν
 χρήσιμος εἰς τὸ γένος μὲ ὅτι ἐσχεάσθην καὶ ὡς
 πρὸς τοὺς ὁμογενεῖς μικρὸν ὅσον ὠφέλιμον, καὶ ὡς
 πρὸς τὸν τρόπον τοῦ ζῆν μου ὀλίγον τί εὐκολώ-
 τερον.

Εἰς τοὺς παρόντας καιροὺς, ἐν ᾧ λέγουσι με-
 ρικοί, πῶς τάχ' ἀναγεννᾶται ἡ Ἑλλάς, ὅσον τὸ

κατ' ἐμὲ, ἐγὼ ἐσχεάζομαι τοῦναντίον! Καὶ ἰδοὺ προφα-
 νὸς ἡ αἰτία! Ἀπὸ τὸ ἐν μέρος ἰδοὺ ἄρχισε νὰ εἰσ-
 χωρῇ ἡ μυσαρὰ καὶ κατὰπτυστος ἀδολεσχία τῆς
 Ταλλικῆς Φιλοσοφίας, ἥτις μ' ἐν ἀλαζονικὸν τύ-
 φον, ὡς μία νέα τάχα Φιλοσοφία ἐξαπλώνεται καθ'
 ἡμέραν, κ' ἐξαπατᾷ καὶ διαφθείρει πολλοὺς εἰς κάθ'
 ἐπάγγελμα βίου, σχεδὸν καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ἱερά
 καὶ σεβάσματα. Ἀπὸ τᾶλλο, ἰδοὺ εἰς τὰς ἀγίας μας
 ἐκκλησίας ἔπαυσε τὸ κήρυγμα τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγε-
 λίου, ὃ λόγος τοῦ Θεοῦ, ἡ μόνη τροφὴ τῶν λογι-
 κῶν, ἡ μόνη τοῦ ἀνθρωπίνου ἥθους ἀνόρθωσις· οὐ-
 πὼς οἱ δυσνηεῖς Γραικοὶ, μὴ ὄντες πληροφορημέ-
 ναι καλῶς εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς θρησκείας των, εὐ-
 κόλως ἐκπίπτουν, ἀπὸ τὸ ἐν μέρος εἰς δυσειδαι-
 μονίαν, καὶ ἀπὸ τᾶλλο, εἰς ἀσέδειαν· κακὰ καὶ
 τὰ δύο εἰς κάθε πολιτικὴν κοινωνίαν ὀλεθρώτατα!
 ἀπὸ τὰ ἐπαὶ ἀναπηγάξει πάντοτε ὅλη τῶν ἡθῶν
 ἡ διαφθορά καὶ ἡ ἀχρεϊότης, κ' ἔρχεται τὸ γένος
 εἰς παρακμὴν, καὶ καταντᾷ εἰς ἔσχατον ἔλεθρον,
 καθὼς ἐφάνησαν καὶ πρὸ Χριστοῦ καὶ μετὰ Χριστοῦ
 πολλὰ καὶ διάφορα ἔθνη, τὰ ὅποια, ἐν ἑσῶ ἡ-
 σαν καλῶς πληροφορημένα εἰς τὸς ἀρχὰς τῆς θρη-
 σκείας των, ἐφίλατταν καὶ τοὺς πολιτικοὺς νόμους
 των σκριδῶς, ὅθεν καὶ ἤκμασαν· ἀλλ' ἔπειτα κατ'
 ὀλίγον, ἀφ' οὗ ἐξέπεσαν, ἢ εἰς δυσειδαιμονίαν,
 ἢ εἰς ἀσέδειαν, ἀχρειώθησαν, παρήκμασαν, καὶ

ἠφανίσθησαν κατὰ κράτος. Διὰ τοῦτο, ἂν ἀληθῶς διὰ τὰς ἄλλας μαθήσεις φαίνεται, πῶς ἀναγενοῦνται τὴν σήμερον ἡ Ἑλλάς, ἠθέλησα κ' ἐγὼ μὲ ὀλην μου τὴν ἀτέλειαν νὰ προσάλω τὴν γνώμην μου εἰς τὴν εὐκταιοτάτην αὐτὴν ἀναγέννησιν, καὶ ν' ἀποδείξω, ὅτι τότε μόνον ἡ Ἑλλάς ἀναγεννᾶται βεβαίως, ὅταν οἱ Ἕλληνες ἀποβλέψουν, ὡς πρέπει, εἰς τῶν ἡθῶν τὴν ἀνόρθωσιν, ἥτις νὰ μὴν ἐμπάρῃ νὰ προέλθῃ καὶ ἀπὸ τὰς ἄλλας μαθήσεις· ἀλλ' ὡς δὲν εἶναι τρόπος, ὅλ' οἱ ἄνθρωποι εἰς ἓνα γένος νὰ γένουν φιλόσοφοι, εὐκολώτερα ἤμπορεῖ νὰ προέλθῃ ἀπὸ τὴν διδασκαλίαν τῆς Θειοτάτης Θρησκείας· ὥστε διὰ νὰ παραστήσω πλέον προφανῶς τὰς ὑψηλὰς τῆς Θείας αὐτῆς θρησκείας ἀρχάς, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἡ μόνη ἀκράδαντος βάσις κάθε ἀνθρωπίνης ἀρετῆς, καὶ κάθε ἡθικῆς τελειότητος τὸ θεμέλιον, μ' ἐχρειάσθη νὰ συγγράψω, καὶ συνέγραψα τὰ δύο αὐτὰ συγγράμματα, τὸν Νοητὸν Διάκοσμον καὶ τὸν Ἑρμηῶν· τὸν Νοητὸν Διάκοσμον διδασκαλικῶς καὶ ἀποδεικτικῶς, τὸν Ἑρμηῶν παιητικῶς καὶ ἀσεβῶς· εἰς μὲν τὸν Νοητὸν Διάκοσμον ἀρχίζω ἀποδεικτικῶς ἀπὸ τὴν πρώτην καὶ μακαρίσιν κατέλασιν, ὅπου τὴν ὁποίαν διὰ μίαν παράδασιν ἐξέπεσε κατ' ἀρχάς τὸ δυσυχές τοῦτο ζῶον ὁ ἄνθρωπος· καὶ ἀφ' οὗ ἀποδείξω μὲ τὸς πλέον (καθ' ὅσον μὲ φαίνεται) προφανεῖς ἀποδείξεις τὸ

εὐλογιώτατα δίκαια, διὰ τὰ ἐπιπὰ ἢ πάνσορος τοῦ Πλάτωνα δικαιουσίνῃ εὖρεν εὐλόγον καὶ πρότερον νὰ τὴν καταδικάσῃ ὡς πταίσην, κ' ἔπειτα νὰ τὸν ἀθωώσῃ μὲ τὴν πλέον ὑπερφύῃ καὶ παράδοξον οἰκονομίαν, ἥτις εὐλόγως ἀνῆκε καὶ εἰς ἓνα πλάσμα ὑπεύθυνον καὶ εἰς ἓνα Πλάσῃν πάνσοφον καὶ ἀπειροδίκαιον. Καὶ ἀφ' οὗ ἐκθίσω λεπτομερῶς, πῶς ἀπ' ἀρχῆς οἰκονομήθῃ ἐκ μέρους Θεοῦ τὸ τρομερὸν αὐτὸ καὶ μέγα Μυστήριον, κ' ἐυσυνῆθῃ εἰς τὸν αἰσθητὸν τοῦτου κόσμον ὁ Νοητὸς τῆς ἀγίας ἐκκλησίας Διάκοσμος, ἔρχομαι νὰ παραστήσω κ' ἐξ ἐναντίας, πῶς αὐτὸς ἐπολεμήθῃ ἀρχῆθεν ἀπὸ τὸν μέγαν τοῦ αἰῶνος κοσμοκράτορα, ὅστις καὶ πρότερον ἐκίνησεν ἐναντίοντου τόσους φοβεροὺς διαγυμνοὺς, μὲ τοὺς ὁποίους ἐπέντισε τὴν γῆν μὲ τόσα αἵματ' ἀθῶα, καὶ ὕερον τήσας κατηραμένας αἱρέσεις, μὲ τὰς ἰππίας διέσχισε τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας εἰς τόσα σχίσματα, κ' ἐκρέμνισε τοὺς ἀθλοὺς Χριστιανοὺς, ἄλλους εἰς δογματικῶν διαφθορῶν, καὶ ἄλλους εἰς ἡθῶν ἀχρεϊότητα· ὥς ἀντὶ νὰ ἦναι κατὰ τὸν ὑψηλὸν σκοπὸν τῆς Θείας ἐν σάρκει οἰκονομίας ἐπίγειαι Ἀγγελοι, διεφθάρησαν ἠχρεώθησαν, ἔγνωσαν σχεδὸν τόσα κτήνη, κ' εὐρέθησαν προδιατεθειμένοι τὴν σήμερον εἰς τὸ νὰ δέχωνται μὲ εὐχαρίσσω καὶ τῆς Γαλλικῆς φιλοσοφίας τὴν κτηνωδεστάτην καὶ μισανθρωποτάτην διδασκαλίαν.

ακαλίαν, τῆς ὑποίας βίβαια ἐκεῖνος πάλιν ὁ ἀρχαῖος ἀνάρτης ἐξέθη ὁ πρῶτος ἐφευρετὴς καὶ διδάσκαλος· οὕτω τελειῶνω, εἰς τὸ νᾶ παρακινήσω, ὡς δυνατόν, τοὺς δυστυχεῖς τοῦ Ἀδάμ ἀπογόνους, μὴ ἀποβλέψουν εἰς τὸν ζωηφόρον τσαυρὸν, ὅστις ὡς ἄλλο νέον ξύλον τῆς γνώσεως σέκει ἐνδύξως πεφυτευμένος ἐν μέσῳ εἰς τὸν Νοητὸν ταῦτα τῆς Θεῆας οἰκονομίας Διάκοσμον, καὶ τοὺς προσκαλεῖ ἀληθῶς εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν τῆς Θεότητος. Εἰς δὲ τὸν Ἑρμῆλον ἀρχίζω ἀνάπαλιν ἀπὸ τὴν παροῦσαν τοῦ αἰῶνος διαφθοράν, εἰς τὴν ὑποίαν ὁ ὀρχέκακος τῆς ἀληθείας ἐχθρὸς ἐκρέμινε κατὰ τὸ παρὸν τὸ γένος τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ ἀπ' οὗ παραστήσω ἀσείως καὶ γλαφυρῶς ἀπὸ τὸ ἐν μέρος τὰς ἀναξίους καὶ αἰσχυρὰς πράξεις τῆς Δυσειδαμονίας, καὶ ἀπὸ τᾶλλο τὰ αἰσχρὰ ἦθη τῆς Ἀσβεΐας καὶ τὰ κτηνώδη φρονήματα, ἔρχομαι νᾶ διαχωγραφίσω τὴν παροῦσαν τῆς Ἑλλάδος κατάστασιν, καὶ ὅσα παράλογα προξενεῖ ἡ ἀμάθεια, διὰ τὴν ὑποίαν εἰς κάθε πόλιν καὶ χώραν, ὡς πολίταις ἐπισυμβαίνει, οἱ μὲν ἄξιοι καὶ νουνεχεῖς καταφρονοῦνται καὶ ἀτιμᾶζονται, οἱ δ' ἀνάξιοι καὶ ἀμαθεῖς εὐδοκίμοι καὶ τιμῶνται· οὕτω μεταβαίνω εἰς τὸ νᾶ ἐνθυμίσω τὸν ἀκροατὴν μου, εἰς ποίαν μακαρίαν κατάστασιν ἐπλάσθη ὁ ἄνθρωπος κατ' ἀρχάς; πῶς ὕψερρον δι' ἁμαρτίαν κατεκρίθη εἰς θάνα-

τον; ποίαν ὑπερφύῃ μέθοδον μετεχειρίσθη ὁ ἀπειροδύκαιος Πλάσης εἰς τὸ νᾶ τὸν ἀναβιβάσῃ πάλιν εἰς ἄλλην μεγαλητέραν μακαριότητα; τί τὸ χρέος τῆς προσκαίρου καὶ ὑπευθύνου ταύτης ζωῆς; τί τὸ τέλος τὸ μετὰ θάνατον; καὶ τέλος πάντων καταπαῶ εἰς τὸ νᾶ ἐλ' γέω τοὺς καχοὺς εἰς καθ' ἐπ' ὀγγέλμα βίον ἀνωσύμως, καὶ νᾶ ἐπανέσω ὀνομασί τοὺς ἀγαθοὺς τοῦ αἰῶνος, ὅσοι σοχάζονται τὸ μετὰ θάνατον τέλος, καὶ ἐκπληροῦν εἰς τὸν ὑπεύθυνον τοῦτον βίον, ὡς εἶναι πρέπον, τὸ χρέος των· ἐκ τῶν ὑποίων εὐκίλως ἐμπορεῖ νᾶ γνωρίσῃ καθεὶς, ὅτι καὶ εἰς τὰ δύω αὐτὰ συγγράμματα εἶν' ἕνας καὶ ὁ αὐτὸς σκοπὸς, ἄλλα διαφόρως ἐκτεθειμένος· ὥς εἰ ἂν ἦτον νᾶ ἐκδοθῶν κατὰ τάξιν, ἔπρεπε πρῶτον νᾶ ἐκδοθῇ ὁ Νοητὸς Διάκοσμος, καὶ ἔπειτα ὁ Ἑρμῆλος, εἰς τρόπον τὸ ἐν νᾶ χρησιμεύσῃ ὡς εἰσαγωγὴν εἰς τὸ ἄλλο· τοιαύτου σκοποῦ εἶχα καὶ ἐγὼ, καὶ ἠγωνίστην, ὅσον ἠμπόρεσα, ἀλλ' ἢ ἐναντία περιστάσις ἔφερεν ὅλον τὸ ἐναντίον.

Ὁ Νοητὸς Διάκοσμος, ὅτε κατ' ἀρχὰς συνεγράφη, συνεγράφη μὲ βίαν μεγαλωτάτην εἰς τριῶν μηνῶν διάστημα, καὶ εἶναι ὅλος σχεδὸν αὐτοσχεδίου. Μόλις τὸν ἐτελείωσα, καὶ πάλιν ἡ καθηραμένη περίστασις, ὡς δὲν ἤθελα, μ' ἔρριψεν εἰς τὰ Ἰωάννα. Ἐκεῖ τὸν ἔδωκα τὸν ἐπισημονικώτατον καὶ εὐσεβέστατον ἀρχιδιδάσκαλον κύριον Κων-

ξαντίνου Μπαλανδίου να' τὸν θεωρήσῃ, καὶ ὡς ἔμπερος τῶν Γραφῶν, καὶ ἄριστος Θεολόγος, καὶ διὰ τσαούτων χρόνων Θεολογίας διδάσκαλος να' τὸν ἀνακρίνῃ καλῶς, μήπως ἐξ ἀπροσεξίας, ἢ ἐκ τὴν βίαν ἔχῃ κἀνένα λόθον· ὥς ὅτι αὐτὸν ἐκδόσεως ἄξιός, να' σαλθῇ εἰς Μόσχον πρὸς τοὺς οἰομένους κυρίους Ζωσιμάδας, να' ἐκδοθῇ· ὁ Διδάσκαλος τὸν ἐθεώρησεν ἀκριθῶς, τὸν ἔκρινεν ὅτιον ἐκδόσεως, ἀλλ' ὡς πρὸς τὸν τότε σκοποῦν μου οὐ εὔρεν εὐλογον να' σαλθῇ τόσου μακριὰ εἰς τὴν Ῥωσσίαν, ἐν ᾗ ἦτον τρόπος να' ἐκδοθῇ εἰς Ἑσθίαν πλεονσιμώτερα. Διὸ καὶ ὠμίλησε δύνω, τρεῖς φιλογενεῖς συμπατριώτας του, οἱ τινες ἔδωκαν ἰπύσχεσιν μετὰ χαρᾶς, πῶς τὸν ἐκδίδουν, ὡς εἶναι εἰς τὰ καλὰ οἱ Ἰωαννίται φυσικὰ προθυμώτατοι· προθύμως λοιπὸν καὶ ὁ Διδάσκαλος μετὰ τὸν ἐξήτησεν, ἔκαμε να' τὸν ἀντιγράψουν, τὸν ἡτοίμασε κατὰ πάντα, καὶ ἐμπελὲ να' τὸν πέμψῃ εἰς Ἑσθίαν να' ἐκδοθῇ· ἀλλ' εἰς τὸ μεταξύ, τίς ἐξεύρει; τίποτε συνέβη εἰς τοὺς εὐλογημένους ἐκείνους συνδρμητάς, καὶ ἀπὸ ποῖαν μεταβολήν, ἢ ἐναντίαν περιέσασιν μετέβαλαν σκοπὸν, ἢ ἀνέβαλαν, καὶ δὲν τὸν ἐξέδωκαν! Εἰς τοῦτο ἐχάρην καὶ ἐγὼ, καὶ ἐσοχάσθην, ὅτι μ' ἔκαμαν χάρων, ὡς δὲν τὸν ἐξέδωκαν οὕτως ἀτελῇ καὶ ταλαιπώρον, ἀλλὰ μ' ἔδωκαν καιρὸν να' τὸν ἀναθεωρήσω, καὶ να' τὸν ἀπαρί-

σῶ καλῶτερα, ὥς ὅταν ἔπειτα ἐκδοθῇ, να' ἐκδοθῇ καθὼς πρέπει, καὶ να' κάμῃ τὴν σκοπούμενην ἐντύπωσιν. Φεῦ! οὕτως ἐχρηιάζετο δευτέραν ἀναθεώρησιν καὶ ὁ Ἑρμῆλος! Διότι καὶ αὐτὸς ὁ δυσυχῆς οὐδὲν ἤττον εἶναι κατ' ἀρχὰς συγγεγραμμένος μετὰ συνεχεῖς διακοπὰς, μετὰ μεγάλας ψυχῆς ἀνησυχίας, καὶ μετὰ ὅχι ὀλίγας ταλαιπωρίας τοῦ σώματος· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν μὲν πανταχόθεν ἐφώναζαν οἱ φιλογενεῖς, ὅσοι ἐφασαν να' τὸν ἰδοῦν, ἢ να' τὸν ἀκούσων· ἄλλο δὲ ἦλθε καὶ ὁ ἐκδότης τυραννικῶς, καὶ τὸν ἐπῆρε βιαίως, ἐκὼν ἀέκων ἐβιάσθην να' τὸν δώσω εἰς ἐκδοσιν, καὶ ὅχι μετὰ ὀλίγην μου δυσἀρεσκείαν, ὅτι θίλει ἐκδοθῇ αὐτὸς πρῶτον, καὶ ἔπειτα ὁ Νοητὸς Διάκοσμος. Διότι ἂν ἤθελεν ἐκδοθῇ ὁ Νοητὸς Διάκοσμος πρῶτον, βέβαια ὁ Ἑρμῆλος δὲν ἤθελε φανῇ ἕνας ἀπλῶς Δημοκριτηράκειτος, ἀλλ' ἕνας ἱεροκῆρυξ σοφὸς, ὅστις ἐρχόμενος εἰς ἕνα διεσθαρμένον λαὸν να' διδάξῃ, ἀρχίζει πρῶτον να' τερετίξῃ, καὶ να' παρασαίνῃ τὰ ῥέσκοντα, ἕως οὗ να' ἐφελκύσῃ καλῶς τοὺς ἀκροατὰς, καὶ ἔπειτα εὐθύς ἀπ' αὐτὰ μεταβαίνει εἰς τὴν σοφὴν καὶ ἱερὴν του διδασκαλίαν.

Διὰ τοῦτο εἰς τοὺς περισσοτέρους καὶ φρονιμωτέρους καὶ κριτικωτέρους καὶ οὕτως φιλογενεῖς καὶ τοῦ καλοῦ ζηλωτὰς καὶ φιλολογίας ἐιδήμονας ὁ

Ἑρμῆλος ἐφάνη ἐν ποίημα νεοφανές, διδασκαλὸν
 τῆς ἀρετῆς, ἐλεγκτικὸν τῆς κακίας, καὶ κατὰ τὴν
 παρουσίαν τοῦ γένους κατατάσσον μάλιστα ὁρμωδωτά-
 του· καὶ πολλοὶ ἀπ' αὐτοῦ μ' ἐλπίδα τάχα φιλο-
 δωρίας ἀδράς μ' ἐσυμβούλευσαν νὰ τὸν ἀφιέρωσω
 εἰς τὴν Ἀγγλίαν· ἀλλ' ὅσον τὸ κατ' ἐμὲ, τοῦτο
 μ' ἐφάνη πάντῃ χαμερπές, ὃ ἀφιέρωσω πρῶτον
 σύγγραμμά μου εἰς ἀλλογενεῖς, καὶ μάλιστα αὐτό,
 διὰ τοῦ ὁποίου, ἂν κ' ἐπαυῶ τὰς ἀρετὰς, ἀλλ'
 ἐλέγχω καὶ τὰς κακίας τοῦ γένους μου· ὅχι μὴ
 γένοιτο! Ἀκόμη ζῇ, δὲν ἀπέθανεν ἡ Ἑλλάς! Ἐ-
 γὼ δὲν κατέβαλα τὸν κόπον νὰ τὸ συγγράψω μὲ-
 τε πρὸς παιδαριώδῃ ἐπίδειξιν, μῆτε μὲ φιλοκε-
 ρδῇ ἐλπίδα φιλοδωρίας, ἀλλὰ διὰ τῶν ὁμογενῶν
 τὴν ὠφέλειαν· ὅθεν καὶ προθύμως τὸν ἀφιέρωσα εἰς
 τοὺς φιλογενεῖς καὶ ἔντως φιλέλληνας· εἰς φιλο-
 θρώπους Ἀρχοντας, ὅσοι δὲν ἀφοροῦν εἰς τὸ νὰ
 καταθλίβουν τοὺς ἀθλίους συμπατριώτας, ἀλλ' ὅ-
 σον ἐμποροῦν, προσπατεῦσιν τὰ δέκατα τῆς πατρί-
 δος των· εἰς σεβασμίους Ἀρχιερεῖς, ὅσοι δὲν ἀ-
 νέρχονται μ' ἐξωτερικοὺς μεσείτας εἰς τὸ φρικτὸν
 τῆς Ἀρχιερωσύνης ἀξίωμα, ἀλλ' ἐκκλησιαστικῶς
 διὰ τῆς θύρας, καὶ φυλάττουν ἱεροπρεπῶς τοῦ
 Θεοτάτου βαθμοῦ τὰ καθήκοντα· εἰς πεπαιδευμέ-
 νους, ἢ καὶ ἐναρέτους Μοναχοὺς, ὅσοι δὲν δίδουν
 πικρὸν μετὰ τὴν φαυλότητος των ζωὴν εἰς τοὺς Χρι-

στianoὺς, ἀλλὰ σείδονται ὅσως τοῦ μοναχικοῦ τάγ-
 ματος τὰ ἱερά παραγγέλματα· εἰς ἀξιολόγους Ἱα-
 τρούς, ὅσοι δὲν ἐγκομδύνονται ἀπλῶς εἰς κάποια
 ἐξωτερικὰ ἐπουσιώδη παράσημα, οὐδὲ κηρύττουν
 εἰς πολλοὺς τὴν ἀθειαν τοῦ Μιραδοῦ κ' Ἐλβετίου,
 ἀλλὰ μετέρχονται τὴν ἱεράν αὐτὴν τέχνην μὲ φό-
 βον Θεοῦ καὶ συνειδήσαν πρὸς κοινὴν τῶν ἀνθρώπων
 ὠφέλειαν· εἰς ἐντιμοτάτους Πραγματευτὰς, ὅσοι
 δὲν φειδωλεύονται κακῶς, μὴτ' ἐξοδεῖον ἀφρόνως
 εἰς τὰς αἰσχυράς των ὀρέξεις, ἀλλὰ μεταχειρίζον-
 ται Θεοσεδῶς τὸ εὐτελὲς τοῦτο χῶμα τοῦ χρυαίου,
 ὡς πιστοὶ καὶ φρόνιμοι τοῦ Θεοῦ οἰκονόμοι πρὸς εὐ-
 ποίαν τῶν ἄλλων ὁμοίων των· εἰς τοιοῦτους γεν-
 ναίφρονας Ἠρώτας τοῦ αἵωνος ἀφιέρωσα τὸν Ἑρ-
 μῆλον, μὲ σκοπὸν, ὅσοι λάμπουν εἰς καθ' ἐπάγ-
 γელμα βίου μὲ τὰς ἀρετὰς τοῦ ἐπαγγέλματος, ὃ
 ἀνορθώσουν καὶ τοὺς λοιποὺς, καὶ νὰ ὁδηγήσουν
 εἰς τὰ ληθῆ των συμφέροντα, ὥς ὃ ἀνθήσῃ πάλιν
 ἡ Ἑλλάς μὲ ἦθη χρηστὰ, μὲ πράξεις ἀξιολόγους,
 καὶ μὲ γενναῖα φρονήματα· εἴθε γένοιτο!

Ἄλλοι ὅμως χοντροὶ τὸν νοῦν, χοντροτέροι
 τὴν διάνοιαν, μὲ καλπαὶ τρανὸν, μὲ μῆτον τε-
 τράγωνον, φυσικῆς μορφῆς αὐτοσχέδια ἔχοντα!
 ἐσχόσθησαν τὸ ποίημ' αὐτὸ ὡς ἐν ποίημα κωμικὸν
 καὶ ἀσεβὲς· ὅθεν καὶ μερικοὶ, ἰσως φοβούμενοι,
 μήπως ἐλεγχθῇ ἡ εὐδαιμονία ἀχρεΐστης, ἐφθασαν

καὶ νὰ μ' ἀποτρέψουν ἀπὸ τὸ νὰ τὸ ἐκδώσω εἰς
φῶς, προβλέποντες τόχα, ὡς προβλεπτικά· ὑπο-
κείμενα, πῶς, ἐπειδὴ πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐλέγχω καὶ
μερικῶν ἀναξίων Ἀρχιερέων τὰς καταχρήσεις, ἡ
μεγάλη ἐκκλησία θέλει μὲ ὀργισθῇ ὡς ἀσεδῇ καὶ
τρισαλιτήριον· ἐπ' ἀληθείας μεγάλα πνεύματα!
Ἰδοὺ πῶς δεῖχνουν αὐτοὶ καὶ τὸ βαθύ των προβλε-
πτικόν, καὶ ὅπου ὑπόληψιν ἔχουν πρὸς τὴν ἀγί-
αν ἐκκλησίαν! ὅσον ὅμως τὸ κατ' ἐμὲ, νὰ μὴν! ὁ-
μολογῶ, ὅτι εἰς αὐτὸ ἔχω κάποιον σφάλμα, ἀλλ'
ὄχι καὶ τοιοῦτον σφάλμα, ὥστε νὰ με σοχασθῇ ἡ
ἀγία Ἐκκλησία ὡς ἀσεδῇ καὶ τρισαλιτήριον. Τοι-
αύτην κακὴν ἰδέαν δὲν ἐμπορῶ νὰ προσλάβω πο-
τὲ διὰ τὴν μητέρα καὶ τίθημόν ἐκκλησίαν! Εἶναι
εἰς ὅλους γνωστὸν, ὅτι ἀνωθεν κ' ἐξ ἀρχῆς ἡ Ἀνα-
τολικὴ ἐκκλησία δὲν ἐπροσέτευσεν ποτὲ καταχρή-
σεις, οὐτ' ἐφάνη παράδειγμα, πῶς μετεχειρίσθη
τρόπους οἰκονομίας, καθὼς ἡ Παπικὴ αὐλή, νὰ
σκεπύσῃ εἰς τὰ ὅμματα τοῦ λαοῦ τὰ ἐλαττώματα
καὶ τὰ φανερά ἀτοπήματα τῶν σεσηπότην με-
λῶν της, ὃν κακῇ τύχῃ καὶ εἰς αὐτὴν εὐρεθῶσα,
ἀλλ' ἀγωνίζεται πρῶτον ὡς μὲντηρ μὲ παρανώσεις
πνευματικὰς, μὲ συμβουλάς μητρικὰς νὰ σωφρο-
νίσῃ· κ' ἐπειτ' ἂν ἐθελοκακοῦν, κ' ἐπιμένουν εἰς τὴν
κακίαν των, αὐτὴ πλέον δεωποθεῖ κατ' αὐτῶν καὶ
ὀργίζεται, καὶ καθ' ὅσον τὴν συγχωροῖν τὰ καιρικά

περιστικά, κινεὶ καὶ καθὲ λῖθον νὰ τὰ ἐλέγξῃ καὶ νὰ
τὰ παραδειγματίσῃ κατὰ τὸ ἔγκλημα, καθὼς ἔ-
χουμεν πρὸ ὀφθαλμῶν ἅπειρα παραδείγματα. Καὶ
κατ' ἐκείνων μένουν δεωποθεῖ καὶ ὀργίζεται, ὅσοι,
ἢ φρονούν, ἢ πράττουν, ἢ διδάσκουν ἐναντία εἰς
τὰς ἱερὰς γραφὰς, εἰς τοὺς ἱεροὺς τῆς ἀγίας ἐκ-
κλησίας κανόνας, καὶ μάλιστα εἰς τὰ δόγματα· ὁ-
θεν ὃν ἐγὼ ἤθελε προβάλλω εἰς τὸν Ἑρμῆλον κάμ-
μιον βλασφημίαν, ἡ κανόνας ἐναντίον εἰς τὰς ἱε-
ρὰς Γραφὰς πρὸς ἡθους διαφθοράν τῆς ἀγίας ἐκ-
κλησίας, ἢ δόγματος· ἂν ἤθελεν ἐμπαίξω ἡσεῶς
καὶ ἀφορῶνς τὸ φρικτὸν τῆς ἀρχιερωσύνης ἀξίωμα·
ὃν ἤθελε διαδάλλω ἀσυνειδήτως κ' ἐχθροπαθῶς Ἀρ-
χιερεῖς σεδασμίους, ὅσοι γίνονται διὰ τῆς θύρας
ἐκκλησιαστικῶς, καὶ ζῶσιν ἀρχιερατικῶς ὡς ἱεροὶ
ποιμένες καὶ τῶν ἱερῶν Ἀποστόλων διόδοχοι, τίς
ἀμφισβητῇ! ἔτι ἔχει μόνον ἡ ἀγία ἐκκλησία, ὅλλα
καὶ ὅλος ὁ ἱερὸς σύλλογος τοῦ ὀρθοδόξου πληρώμα-
τος μὲ καθὲ δίκαιον ἤθελεν ὀργισθῇ ἐναντίον μου,
καὶ ἡμουν ὡς ἀληθῶς δυσσεδῆς καὶ τρισαλιτήριος·
καὶ πρὸ πάντων ἤθελεν ἔχω αὐτὸν τὸν μέγαν Θεόν
κ' ἐν τῷ νῦν κ' ἐν τῷ μέλλοντι εἰς τὴν ψυχὴν μου ἀν-
τιδικόν· ἀλλ' ἐγὼ ἐλέγχω ἐκείνας μόνον τὰς κα-
ταχρήσεις, κ' ἐκεῖνα μόνον τὰ κακὰ, διὰ τὰ ὁ-
ποῖα πλέον παραπονεῖται ἡ ἰδία ἐκκλησία, καὶ δεω-
ποθεῖ καὶ παντοίως ἀγωνίζεται νὰ ταποφύγῃ,

καὶ νὰ τὰ διορθώσῃ, καθ' ὅσον δύναται· κ' ἐκείνους μόνον ζηλιτεύω καὶ θεατριζῶ ὀνομασί, ὅσοι ἤδη παρῥησιασθήσαν αὐτοὶ καθ' ἑαυτοὺς μὲ τὰς φανεράς βλασφημίας των, μὲ τὰ διαβεβημένα των αἰσχρουργήματα ὡς ὑβρίζαι τοῦ Θειοτάτου τούτου βαθμοῦ, ὡς καταφρονηταὶ τῶν ἱερῶν τῆς ἁγίας ἐκκλησίας κανόνων, καὶ μάλιστα ὡς Βολταιρολάτρα καὶ ἄθεοι, οἷτινες, ἡ Θεία παραχωρήσει, ἡ ἐχθροῦ συνεργεῖα εἰσέφρησαν κατὰ τοὺς ἐσχάτους καὶ δυσχερεῖς ταύτους καιροὺς εἰς τὴν ἁγίαν ἐκκλησίαν, καθὼς καὶ πόλα· οἱ Ἄραιοι ἐκεῖνοι καὶ οἱ Ἀπολλωνάριοι· ὥστε πῶς νὰ ὀποπτεύσω! ὅτι ἡ ἁγία ἐκκλησία, ἀντὶ νὰ ὀργισθῇ κατ' ἐκείνων τῶν μισαρῶν, καὶ νὰ με δώσῃ τὰ δίκαια, θέλει ὀργισθῇ κατ' ἐμοῦ, καὶ θέλει με τροχασθῇ ὡς ἄσεδῃ καὶ τρισυλιτήριον! Ἄρα θέλει κυτᾶζει ἀπλῶς, πῶς ἐλέγχω ἄρχιερεῖς! καὶ δὲν θέλει ἐξετάσει βαθύτερον καὶ ποίους ἄρχιερεῖς; καὶ εἰς τίς καὶ μὲ τί γνώμην; καὶ μὲ τί σκοπὸν τοὺς ἐλέγχω! Ἐγὼ ὅραγ' ἐγὼ κόμμιαν ἔχθραν κατ' αὐτῶν, ἡ ξεχωρίζῃ αὐτοπάθειαν! ἡ ἀπάνθρωπον ἔρεξιν νὰ διαχωρισθῶ ἀνθρώπους ὁμοιοπαθεῖς, καὶ ὑποκείμενα μάλιστα τοῦ ἱεροῦ καταλόγου! Ἡ ἀπ' ὅσους ἐξ ἐναντίας ἐπαίνω ὡς ὡτως ποιμένας, ἔχω ἄραγε κόμμιαν ἐλπίδα, κύνεινα κέρδος, ἡ συμφέρουν ἀνθρώπων! Μὴ γίνονται! Ἀλλ' ἄς ᾔναι μάρτυς ὁ κύριος! ὅτι κα-

θῶς μὲ ἄκραν μου χαρὰν καὶ καύχησιν ἐπαίνω κ' ἐκθειάζω τοὺς ὡτως ἄρχιερεῖς, τοὺς σεβασμίους διὰ δόχους τῶν ἱερῶν Ἀποστόλων τοῦ αἵματος μας, οὕτω μὲ ἄκραν ἐντροπὴν μου, καὶ μὲ πολλὴν δυσαρίσκειαν καὶ ἀνείκαστον τῆς καρδίας μου θλάψιν ἐλέγχω καὶ ζηλιτεύω τὰ χρεῖα ἐκεῖνα καὶ ἄσεδῃ ὑποκείμενα, τὰ ὅποια, ὅχι ἄρχιερεῖς, νὰ ἐπιφέρουν τυπον χριστοῦ! ἀλλ' οὔτε χριστιανοὶ ἀπλῶς δὲν ἦσαν ἄξια νὰ ᾔναι, ὡς ἀτιμάζουσιν μίαν τοιαύτην Θεοπάτην θρησκείαν! Ἐπιθυμοῦσα βέβαια νὰ ᾔναι ὅλοι σεβάσμιοι καὶ σεμνοπρεπεῖς, καὶ ὡς εἶναι τύπος Χριστοῦ, νὰ ᾔναι κ' εὐαγγελικῆς ἀρετῆς κ' ἐπιεικειᾶς παράδειγμα· ἡ καὶ νὰ ᾔναι μετριοτέρων τὸ κακόν, ὥστε καθεὶς νὰ τροχασθῇ τὸν ἑαυτόν του χρεώσῃ, νὰ ἐπακαλύψῃ μᾶλλον, ἡ νὰ παρῥησιασῇ καὶ κύνειν μεθυσμένοι πατρός τὴν αἰσχύνην. Μὲ ὅλον τοῦτο ὅς ᾔσαν αὐτοὶ καὶ τόσον ἄσεδοι καὶ ἄθεοι· αὐτοὶ θέλει δώσουν ἀπολογίαν εἰς τὸ τρομερὸν τῆς ἐσχάτης ἡμέρας κριτήριον, καὶ δι' ὅσα φρονοῦν ἄσεδῶς, καὶ δι' ὅσα πράττουσι πᾶρανόμως· τί πρὸς ἐμὲ νὰ τοὺς ἐλέγξω! Μάλιστα κατὰ τὸν ἡθικόν μου χαρακτῆρα δὲν ἤθελα ποτὲ νὰ κάμω μίαν τοιαύτην πικρὰν καὶ δυσάρεστον ὕλην ὡς ὑπόθεσιν συγγραφῆς μου καὶ θεωρίας· ἀλλ' ὅμως τὸ κακὸν τρέχει κατ' ἡμέραν εἰς αὐξήσειν· τὸ μόλυσμα εὐκόλῃ διαδίδεται. Μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύρμα ζημιᾶ· τὰ δυσσεδῶντων φρονήματα κηρύττον-

ται παρρησία· τὰ κτηνώδη των αἰσχροεργήματα, ὡς ἐνεργοῦνται ἀνυποζύλως, δίδουν τὸ σκάνδαλον πανταχοῦ· ἀπ' αὐτὰ οἱ πιστοὶ χάνουν κατ' ὀλέγου τὸ σέβας πρὸς τὸ ὑψηλὸν τῆς ἀρχιερωσύνης ἀξίωμα, καὶ ψυχραίνονται πρὸς τὴν πίσιν· ὅπ' αὐτὰ οἱ ἄθεοι λαμβάνουσιν ὀφορμὴν νὰ διαδόλουν τὸ ἱερατεῖον ἀπλῶς, καὶ νὰ βεβαιώσουν εἰς τοὺς πολλοὺς τὴν ἀσέβειαν· ἀπ' αὐτὰ εὐρίσκουν καὶ τὰ ἔθνη αἰτίαν νὰ ἐμπαΐζου τὴν ὑψηλοτάτην ταύτην θρησκείαν, τὴν ὁποίαν κατ' ἄλλον τρόπον ἔθελε τιμῶσι καὶ σέβωνται· δι' ὅλα ταῦτα, ὁμολογῶ τῇ ἀλήθειαν! ἡναγκάσθην κ' ἐγὼ νὰ σκηώσω ἀπ' αὐτοὺς κάθε σέβας καὶ πᾶσαν εὐλάβειαν· καὶ ἀπέβαλα κάθε συστολήν, καὶ δὲν τοὺς ἐσοχάσθην ὡς ἀρχιερεῖς, ὡς ποιμένας, ὡς διαδόχους τῶν ἱερῶν Ἀποστόλων, οὔτε ὡς Χριστιανούς ἀπλῶς, ἀλλ' ὡς Ἀρείους, ὡς Ἀπολλινάριους, ὡς Μιραβούς, ὡς Βουλταίρους αὐτόχρημα, καὶ διὰ τοῦτο ὡς κτήνη, κ' ἐδίᾳσα τὸν ἑαυτοῦ μου εἰς μίαν τοιαύτην λυπηραὴν καὶ δυσάρεστον ὑλὴν, καὶ αὐθαδιάσα νὰ τοὺς ἐλίγξω κατὰ τὸν βαθμὸν τῆς διαφθορᾶς των, ἄλλους μετριώτερα, καὶ ἄλλους ὀνομασί, καὶ ἄλλους ἀνωμόως, σοχαζόμενος, ὅτι ἡ πληγὴ των κατήνησεν εἰς γάγγραιναν, καὶ δὲν ὠφελεῖται πλέον ἀπ' αἰλοφῆν, ἀλλὰ χρειάζεται μάχαιραν νὰ ἐκκόψῃ καὶ τὸ πᾶν τῆς σῆσιν, νὰ προλάβῃ ἀπὸ τὴν σήψιν καὶ τὸ ἤδη ὑποσηπόμενον· ὥς ἀπ' ἑτι βλά-

θην καὶ σκάνδαλον ἔμπορεῖ νὰ φέρῃ εἰς τοὺς πιστοὺς ὁ δικαιοτάτος αὐτός κ' εὐλογιώτατος ἑλεγχος τῶν ἀναξίων ἐκείνων Ἀρείων, νὰ γένῃ μεγαλητέρα καὶ ἀναμφύβολος ἡ ὠφέλεια, ἀφ' οὗ ἀποδειχθῶν παρρησία, ποῖοι εἶναι οἱ Βασίλειοι καὶ οἱ Γρηγόριοι τοῦ αἵματος μας, καὶ ποῖοι εἶν' ἐξ ἐναντίας οἱ Ἀπολλινάριοι; ποῖοι εἶναι οἱ ὅντως διάδοχοι τῶν ἱερῶν Ἀποστόλων; καὶ ποῖοι εἶναι ἄχθῃ ἀρούρης, ἢ μᾶλλον Ἀντίχριστοι· εἰς τρόπον, ἂν σοχασθῇ καθείς κ' ἐξετάσῃ βαθύτερον, ὁ ἑλεγχος ἐκείνων τῶν μαρτῶν δὲν εἶναι ἀτιμία τοῦ ἱερατείου, ἢ καταφρόνησις, ἀλλὰ σύστασις μάστιγος καὶ τιμῆς. Διότι μὲ αὐτὸν γνωρίζονται καὶ οἱ Βασίλειοι τοῦ αἵματος, καὶ δὲν συγκαταριθμοῦνται ἀδόκιμος μὲ τοὺς Ἀρείους· διακρίνονται καὶ οἱ Ἀρείοι, καὶ δὲν τιμῶνται ἀναξίως ὡς οἱ Βασίλειοι· καὶ τὸ χρησιμώτερον! ἴσως μερικοὶ ἀπ' αὐτοὺς, ὅσοι δὲν εἶναι ἀκόμη παντελῶς ἐφθαρμένοι, κ' ἐλέγχονται ἀνωμόως, γνωρίζουν τὴν ἐλευσὴν κατὰ σάσιν, εἰς τὴν ὁποίαν τοὺς ἐκρέμυσεν ὁ ἀρχεκάκος τῆς ἐγίας ἐκκλησίας ἐχθρὸς, καὶ ἀποστροφῶν τὴν κακίαν, καὶ φιλοτιμηθῶν νὰ μιμηθῶν τοὺς ὅντως ἀρχιερεῖς, τοὺς ὅντως ποιμένας, καὶ γένουν ὡσαύτως καὶ αὐτοὶ εἰς τοὺς παρόντας καιροὺς εὐαγγελικῆς ἀρετῆς παραδείγματα· ἐκεῖνοι ὅμως, οἵτινες ἡχρεώθησαν εἰς τὸ ἄκρον, κ' ἐλέγχονται ὀνομασί, καὶ παρασαίνονται εἰς τὸ ὄραμα ὡς κτήνη, ὡς ἂν Ματθαῖος προπρόνῃ Μιραβίου

ὁ Πάτριος· Πολύκαρπος ὁ νέων πατρῶν· ἀπέβαλυν
παντελῶς καὶ φόβου Θεοῦ, καὶ ἰδέαν Θεότητος καὶ
κόσμου ἐντροπὴν καὶ κάθε ἀνθρωπίνην συνειδήσιν,
καὶ μήτε μέ λόγον διαρροῦνται, μήτε μέ ἐλεγχον
σφραγίζονται· ἀλλ' ὡς πάντῃ ἄθεοι, εἶναι καὶ αὐ-
τόχρομα κτήνη· φεῦ! οἱ τοιοῦτοι δὲν ἐχρειάζοντο
ἐλεγχον! ἀλλ' ἐχρειάζοντο ἐπὶ Συνόδου σηλίτευ-
σαι, καὶ μετὰ τὴν σηλίτευσιν, καθαίρεσθαι, καὶ με-
τὰ τὴν καθαίρεσιν ἐλλογημένην ῥομφαίαν! Κα-
θὼς εἰς Βουκορέτι μέ κάθε δίκαιον ἕνας ὑψηλῶ-
τατος καὶ Θεοσεβέστατος αὐθέντης ὀλίγον ἔλειψε νὰ
φέρῃ τὴν καθαίρεσιν, καὶ νὰ κόψῃ τὴν μιανὰν
κεφαλὴν, τὸν ἄθουν ἐκεῖνον Ματθαίου προπρῶτον
Μυραίων τὸν Πάτριον, ὅστις δὲν ἔπαυεν ἀπὸ τοῦ νὰ
ξερᾷ καθ' ἡμέραν ἀναφανδὸν τόσας τρομερὰς βλασ-
φημίας ἐναντίον τῆς πίστεως· ἀλλ' ἔως οὐ νὰ ἔλθῃ ἡ κα-
θαίρεσις, ἐπρόλαβεν ἡ Θεία δίκη, καὶ τὸν ἔκοψε τὴν
ζωὴν, καθὼς καὶ τὸν ἀσεβέστατον Ἀρειον. "Οθεν κατὰ
τοῦτο κ' ἐγὼ γνωρίζω τὸ σφάλμα μου, καὶ ὁμολογῶ
τὸν ἑαυτὸν μου ὑπεύθυνον. Τί ἔτουν βέβαια νὰ τοὺς
ἐλέγξω ἐγὼ εἰς τοιοῦτον τρόπον διὰ τὴν ἀθείαν των;
Ἐπερπε ν' ἀφήσω, ἢ νὰ τοὺς φθάσῃ ἡ Θεία δίκη,
ἢ νὰ τοὺς ἐλέγξῃ ἡ ἁγία Ἐκκλησία, καθὼς ἤδη πρό-
τριων, ἢ τεσσαρῶν χρόνων ἤλεγξε καὶ τὸν ἀσεβέ-
στατον ἐκεῖνον Μητροφάνην! Κ' ἐπ' ἀληθείας τοῦτο
ἐπρόσμενα εἰς νῦν. "Ηλπίζα κατ' ἀρχάς, ὅτι ὁ ἅγιος
Θεὸς θέλει τοὺς κατακαύσει μέ κεραυνοῖς, καθὼς

τὴν Πεντάπολιν· ἢ θέλει προσάξει ν' ἀνοιχθῇ ἡ γῆ
νὰ τοὺς καταπνίξῃ, ὡς καὶ πάλαι τὸν Δαθὸν καὶ τὸν
Ἀθηρόν. Ἐθαῤῥούσα, ὅτι ἡ ἁγία Ἐκκλησία θέλει
τοὺς βογισθῇ, καὶ θέλει τοὺς καθήρῃ, καθὼς καὶ ἄλ-
λους τοιοῦτους ἀθέους πολλοὺς. Εἶδα ὅμως, πῶς ὁ
Θεὸς μακροθυμεῖ, καὶ ἡ προσμένει μετάνοιαν, ἡ προε-
τοιμάζει χειρότεραν παιδείαν. Ἡ ἁγία Ἐκκλησία,
ἡ δὲν ἰδεοκαώθη τὴν ἀθείαν των, ἡ διὰ τὰ καιρικὰ
περιστακὰ δὲν ἔχει τὴν εὐκαιρίαν, καὶ παραδλέπει.
Αὐτοὶ ἀντὶ νὰ ἔλθουν ὁπωσσοῦν εἰς συναισθήσιν, ἀχρε-
οῦνται χειρότερα, καὶ μέ τὸ κακὸν των παρὰδειγμα
διαφθείρουν καὶ ἄλλους. Ἡ ἀσεβεία ἐνομισθῇ ὡς ἀρε-
τὴ! Ἡ ἀθεία ἐτιμῆθη ὡς φιλοσοφία! Ἡ ἀνθρωπίνος
συζολὴ κατ' ὀλίγον ἐξέλιπε! Καὶ ἰδοὺ τὸν ἄληθινόν,
καθὼς ἐθρηνοῦσε καὶ πάλαι ὁ Θεὸς Γρηγόριος, „Ερ-
ρεῖ τὰ καλὰ, γυμνὰ τὰ κακὰ,“ καὶ ἂν τότε ἦσαν
τὰ τῆς ἑκκλησίας ἀποίμματα, τῶρα εἶναι χειρότερα!
Ἐφαρπάζονται ἀλλαχόθεν· ποιμαίνονται κακῶς, καὶ
διαφθείρουνται καθ' ἡμέραν! Χριστὸς καθευδεῖ! ὁ
πλοῦς ἐν νυκτὶ! πυρὸς οὐδαμοῦ! Ἰσως τότε ἦτον
τὸ κακὸν μετριώτερον, διὸ κ' ἔλεγεν ὁ Θεὸς ἐκεῖνος
τῆς ἐκκλησίας φωστὴρ, „μία τῶν τοιοῦτων κακῶν
ἢ ἡ λύσις ὁ θάνατος.“ Τῶρα ὅμως ἐφθασεν εἰς τὸ ἄ-
κρον! ὥς καὶ ὁ ἀνάξιος σκώληξ ἐγὼ δὲν ἠμπόρεσα
πλεον νὰ ὑποφέρω! Ἀλλ' ἂν ἦναι ν' ἀποθάνω, εἶπα
νὰ φωνάξω πρῶτον, ὡς χριστιανὸς νὰ κάμω τὸ
γέρας μου, κ' ἐπειτ' ἂν ἀποθάνω, ν' ἀποθάνω καὶ μέ

κῆποιον εὐχαρίστησαν. Καὶ ἰδοὺ διὰ τὴν διαφθορὴν τοῦ αἵματος μου μὲ τοιοῦτον τρόπον ἀρτεῖον καὶ κωμικὸν κατὰ τὸν βαθμὸν τῆς διαφθορᾶς ἀνυνώμιως καὶ ὀνηματὶ αἰθαδίασα νὰ ἐλέγχω εἰς καθ' ἐπάγγελμα βίου ὅλους ἐκείνους, οὔτινας ἢ ἀσεβεῖς βλασφημοῦν τοῦ Θεανθρώπου Σωτῆρος τὸ πανόγινον ἔνσημα, ἢ ἀκρατεῖς καταπατοῦν τὰ ἱψηλά του προτάγματα.

Τώρα λοιπὸν δι' αὐτὸ μου τὸ σφάλμα, διότι αἰθαδίασα νὰ ἐλέγχω παρ' ὅστιον ἐγὼ τοὺς θείους καὶ ποιητοὺς, καὶ δὲν ἐπρόσμενα, ἕως οὗ νὰ τοὺς καύσῃ ὁ ἅγιος Θεός, καὶ δὲν ὑπέφερα, ἕως οὗ νὰ τοὺς ἐλέγχῃ ἡ ἁγία Ἐκκλησία, γινωρίζω τὸ σφάλμα μου, καὶ ἄς με καύσῃ! Θέλει; ὅς προσάξῃ ν' ἀνοιχθῇ ἡ γῆ νὰ με καταπῇ! Θέλει; ὅς με ὀργισθῇ, ὅπως θέλει, καὶ ἡ ἁγία Ἐκκλησία! Εἴη τὸ ἔνσημα κυρίου εὐλογημένου εἰς τοὺς αἰῶνας· ἐν τούτῳ μὲ λυπεῖ, ὅτι ἐκδίδεται πρῶτον ὁ Ἑρμῆλος, ποίημα κωμικὸν καὶ ἀρτεῖον· ὅθεν παρακαλῶ τοὺς ὁμογενεῖς ἀπ' αὐτὸ μόνον νὰ μὴ με κρίνουν ὡς εὐ-αρτεῖον Σατυρικόν, ἀλλ' ὡς ἀποβλέψουν εἰς τὸ ἡθικόν, εἰς τὰ ἀσκήματα, θρησκείας, τὰ ὅποι' ἀγωνίζομαι νὰ ἐκπαινεύσω οὐκ εἰς τὸν ἀκρατὴν μου, καὶ κατ' ἐκεῖν ὅς με κρίνουν· καὶ ὡς Ἕλληνες εὐγενεῖς, καὶ ὡς Ἕλληνες ἀσεβεῖς καὶ ὀρθόδοξοι.

Κ Α Τ Α Λ Ο Γ Ο Σ

τῶν

Φιλοκάλων καὶ φιλομαΐσων Συνδρόμητῶν, τῆς τοῦ Ἑρμῆλου ἐκδόσεως.

ΕΝ ΒΙΕΝΝΗ.

Ο' Εὐγενές.	Ἀρχὸν Ἰωάννης Μαυρογενῆς, Σάματα	2
Ο' τιμωτ.	κύριος Σταύρος Ἰωάννου ἐξ Ἰωαννίνων	2
Ο' τιμωτ.	κύριος Ζ. Παπ	1
—	— Ἰωάν. Δ. Πέτροβιτς	1
—	— Ἰωάννης Παντραβός	1
—	— Κωνσ. Βιτάλης χιός	1
—	— Γεώργ. Στούπη	1
—	— Κωνσ. Παππᾶ ἐκ Κασορίας	1
—	— Ἀνασ. Δουδούμη	1
—	— Δημητρ. Γ. Κοκκῆλ, χιός	1
—	— Ἰωάν. Τομπανάκης, χιός	1
—	— Κωνσ. Τσετσηπᾶς, ἐκ Κασορίας	1
—	— Κωνσ. Μ. Δούκα, ἐκ Σιατίσης	1
—	— Νικῆλ. Δ. Χ. Μιχαήλ, ἐκ Σιατίσης	1
—	— Ἰωάν. Δ. Βουρμάης	1
—	— Ἀντόνιος Δούμου, ἐκ Θεσσαλ.	1
—	— Γεώργ. Πειρέπουλος, Ζακύνθ.	1
—	— Νικόλ. Ἀθ. Γάκα, ἐκ Μπλατσίου	1
—	— Σταμ. Κ. Βούρας, χιός	3
—	— Ἀνδρέας Λαγώνικος, χιός	1
—	— Ἀθαν. Γοξίας, ἐκ Ραφάνης	1
—	— Νικόλ. Χρυσόχοης	1

Ο' τιμωτ. κυρ. Νικολ. Ἀργέντης, χίος	1
— — Δημήτρ. Μπετλής, ἐκ Κασορίας . . .	1
Ο' Πανοσιώτ. Ἀρσένιος Ἀρχιμανδρίτης	5
— — Θεόκλητος Φαρμακίδης	5
— — Γρηγόριος Ἱεροδιάκονος	5
— — Διονύσιος Σύγγελος	5
Οἱ ἐλλογιμώτατοι Αὐτάδελφοι Καπιτανάκη . . .	5
Ο' τιμωτ. κύρ. Γεώργ. Πετροκόκινος, χίος . . .	1
— — Δρόσος Κομηνός, ἐξ Ἀμπελ. . . .	1
— — Ἀναστάσιος καὶ οἱ ἀδελ. αὐτοῦ Κορδέλα, ἐξ Ἀμπελακίων	2
— — Κωνσ. Ἰαντζούλη, ἐκ Κοζάνης	2
— — Χριστὸς Ἰαντζούλη, ἐκ Κοζάνης	2
— — Ἰωάνν. Μπηλιάρης, ἐξ Ἰωννίνων	1
— — Ἀθ. Ν. Λεονάρδου ἐξ Ἀμπελακ. . . .	1
— — Ζαχαρίας Ν. Λεονάρδου, ἐξ Ἀμπελ. . .	1
— — Δημήτριος Φιλιππίδης	1
— — Δημήτριος, Κ. Ἀθανασίου	1

ΕΝ ΒΟΥΚΟΡΕΣΤΙΩ.

Οἱ Εὐγενέστατοι Ἀρχοντες.

Ἀνώνυμος τις Ἀνὴρ φιλογενέστατος	8
Ο' Ἅγιος πρῶην Λυδορικίου Διονύσιος	2
Ο' Ἐκλαμπρ. Πειζαδὲς Γρηγόρ. Γκόκας	2
Ο' Μέγας Μπάνος Γρηγ. Μπραγκοβάνος . . .	5
— — Γεώργ. Ἀργυρόπουλος Βυζάντιος . . .	4
— — Ποσέλνικος Κ. Βλαχούτση, ἐξ Ἰωανν. . .	5
— — Ποσέλν. Ἰακωβάκης Ρίζος Βυζάντιος . . .	2
— — Βόρνικος Γρηγέρ. Φιλιππέσκος	2
— — Δημήτρ. Γακοβίτσας	5

Ο' Μέγας Βόρνικος Πέτρος Ῥητορίδης	2
— — Λογοθέτης Γεώργ. Φιλιππέσκος μετὰ τῶν δύο υἱῶν αὐτοῦ Κωνσ. καὶ Μανολ. . . .	5
— — Λογοθέτης Μιχαὴλ Ῥακοβίτσας μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἀλέκου	3
— — Ποσέλνικος Δημήτριος Μάνος	2
— — Γεώργιος Μιχαὴλ	2
— — Λογοθέτης Ἀθανάσιος Χρησόπουλος, ἐκ Κασορίας	3
— — Ἄγας Νικολάκης Φιλιππέσκος	2
— — Παχάρνικος Κωνσ. Φιλαλήθης	1
— — Χαμινάρης Κωνσ. Μάνος	2
— — Ἰωάννης Μάνος	1
Ο' Εὐγενές. Μπάρπα Στυρμπέις	2
— — Σερδάρης Κ. Σκίτσης Ζαγορίσ. . . .	3
— — Πολυχρόνης Κ. Π. Ζαγορίσ. . . .	3
— — Ποσέλνικ. Νικέλ. Γορνιάνος	1
— — Μεδελνιτσάρης Ἀθανάσιος Π. Γκίνος Ζα γορίσιος	2
— — Βακάγος Κωνσ. Μπονολής, ἐκ Σαλώνων .	3

Ο' Μέγας Γραμματικὸς Ἀλέξανδρος Μ. 2

Οἱ Ἐξοχίστατοι Ἱατροί, καὶ οἱ Ἐλλογιμώτατοι Διδά.
σκαλοῖ.

Ο' Ἀρχιμανδρίτης τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, Γαβριήλ. .	3
— — Βακαρεσίου Γαβριήλ	2
Ο' Ἡγούμενος Κομάνος Ἀνθιμος	2
— — Πλαταρεσίου Ἰγνάτιος	2
Ο' Ῥάλλης Ἀρχιατρός	5
— — Σεραφίμ Βρετλῶν	3
— — Μιχαὴλ Χρησάρχης	2
— — Κωνσταντ. Παρακάσης, ἐκ Κοζάνης . . .	2

Ο Κωνσταντ. Φλέβας Νκουσαίος	2
— Κωνσταντ. Φιλήτης Ἡπειρώτης	2
— Ἰωάννης Ραζής	1
— Μουσικολογιστ. Ρέζος Ρεσπάρου, ἐξ Ἰωαννίνων	5
— Γεώργ. Γενάδιος Ἀνασταίου Ζαγορίσιος	6
— Χριστόδουλος Κηλυνάρης Ζαγορίσιος	5
— Ἰωάννης Μακρής, ἐξ ἀμπελακίων	5
— Ν. Σ. Πάκοις	2
— Δημητρ. Ν. Φωτίλας Θεσσαλός	2
— Στέφανος Ἰωάννου Πάπποσις	2
— Ἰωάνν. Ἀνασταίου Ζαγορίσιος	3
— Δημητρ. Σταυρινός Κυπρίος	1
— Κωνσταντῖνος Μουνδανιώτης	1
— Κωνσταντῖνος Κορδέλας, ἐξ ἀμπελ.	1
— Ζαχαρίας Κ. ἐκ νέας Πάτρας	1
— Ἰωάννης Κυνώφης	1
— Ἰωσήφ Ἐπιδάμιος	1

Οἱ Χρησιμώτατοι Πραγματευταὶ καὶ Ἄλλοι.

Ο Γεώργιος Σκελεάριος	3
— Ἰωάννης Γεωρ. Νικολάπουλος, συμυρναῖος	2
— Σταμάτης Νικολάπουλος	2
— Στεφανάκης Μεσιονέζης Βυζάντιος	1
— Κυριάκης Δομάντος	1
— Κωνσταντ. Ζαπανιώτης	1
— Λάμπρος Ρέσσου Ζαγορίσιος	1
— Δημήτριος Καραγιανόπουλος, Ζαγόρ.	1
— Α. Στ. Ρούσης, ἐκ Τυρνάβου Λαρίσιος	3
— Γεωργ. Τριανταφύλλου Ζυσιωτίτης	1
— Βελισσάριος Παυλίδης Σμυρναῖος	1
— Γεωργ. Τσακίρογλος Ζαγορίσιος	1
— Θεόδωρ. Ἀθανασίου	2

Ο Ἰωάνν. Χριστοδούλου Νκουσσαίος	2
— Ηλία Νικολαΐδης, ἐκ Σαλωνίων	2
— Δούκας Κωνσταντῖνου, ἐξ Ἰωαννίνων	5
— Κωνσταντ. Μανάρης, ἐξ Ἰωαννίνων	1
— Γαβριήλ Κατσόγλου	1
— Ἀνδρέας Χ. Εὐστατίου, ἐκ Τσαριτσάνης	1
— Ἰωάννης Βενέτης, ἐξ Ἰωαννίνων	1
— Ἀδάμ Δούκας, ἐξ Ἰωαννίνων	1
— Θεόδωρος Ἰωάννου, ἐκ Συρσοῦ	1
— Δημήτριος Στεφάνου Κανουση Ἡπειρώτης	1
— Δημήτριος Ἀλέκου Γουσσέτου	1
— Πασχάλης Σαδύπουλος	1
— Δανάτος Κολώρος, ἐξ Ἰωαννίνων	1

ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚῃ.

Ο Ἐκλαμπρότ. Κόνσολος τῆς Βρετανικῆς Δυνάμεως κύριος φραγκίσκος Σιανῶ	3
Ο κύριος Θεόδωρ. Μαγιωράνης, Σμυρναῖος	2
Ο Εὐγενές, Κύριος Χριστόδουλ. Βαλάνος	5
Ἡ Εὐγενες, Κυρία Ἀνέτα Βαλάνου	5
Ο Κύριος Κωζής Φωκάς, χιός	1
— — Ἀντώνιος Τσηφός, χιός	1
Ο Ἐξοχ. Κύριος Ἀθανάσι. Μλιαρζέσης, ἐκ Κεφαλληνίας	2
Ο Κύριος Νικόλ. Ρογότης, ἐξ Ἰωαννίνων	4
— Γεώργιος Μεζεβίτης, ἐξ ἀμπελ.	2
— Νικέλ. Στέρειν, ἐκ Μπιτολείου	3
— Δημητρ. Καπουδάς	2
— Ἰωάννης Ρίζος	5
— Ἰωάννης Πολιζώης	1
Ο Ἐξοχώτ. Κύρ. Σέργιος Καραπέτσας, ἐξ Ἀμπελ.	1

Ο' Κύριος	Ἰωάννης Γ. Ἰβου	.	.	.	.	.	.	.	.
—	Ζαφείρης Θεοδοσίου	.	.	.	.	.	.	.	.
—	Γεώργιος Παπαλαῖς	.	.	.	.	.	.	.	.
—	Θεόδωρος Χοῖδᾶς	.	.	.	.	.	.	.	.
—	Ματία Ἀδραμ.	.	.	.	.	.	.	.	.
—	Ἀθανάσιος Γεωργίου	.	.	.	.	.	.	.	.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΛΕΙ.

Ο' Εὐτυμ.	Κύριος Ἀσημάκης Κροκίδας	.	.	.	.	.	.	.	.
—	Χριστόδολος Οἰκονόμος	.	.	.	.	.	.	.	.
—	Γεώργ. Φεαχύντης	.	.	.	.	.	.	.	.
—	Ἐμμαν. Ἀντωνιάδης Κρής	.	.	.	.	.	.	.	.
—	Ἰσκαντάρης ὁ Πρεσβύτερος	.	.	.	.	.	.	.	.
—	Κυριάκ. Στάμου, ἐκ Μεσόβου	.	.	.	.	.	.	.	.
—	Δρό. Ἰβου Δροσινού, ἐξ Ἀμπελ.	.	.	.	.	.	.	.	.
—	Ἰωάνν. Ἀναστασιάδης	.	.	.	.	.	.	.	.
—	Δημήτρ. Μποκρατσάνης, ἐκ Μηλέας	.	.	.	.	.	.	.	.
—	Παῦλ. Σταμαρόβ. ἐκ Μεσόβου	.	.	.	.	.	.	.	.
—	Βασίλ. Ἀναστασιάδης, Βυζάντιος	.	.	.	.	.	.	.	.
—	Ἰωάννης Μιχαήλ Κρής	.	.	.	.	.	.	.	.
—	Ἀνώνυμος τις Βυζάντιος	.	.	.	.	.	.	.	.
—	Κυριάκης Τζέτζου	.	.	.	.	.	.	.	.
—	Ἀθαν. Νικολόπουλος	.	.	.	.	.	.	.	.
—	Ἰωάνν. Ζαμάνης	.	.	.	.	.	.	.	.
—	Γεώργ. Κυπριανός, Πάριος	.	.	.	.	.	.	.	.
—	Γεώργ. Τζικουῶς	.	.	.	.	.	.	.	.
—	Ἰωάνν. Οἰκονόμος	.	.	.	.	.	.	.	.
—	Ἰωάνν. Μαγαλῖος, ἐξ ἀπαλακίων	.	.	.	.	.	.	.	.
—	Κυριάκ. Βιτάλης, ἐκ Μεσόβου	.	.	.	.	.	.	.	.
—	Στέριος Πότσος, ἐκ Μεσόβου	.	.	.	.	.	.	.	.

Ο' Εντιμ. Κύριος Νικόλ. Τσίμης, ἐκ Μελέας	1
— — 'Αλεξαν. Λαζ. Σίμου, Βυζάντιος	4
— — Δημήτρ. Καπάκης	1
— — Γεώργ. Μπόμπολης	1
— — Κανέλος Θεοδόπουλος	1
— — Θεόδωρ. Δούμας, ἐξ 'Ιωαννίνων	2
— — 'Ανας. Μανδᾶς, ἐξ 'Αμπελακίων	1
— — 'Αντώνιος Γεωργιάδης	1
— — Γεωργ. Μαν. Βενετάκης	1
— — Κυριακὸς Κουμπάρης	3
— — 'Ιωάννης Μπάρμπας	2
— — Γεώργιος Ξένης	1
— — 'Ανας. Θεοδώρου Ζακόλη	1
— — Γεώργιος Πλέσσος	1
— — Κωνσ. Καθέτσας, ἐξ 'Ιωαννίνων	1
— — Κωνσ. Κρομύδας, ἐξ 'Ιωανν.	1
— — Σπυρίδων Οἰκονόμος	1
— — Σπυρίδων Β. Μαῦρος	2
— — 'Ιωάννης Κυπριανὸς	1
Ο' Κύρ. 'Ιωάν. Εατσούλας Βιβλιοπώλης	20
— Γρηγόρ. 'Ανασασίου Βιβλιοπώλης	10
— Κωνσ. Ζωτόφ Παχάρνικος	1
— Παναγ. Βασιλείου Γούναρης	1
— Κωνσ. Καμπούρογλου, Γούναρης	1
— Θεόδωρ. Μανούδου, Γούναρης	1
— Νικέλ. Κωρωναιὸς	2
— Δημητρ. 'Αλεξίου, ἐκ τοῦ Πηλίου 'Όρους . .	1
— Χ. Κυριακ. Διαμαντόγλου	1
— Παναγ. Λαμπρινου, Μεσημβρ.	1
— Θεόδωρ. Κελαγδινου 'Αγχιαλέτης	1
— Κωνσ. Σαμουρκάσης	1

Σώματα

Κύρ. Ἱερόθεος Κρήτης	1
— Ἀντώνιος Ἀγγελόπουλος	2
— Ἀναστάσιος Κόμαρης	1
— Θεόδωρ. Παππᾶ Ἀναστασίου	1
— Ἀπόστολος Βαρατασῆς	1
— Γεώργιος Χριστοδούλου	1
— Δημήτρ. Πατσάνος	1
— Ἐμμανουὴλ Δανέζης	1
— Σπυριδων Κωνσταντᾶς	1
— Δημήτρ. Ἀποσ. Παππᾶ	2
— Παναγιώτης Γιαννατάκης	1
— Ἀλέξανδρ. Τζίφος	2
— Γεώργ. Μάξιμος	1
— Βαλάνος Πάλης	1
Ἐκλαμπρότ. Μπαϊζαδῆς Κωστάκης	3
Κύρ. Γεώργ. Δράκας	1
— Δημήτριος καὶ Βασίλειος Σχινᾶς	2
— Ἀτῶνιος Ἀλεξόπουλος	1
— Χρήστος Γεωργαντόπουλος	1
— Εὐστάθ. Γεωργαντόπουλος	1
— Δημήτριος Σάρρος	1
— Ἀπόστολος Δούμα	1
— Δημήτριος Ζάζος	1
— Μανούσος Φονδούλας	1
— Ἰωάννης Ξένος	1
— Κωνσ. Ἀρκλάς	1
— Γεώργ. Μαμάρας	1
— Μιχ. Μαυρυγορδάτος	1
— Γεώργ. Μελάς	1
— Μιχ. Βασιλείου	2
— Εὐστάθ. Σουγδουρῆς	1

Ο' Κύρ. Λάζαρος Σαμάρας	.	.	.	.	Ι
— Μιχαήλ Ἀλμυλῆς	.	.	.	.	Ι
— Ἀναστάσ. Μπούμπας	.	.	.	.	Ι
— Χρήστος Χαιμῶνος	.	.	.	.	Ι
— Λεῖμονης Παλαιολόγος	.	.	.	.	Ι
— Ἰωάνν. Πολυχρονιάδης	.	.	.	.	4
— Ἡωνς. Βαταδάλης	.	.	.	.	Ι
— Δημήτ. Καμμῶνας	.	.	.	.	Ι

Οἱ Λόγιοι τῆς Σχολῆς τοῦ Κουρουτσεσμέ.

Παΐσιος. Λαρισσαῖος Β'. Διδ.	.	.	.	.	Ι
Ζαχαρίας Ἱεροδιάκονος Κρής	.	.	.	.	Ι
Νεόφυτος — Λέσβιος	.	.	.	.	Ι
Νεόφυτος — Πάριος	.	.	.	.	Ι
Χριστόδουλος — Κύπριος	.	.	.	.	Ι
Γεωργ. Δημητριάδης Νεοχωρίτης	.	.	.	.	Ι
Χρῖς. Λουκουτάδης Κύπριος	.	.	.	.	Ι
Εὐσράτ. Δημητριάδης Λέσβιος	.	.	.	.	Ι
Μιχαήλ Νικολίδης Καλιμναῖος	.	.	.	.	Ι
Χρῖς. Χριστοδουλίδης Κύπριος	.	.	.	.	Ι
Σάββας Χρήσου Βυζάντιος	.	.	.	.	Ι
Παναγιώτης Σταύρου Βυζάντιος	.	.	.	.	Ι
Δορόθεος Πέτρου Μοναχός	.	.	.	.	Ι
Σταύρος Ἡωργαντίνου, ἐκ Καισαρίας	.	.	.	.	Ι
Νικόλαος Μιχαήλου, ἐκ Μακεδονίας	.	.	.	.	Ι

Ε Ν Β Ε Ρ Ρ Ο Ι Α.

Ο' τοῦ Ἁγίου Βερρόϊας Πρωτοσύγκελος κύρ Γρηγόριος Πελοποννήσιος

Ο' τοῦ Ἁγίου Τάφου ἐν Βερρόϊα Πρωτοσύγκελος κύριος Ἰωακείμ Ἡωργαντινοπ.

Ο' Πανός. Αρχιμ. κ. Γρηγόριος	I
Ο' Σοφολογώτ. Διδάσκαλος Βερόρας κύριος Άγγε- λάκης Ναυσααίος	I
Ο' Έλλογιμώτ. κύρ. Ιωάννης Βερόραϊος	I
Ο' Έξοχ. κύριος Μανουλάκης Αναστασίου	I
Ο' Έξοχ. κύριος Ιωάννης Βερόραϊος	I
Ο' Έξοχ. κύριος Αναστάσιος Ιωάννου	I
Ο' Λογιώτ. κύριος Ιωάννης Κωνσταντ. Πρωτοψάλτου	I
Ο' Πανος. Σακελάριος Βερόρας	I

ΕΝ ΝΑΟΥΤΗ.

Σοφολ. Διδ. τῆς Νκούσης κύριος Κ. Βαρλάντας	I
Τιμω. κύριοι Διαμ. Αργατά & Αντ. Πλιαμπλούμερ	I
Εύγ. κύριος Θεόδωρ. Γεωργίου	I
Έξοχ. κύριος Ανασ. Αντωνίου	I
Ευγενές. κύριος Κωνσ. Διαμάντου	I
Τιμ. κύριοι Διαμ. Χ. Πωπ. Μηνά	I
Εύγ. κύριος Ζαφείρης Φιλίππου	I
Λογιώτ. Ζαφείρης Γεωργίου	I

ΕΝ ΣΕΡΡΑΙΣ.

Πανισρώτ. Αγ. Σεργίων κύριος Χρύσανθος	2
Εμμανουήλ Καρπουζόγλου	I
του Αγίου Σεργίων Αρχιδ. Ανθιμος	I
εκ τῆς Κώρας τῶν Γανοχώρων Ιεροδ. Πανάρετος	I
του Αγ. Σεργίων Ιεροδ. Βενέδικτος εκ Διδυμοτυχ.	I
Σοφολ. εν Σεργίαις Διδ. Κωνσ. Μηλιάτης Κοτταίος	I
Βασίλ. Δημητριάδης Έλλογ. καὶ Ευγενής & Ιωαν.	I
Κύριος Νικολ. Γερμάνη Έμπορος	I

Ο' Κύριος Ανασ. Πάλης ἡ Πανάκεια, Ιατροφιλος.	I
— Νικολ. Ράλης του Αντωνίου, χιός, έντιμ.	I
— Δημ. Κωνσ. Βεροβαλῆς Λογιώτ.	I
— Κυριακ. Στ. Ζαπέκος, Μεσοδ. Λογιώτ.	I
— Δημ. Χ. Ζαφειράκης Θεσσαλ. Λογιώτ.	I
— Ιωάνν. Ζιώτας Ζαγορ. έντιμος	I
— Ιωάννης Πολιζόη. Ζαγορ. έντιμος	I
— Κωνσ. Μανόλτζου, ο εκ Μελενίκου έντιμος	I
— Εύσαβ. Δημητριάδης Θεσσαλ. Λογιώτ.	I
— Κωνσ. Θεμελῆ. Θεσσαλ. Λογιώτατος	I

ΕΝ ΤΡΙΕΣΤΙΩ.

Ο' Κύριος Προκόπ. Καρσιώτης Έπιστάτης τῶν Ἑλληνικῶν Σχολείων	I
— Νικολ. Ζωγράφος Ἀθην. έμπορος	I
— Γακωβος Ρώτας	I
— Δημ. Γουζέλας Ζακύνθιος	I
— Χρήστος Ρενιέρη	I
— Παναγ. Χ. Γούσιου, Θεσσαλ.	I
— Σταμ. Ροδοκανάκης χιός	I
— Ἀλέξανδ. Γαλάτης	I
— Παντέας Ράλης	I
— Μιχαήλ Ροδοκανάκης	I
— Θεόδωρος Ἀμοιρος	I
— Γεώργιος Σκυλίτσης	I
— Γεώργιος Σκυφας, Θεσσαλ.	I
— Ἀνδρέας Ἀνδρουλῆς, Ψαριανός	I
— Ιωανν. Βασιλειάδης, Σμυρναίος	I

ΕΝ ΟΔΕΣΣΗ.

	Σώματα
Κύριος Ἀθανάσιος Σακερής	2
Δημήτριος Δούμας	2
Κοζής Χρύσανθος	2
Κωνσ. Ανδρεάδης	2
Κουροπαλάτης Χρυσοβέργης	2
Νικόλαος Σκουρῆς	2
Νικόλαος Σπηλιάδης	2
Ἰωάννης Κρόκκας	2
Παναγιώτης Ἀναγνώστου	2
Νικόλαος Μαλανδράκης	2
Γεώργιος Κρασῆς	8
Ἀλέξανδρος Κουμπάρης	5
Ἀνδρέας Καψάλης	2
Κωνσ. Μαραμπούτης	2
Ἰωάννης Βοκοριάδης	3
Ἰωάννης Ὀμηρος	2
Ἀριστείδης Γεωργίου Καζάκου	2
Φώτιος Μημῆς	2
Γεώργιος Συναδινός	3
Ἰωάννης Λαζαρίδης	3
Μιχαὴλ Καλημέρης	3
Καπτ. Εὐαγγελῆς	2
Σπυρίδων Μπούγας	2
Χ. Πέτρος Μπισσιγιάνογλος	2
Δημήτριος Σπανομάρκος	2
Νικόλαος Σκορδέλης	3
Μικὲς Λαδάκης	2
Θεόδωρος Καρασιώτης	2
Δημήτριος Θεοδώρου	2
Μιχαὴλ Ξανθόπουλος	2

Θ. Κύριος Μιχαὴλ Γεωργίου Τζόζορας	
Χριστόδουλος Σαχηνόπουλος	
Γεώργιος Μοναχός	
Κωνσταντῖνος Γεωργίου	
Κοσμάς Φιλίππου	
Δημήτριος Βελισαρίου	
Δημήτριος τοῦ Καπ. Εὐαγγελῆ	
Ἰωάννης Λεονταρῆς	
Κωνσταντῖνος Ζήσου Λουίτζος	
Ἀλέξανδ. Κωνσταντίνου Τενέδιος	
Κωνσ. Θεοδώρου, ἐκ Νηνίου	
Γεώρ. Δ. ἡμ. Κανάκης	
Ἰωάννης Τσαγάρφ	
Ἀντώνιος Τιμοθέου, ἐκ Μοίλοβλου	
Ἀναστάσιος Δημητρίου Τενέδιος	
Βασίλειος Ἀνδρεάδης	
Σπυρίδων Μεχάτσης	
Ἠλίας Κοκκινιάκης	
Νικόλαος Μουτσόπουλος	
Ματθαῖος Καλαφάτης	
Σκαρλάτος Μάζιος	
Κωνσταντῖνος Γεωργίου Ἀρτινός	
Ἰωάννης Ἀμερσίου	
Μιχαὴλ Μαργέλης	
Ἀπόστολος Μεντσεβέρης	
Ἰωάννης Σταμελόπουλος	
Μιχαὴλ Σαφείρης	
Δημήτριος Κουμειῆς	
Ἰωάννης Ξένης	
Γεώργιος Ἀποσταλίδης	
Ἀλέξανδρος Μαυρός	

Ο Κύρ.	Θεόδωρος Σαραφίνος	Σώματα
—	Γεώργιος Κουρουνέλης	I
—	Ιωάννης Νέδουζικ	I
—	Ηλίας Νικολάου	I
—	Αθανάσιος Ιωάννου	I
—	Νικόλαος Φωτόπουλος	I
—	Παναγιώτης Ραφτόπουλος	I
—	Νικόλαος Οικονόμου	I
—	Ιωάννης Ρενιέρης	I
—	Κοσμάς Παππαδόπουλος	I
—	Γεώργιος Χωραφάς	I
—	Παναγιώτης Ζώτοφ	I
—	Αναστάσιος Δημητρίου	I
—	Αλέξανδρος Σαχμπεδέρης	I
—	Γαβριήλ Σεντουκάκης	I
—	Ιωάννης Χιονάς	I
—	Γεώργιος Κουρούτας	I
—	Δημήτριος Βαλιάνος	I
—	Ηλίας Κατσίκας	I
—	Ιωάννης Κωνσταντινίδης	I
—	Θεόδωρος Παλαιολόγος	I
—	Γεώργιος Ροδάκης	I
—	Θεόδωρος Κωνσταντινίου	I
—	Νικόλαος Καρπούτης	I
—	Σπύρος Κέκκινος	I

ΕΞ ΊΩΑΝΝΙΝΩΝ.

(Φιλογενεΐς.)

Ο Πατριάρχης και Θεοπρόλητος Άγιος Ιωαννίνων	Κύριος Γαβριήλ.	I
Ο Εγγενέστατος Προσώδης Ιωαννίνων Κύριος Σταυ-	ρος Ιωάννου.	I
Ο Εύγεν.	Αρχων Λογοθέτης Κύρ. Αλέξ. Ιαννούσσης.	I
—	Μιχαήλ Μήσου.	I
—	Ιωάννης Μελάς.	I
—	Πέτρος Μελάς.	3
—	Σπύρος Δ. Κολοβός.	3
—	Αρχων Καμινάρις Αρχιδάσκαλος της α.	
—	Σχολής Ιωαννίνων Κύριος Κωνσταντίνος	
—	Μπαλανίδης.	3
Ο Λογιώτατος Γρηγόριος Μπαλανίδης.		3
—	Ιωάννης Μανάρης ο εκ Γοτσίης.	3
—	Ιωάννης Χαρσιαδής.	3
—	Γεώργιος Αναγνώστης.	3
—	Πέτρος Νησιώτης.	3
Ο Πανοσιολογιώτατος ηγούμενος ρούπανας Κύριος	Δοσάθεος.	3
Ο Πανοσιολογιώτατος Ιωαννίκιος Δολιανίτης.		3
Ο Λογιώτατος Δημήτριος Νικολάου ο εκ Σαλώνου.		3
—	Βασίλειος Κωνσταντίνου Κατεργάρη.	3
—	Γεώργιος Παπα Ιωάννου ο εκ Αχαιδός.	3
—	Τριαντάφυλλος Κωνσταντίνου ο εκ Με-	
—	σόδου.	3
—	Χαράλαμπος Σοροκίδης.	3
—	Σπυριδών Αποστόλη Κήτσου Πορτο-	
—	γανίου.	3
—	Νικόλαος Παναγιώτου ο εκ Γρανίτσας	
—	της Παραμυθίας.	3

λογιώτατος Ιεροδιάκονος Χρισόφορος
νῆς Πέπλης.

— — — — — Ἰωάννης Κωνσταντινο
νασίου.

— — — — — Χρῆτος Σέκουλα ἐξ

— — — — — Κρόνης Καλαρρύτης.

— — — — — Κωνσταντῖνος Δημητρίου

— — — — — Παναγιώτης Νικολάου

— — — — — Ἀθανάσιος παπᾶ Ἰωάννου
σφίνης Σαλιόνων.

— — — — — Ἀναστάσιος Παναγιώτης
Σοδενῶν.

Ἐντιμότατος Κύριος Στέφανος π

— — — — — Χρισόδουλος

— — — — — Χρισόδουλος

— — — — — Θεόδωρος Π

— — — — — Μιχαήλος Μ
της.

— — — — — Δημήτριος

— — — — — Χρισόδουλος

— — — — — Νικόλαος Μ

— — — — — Ἰωάννης Μ

— — — — — Ἰωσφάτος Γ

Τιμώτ. Κύριος Πάνος Παρασκευᾶ.

— — — — — Σπύρος Πλέσου.

— — — — — Σπύρος Βενέτης.

— — — — — Μάρκος.

— — — — — Ἀναστάσιος Δημητρίου

— — — — — Κωνσταντῖνος Μαρ

— — — — — Θεοχάρης Νικολάου

— — — — — Ἀναστάσιος Δημητρίου

— — — — — Ἀναστάσιος Τριαν

— — — — — Ἀναστάσιος Ἰωάννου

— — — — — Χρῆ. Μάνθου.

— — — — — Θεοχάρης Νικόλαου

— — — — — Χρισόδουλος Οἰκ

— — — — — Ἰωάννης Ἀθανασίου

— — — — — Κωνσταντῖνος Μπο

— — — — — Ἀθανάσιος Μιχαήλ

— — — — — Παναγιώτης Ἰωάννου

•	Ο	Ταμιώτ.	Κύριος	Ἰωάννης	Μπόζουλα.	2				
—	—	—	Γεώργιος	Ἀθανασίου	λάζου.	2				
—	—	—	Κωνσταντῖνος	Βαταβάλης.		2				
—	—	—	Χριστόδουλος	Γεωργίου	ἀπὸ τὰ κά- τω Σοδενά.					
—	—	—	Σέργιου	Μάρκα.		2				
—	—	—	Σπύρος	Παναγιώτου	φητλέρα.	2				
—	—	—	Σύμος	Ἀναστασίου.		2				
—	—	—	Γεωργάκης	Ἀναστασίου	Ἀργυροκα- κρίτης.	2				
—	—	—	Κωνσταντῖνος.			2				
—	—	—	Στεφάν.	Βασιλείου	ἀπὸ Ποσίνιανην.					
—	—	—	Τέτος	Παναγιώτου	Ἀργυροκακρίτης.	2				
—	—	—	Παναγιώτης	ὠρολογᾶς.		2				
—	—	—	Μάνθος	Οἰκονόμου	ἀπὸ Κουκαδλί.	10				
—	—	—	Εὐθύμιος	Δούκα.		10				
—	—	—	Γεώργιος	Ἀναστασίου	λάζου	Καπε- σοβίτης.	2			
—	—	—	Κωσάκης	Δημητρίου	ῤέζου	ἀπὸ Μονοδένδρι.	2			
—	—	—	Κωνσταντῖνος	Παναγιώτου	Πρέγκου	ἐκ Τσερβαρίου.	2			
—	—	—	Κώστας	παπὰ	Νικολάου	Βαρπια- νίτης.	2			
—	—	—	Κωνσταντῖνος	Γεωργίου	ἀπὸ Ἀργυ- ρόκαστρον.	2				
•	Ο	Αἰδεσιμολογιώτατος	Κύριος	Δημήτριος	ἱερεὺς ὁ Οἰ- κονόμος	μητροπόλεως Ἰωαννίνων.	2			
•	Ο	Πανοσιώτατος	Προηγούμενος	Βατοπεδινὸς	Κύριος	Νέοφυτος.	2			
—	—	—	ἡγούμενος	τῆς ἱερᾶς	Μονῆς	Ἐλευού- σης	Κύριος	Διονύσιος	Νησιώτης.	2
—	—	—	Κατση	Διονύσιος	ἐκ Παλιουρῆς.		2			
—	—	—	ἡγούμενος	Ἠλιάκαλης	ὁ ἐκ Γοτίσης	Κύριος	Ἀγάπιος.		2	

• ΕΞ ΑΝΗΡΙΔΟΣ.

• Πανοσιώτατος καὶ Θεοπρόβλητος ἅγιος Πρεσβυτὴν Κύ-

Ο Πανοσιώτατος αὐτοῦ Πρωτοσύγγελλος Κύριος.

Ο Λογιώτατος αὐτοῦ Ἀρχιδιάκωνος Κύριος.

Ο Ἐξοχώτατος Ἱατρὸς Κύριος Δημήτριος.

Ο Λογιώτατος Κύριος Ἰακωβάκης Θεοσιλῆς
— — — — — τῆς ἐν Ἀρχιεπισκοπῇ διδασκαλίας
Κύριος Δημήτριος.

Ο Τιμιώτ. Κύριος Κωνσταντῖνος Σταύρου
κωστής.

Ο Χρησιμολογιώτ. Κύριος Δημήτριος Δούκας.

Ο Χρησιμώτ. Κύριος Φίλιππος χατοῦ Μάικας.

Ο Τιμιώτ. Κύριος Κωνσταντῖνος Παγούντας.

Ο Αἰδεσιμώτ. Σκευοφύλαξ παπᾶ Κύρ. Νικηφόρος.
— — — — — Κύριος παπᾶ Πέτρος.

Ο Χρησιμολογιώτ. Κύριος Ἰωάννης Καλοῦσης.

Ο Πανοσιώτ. Καθηγούμενος τῆς ἐν Ἀρχιεπισκοπῇ
τοῦ ἁγίου Ναοῦ χατοῦ Διονύσιος.

Ο Αἰδεσιμώτατος ἅγιος Οἰκονόμος καὶ ἡγούμενος
ἁγίας Παρασκευῆς Κύριος παπᾶ.

ΕΚ ΚΟΡΙΝΘΑΣ.

Ο Πανιερώτατος καὶ Ἐπὶ τοῖς ἁγίοις
Κύριος Ἰωάσαφ.

Ο Λογιώτ. αὐτοῦ ἱεροδιάκονος Κύριος Θεόδωρος.

Ο Πανοσιολογιώτ. Ἀρχιμανδρίτης καὶ Διδάσκαλος
Κύριος Ἰωσήφ.

ΕΚ ΛΑΡΙΣΣΗΣ.

Ο Ἐξοχώτατος Ἱατροφιλόσοφος Κύριος Θεόδωρος
κύνθιος.

— — — — — Ἱατροφιλόσοφος Κύριος Ἰωάννης.

— — — — — Ἱατροφιλόσοφος Κύριος Διονύσιος
πέτρας Ζακύνθιος.

— — — — — Ἱατρὸς Μιχάλης Σκούρτας.

Ο Τιμιώτ. Κύριος Δημήτριος Πελοποννήσιος.

— — — — — Κωνσταντῖνος Καρπένησιος.

— — — — — Φραγκ. Παναγιώτης Παλεῖρας.

— — — — — Δημήτριος Ζαχόρης.

Ὁ Τιμιώτ. Κύριος Σέβας Βασιλείου

— — — Αναγνώστης Κα

— — — Γεώργιος Δεσπο

— — — Χριστόδουλος Μ

ἐκ Ζαγορίου.

— — — Ἰωάννης Ριζού

— — — Κωνσταντῖνος Ζ

Ὁ Ἐξοχώτ. Κύριος Χριστόδουλος

ἐκ Πάγιας Ζαγορίου.

ἘΚ ΤΣΑΡΙΤΣ

Ὁ Πανοσιώτ. Κύριος Κύριλλος ἐκ

σιώνος.

— — — Ἀβέρκιος ἐκ

— — — Ἀνξέντιος ἐκ

— — — ἡγούμενος τ

αἰγίου Ἀθαν

Κύριος Ἰωάν

— — — παπα χατσῆ

λασσώνος.

— — — καθηγούμενο

νίου Κύριος

Ὁ Τιμιώτ. Κύριος Καλογιάννης Κ

— — — Γαννός Μιχαλά

Ὁ Ἐξοχώτατος Κύριος Δημήτριος

Ὁ Τιμιώτ. Κύριος Ναούμ Ἰατρο

— — — Ἰωάννης λάμπρ

Ὁ Κύριος Ἀλεξανδρῆς Ρούσα.

Ὁ Ἱερολογιώτατος Κύριος Διονύσιος

ριτσάνης

Ὁ Κύριος Ἰωάννης Τσιορδατσῆ.

— — Χρῦσος Ἰωάννου χ.

ἘΚ ΠΕΣΤ

Ὁ Ἐντιμότ. Κύριος Δημήτρ. Λ

ἐκ Σιατίσης.

Ὁ Ἐντιμολογ. Κύριος Ἀλεξ. Δορμ

τῆς Θεσσαλίας.

Ο Ἐντιμότ. Κύριος Χρῆστος Δορμούσης οἱ ἐκ Τορνάβου τῆς Θεσσαλίας.	2
— — — — Κωνσταντίν. Τακιατζῆ ἐκ Κοζάνης.	2
— — — — Δημήτρ. Τακιατζῆ ὁμοίως.	2
παρ' ἑδίου διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Σχολὴν Κοζάνης.	2
Ο Ἐντιμότ. Κύριος Κωνσταντίν. Κοσμητζῆ ἐν Κοζάνης.	2
— — — — Χ. Ἀδάμου Γεωργίου ἐκ Βερροίας.	2
Ο Ἐντιμολογ. Κύριος Πανταζῆς Πολυζ. Ἐξάρχου ἐκ Ζαγορίου.	2
Ο Ἐντιμότ. Κύριος Ἰωάννης Θωμᾶ ἐκ Βερροίας.	2
— — — — Ἰωάννης Χ. Χρυσαφῆ Ζλάτκου ἐκ Κοζάνης.	2
— — — — Ἀντώνιος Τζεμιτζιόγλου ἐκ Βερ- ροίας.	2
Ο Σοφολογιώτατος Κύριος Ἀθανάσιος Πολυζῶν.	1
Ο Εὐγενέστατος Κύριος Κωνσταντίν. Δογαλῆ ἐκ Κο- ζάνης.	2
Ο Ἐντιμότ. Κύριος Νικόλαος Τακιατζῆ ἐκ Κοζάνης.	1
— — — — Λάτσηκαρις Λακουδᾶ ὁμοίως.	1
— — — — Μιχαήλ Σ. Δρίτζκα.	1
— — — — Δημήτρ. Αὐξεντιάδης.	1
— — — — Παναγιώτης Μουράτης ἐκ Κοζάνης.	1
— — — — Μανόλης Μουράτης ὁμοίως.	1
— — — — Ἰωάννης Πολυχ. Ἐξάρχου ἐκ Ζα- γορίου.	1
— — — — Δημήτρ. Κότση ἐκ Σιατίσης.	1
— — — — Νικόλ. Κότση ἐκ Σιατίσης.	1
— — — — Ἰωάννης παπᾶ Νικολάου ἐκ Κο- ζάνης.	1
— — — — Κωνσταντῖνος Τυφοξύλου ὁμοίως.	1
— — — — Μανόλης Δημήτρ. ἐκ Κασορίας.	1
Ο Ἐντιμολογ. Κύριος Θεόδωρος Χριστοδούλου ἐκ Σια- τίσης.	1
— — — — Γεωργ. Λασσάνος ἐκ Κοζάνης.	1
Ο Ἐντιμότ. Κύριος Ἀναστάσιος Ζαράλης ἐκ Σιατίσης.	1
— — — — Γεώργιος Κ. Κοσμητζῆ ἐκ Κοζάνης.	1
— — — — Γεώργ. παπᾶ Λαζάρου ἐκ Βερροίας.	1
— — — — Γεώργ. Τέρπικου ἐκ Κασορίας.	1
— — — — Γεώργιος Τζήκου.	1
— — — — Δημήτρ. Σακελλάρι, ἐκ Κασορίας.	1

Ο	Εντιμότ.	Κύριος	Δημήτρ.	Κωνσταντίνου	ὁ	Λαλᾶς	ἐκ	Βερόης.	I
—	—	—	Γεώργ.	Βαντζιότη	ἐκ	Κοζάνης.	I		I
—	—	—	Δημήτρ.	Πέππου	ἐκ	Ζέμονος.	I		I
—	—	—	Γεώργ.	Μέτση	ἐξ	Ἑνετῶν.	I		I
—	—	—	Χριστόδουλ.	Στοῖλου	ἐκ	Ναούσσης.	I		I
—	—	—	Γεώργ.	Τριανταφύλλου	ἐκ	Σερρών.	I		I
—	—	—	Στοῖάνος	Γεωργίου.			I		I
—	—	—	Σεβαστὸς	Οἰκονόμου.			I		I
—	—	—	Γεωργ.	Στένου.	ἐκ	Κοζάνης.	I		I
—	—	—	Γεωργ.	παπᾶ	ἐκ	Κατζίμης.	I		I
—	—	—	Στέριος	Καριώτη	ἐκ	Καρίας τοῦ	I		I
—	—	—	Ὀλύμπου.				I		I
—	—	—	Κωνσταντίν.	Χαρισίου.			I		I
—	—	—	Νικόλαου	Γ.	Λάτσκοβιτς	ἐκ	Κοζάνης.	I	I
—	—	—	Γεώργ.	Σταμιάδης.	ἐξ	Ἀμπελακίων.	I		I
—	—	—	Δημήτρ.	Σφάρτζ.	ἐξ	Ἀμπελακίων.	I		I
—	—	—	Νικόλαος	Νούνια	ἐξ	Ἀμμοπελακίων.	I		I
—	—	—	Κυριακὸς	Φάραγκας	ἐκ	Τσαριτσάνης.	I		I
—	—	—	Αὐτάδελφοι	Ἀγόρα	ἐκ	Κοζάνης	I		I
—	—	—	οἵτινες	προκατέβαλον	τὰ	τοῦ	I		I
—	—	—	Τύπου	ἔξοδα.			I		I
—	—	—	Γεώργ.	Ἀγόρα	ἐκ	Κοζάνης.	I		I
—	—	—	Δημήτρ.	Ἀγόρα	ἐκ	Κοζάνης.	I		I

20678
me

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος

António Kavaratzis Biblioteca Pública